

***Plan gospodarki niskoemisyjnej
dla gminy Sianów
na lata 2015 do 2020
z perspektywą do 2023***

Sianów, grudzień 2015 roku

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
W SZCZECINIE

Niniejsze opracowanie powstało dzięki wsparciu
finansowemu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

Zespół autorski:

Zespół autorski pod kierownictwem Marcina Konopczyńskiego

Aldona Konopczyńska

Adam Nowicki

Opracowanie wykonane przez biuro projektowe:

AM Trans Progres sp. z o.o., ul. Sarmacka 7, 61-616 Poznań

Wykaz skrótów

3xYHAKXS – linia kablowa
ARE – Agencja Rozwoju Energetyki
BAU – biznes jak zwykle (business as usual)
BEI – bazowa inwentaryzacja emisji (baseline emission inventory)
B_(a)P – benzo(a)piren
B/P – gaz rozprężony
BDR – Bank Danych Regionalnych
c.o. – centralne ogrzewanie
c.w.u. – ciepła woda użytkowa
C₆H₆ – benzen
CBDP – Centralna Baza Danych Przestrzennych
CH₄ – metan
CHP – Cooling, Heating and Power
CO – tlenek węgla
CO – tlenek węgla
CO₂ – dwutlenek węgla
COP3 – trzecia konferencja klimatyczna
DGC – wskaźnik dynamicznego kosztu jednostkowego
EEAP - Drugi Krajowy Plan Działań Dotyczący Efektywności Energetycznej
Er – emisja ekwiwalentna
FEWE – Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii
GDDKiA - Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIS – System Zielonych Inwestycji (program NFOŚiGW)
GHG (EGC) – gazy cieplarniane
GJ – jednostka ciepła (gigadżul)
GPZ – Główny Punkt Zasilania
GUS – Główny Urząd Statystyczny
ha – powierzchnia w hektarach
HC, - węglowodory
HCal - węglowodory alifatyczne
HCar – węglowodory aromatyczne
INSPIRE - Infrastructure for Spatial Information in the European Community
IPCC - Intergovernmental Panel on Climate Change (Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu)
KMP – Krajowa Polityka Miejska
KOBIZE – Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami
KPZK – Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030
kV – napięcie elektryczne (kilowolt)
kWh – zużycie energii (kilowatogodziny)
LCA - Ocena cyklu życia (Life Cycle Assessment)
LNG (ang. Liquefied Natural Gas) – gaz ziemny w postaci ciekłej o temp. poniżej -162°C
LPG – gaz ciekły
MJ – jednostka ciepła (megadżul)
MP-24 – multicyklon (służący do oczyszczania spalin z cząstek pyłowych)

MWA - megawoltamper jest jednostką używaną do określania mocy znamionowej np. transformatorów energetycznych
MW_e – moc elektryczna
MWh – zużycie energii (megawatogodziny)
MW_t – moc cieplna
Nm₃ - normalnych metrach sześciennych na godzinę (Nm₃/h)
NPV – wartość bieżąca netto inwestycji
N₂O – podtlenek azotu
NO_x – tlenki azotu
NSP2002 – Narodowy Spis Powszechny 2002
OR-35 N - kocioł parowy
OZE – Odnawialne Źródło Energii
Pb – ołów
PDK – plan działań krótkookresowych
PEC – Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
PGE – Polska Grupa Energetyczna
PGK – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
PGN – plan gospodarki niskoemisyjnej
PGNiG SA– Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA
PM₁₀, PM_{2.5} – pył zawieszony o średnicy odpowiednio 10 i 2,5 µm
POIiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PolSeFF – program dofinansujący przedsięwzięcia energooszczędne realizowane przez małe i średnie przedsiębiorstwa (www.polseff.org)
POP – program ochrony powietrza
PSE – Polskie Sieci Energetyczne
PWik – Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
PWP – Projekt Wspierania Przedsiębiorczości
RPO – Regionalny Program Operacyjny
SEAP – plan działań na rzecz zrównoważonej energii
SIT – System Informacji o Terenie
SN – średnie napięcie
SPBT – prosty okres zwrotu inwestycji
SO₂ – dwutlenek siarki
SOJP - Systemu Oceny Jakości Powietrza
SO_x – tlenki siarki
TSP – pył ogółem
UE – Unia Europejska
UNFCCC - ramowa Konwencja Klimatyczna UNFCCC
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPF – wieloletni plan finansowy
WR25 - 014S – kocioł węglowy rusztowy
ZBM – Zarząd Budynków Mieszkalnych
ZST - Zespół Szkół Technicznych

Spis treści

Wykaz skrótów	3
Spis rysunków	7
Spis tabel	8
Streszczenie	11
Wstęp	13
1. Podstawy formalne opracowania	14
2. Polityka energetyczna na szczeblu międzynarodowym	18
2.1 Polityka UE oraz świata	18
2.2 Dyrektywy Unii Europejskiej	19
2.3 Cel i zakres opracowania	20
2.4 Wsparcie interesariuszy.	21
3. Dotychczasowe działania Gminy Sianów w zakresie efektywności energetycznej, gospodarki niskoemisyjnej oraz wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	22
4. Charakterystyka społeczno-gospodarcza Gminy Sianów – opis stanu obecnego na tle ostatnich lat.	23
4.1 Lokalizacja gminy	23
4.2 Klimat	24
4.3 Demografia – stan obecny na tle ostatniego dziesięciolecia.	25
4.4 Działalność gospodarcza – stan obecny na tle ostatnich czterech lat	27
4.5 Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	29
4.6 Zabudowa mieszkaniowa – stan obecny i rozwój w ostatnich sześciu latach	30
4.7 Zabudowa mieszkaniowa – Promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych budynków	30
5. Charakterystyka nośników energetycznych zużywanych na terenie Gminy Sianów.	34
5.1 Energia elektryczna	34
5.1.1 Oświetlenie placów i ulic	35
5.1.2 Liczba odbiorców oraz zużycie energii elektrycznej	35
5.2 Zaopatrzenie w ciepło.	37
5.2.1 Ciepło sieciowe	37
5.2.2 Kotłownie lokalne.	40
5.3 System gazowniczy	43
5.3.1 Liczba odbiorców oraz zużycie gazu	43
5.4 Energia odnawialna	45
5.5 Pozostałe nośniki energii	52
5.6 System transportowy	55

6.	Stan środowiska na obszarze Gminy Sianów.....	57
6.1	Charakterystyka głównych zanieczyszczeń atmosferycznych	57
6.2	Ocena stanu atmosfery na terenie województwa oraz Gminy Sianów.	59
6.3	Emisja substancji szkodliwych i dwutlenku węgla na terenie Gminy Sianów	66
7.	Metodologia opracowania planu gospodarki niskoemisyjnej.....	72
7.1	Wprowadzenie do tematyki niskoemisyjnej	72
7.2	Struktura PGN.....	73
7.3	Metodyka	76
7.4	Informacje od przedsiębiorstw energetycznych	77
7.5	Ankietyzacja obiektów.....	78
7.6	Pozostałe źródła danych.....	78
8.	Inwentaryzacja emisji CO2	79
8.1	Podstawowe założenia	79
8.2	Charakterystyka głównych sektorów odbiorców energii	81
8.2.1	Obiekty użyteczności publicznej.....	81
8.2.2	Obiekty mieszkalne.....	83
8.2.3	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	85
8.2.4	Oświetlenie uliczne.....	87
8.2.5	Transport	87
8.3	Bazowa inwentaryzacja emisji CO2 - rok 2014.....	89
8.4	Inwentaryzacja emisji – prognoza na rok 2020	93
8.5	Inwentaryzacja emisji – podsumowanie	96
9.	Plan gospodarki niskoemisyjnej	99
9.1	Wizja i długoterminowe cele strategiczne	99
9.2	Cele szczegółowe.....	100
9.3	Opis strategii.....	104
9.4	Obszary interwencji.....	104
9.5	Zadania średnio i krótkoterminowe.	105
9.6	Analiza potencjału redukcji emisji gazów cieplarnianych. Identyfikacja możliwych do wdrożenia przedsięwzięć wraz z ich opisem i analizą społeczno-ekonomiczną.	110
9.7	Wskaźniki ekonomiczne przedsięwzięć.....	120
9.8	Efekt ekologiczny	125
10.	Realizacja planu.....	127
10.1	Harmonogram działań.....	128
10.2	Finansowanie przedsięwzięć	129
10.3	Środki finansowe na monitoring i ocenę.....	142

10.4	System monitoringu i oceny – wytyczne	143
10.5	Analiza ryzyka realizacji planu	147
11.	Podsumowanie	149
12.	Oddziaływanie na środowisko Planu i zadań w nim założonych	150
	Literatura	156
	Źródła.....	156

Spis rysunków

Rysunek 1	Lokalizacja Gminy Sianów na tle powiatu koszalińskiego (źródło: www.gminy.pl)	23
Rysunek 2	Liczba ludności w Gminie Sianów w latach 2005– 2014 (źródło GUS).....	26
Rysunek 3	Zmiany demograficzne w Gminie Sianów w latach 2012 – 2014 (źródło GUS)	26
Rysunek 4	Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Sianów (wg GUS i POS)	29
Rysunek 5	Ilości i struktura wiekowa mieszkań w Gminie Sianów (źródło GUS, obliczenia własne)	31
Rysunek 6	Liczba odbiorców oraz zużycie energii elektrycznej łącznie w latach 2012-2014.....	36
Rysunek 7	Liczba odbiorców z podziałem na gospodarstwa domowe i pozostałych	36
Rysunek 8	Udział grup odbiorców ciepła sieciowego w całkowitym zużyciu w roku 2014 (źródło: MEC, obliczenia własne)	40
Rysunek 9	Zużycie gazu u odbiorców zlokalizowanych na terenie Gminy Sianów w latach 2012 - 2014 (źródło: PGNiG S.A.).....	44
Rysunek 10	Wartość produkcji energii ze źródeł odnawialnych w podziale na województwa w 2013 roku, Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego	45
Rysunek 11	Udział w zużyciu energii końcowej poszczególnych paliw (ogrzewanie, produkcja cwu, potrzeby bytowe, potrzeby technologiczne, napędy, oświetlenie) -źródło: obliczenia własne	54
Rysunek 12	Udział grup odbiorców w zapotrzebowaniu na energię (źródło: obliczenia własne)	54
Rysunek 13	Udział procentowy podstawowych zanieczyszczeń w emisji całkowitej w latach 2010-2013 w województwie zachodniopomorskim (źródło: WIOŚ w Szczecinie)	60
Rysunek 14	Udział poszczególnych nośników energii wykorzystywanych w sektorze użyteczności publicznej (źródło: ankietyzacja)	81
Rysunek 15	Udział emisji CO ₂ z nośników energii wykorzystywanych w sektorze użyteczności publicznej (źródło: ankietyzacja)	82
Rysunek 16	Udział poszczególnych nośników energii wykorzystywanych w sektorze mieszkalnictwa (źródło: ankietyzacja)	83
Rysunek 17	Udział emisji CO ₂ z nośników energii wykorzystywanych w sektorze mieszkalnictwa (źródło: ankietyzacja)	84
Rysunek 18	Udział poszczególnych nośników energii wykorzystywanych w sektorze handel, usługi przedsiębiorstwa (źródło: ankietyzacja).....	85
Rysunek 19	Udział emisji CO ₂ z nośników energii wykorzystywanych w sektorze handel, usługi, przedsiębiorstwa (źródło: ankietyzacja).....	86
Rysunek 20	Udział poszczególnych nośników energii wykorzystywanych w sektorze transportowym (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)	88
Rysunek 21	Udział emisji CO ₂ z nośników energii wykorzystywanych w sektorze transportu (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)	89

Rysunek 22 Udział poszczególnych grup odbiorców w całkowitym zużyciu energii końcowej w roku 2014 (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)	90
Rysunek 23 Udział poszczególnych nośników energii w bilansie energetycznym (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)	91
Rysunek 24 Udział poszczególnych grup odbiorców w całkowitej emisji CO ₂ w roku 2014 przemysłu (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)	92
Rysunek 25 Udział poszczególnych nośników energii i paliw w całkowitej emisji CO ₂ w roku 2014 (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)	92
Rysunek 26 Udział poszczególnych grup odbiorców w całkowitym zużyciu energii końcowej w roku 2020 (źródło: obliczenia własne)	95
Rysunek 27 Udział poszczególnych grup odbiorców w całkowitej emisji CO ₂ w roku 2020 (źródło: obliczenia własne)	96
Rysunek 28 Porównanie udziału poszczególnych grup odbiorców w całkowitym zużyciu energii końcowej w latach 2014 i 2020 (źródło: obliczenia własne)	97
Rysunek 29 Porównanie udziału poszczególnych grup odbiorców w całkowitej emisji CO ₂ związanej ze zużyciem energii w latach 2014 i 2020 (źródło: obliczenia własne)	98

Spis tabel

Tabela 1 Dyrektywy Unii Europejskiej w zakresie efektywności energetycznej	19
Tabela 2 Dane charakteryzujące klimat gminy Sianów Źródło: Waloryzacja przyrodnicza gminy Sianów	24
Tabela 3 Źródło: Waloryzacja przyrodnicza gminy Sianów	25
Tabela 4 Udział podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON na terenie Gminy Sianów (źródło GUS)	27
Tabela 5 Liczba podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD2007 w roku 2014 (źródło GUS)	28
Tabela 6 Statystyka mieszkaniowa z lat 2008 – 2014 dotycząca Gminy Sianów (wg GUS)	30
Tabela 7 Potrzeby ciepłe zabudowy mieszkaniowej w Gminie Sianów (źródło GUS, obliczenia własne)	31
Tabela 8 Wskaźnik gospodarki mieszkaniowej (źródło GUS, obliczenia własne)	32
Tabela 9 Inwentaryzacja sieci elektroenergetycznej Gminy Sianów (źródło ENERGIA Operator SA)	34
Tabela 10 Łączne zużycie energii elektrycznej dla Powiatu Koszalińskiego (źródło ENERGIA Operator SA)	35
Tabela 11 Zużycie ciepła przez odbiorców z miejskiego systemu ciepłowniczego w latach 2011 – 2014 w GJ, (źródło: MEC Koszalin sp. z o.o.)	39
Tabela 12 Moc zamówiona przez odbiorców ciepła w latach 2011 - 2014 w MW, (źródło: MEC Koszalin sp. z o.o.)	40
Tabela 13 Wskaźnik zapotrzebowania na ciepło (źródło Podręcznik typologii budynków mieszkalnych z przykładami działań mających na celu zmniejszenie ich energochłonności)	43
Tabela 14 Zużycie gazu w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2012 - 2014 (źródło: PGNiG S.A.)	44
Tabela 15 Liczba odbiorców gazu w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2012 - 2014 (źródło: PGNiG S.A.)	44
Tabela 16 Produkcja energii ze źródeł odnawialnych w województwie zachodniopomorskim, Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego	46

Tabela 17 Elektrownie wiatrowe ujęte w ustaleniach projektów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Sianów.....	48
Tabela 18 Planowane farmy wiatrowe na terenie Gminy i Miasta Sianów – inwestycje planowane przez zewnętrznych inwestorów	48
Tabela 19 Zużycie nośników energii na terenie Gminy Sianów łącznie we wszystkich grupach użytkowników energii w 2014 roku (z wyłączeniem transportu) – źródło: obliczenia własne	52
Tabela 20 Relacje pomiędzy jednostkami energii – źródło: obliczenia własne.....	53
Tabela 21 Układ drogowy w Gminie Sianów	55
Tabela 22 Średnie natężenie ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich biegnących przez teren Gminy Sianów – źródło: GDDKiA	55
Tabela 23 Dopuszczalne normy w zakresie jakości powietrza – kryterium ochrony zdrowia (źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r.)	58
Tabela 24 Dopuszczalne normy w zakresie jakości powietrza – kryterium ochrony roślin (źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r.)	58
Tabela 25 Poziomy alarmowe dla niektórych substancji (źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r.)	59
Tabela 26 Klasy stref w województwie zachodniopomorskim w latach 2012-2013 - kryteria dla ochrony zdrowia (źródło: WIOŚ w Szczecinie)	63
Tabela 27 Planowane do realizacji na terenie Gminy Sianów związane z ograniczeniem emisji ze źródeł niskiej emisji (źródło Programu ochrony powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego - 2013)	64
Tabela 28 Efekt ekologiczny wymiany pieca i zmiany paliwa (źródło Programu ochrony powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego - 2013)	65
Tabela 29 Efekt ekologiczny termomodernizacji (źródło Programu ochrony powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego - 2013)	66
Tabela 30 Szacunkowa emisja substancji szkodliwych do atmosfery na terenie Gminy Sianów ze spalania paliw do celów grzewczych w 2014 roku (emisja niska) (źródło: obliczenia własne)	66
Tabela 31 Wskaźniki i założenia przyjęte do obliczenia emisja substancji szkodliwych do atmosfery na terenie Gminy Sianów ze spalania paliw do celów grzewczych w 2014 roku (niska emisja) - źródło: MOŚZNIŁ, obliczenia własne.....	67
Tabela 32 Założenia do wyznaczenia emisji liniowej (źródło: obliczenia własne).....	68
Tabela 33 Roczna emisja dwutlenku węgla ze środków transportu na terenie Gminy Sianów [kg/rok] (źródło: obliczenia własne).....	70
Tabela 34 Zapotrzebowanie na energię w związku z transportem samochodowym na terenie Gminy Sianów w 2014 roku (źródło: obliczenia własne)	70
Tabela 35 Zapotrzebowanie na energię w związku z transportem samochodowym na terenie Gminy Sianów w prognozowanym 2020 roku (źródło: obliczenia własne)	71
Tabela 36 Zakres Ustawy – Prawo Energetyczne dotyczący planowania energetycznego w Gminie...	76
Tabela 37 Wskaźniki emisji CO ₂ wykorzystane w ramach inwentaryzacji emisji (źródło: KOBIZE, obliczenia własne)	80
Tabela 38 Zużycie energii w podziale na poszczególne nośniki energii wykorzystywane w obiektach użyteczności publicznej (źródło: ankietyzacja)	81
Tabela 39 Roczna emisja CO ₂ związana z wykorzystaniem poszczególnych nośników energii w obiektach użyteczności publicznej (źródło: ankietyzacja)	82
Tabela 40 Zużycie energii w podziale na poszczególne nośniki energii wykorzystywane w sektorze mieszkalnictwa (źródło: ankietyzacja)	83
Tabela 41 Roczna emisja CO ₂ związana z wykorzystaniem poszczególnych nośników energii w obiektach mieszkalnych (źródło: ankietyzacja)	84

Tabela 42 Zużycie energii w podziale na poszczególne nośniki energii wykorzystywane w sektorze handel, usługi przedsiębiorstwa (źródło: ankietyzacja)	85
Tabela 43 Roczna emisja CO ₂ związana z wykorzystaniem poszczególnych nośników energii w obiektach sektora handel, usługi, przedsiębiorstwa (źródło: ankietyzacja)	86
Tabela 44 Zużycie energii oraz emisja CO ₂ związana z wykorzystaniem energii elektrycznej na potrzeby oświetlenia placów i ulic (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)	87
Tabela 45 Zużycie energii w podziale na poszczególne nośniki energii wykorzystywane w sektorze transportowym (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)	87
Tabela 46 Roczna emisja CO ₂ związana z wykorzystaniem poszczególnych nośników energii w sektorze transportowym (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)	88
Tabela 47 Zużycie energii końcowej w poszczególnych sektorach odbiorców w roku 2014 przemysłu (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)	90
Tabela 48 Emisja CO ₂ związana z wykorzystaniem energii w poszczególnych sektorach odbiorców w roku 2014 (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)	91
Tabela 49 Zestawienie zmian wskaźników zapotrzebowania na ciepło budynków mieszkalnych istniejących i nowo wznoszonych do roku 2020 (obliczenia własne)	94
Tabela 50 Wskaźniki rozwoju nowobudowanego mieszkalnictwa (źródło: prognoza demograficzna GUS, obliczenia własne)	94
Tabela 51 Zużycie energii końcowej w poszczególnych sektorach odbiorców w roku 2020 (źródło: obliczenia własne)	94
Tabela 52 Emisja CO ₂ związana z wykorzystaniem energii w poszczególnych sektorach odbiorców w roku 2020 (źródło: obliczenia własne)	95
Tabela 53 Porównanie zużycia energii końcowej w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2014 i 2020 (źródło: obliczenia własne)	96
Tabela 54 Porównanie emisji CO ₂ związanej ze zużyciem energii w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2014 i 2020 (źródło: obliczenia własne)	97
Tabela 55 Zestawienie celów szczegółowych oraz obszarów interwencji (źródło: analizy własne). ..	104
Tabela 56 Tabela Projekt przedsięwzięć wraz z efektem ekologicznym, ekonomicznym i energetycznym (źródło: analizy własne)	107
Tabela 57 Wskaźniki ekonomiczne poszczególnych przedsięwzięć (źródło: obliczenia własne)	122
Tabela 58 Wyznaczenie celu redukcji emisji CO ₂ do roku 2020 (źródło: obliczenia własne)	125
Tabela 59 Szacunkowe zmiany w emisji substancji szkodliwych do atmosfery na terenie Gminy Sianów ze spalania paliw do celów grzewczych - porównanie 2014 i 2020 rok - (emisja niska) (źródło: obliczenia własne)	126
Tabela 60 Harmonogram realizacji działań (źródło: obliczenia własne)	128
Tabela 61 Źródła finansowania [źródło: opracowanie własne]	142
Tabela 62 Wskaźniki monitoringu proponowane dla grupy użyteczność publiczna / infrastruktura komunalna (źródło: analizy własne)	145
Tabela 63 Wskaźniki monitoringu proponowane dla sektora mieszkalnictwo (źródło: analizy własne)	145
Tabela 64 Wskaźniki monitoringu proponowane dla sektora handel, usługi, przedsiębiorstwa (źródło: analizy własne)	146
Tabela 65 Wskaźniki monitoringu proponowane dla sektora transportowego (źródło: obliczenia własne)	146
Tabela 66 Oddziaływanie projektów na środowisko	152

Streszczenie

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sianów jest dokumentem strategicznym wyznaczającym główne cele, kierunki działań oraz plany i harmonogramy ich realizacji w zakresie podnoszenia efektywności energetycznej, zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, w tym również gazów cieplarnianych.

Realizacja powyższych założeń przybliży Polskę do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020, a także do poprawy stanu środowiska i jakości życia mieszkańców Gminy.

Na zakres tematyczny i strukturę dokumentu w dużej mierze wpływ miały wytyczne Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, które wskazywały wymagania wobec niniejszego dokumentu.

Opracowanie przedstawia ogólne informacje o Planie Gospodarki Niskoemisyjnej, metodykę jego opracowania oraz cel sporządzania dokumentu. Przeprowadzono analizę dokumentów strategicznych na szczeblu globalnym, unijnym, krajowym, wojewódzkim oraz lokalnym pod względem ich zgodności z zakresem Planu. Głównym założeniem tej analizy było wskazanie celów oraz założeń, zawartych w dokumentach strategicznych, powiązanych z gospodarką niskoemisyjną. Plan został przygotowany ze wskazaniem indywidualnych uwarunkowań Gminy Sianów.

Dokument składa się z części ogólnej, oraz części szczegółowych, w których w szerszym zakresie przedstawiono zagadnienia bezpośrednio związane z Gminą Sianów.

W niniejszym dokumencie przedstawiona została wielokryterialna diagnoza obszaru objętego Planem. Obejmuje ona analizę stanu aktualnego, tj. ocenę stanu środowiska, infrastruktury technicznej, infrastruktury transportowej oraz uwarunkowań społeczno – gospodarczych. W zakresie oceny stanu środowiska dokonano oceny jakości powietrza, jako komponentu środowiska, w którym najwyraźniej obserwowane będą rezultaty działań związanych z realizacją Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. Ocena stanu infrastruktury technicznej dotyczy systemu zaopatrzenia w gaz oraz energię elektryczną, w tym oświetlenie uliczne. Ponadto scharakteryzowano system transportowy. Uwarunkowania społeczno – gospodarcze scharakteryzowano w oparciu o dziedziny istotne dla Planu, którymi są: demografia, mieszkalnictwo oraz prowadzona działalność gospodarcza. Na podstawie zebranych, wielowymiarowych informacji, zdiagnozowane zostały obszary problemowe, związane tematycznie z zakresem Planu. W oparciu o obszary problemowe wyznaczone zostały cele strategiczne i szczegółowe, a także właściwe kierunki działań.

Zaproponowane działania powinny przynieść efekt ekologiczny w postaci ograniczenia emisji substancji zanieczyszczających do powietrza, jak również redukcji zużycia energii finalnej na obszarze całej Gminy.

Zakres tematyczny Planu odnosi się do działań inwestycyjnych, oraz nieinwestycyjnych w sektorze mieszkalnictwa, budynków użyteczności publicznej, transportu, oświetlenia ulicznego oraz przemysłu, usług i handlu.

Dla każdego z ww. sektorów przedstawiono wyniki bazowej inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla, której celem jest wyliczenie ilości CO₂ wyemitowanego wskutek zużycia energii na terenie całej Gminy w roku bazowym 2014. Jako rok bazowy wytyczne wskazują 1990,

natomiast umożliwiają wybór roku późniejszego. Określenia celu redukcji, zaplanowania działań oraz zebrania kompleksowych danych dla Gminy Sianów było możliwe jedynie dla stosunkowo aktualnego roku bazowego.

Dane te umożliwiają identyfikację głównych antropogenicznych źródeł emisji CO₂ oraz wyznaczenie i odpowiednie zhierarchizowanie pod względem ważności środków wpływających na redukcję zinventaryzowanej emisji.

W czasie planowania działań, uwzględniono wyniki przeprowadzonej w ramach Planu analizy programów i funduszy na poziomie międzynarodowym, krajowym, wojewódzkim i lokalnym pod kątem możliwości uzyskania dofinansowania na działania realizowane w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.

Wskazano rodzaje działań oraz grupy beneficjentów którzy mogą ubiegać się o dofinansowanie oraz przedstawiono aspekty organizacyjne i finansowe realizacji Planu.

Wytypowane do realizacji działania ujęto w harmonogramie rzeczowo-finansowym, który przedstawia jednostki odpowiedzialne za poszczególne zadania, termin realizacji, orientacyjne koszty realizacji zadań oraz źródło finansowania. Harmonogram zawiera również rezultaty energetyczne oraz ekologiczne.

Przedmiotowy dokument przedstawia również analizę SWOT realizacji Planu, tj. analizę mocnych i słabych stron oraz szanse i zagrożenia realizacji zaproponowanych działań. Wskazuje również proponowane wskaźniki monitoringu realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.

Dokument stanowi zintegrowany zbiór działań mających na celu rozwój gospodarki niskoemisyjnej, która przyczyni się do poprawy jakości powietrza oraz podniesienia komfortu życia mieszkańców Gminy Sianów.

Wstęp

Ograniczenie emisji CO₂ stało się jednym z najważniejszych zagadnień determinujących kierunki rozwoju gospodarki Polski i Europy. Związane z tym racjonalizowanie zużycia energii stwarza nowe szanse dla rozwoju struktur lokalnych. Gmina Sianów również aktywnie włącza się w działania związane z ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych, zwiększeniem udziału odnawialnych źródeł energii, zmniejszeniem zapotrzebowania na energię finalną oraz z ograniczeniem niskiej emisji. Samorządy terytorialne z powodu na bliskość i znajomość problemów oraz potrzeb obywateli, przy jednoczesnym występowaniu wymagań stawianych przez nową Politykę Energetyczną Polski, stają się miejscem, w którym potrzeby poszczególnych zwykłych obywateli ścierają się z kierunkami globalnej polityki. Niniejszy dokument stara się wychodzić naprzeciw tego typu problemom stawiając trudny do osiągnięcia i jednocześnie szlachetny cel polepszenia jakości życia lokalnej społeczności.

„Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Sianów”, ma na celu poprawę efektywności energetycznej i redukcję zużycia energii, zwiększenie udziału wykorzystania OZE oraz poprawę jakości powietrza w Gminie Sianów i daje większe szanse na uzyskanie dofinansowania na działania proekologiczne w przyszłej perspektywie finansowej UE 2014-2020. Plan ma też na celu zaprezentowanie pod względem ekonomicznym oraz ekologicznym przedsięwzięć, których realizacja nastąpi w nowej perspektywie finansowej UE na lata 2014 – 2020.

1. Podstawy formalne opracowania

Podstawą formalną opracowania "Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Sianów" jest umowa pomiędzy Gminą Sianów, a firmą AM Trans Progres sp. z o.o., 61-616 Poznań, ul. Sarmacka 7, zawarta w 2015 roku.

Niniejsze opracowanie zawiera:

- charakterystykę stanu istniejącego,
- identyfikację obszarów problemowych,
- metodologię opracowania Planu,
- cele strategiczne i szczegółowe,
- ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian w zakresie inwentaryzacji zanieczyszczeń, gazów cieplarnianych,
- plan gospodarki niskoemisyjnej - plan przedsięwzięć,
- opis realizacji działań zmniejszających emisję gazów cieplarnianych oraz monitorowanie efektów.

W trakcie tworzenia niniejszego Planu przeanalizowano następujące dokumenty:

I. Dokumenty krajowe:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnienie informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r., poz. 647 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50 poz. 331 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 94, poz. 551 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm.) oraz rozporządzenia do Ustawy aktualne na dzień podpisania umowy.
- Załącznik nr 9 do Regulaminu Konkursu nr 2/POIiŚ/9.3/2013 - Szczegółowe zalecenia dotyczące struktury planu gospodarki niskoemisyjnej
- Poradnik "Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP)"
- Drugi Krajowy Plan Działań Dotyczący Efektywności Energetycznej (EEAP)
- Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych
- „Polityka Energetyczna Państwa do 2030 roku” zawierająca długoterminową strategię rozwoju sektora energetycznego, prognozę zapotrzebowania na paliwa i energię oraz program działań do 2012 roku. "Polityka" określa 6 podstawowych

kierunków rozwoju naszej energetyki - oprócz poprawy efektywności energetycznej jest to między innymi wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii. Przyjęty dokument zakłada również rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii. Zakłada też ograniczenie wpływu energetyki na środowisko.

- „Strategia rozwoju energetyki odnawialnej” (przyjęta przez Sejm 23 sierpnia 2001 roku) zakładająca wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym kraju do 7,5% w 2010 r. i do 14% w 2020 r., w strukturze zużycia nośników pierwotnych. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE) ułatwi przede wszystkim osiągnięcie założonych w polityce ekologicznej celów w zakresie obniżenia emisji zanieczyszczeń odpowiedzialnych za zmiany klimatyczne oraz zanieczyszczeń powietrza.
- „Polityka Klimatyczna Polski” (przyjęta przez Radę Ministrów w listopadzie 2003r.) zawierająca strategię redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020. Dokument ten określa między innymi cele i priorytety polityki klimatycznej Polski.
- Projekt Krajowej Polityki Miejskiej - mająca na celu wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców będzie podstawowym celem Krajowej Polityki Miejskiej (KPM). Wszystkie miasta mają być dobrym miejscem do życia, z dostępem do wysokiej jakości usług z zakresu ochrony zdrowia, edukacji, transportu, kultury, administracji publicznej, itp..
- Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016
- Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030 - Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030). Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Jego celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie.

II. Dokumenty lokalne

- "Program Ochrony Powietrza oraz plan działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej", opracowanie ma na celu udokumentowanie przyczyn wystąpienia przekroczeń substancji w powietrzu oraz uwzględnia przeprowadzone analizy udziału poszczególnych grup źródeł emisji tych substancji. Określa także odpowiednie działania naprawcze w przypadku przekroczenia obowiązujących poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych substancji.
- "Regionalny Program Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020". Regionalny Programu Operacyjnego WZ 2014-2020 to połączenie celów wytyczonych regionalnymi dokumentami programowymi, strategicznymi kierunkami rozwoju z poziomu krajowego i Unii Europejskiej oraz wiedzą i doświadczeniem z realizacji perspektywy 2007-2013. Jednym z nowych elementów programowania regionalnego jest połączenie w Programie zarówno środków finansowych EFRR jak i EFS. Pozwoli to na większą koncentrację i ukierunkowanie wsparcia w podejmowanych działaniach. Interwencje zaplanowane w ramach RPO

WZ mają za zadanie wspieranie rozwoju sfery gospodarczej, opartej na wiedzy i innowacji, rozwoju kapitału ludzkiego, wykorzystaniu endogenicznych potencjałów w gospodarce jak i kulturze oraz zapewnieniu równowagi względem środowiska.

- "Program ochrony środowiska dla Gminy Sianów na lata 2009 – 2012 z perspektywa na lata 2013 – 2016." Jest to dokument o charakterze strategicznym. Opracowanie wytycza cele i zadania konieczne do zrealizowania w perspektywie najbliższych lat związanych z ochroną i poprawą środowiska na terenie Gminy w tym ochronę i poprawę stanu powietrza i atmosfery.
- "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sianów", Studium jest dokumentem planistycznym określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy sporządzonym dla jej całego obszaru. Pełni ono rolę koordynacyjną w programowaniu rozwoju gminy, a także przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wieloletnich planów inwestycyjnych.
- Obowiązujące Miejsowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Sianów, akt prawa miejscowego przyjmowany w formie uchwały rady gminy, określający przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego
- "Strategia Zrównoważonego Rozwoju Koszalińskiego Obszaru Funkcjonalnego do 2020 roku" , Dokument ten określa podstawowe cele i kierunki wspólnych działań Partnerów KOF na rzecz zrównoważonego rozwoju obszaru w perspektywie 2014-2020. Jego opracowanie jest jednym z zadań w ramach projektu „Partnerstwo samorządów Koszalińskiego Obszaru Funkcjonalnego szansą na wzmocnienie potencjału rozwojowego regionu” finansowanego z funduszy EOG 2009-2014 pochodzących z Islandii, Lichtensteinu i Norwegii oraz środków krajowych.
- „Plan Gospodarki Odpadami Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 – 2017”, Celem przygotowanego dokumentu jest wprowadzenie nowego, zgodnego z założeniami ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw systemu gospodarki odpadami komunalnymi w województwie, oraz uporządkowanie systemu gospodarki odpadami w województwie oraz sprawne i efektywne zarządzanie nowym systemem
- „Programu rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.” podsumowanie monitoringu za 2014 rok. W „Programie rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 z częścią prognostyczną do 2030 roku” zawarta jest charakterystyka obecnego stanu energetyki na terenie województwa zachodniopomorskiego oraz trendy i kierunki rozwojowe łącznie z celami głównymi i szczegółowymi, jak również ramy finansowe przewidywanych zmian. Europejska Polityka Energetyczna (przyjęta przez Komisję WE w dniu 10.01.2007 r.) stanowi ramy do budowy wspólnego rynku energii, w którym wytwarzanie energii oddzielone jest od jej dystrybucji, a szczególnie ważnym priorytetem jest zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii (przez dywersyfikację źródeł oraz dróg dostaw) oraz ochrona środowiska i wykorzystanie energii odnawialnej.

Wymienione powyżej dokumenty o charakterze lokalnym mają ścisły związek z opracowanym Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Sianów. Wnioski, wytyczne i działania w nich opisane były podstawowymi wytycznymi uwzględnionymi w procesie opracowywania Planu.

2. Polityka energetyczna na szczeblu międzynarodowym

2.1 Polityka UE oraz świata

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych jest przedmiotem porozumień międzynarodowych. Ramowa Konwencja Klimatyczna UNFCCC, ratyfikowana przez 192 państwa, stanowi podstawę prac nad światową redukcją emisji gazów cieplarnianych. Pierwsze szczegółowe uzgodnienia są wynikiem trzeciej konferencji stron (COP3) w 1997r. w Kioto. Na mocy postanowień Protokołu z Kioto kraje, które zdecydowały się na jego ratyfikację, zobowiązały się do redukcji emisji gazów cieplarnianych średnio o 5,2% do 2012r. Ograniczenie wzrostu temperatury o 2–3°C wymaga jednak stabilizacji stężenia gazów cieplarnianych w atmosferze (w przeliczeniu na CO₂) na poziomie 450–550 ppm. Oznacza to potrzebę znacznie większego ograniczenia emisji. Od 2020r. globalna emisja powinna spadać w tempie 1–5% rocznie, tak aby w 2050r. osiągnąć poziom o 25–70% niższy niż obecnie. Ponieważ sektor energetyczny odpowiada za największą ilość emitowanych przez człowieka do atmosfery gazów cieplarnianych (GHG) w tym obszarze musimy intensywnie ograniczać emisję CO₂. Takie ograniczenie można osiągnąć poprzez: poprawę efektywności energetycznej, zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii oraz czystych technologii energetycznych w bilansie energetycznym i ograniczenie bezpośredniej emisji z sektorów przemysłu emitujących najwięcej CO₂ (w tym energetyki). Rozwiązania w zakresie poprawy efektywności energetycznej, czyli ograniczenia zapotrzebowania na energię są często najtańszym sposobem osiągnięcia tego celu.

Z końcem 2006 roku Unia Europejska zobowiązała się do ograniczenia zużycia energii o 20% w stosunku do prognozy na rok 2020. Dla osiągnięcia tego ambitnego celu podejmowanych jest szereg działań w zakresie szeroko rozumianej promocji efektywności energetycznej. Działania te wymagają zaangażowania społeczeństwa, decydentów i polityków oraz wszystkich podmiotów działających na rynku. Edukacja, kampanie informacyjne, wsparcie dla rozwoju efektywnych energetycznie technologii, standaryzacja i przepisy dotyczące minimalnych wymagań efektywnościowych i etykietowania, „Zielone zamówienia publiczne” to tylko niektóre z tych działań.

Potrzeba wzmocnienia europejskiej polityki w zakresie racjonalizacji zużycia energii została mocno wyartykułowana w wydanej w 2000r. „Zielonej Księdze w kierunku europejskiej strategii na rzecz zabezpieczenia dostaw energii”. Natomiast w 2005r. elementy tej polityki zostały zebrane w „Zielonej Księdze w sprawie racjonalizacji zużycia energii czyli jak uzyskać więcej mniejszym nakładem środków”.

W dokumencie tym wskazano potencjał ograniczenia zużycia energii do 2020 roku. Wykazano, że korzyści to nie tylko ograniczenie zużycia energii i oszczędności z tego wynikające, ale również poprawa konkurencyjności, a co za tym idzie zwiększenie zatrudnienia, realizacja strategii lizbońskiej. Energooszczędne urządzenia, usługi i technologie zyskują coraz większe znaczenie na całym świecie. Jeżeli Europa utrzyma swoją znaczącą pozycję w tej dziedzinie poprzez opracowywanie i wprowadzanie nowych, energooszczędnych technologii, to będzie to mocny atut handlowy.

Polityka klimatyczna Unii Europejskiej skupia się na wdrożeniu tzw. pakietu klimatyczno-energetycznego. Założenia tego pakietu są następujące: UE liderem i wzorem dla reszty świata w sprawie ochrony klimatu ziemi – niedopuszczenia do większego niż 2°C wzrostu średniej temperatury Ziemi, Cele pakietu „3 x 20%” (redukcja gazów cieplarnianych, wzrost udziału

OZE w zużyciu energii finalnej, wzrost efektywności energetycznej) współrealizują politykę energetyczną UE.

Cele szczegółowe pakietu klimatycznego: zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych (EGC) o 20% w 2020r. w stosunku do 1990r. przez każdy kraj członkowski, zwiększyć udział energii ze źródeł odnawialnych (OZE) do 20% w 2020r., w tym osiągnąć 10% udziału biopaliw, zwiększyć efektywność energetyczną wykorzystania energii o 20% do roku 2020.

2.2 Dyrektywy Unii Europejskiej

W poniższej tabeli zebrano wybrane europejskie regulacje dotyczące efektywności energetycznej, które stopniowo transponowane są do prawodawstwa państw członkowskich.

Tabela 1 Dyrektywy Unii Europejskiej w zakresie efektywności energetycznej

Dyrektywa	Cele i główne działania
Dyrektywa EC/2004/8 o promocji wysokosprawnej kogeneracji	Zwiększenie udziału skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła (kogeneracji) Zwiększenie efektywności wykorzystania energii pierwotnej i zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych Promocja wysokosprawnej kogeneracji i korzystne dla niej bodźce ekonomiczne (taryfy)
Dyrektywa 2003/87/WE ustanawiająca program handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych na obszarze Wspólnoty	Ustanowienie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych na obszarze Wspólnoty Promowanie zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w sposób opłacalny i ekonomicznie efektywny
Dyrektywa 2002/91/WE o charakterystyce energetycznej budynków	Ustanowienie minimalnych wymagań energetycznych dla nowych i remontowanych budynków Certyfikacja energetyczna budynków Kontrola kotłów, systemów klimatyzacji i instalacji grzewczych
Dyrektywa 2005/32/WE Ecodesign o projektowaniu urządzeń powszechnie zużywających energię	Projektowanie i produkcja sprzętu i urządzeń powszechnego użytku o podwyższonej sprawności energetycznej Ustalanie wymagań sprawności energetycznej na podstawie kryterium minimalizacji kosztów w całym cyklu życia wyrobu (koszty cyklu życia obejmują koszty nabycia, posiadania i wycofania z eksploatacji)
Dyrektywa 2006/32/WE o efektywności energetycznej i serwisie energetycznym	Zmniejszenie od 2008r. zużycia energii końcowej o 1%, czyli osiągnięcie 9% w 2016r. Obowiązek stworzenia i okresowego uaktualniania Krajowego planu działań dla poprawy efektywności energetycznej

Poniżej przedstawiono obowiązujące dokumenty krajowe stanowiące implementację dyrektyw europejskich w zakresie energii i środowiska:

- Strategia rozwoju Energetyki Odnawialnej (2001r.),
- Wieloletni program promocji biopaliw lub innych paliw odnawialnych na lata 2008-2014 (2007 r.),
- Strategia działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007-2015 (2007 r.),
- Polityka dla przemysłu gazu ziemnego (2007r.),
- Program dla elektroenergetyki (2006r.),

- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 (2008 r.),
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku (2009r.),
- Drugi Krajowy Plan Działań dotyczący efektywności energetycznej dla Polski (2011 r.),
- Ustawa o efektywności energetycznej (2011 r.),
- Ustawa Prawo Energetyczne (aktualizacja 2013 r.),
- Zmiany w Ustawie Prawo budowlane (np. nakładające nowe wymagania dla budynków oddawanych do użytkowania w tym budynków przebudowywanych) (2013 r.),
- Projekt Krajowej Polityki Miejskiej (2013 r.).

2.3 Cel i zakres opracowania

Celem niniejszego dokumentu jest przedstawienie zakresu działań możliwych do realizacji w związku z ograniczeniem zużycia energii finalnej oraz zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych do atmosfery. Cel ten jest zbieżny z dotychczasową polityką energetyczną Gminy Sianów i wpisuje się w dotychczasową funkcjonalność poszczególnych Sekcjach Urzędu Gminy i Miasta w Sianowie. Celem dokumentu jest przedstawienie wyników inwentaryzacji emisji zanieczyszczeń gazów cieplarnianych oraz analiza działań przyjętych do realizacji.

Do celów szczegółowych należą:

- przyjęcie pozycji Gminy Sianów w grupie polskich gmin rozwijających koncepcję gmin zrównoważonych energetycznie, wyróżniających się w zakresie koncepcji niskoemisyjnych obszarów miejsko-wiejskich,
- rozwój planowania energetycznego oraz zarządzania energią w gminie,
- optymalizacja działań związanych z produkcją i wykorzystaniem energii na terenie gminy,
- zmniejszenie zużycia energii w poszczególnych sektorach odbiorców energii,
- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza (w tym gazów cieplarnianych) związanej ze zużyciem energii na terenie gminy,
- realizacja koncepcji „wzorcowej roli sektora publicznego” w zakresie racjonalnego gospodarowania energią,
- zaangażowanie poszczególnych uczestników lokalnego rynku energii w działania ograniczające emisję gazów cieplarnianych,
- spełnienie wymagań Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dotyczących formy i zakresu Planu gospodarki niskoemisyjnej.

Niniejszy dokument rozważa realizację skutecznego monitorowania efektów podejmowanych działań przedstawiając szereg możliwych do wykorzystania wskaźników oraz propozycję harmonogramu monitoringu.

Zakres opracowania jest zgodny z wytycznymi NFOŚiGW. Zawiera wszelkie elementy wyróżniające PGN spośród innych dokumentów planistycznych funkcjonujących w gminie, a w szczególności:

- inwentaryzację emisji CO₂ związaną z wykorzystaniem energii na terenie gminy Sianów,
- określa stan istniejący w zakresie racjonalnej gospodarki energetycznej,
- wyznacza efekt w postaci redukcji emisji możliwej do osiągnięcia w roku 2020,

- wyznacza poszczególne działania pozwalające na osiągnięcie zakładanego celu oraz ich efektów środowiskowych i społecznych,
- proponuje system monitoringu efektów wdrażania przedsięwzięć.

2.4 Wsparcie interesariuszy.

W trakcie realizacji niniejszego planu wskazani zostali główni interesariusze, a więc grupy osób i podmiotów:

- Na interesy których PGN wywiera wpływ,
- Których działania mają wpływ na PGN
- Którzy kontrolują lub posiadają informacje, zasoby, specjalistyczną wiedzę i umiejętności potrzebne do opracowania i realizacji strategii
- Których udział i zaangażowanie są konieczne do udanej realizacji PGN.

Na podstawie wniosków ze spotkań roboczych odbytych z przedstawicielami Gminy Sianów ustalono listę interesariuszy potencjalnie ważnych w kontekście Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sianów.

Lokalna administracja

Do tej grupy zaliczeni zostali przedstawiciele odpowiednich wydziałów Urzędu Gminy, zarządcy przedsiębiorstw komunalnych, jednostek użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, ośrodki kultury). Wyżej wymienieni aktywnie uczestniczyli w trakcie spotkań przygotowawczych i kontrolnych a także w trakcie gromadzenia danych niezbędnych do opracowania Planu

Mieszkańcy Gminy

Mieszkańcy zaangażowani zostali w realizację Planu. Gmina uruchomiła podstronę na stronie www.sianow.pl. Wszyscy zainteresowani znaleźli tam informacje o tym czym jest Plan, dlaczego jest ważny a także informowani byli o postępie prac. Przeprowadzone zostały bezpośrednie rozmowy z mieszkańcami, prowadzone przy udziale sołtysów. W trakcie tych rozmów, zbierane były dane do bazy niskiej emisji, która stała się podstawowym źródłem wiedzy o stanie obecnym.

Dostawcy energii, gazu i ciepła sieciowego

O współudział zwróciliśmy się do Energa SA, PGNiG SA oraz MEC Koszalin. Wszyscy operatorzy są dostawcami sieciowymi energii, gazu i ciepła docierających na teren Gminy Sianów. Przygotowane przez nich dane stały się istotnym źródłem informacji o strukturze odbiorców oraz o ilościach energii, gazu i ciepła dostarczanych na teren Gminy Sianów.

Przedsiębiorcy

Przedsiębiorcy zaangażowani zostali w realizację Planu. Gmina uruchomiła podstronę na stronie www.sianow.pl. Wszyscy zainteresowani znaleźli tam informacje o tym czym jest Plan, dlaczego jest ważny a także informowani byli o postępie prac. Przeprowadzone zostały bezpośrednie rozmowy z przedsiębiorcami. W trakcie tych rozmów, zbierane były dane do bazy niskiej emisji, oraz informacje o planowanych inwestycyjnych które to stały się podstawowym źródłem wiedzy o stanie obecnym i prognozie na przyszłość.

3. Dotychczasowe działania Gminy Sianów w zakresie efektywności energetycznej, gospodarki niskoemisyjnej oraz wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Gmina Sianów od wielu lat realizuje szereg działań mających na celu efektywne wykorzystanie i wytwarzanie energii. Działania te w dużej mierze mają charakter inwestycyjny, bezpośrednio wpływając na obniżenie kosztów energii i paliw w obiektach użyteczności publicznej oraz budynkach mieszkalnych. Ponadto, gmina podjęła się w ostatnich latach inwestycji, które usprawniają transport samochodowy oraz upowszechniają transport rowerowy.

Poprawa transportu drogowego, upowszechnianie transportu rowerowego:

- budowa ul. Słonecznej
- budowa ścieżki pieszko-rowerowej w Skibnie
- place utwardzone z małą infrastrukturą paraturystyczną przy kościołach w wybranych miejscowościach gminy
- budowa ścieżek pieszko-rowerowych w Skibnie, Kłosie, Osiekach
- leśne szlaki rowerowe
- przebudowa i remont drogi powiatowej Sianów - Nadbór

Działania inwestycyjne, bezpośrednio wpływające na obniżenie kosztów energii i paliw w obiektach użyteczności publicznej:

- remont świetlic wiejskich w Ratajkach i Skwierzynie
- remont świetlic wiejskich w Bielkowie, Węgorzewie i Grabówku
- montaż kolektorów słonecznych w obiektach użyteczności publicznej
- odbudowa Gimnazjum Gminnego w Sianowie
- modernizacja centrum Miasta Sianów - odnowa elewacji kamienic i termomodernizacja, remonty dachów, stolarki okiennej i drzwiowej

4. Charakterystyka społeczno-gospodarcza Gminy Sianów – opis stanu obecnego na tle ostatnich lat.

4.1 Lokalizacja gminy

Sianów jest gminą miejsko-wiejską położoną w obszarze Pomorza Środkowego, w północnej części województwa zachodniopomorskiego. Gmina jest jedną z ośmiu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu koszalińskiego. Zajmuje powierzchnię 226,8 km². Od zachodu graniczy z Koszalinem, od strony południowej z gminą Polanów i Manowo, od północy z gminami Mielno i Darłowo, a od wschodu z gminą Malechowo. Od północy naturalne granice gminy stanowią brzegi jeziora Jamno i Bukowo, od zachodu szerokie i płaskie dno doliny rzeki Unieść, od południa kompleks lasów Góry Chełmskiej oraz lasów nadleśnictwa Manowo, a od wschodu kompleks lasów nadleśnictwa Karnieszewice.

Rysunek 1 Lokalizacja Gminy Sianów na tle powiatu koszalińskiego (źródło: www.gminy.pl)

Układ komunikacyjny miasta i gminy stanowią:

- a) odcinek drogi krajowej nr 6 Szczecin - Gdańsk
- b) dwa odcinki dróg wojewódzkich nr 203 i 206
- c) sieć dróg powiatowych – 18 dróg
- d) sieć dróg gminnych i zakładowych;
- e) zespół dróg i ulic wewnątrz miejscowości Sianów;
- f) odcinek linii kolejowej relacji Gdynia – Koszalin - Szczecin;

Przez Centrum Sianowa przebiega droga krajowa, co stanowi dużą uciążliwość dla mieszkańców. Stanowi To również zagrożenie dla budynków oraz bezpieczeństwa mieszkańców. Konieczna jest przebudowa tego odcinka drogi krajowej poprzez budowę

obwodnicy. Istniejący układ komunikacyjny jest mało korzystny, głównie ze względu na przebieg drogi krajowej przez centrum Sianowa.

Gmina Posiada dogodnie połączenia z najbliższymi dużymi ośrodkami miejskimi, tj. z Koszalinem, Sławmem i Słupskiem oraz z innymi regionami kraju. Węzeł dróg nr 6 i 203 położony jest 2 km od Sianowa.

4.2 Klimat

Gmina Sianów położona jest w nadmorskiej krainie klimatycznej, dla której charakterystycznymi cechami są: wykształcona cyrkulacja bryzowa, złagodzony układ temperatur, zwiększona wilgotność powietrza oraz okresowo silne nawietrzanie itp. Obszar gminy jest strefą ścierania się wpływu klimatycznego morskiego i kontynentalnego. Istotną cechą klimatu wybrzeża i terenów przyległych jest dość duża zmienność stanów pogodowych, częste silne wiatry z kierunku zachodniego i północno – zachodniego, a wiosną północnego i północno – wschodniego oraz stosunkowo duże opady (650-700 mm rocznie). Wpływ morza uwidocznił się w dość łagodnych zimach i umiarkowanie chłodnych latach. Najzimniejszym miesiącem jest luty o średniej temperaturze – 1,5 °C, najcieplejszym miesiącem jest czerwiec o średniej temperaturze 19 °C. Dni gorących jest w roku od 8 do 13 (powyżej 25 °C), a mroźnych 30. Największa liczba dni pogodnych występuje w maju i w czerwcu oraz we wrześniu. Maksimum opadów przypada na czerwiec, lipiec i sierpień i sięga ok. 90 mm w miesiącu. Najmniejsze opady występują w lutym i w marcu. W ciągu roku notuje się około 40 dni z opadami ciągłymi i mgłą. W rocznym rozkładzie wiatrów przeważają kierunki południowo – zachodni, zachodni i południowy, przy czym najwięcej dni z silnymi wiatrami przypada na miesiące zimowe (styczeń). Cisie w pasie nadmorskim zdarzają się bardzo rzadko.

Tabela 2 Dane charakteryzujące klimat gminy Sianów Źródło: Waloryzacja przyrodnicza gminy Sianów

Cechy	Dane charakterystyczne
Opady średnioroczne	700 mm
Opady: czerwiec, lipiec, sierpień	około 90 mm
Amplituda powietrza	+19°C
Najzimniejszy miesiąc	luty: -1,5°C
Najcieplejsze miesiące	czerwiec: +19°C
Średnia temperatura roczna	lipiec: +16°C
Wiatry	sierpień: +17°C
Liczba dni bezwietrznych w roku	+7,5°C
Nasłonecznienie	Przewaga wiatrów z kierunku północno-zachodniego
Liczba dni bez słońca	średnio 2-3 m/sek., w tym około 26 dni w roku siła
Średnia liczba dni bezchmurnych	około 15 m/sek. (listopad – grudzień)
	około 30 dni
	średnio 6-8 godzin słońca na 1 dzień
	około 90 w roku
	około 30-40

Tabela 3 Źródło: Waloryzacja przyrodnicza gminy Sianów

Termiczne pory roku (przedziały temperatur)	Wiosna (5°-15°C)	Lato (<15°C)	Jesień (15°-5°C)	Przedzime (5°-0°C)	Zima (>0°C)	Przedwiośnie (0°-5°C)
Rozpoczęcie	11-21 IV	11-21 VI	11-21.VIII	21.X-1.XI	1-11.XII	1-11.III
Czas trwania	70-80 dni	60-70 dni	70-80 dni	30-40 dni	80-100 dni	30-40 dni

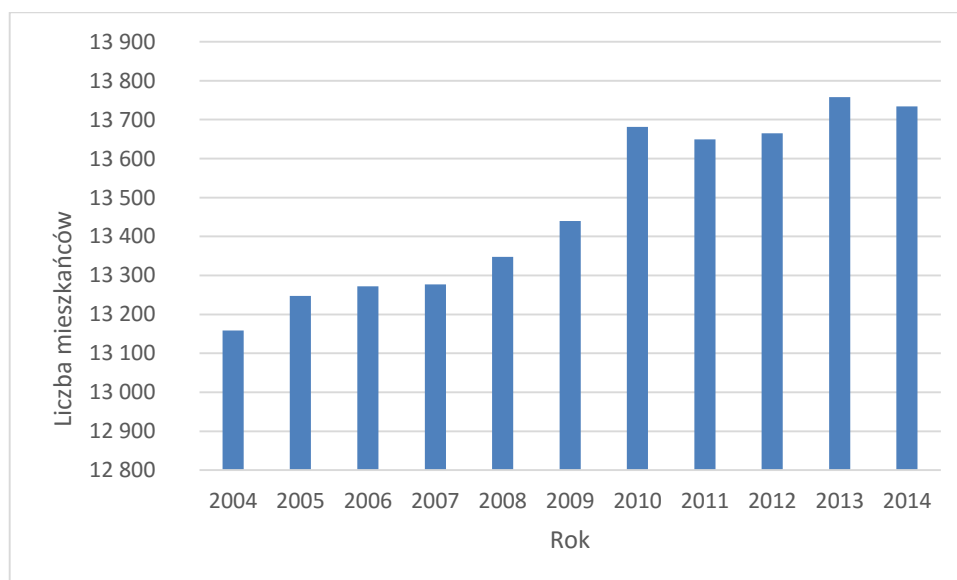
Miejscowości położone w Zatoce Koszalińskiej mają najmniejszą liczbę dni komfortu termicznego w porównaniu z innymi miejscowościami na polskim wybrzeżu (Międzyzdroje 98,4 dni, Kołobrzeg 18,2 dni, Darłowo 29,6 dni).

Najkorzystniejsze warunki do kąpieli słonecznych (helioterapii) występują w czerwcu i lipcu (średnie dzienne usłonecznienie rzeczywiste w czerwcu dla Sianowa wynosiło 8,5 godziny, a w sierpniu 6,7 godziny). Ważną rolę w kształtowaniu się bioklimatu odgrywa bryza morska powodująca m.in. napływ aerozolu na ląd. Badania zasięgu występowania aerozolu w pasie nadmorskim wskazują, że jego zasięg odczuwalny jest w odległości kilkuset metrów od linii brzegowej. Optymalne warunki do inhalacji aerozolem morskim występują podczas wiania wiatru od morza o prędkości 4-8 m/s w okresie wiosny i początku lata. Sezon kąpielowy trwa około 63 dni (28 czerwiec-30 sierpień). Optymalne warunki kąpielowe występują w lipcu (27 dni) przy temperaturze wody ponad 20°C.

4.3 Demografia – stan obecny na tle ostatniego dziesięciolecia.

Jednym z podstawowych czynników wpływających na rozwój gmin jest sytuacja demograficzna oraz perspektywy jej zmian. Przyrost ludności to przyrost liczby konsumentów, a zatem wzrost zapotrzebowania na energię oraz jej nośniki, zarówno sieciowe jak i w postaci paliw stałych, czy ciekłych.

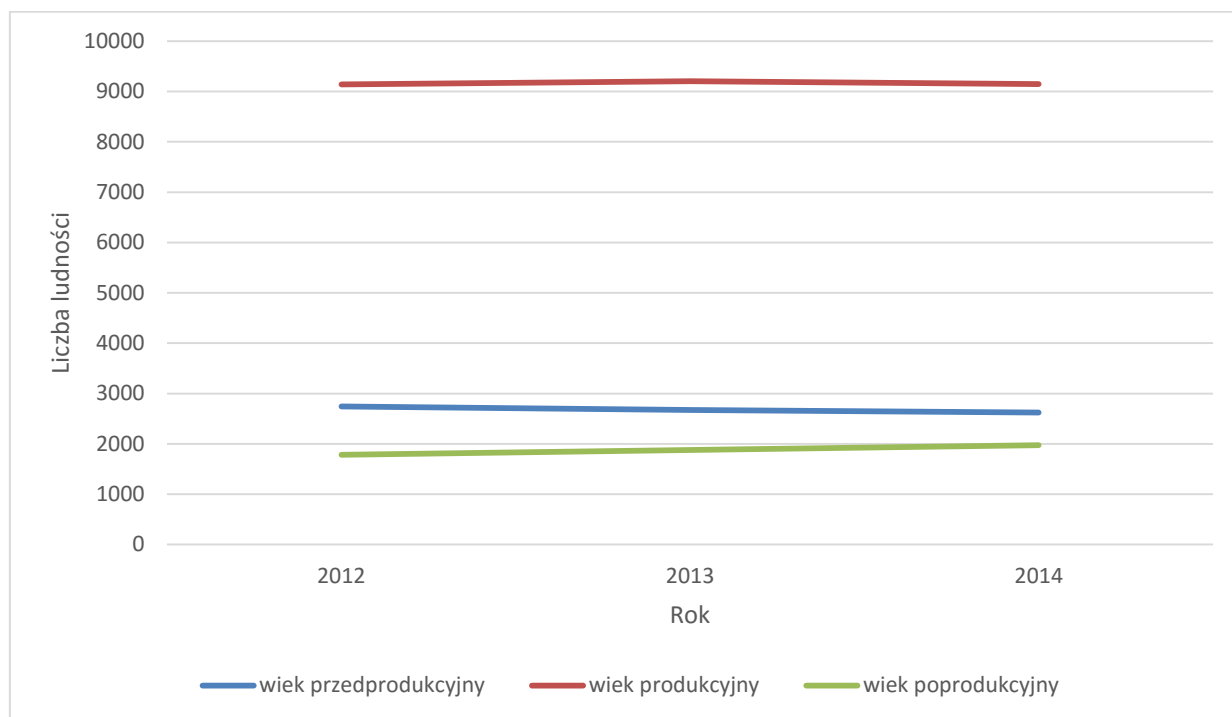
Gmina Sianów zajmuje obszar o powierzchni 226,8 km² i liczy około 13 730 tys. mieszkańców. Liczba ludności w Gminie uległa w latach 2004-2014 zwiększeniu o łączną liczbę 575 osób (Rysunek 2).

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba mieszkańców	13 247	13 272	13 277	13 348	13 440	13 681	13 649	13 665	13 758	13 734

Rysunek 2 Liczba ludności w Gminie Sianów w latach 2005– 2014 (źródło GUS)

Duży wpływ na zmiany demograficzne mają takie czynniki jak: przyrost naturalny będący pochodną liczby zgonów i narodzin, a także migracje krajowe oraz zagraniczne, które w wyniku otwarcia zagranicznych, do niedawna niedostępnych, rynków pracy szczególnie przybrały na sile praktycznie w skali całego kraju.

Rysunek 3 Zmiany demograficzne w Gminie Sianów w latach 2012 – 2014 (źródło GUS)

Analiza porównawcza struktury wiekowej mieszkańców gminy z ostatnich lat wskazuje na stopniowe przemieszczanie się najliczniejszych roczników mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym do grupy ludności w wieku produkcyjnym. Jednocześnie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym ulega zwiększeniu. Problem starzejącego się społeczeństwa występujący jako negatywny wskaźnik społeczno-gospodarczy dotyczy obecnie praktycznie całego kraju.

W ostatnich latach zarysował się trend przyrostu ludzi w wieku poprodukcyjnym (w roku 2014 udział tej grupy w całkowitej liczbie ludności wynosił 14,37% i w stosunku do roku 2012 wzrósł o 1,34%), spadek ludności w wieku produkcyjnym (0,35% w stosunku do udziału z roku 2012) z jednoczesnym spadkiem osób w wieku przedprodukcyjnym (w stosunku do roku 2012 zanotowano 0,99% spadek udziału tej grupy).

4.4 Działalność gospodarcza – stan obecny na tle ostatnich czterech lat.

Na terenie gminy w 2014 roku zarejestrowanych było 1 053 podmiotów gospodarczych – głównie małych i średnich (wg klasyfikacji REGON). Od 2012 roku liczba ta wzrosła o 12 podmiotów.

Tabela 4 Udział podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON na terenie Gminy Sianów (źródło GUS)

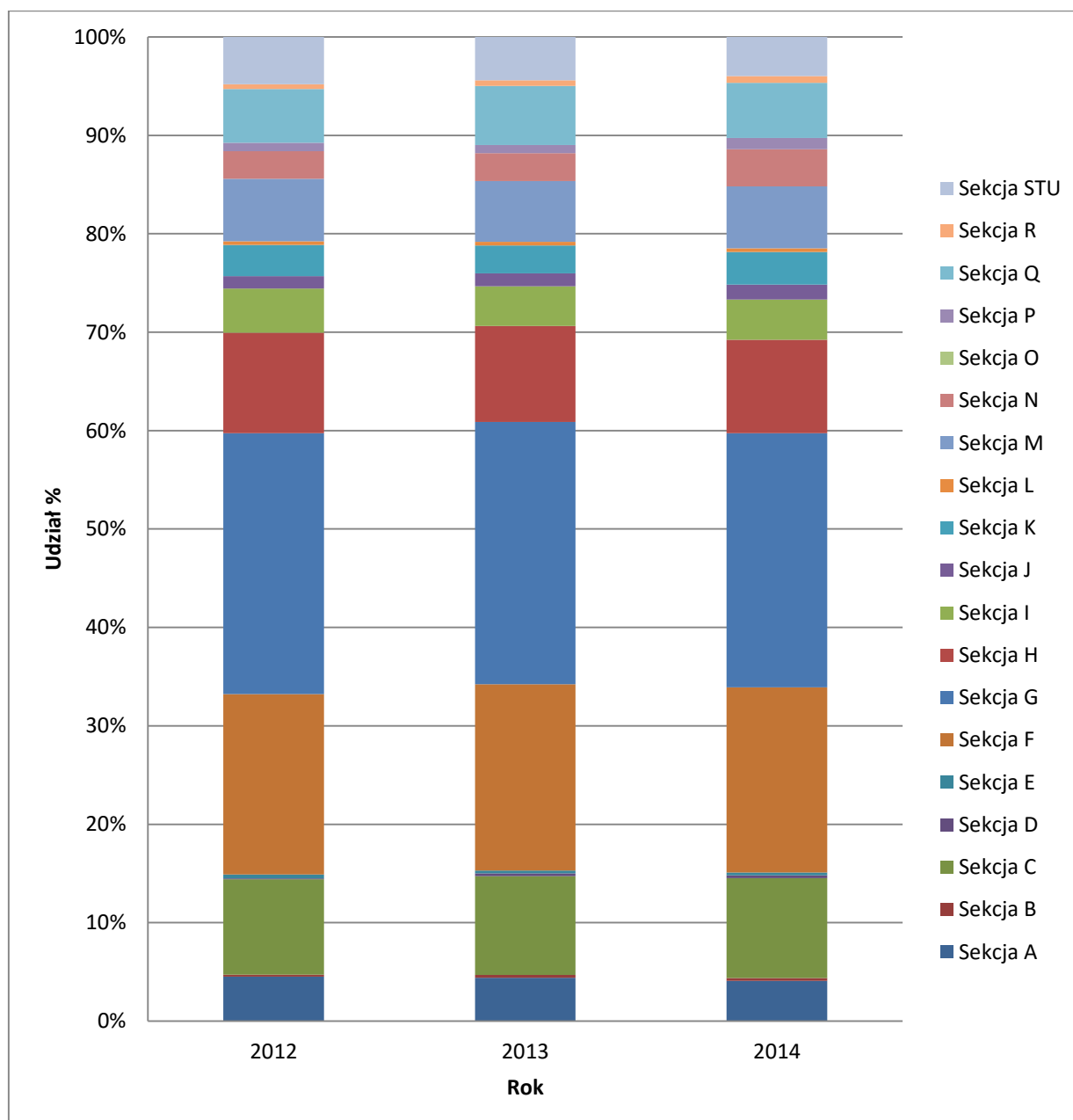

Tabela 5 Liczba podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD2007 w roku 2014 (źródło GUS)

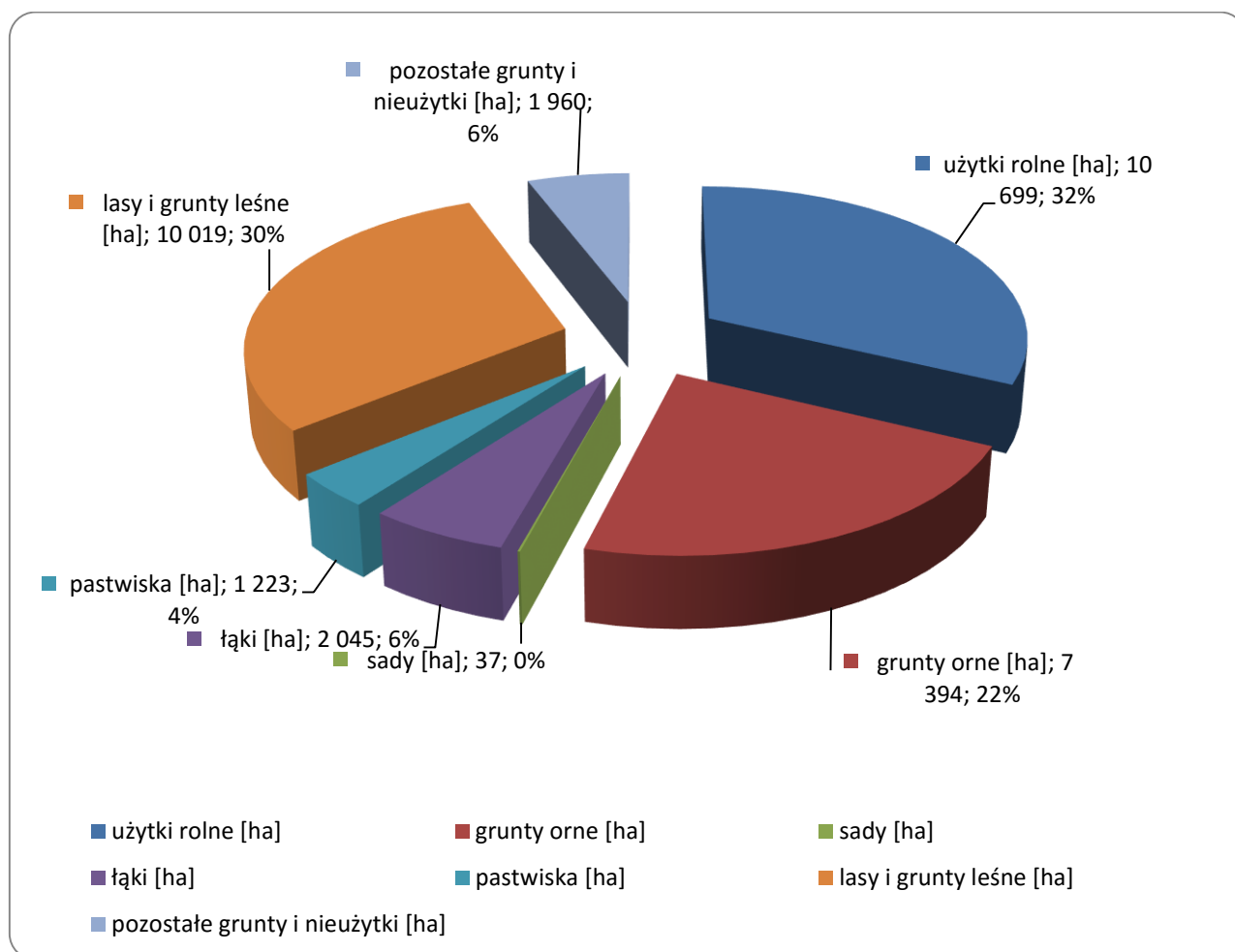
Sekcja wg PKD	Opis	Liczba podmiotów
sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	43
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	3
sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	107
sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3
sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3
sekcja F	Budownictwo	198
sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	272
sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	100
sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	43
sekcja J	Informacja i komunikacja	16
sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	35
sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4
sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	66
sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	40
sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0
sekcja P	Edukacja	12
sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	59
sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7
sekcja S i T i U	Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	42

Do największych grup branżowych na terenie Gminy należą przedsiębiorstwa z kategorii handel hurtowy i detaliczny oraz budownictwo. Ponadto dużą grupę stanowią podmioty z kategorii transport a także z przetwórstwa przemysłowego.

4.5 Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo

Gmina zajmuje powierzchnię 226,8 km². Przeważają użytki rolne i grunty orne, oraz lasy i grunty leśne.

Szczegółowa struktura przeznaczenia gruntów na obszarze gminy została przedstawiona na rysunku 4.

Rysunek 4 Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Sianów (wg GUS i POS)

Obszar Gminy Sianów charakteryzuje się:

- średnią lesistością, grunty leśne na obszarze gminy zajmują ok. 30% powierzchni (średnia dla kraju 29,4%)
- średnim natężeniem rolnictwa, użytki rolne stanowią ok. 60% powierzchni (średnio dla kraju 58,2%)

4.6 Zabudowa mieszkaniowa – stan obecny i rozwój w ostatnich sześciu latach.

Rosnące wskaźniki związane z gospodarką mieszkaniową stanowią pozytywny czynnik świadczący o wzroście jakości życia społeczności i stanowią podstawy do prognozowania dalszego wzrostu poziomu życia w następnych latach.

W tabeli 7 zestawiono informacje na temat zmian w gospodarce mieszkaniowej.

Tabela 6 Statystyka mieszkaniowa z lat 2008 – 2014 dotycząca Gminy Sianów (wg GUS)

Rok	Ilość budynków mieszkalnych	Mieszkania istniejące		Mieszkania oddane do użytku w danym roku	
	Liczba	Liczba	Powierzchnia użytkowa	Liczba	Powierzchnia użytkowa
	sztuk	sztuk	m ²	sztuk	m ²
2008	1908	3 985	299 999	32	4 287
2009	1969	4 015	304 423	32	4 648
2010	2009	3 896	317 088	65	8 847
2011	2054	3 921	320 162	32	4 076
2012	2096	3 972	325 923	60	7 126
2013	2148	4 034	333 689	73	9 324
2014	2204	4 090	341 857	63	9 279

Na terenie Gminy Sianów można wyróżnić następujące rodzaje zabudowy mieszkaniowej: jednorodziną, wielorodziną oraz rolniczą zagrodową. Dane dotyczące budownictwa mieszkaniowego opracowano w oparciu o Narodowe Spisy Powszechne przeprowadzone w latach 2002 i 2011 uzupełniając o informacje GUS do roku 2014.

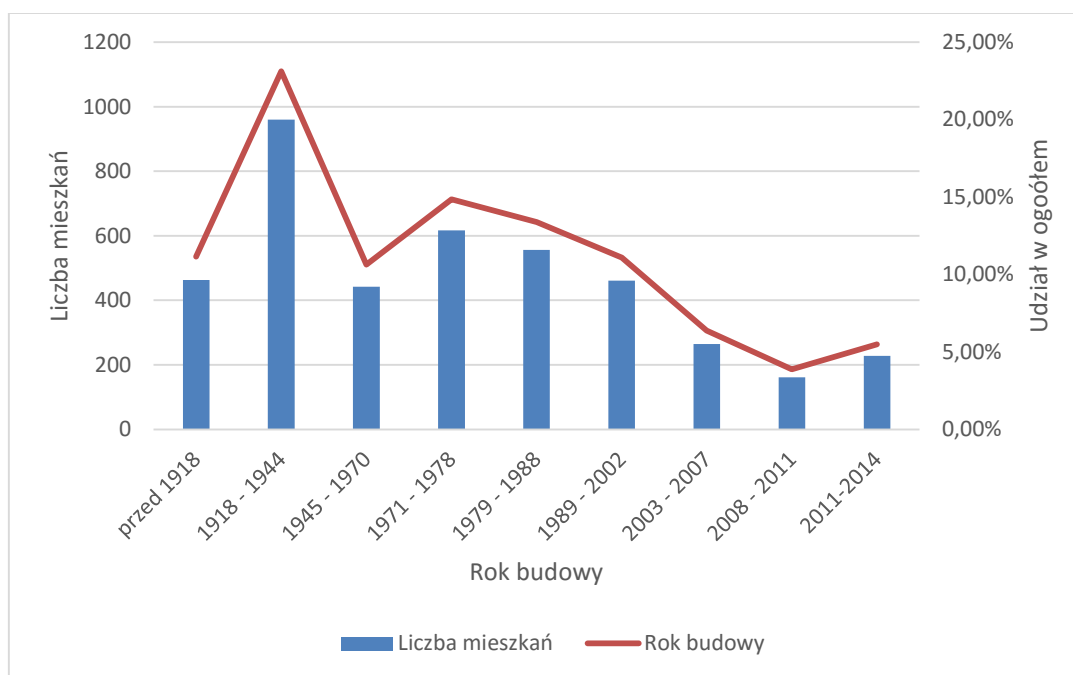
Mieszkania znajdujące się na terenie gminy znajdują się w budynkach wznoszonych w dużej części (około 60%) przed rokiem 1978, a więc w technologiach odbiegających pod względem cieplnym od obecnie obowiązujących standardów (przyjmuje się, że budynki wybudowane przed 1989, a nie docieplone do tej pory, wymagają termomodernizacji).

Liczbę budynków oraz mieszkań wybudowanych w całej gminie w poszczególnych okresach przedstawiono na rysunku 7, natomiast wielkość zaopatrzenia w energię ciepłą na potrzeby grzewcze ujmuje tabela 8.

4.7 Zabudowa mieszkaniowa – Promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych budynków

Gmina powinna dawać przykład, starać się uzyskiwać jak najlepsze normy nowo budowanych budynków, przy okazji wspierać rynek lokalny. Inicjatywa taka nie tylko przyniesie wymierne korzyści dla środowiska, ale pomoże zaoszczędzić pieniądze, a także da szansę na stanie się pionierem w dziedzinie ekologii w Polsce. W krajach rozwiniętych tego typu rozwiązania stosuje się z wielkim powodzeniem.

Wsparciem powinny zostać objęte podmioty zainteresowane instalacją ekologicznych systemów grzewczych.

Rysunek 5 Ilości i struktura wiekowa mieszkań w Gminie Sianów (źródło GUS, obliczenia własne)

Tabela 7 Potrzeby cieplne zabudowy mieszkaniowej w Gminie Sianów (źródło GUS, obliczenia własne)

Okres budowy	Ilość w szt.	Powierzchnia mieszkania w m ²	Śr. powierzchnia mieszkania w m ²	Zapotrzebowanie na ciepło GJ/rok
przed 1918	463	33 234	71,78	20 392
1918-1944	960	84 759	88,29	52 008
1945-1970	442	27 290	61,74	14 758
1971-1978	617	33 708	54,63	18 229
1979-1988	556	40 176	72,26	21 727
1989-2002	461	39 257	85,16	14 698
2003-2007	265	28 880	108,98	9 704
2008-2014	389	47 587	122,33	15 989
razem	4 153	334 891		167 506

Średnia powierzchnia mieszkania wynosi 80,64 m². Należy pamiętać, że w budynkach tzw. jednorodzinnych występują bardzo często pomieszczenia, które służą właścicielom do prowadzenia działalności usługowej – (usługi hotelarskie i noclegowe, warsztaty, działalność rzemieślnicza).

Tabela 8 Wskaźnik gospodarki mieszkaniowej (źródło GUS, obliczenia własne)

Wskaźnik		Wielkość	Jedn.
Średnia powierzchnia mieszkania na 1 mieszkańca	powiat	27,7	m ² /osoba
	województwo	25,6	m ² /osoba
	kraj	25,9	m ² /osoba
Średnia powierzchnia mieszkania	powiat	87,3	m ² /mieszk.
	województwo	70,1	m ² /mieszk.
	kraj	72,8	m ² /mieszk.
Liczba osób na 1 mieszkanie	powiat	3,29	os./mieszk.
	województwo	2,8	os./mieszk.
	kraj	2,8	os./mieszk.
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	powiat	317,5	szt.
	województwo	365,9	szt.
	kraj	359,9	szt.
Udział mieszkań oddanych w latach 2005 – 2012 w całkowitej liczbie mieszkań	powiat	12,9	%
	województwo	8,2	%
	kraj	8,0	%
Średnia powierzchnia oddawanego mieszkania	powiat	110,3	m ² /mieszk.
	województwo	93,9	m ² /mieszk.
	kraj	101,0	m ² /mieszk.

Ogólny stan zasobów mieszkaniowych jest w zasadzie bardzo podobny do sytuacji województwa zachodniopomorskiego. W całej gminie zastosowane technologie w budynkach zmieniały się wraz z upływem czasu i rozwojem technologii wykonania materiałów budowlanych oraz wymogów normatywnych. Począwszy od najstarszych budynków, w których zastosowano mury wykonane z cegły oraz kamienia wraz z drewnianymi stropami, kończąc na budynkach najnowocześniejszych, gdzie zastosowano ocieplenie przegród budowlanych materiałami termoizolacyjnymi. Zwraca także uwagę duży udział budynków sprzed 1918 roku oraz w okresie 1918 - 1944.

Na podstawie diagnozy stanu aktualnego zasobów mieszkaniowych w Gminie można stwierdzić, że duży udział w strukturze stanowią budynki charakteryzujące się dobrym stanem technicznym oraz stosunkowo wysokim stopniem termomodernizacji. Część obiektów na terenie miasta, wyposażona jest w instalację centralnego ogrzewania, ogrzewanie piecowe jest istotnym sposobem zaopatrywania mieszkań w ciepło.

Około 20,66% mieszkań w Gminie ogrzewanych jest przy wykorzystaniu pieców wyprodukowanych przed rokiem 2000, które charakteryzują się niską sprawnością energetyczną, stosunkowo wysoką emisją zanieczyszczeń powietrza oraz dużą niewygodą w eksploatacji.

Należy dążyć do stymulowania i zachęcania do oszczędzania energii w budynkach mieszkalnych, co może odbywać się za pomocą uświadamiania społeczeństwa poprzez prowadzenie akcji promujących efektywnościowe zachowania (organizowanie tematycznych

spotkań, przedstawianie problemów w lokalnej prasie, na stronie internetowej Gminy, publikacje z zakresu oszczędności energii, program badań termowizyjnych budynków jednorodzinnych).

5. Charakterystyka nośników energetycznych zużywanych na terenie Gminy Sianów.

5.1 Energia elektryczna

Właścicielami poszczególnych elementów systemu elektroenergetycznego na obszarze Gminy Mielno są następujące przedsiębiorstwa elektroenergetyczne:

- Energa Operator S.A.,
- Energa Oświetlenie sp. z o.o.

Aktualny plan rozmieszczenia sieci elektroenergetycznych znajdujących się na terenie Gminy Sianów przedstawia tabela 9.

Na terenie Gminy Sianów, ENERGA-OPERATOR SA Oddział w Koszalinie posiada linie elektroenergetyczne o napięciu 110 kV, 15 kV i 0,4 kV oraz stacje 15/0,4 kV, oraz stacje transformatorowe, które obsługiwane są przez Rejon Dystrybucji w Koszalinie.

Ponadto, przez teren Gminy przebiega sieć elektroenergetyczna o napięciu 400 kV, która nie należy majątkowo i eksploatacyjnie do ENERGA-OPERATOR SA.

Stacje transformatorowe 110/15 kV (GPZ)

Gmina Sianów zasilana jest ze stacji transformatorowych 110/15 kV o nazwie GPZ Koszalin Północ, zlokalizowanej na terenie Gminy i GPZ Sianów zlokalizowanych na terenie Miasta Sianów. W stacji transformatorowej 110/15 kV GPZ Koszalin Północ zainstalowano dwa transformatory 110/15 kV o mocy 31,5 MVA każdy, natomiast w stacji transformatorowej 110/15 kV GPZ Sianów, zainstalowano dwa transformatory 110/15 kV o mocy 16 MVA każdy.

Sieć wysokiego napięcia 110 kV.

Na terenie Gminy Sianów ENERGA-OPERATOR SA Oddział w Koszalinie posiada cztery linie elektroenergetyczne o napięciu 110 kV, relacji Sławno – Sianów, Dunowo – Darłowo, Koszalin Północ – Sianów, Koszalin Północ – Koszalin Morska. Wszystkie w/w linie posiadają przewody robocze typu AFL-6 240 mm².

Tabela 9 Inwentaryzacja sieci elektroenergetycznej Gminy Sianów (źródło ENERGA Operator SA)

		2012	2013	2014
Stacje transformatorowe 15/0,4 kV		93 szt.	95 szt	98 szt
Linie elktro. WN (110 kV) napow.		33,7 km	33,7 km	33,7 km
Linie elektro. SN (15kV)	napowietrzne	146,7 km	147,3 km	147,4 km
	kablowe	28,3 km	28,6 km	32,3 km
Linie elektro. nn (0,4kV)	napowietrzne	126,2 km	126,3 km	126,4 km
	kablowe	41,1 km	43 km	46,8 km

5.1.1 Oświetlenie placów i ulic

System oświetlenia placów i ulic w Gminie Sianów podzielony jest na dwie grupy. Grupa pierwsza, to infrastruktura należąca do operatora energetycznego ENERGA Oświetlenie Sp. z o.o. z siedzibą w Koszalinie. W sieci tej funkcjonuje **1127** punktów świetlnych, które zużywają w cyklu rocznym **481,161 MWh**.

Grupa druga to infrastruktura należąca majątkowo do Gminy Sianów. W sieci tej funkcjonuje **50** punktów świetlnych, które zużywają w cyklu rocznym **21,347 MWh**.

Łącznie na terenie Gminy Sianów pozostaje **1177** punktów świetlnych i szacujemy, że zużywają w cyklu rocznym **502,508 MWh/rok**. [dane Gminy].

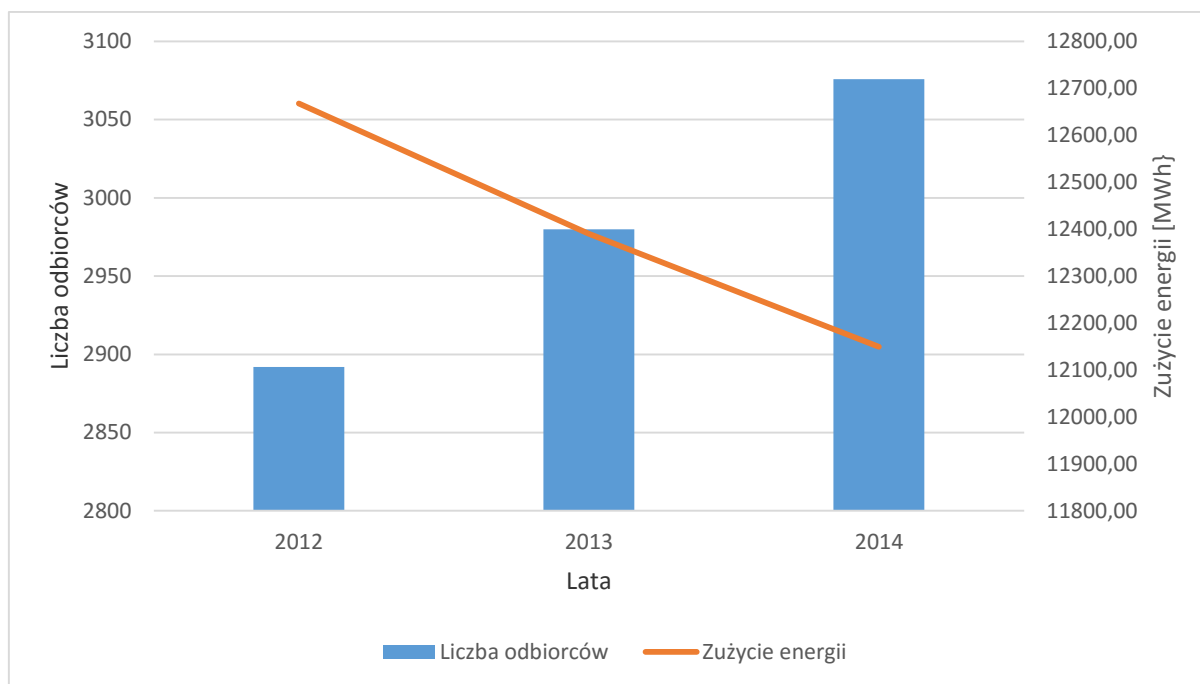
5.1.2 Liczba odbiorców oraz zużycie energii elektrycznej

Na podstawie tabeli G-10.8 „Sprawozdania o sprzedaży i zużyciu energii elektrycznej według jednostek podziału administracyjnego” przedstawiamy tabelaryczne zestawienie, zużycia energii elektrycznej dla Powiatu Koszalińskiego.

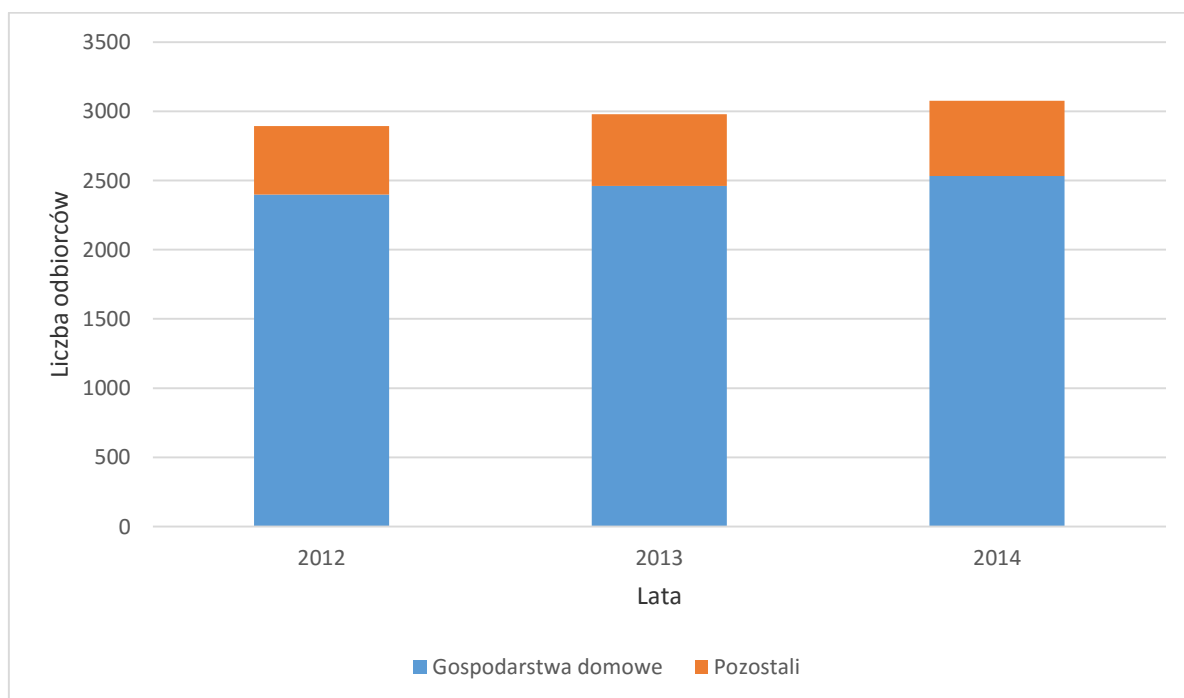
Tabela 10 Łączne zużycie energii elektrycznej dla Powiatu Koszalińskiego (źródło ENERGA Operator SA)

Powiat Koszaliński	Odbiorcy na wysokim napięciu 110 kV oraz odbiorcy na średnim napięciu 15 kV			Odbiorcy na niskim napięciu 0,4 kV		Łączne zużycie prądu przez odbiorców
	Liczba odbiorców 110 kV	Liczba odbiorców 15 kV	Zużycie energii [MWh]	Liczba odbiorców 0,4 kV	Zużycie energii [MWh]	Zużycie energii [MWh]
2014	1	86	38 028,70	27 470	100 949,50	138 978,20
2013	1	88	34 594,20	27 020	102 944,40	137 538,60
2012	1	86	36 662,30	26 649	103 815,20	140 477,50

Na kolejnych wykresach przedstawiono liczbę przyłączonych do sieci energetycznej odbiorców na obszarze Gminy Sianów oraz związane z tym roczne zużycie energii elektrycznej (wg danych ENERGA Operator SA i obliczenia własne).

Rysunek 6 Liczba odbiorców oraz zużycie energii elektrycznej łącznie w latach 2012-2014

Rysunek 7 Liczba odbiorców z podziałem na gospodarstwa domowe i pozostałych

W latach 2012 – 2014 liczba odbiorców wzrasta średnio o 1,85% rocznie, natomiast zużycie energii elektrycznej spada o około 2,19% rocznie.

Obecny system energetyczny w pełni pokrywa zapotrzebowanie Gminy Sianów na energię elektryczną. Wśród planów inwestycyjnych Energa Operator S.A. znajdują się zadania inwestycyjne w zakresie zarówno modernizacji jak i rozwoju sieci SN i nn.

5.2 Zaopatrzenie w ciepło.

Ciepło produkowane dla odbiorców z obszaru gminy wykorzystywane jest na potrzeby:

- Ogrzewania i wentylacji obiektów,
- Podgrzewania wody użytkowej,
- Technologiczne (u odbiorców przemysłowych).

Poziom zapotrzebowania na ciepło uzależniony jest w głównej mierze od warunków atmosferycznych panujących w tzw. „sezonie grzewczym” (w miesiącach wrzesień-marzec). Znaczny wpływ ma także energochłonność stosowanych technologii, poziom produkcji, stan techniczny obiektów (przeprowadzone prace termomodernizacyjne) oraz stosowanie nowoczesnych, energooszczędnych źródeł ciepła.

W Mieście Sianów istnieje częściowo scentralizowany system ciepłowniczy oparty o sieć ciepłowniczą, kotłownie lokalne i źródła indywidualne.

5.2.1 Ciepło sieciowe

Część Miasta objęta jest systemem ciepłowniczym zarządzanym przez Miejską Energetykę Ciepłą sp. z o.o. w Koszalinie. MEC prowadzi działalność w zakresie wytwarzania oraz przesyłania i dystrybucji ciepła. System ciepłowniczy w Sianowie składa się z kotłowni osiedlowej przy ul. Słowackiego 30, węzła grupowego i kotłowni gazowej przy ul. Słowackiego 15 oraz sieci wysokich i niskich parametrów.

Głównym źródłem ciepła jest kotłownia osiedlowa, natomiast kotłownia gazowa jest źródłem służącym do przygotowania ciepłej wody użytkowej w okresie letnim oraz wspomagającym centralne ogrzewanie w okresie przejściowym (maj i wrzesień). Kotłownia osiedlowa pracuje od 1 października do 30 kwietnia, natomiast kotłownia gazowa od 1 maja do 30 września. Z kotłowni do węzła prowadzona jest kanałowa sieć ciepłownicza wysokich parametrów, natomiast z węzła do poszczególnych obiektów prowadzona jest zewnętrzna instalacja odbiorcza – kanałowa oraz preizolowana. Sieci wysokich parametrów oraz zewnętrzna instalacja odbiorcza są własnością Gminy Sianów i zostały użyczone dla MEC na podstawie umowy użyczenia nr 1/2013 z dnia 21.10.2013 roku.

1. Kotłownia osiedlowa przy ul. Słowackiego 30 w Sianowie.

Kotłownia zlokalizowana jest na terenie osiedla mieszkaniowego przy ul. Słowackiego w Sianowie. Instalacja rozpoczęła działalność w roku 1989. W kotłowni zainstalowane są dwa kotły typu Krm 2,33 – 08. Paliwem jest miał węglowy. Kotły zasilane są w wodę z powrotu sieci c.o. przy pomocy pomp obiegowych. Parametry pracy kotłowni w sezonie grzewczym wynoszą 130°C/70°C, w sezonie letnim 70°C/50°C.

a) Parametry techniczne kotłów:

- Kocioł K1 produkcji SEFAKO typu KRM 2,33 posiada następujące parametry:
 - Wydajność nominalna 2,33 MW
 - Max ciśnienie robocze 0,8 MPa

- Ciśnienie obliczeniowe 0,8 MPa
- Ciśnienie próbne 1,0 MPa
- Temperatura wody na wylocie z kotła 110-150°C
- Temperatura wody na wlocie do kotła min 70°C
- Powierzchnia wymiany ciepła 111,8 m²
- Pojemność całkowita 13,8 m³
- Sprawność kotła 79%
- Temperatura spalin za kotłem 220°C
- Opory przepływu wody przez kocioł (dla wydajności norm) 25 mbar
- Przepływ nominalny przy temp. 150/70°C – 25 t/h
- Przepływ nominalny przy temp. 130/70°C – 33,3 t/h
- Przepływ nominalny przy temp. 110/70°C – 50 t/h
- Przepływ maksymalny 50 t/h
- Przepływ minimalny 17,3 t/h

- Kocioł K2 produkcji SEFAKO typu KRm 2,33 (zmodernizowany), posiada następujące parametry:

- Wydajność nominalna 2,33 MW
- Max ciśnienie robocze 0,8 MPa
- Ciśnienie próbne 1,0 MPa
- Temperatura wody na wylocie z kotła 110-150°C
- Temperatura wody na wlocie do kotła min 70°C
- Powierzchnia wymiany ciepła 111,8 m²
- Pojemność całkowita 13,8 m³
- Sprawność kotła 83%
- Temperatura spalin za kotłem z ekonomizerem 160°C
- Opory przepływu wody przez kocioł (dla wydajności norm) 25 mbar
- Przepływ nominalny przy temp. 130/70°C – 33,3 t/h
- Przepływ nominalny przy temp. 110/70°C – 50 t/h
- Przepływ maksymalny 50 t/h
- Przepływ minimalny 17,3 t/h

b) Instalacja odpylania spalin.

- Kocioł KRm 2,33 nr 2 – wyposażony jest w dwustopniowy układ oczyszczania spalin. Stopień pierwszy stanowi odpylacz wstępny typu MOS-2x2, drugi stopień stanowi odpylacz cyklonowy typu Cs 4x500 prod. EKOMEGA

Wentylator wyciągu spalin typ WPos-40 o parametrach:

- Wydajność $V=2$ m³/sek
- Obroty 1470 obr/min
- Spiętrzenie PC=4500 Pa
- Moc silnika 15 kW

- Kocioł KRm 2,33 nr 1 – wyposażony jest w instalację odpylania, w skład której wchodzi odpylacz cyklonowy typu MGK-12 prod. KONWEKTOR.

Wentylator wyciągu spalin typ WPoas-40 o parametrach:

- Wydajność $V=3 \text{ m}^3/\text{sek}$
- Obroty 1400 obr/min
- Spiętrzenie $PC=2200 \text{ Pa}$
- Moc silnika 15 kW

2. Kotłownia gazowa w węźle grupowym przy ul. Słowackiego 15 w Sianowie.

W 2012 r. wykonano i uruchomiono kotłownię gazową w węźle grupowym przy ul. Słowackiego 15 w Sianowie. W węźle grupowym przy ul. Słowackiego 15 znajduje się instalacja kotłowni gazowej wraz z kotłem gazowym kondensacyjnym typu Logano plus GB 402 o mocy 0,470 MW produkcji Buderus.

3. Długość sieci ciepłowniczej i liczba węzłów.

W skład systemu wchodzi 1 węzeł grupowy o mocy zamówionej 2,0511 MW.

W skład sieci wchodzi:

- Sieć ciepłownicza wysokotemperaturowa na terenie kotłowni – Dn 150, L=ok. 110 m
- Sieć ciepłownicza wysokoparametrowa kanałowa od ogrodzenia kotłowni do węzła – Dn 150, L=ok. 270 m
- Zewnętrzna instalacja odbiorcza kanałowa – Dn 150, L=ok. 74 m
- Zewnętrzna instalacja odbiorcza preizolowana:
 - Dn 168/250, L=ok. 56 m
 - Dn 139/225, L=ok. 57 m
 - Dn 114/200, L=ok. 58 m
 - Dn 88,9/160, L=ok. 31 m
- Przyłącza preizolowane:
 - Dn 88,9/160, L=ok. 12 m
 - Dn 76/140, L=ok. 141,5 m
 - Dn 48/110, L=ok. 113 m
 - Dn 42,4/110, L=ok. 55 m
 - Dn 26,9/90, L=ok. 18 m

4. Zużycie ciepła w latach 2011 – 2014 w GJ.

Tabela 11 Zużycie ciepła przez odbiorców z miejskiego systemu ciepłowniczego w latach 2011 – 2014 w GJ, (źródło: MEC Koszalin sp. z o.o.)

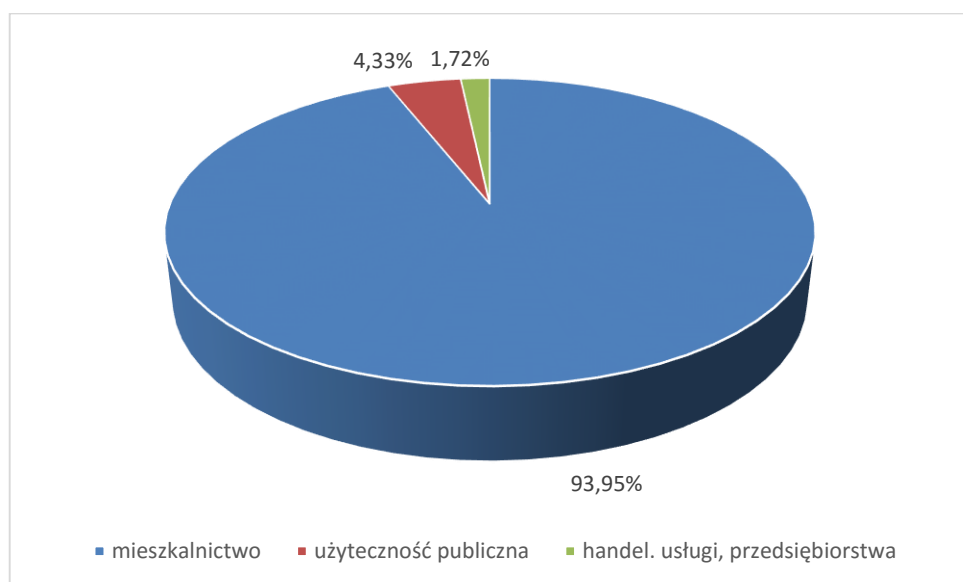
Lp	Opis	2011		2012		2013		2014	
		Zużycie GJ		Zużycie GJ		Zużycie GJ		Zużycie GJ	
		co	cw	co	cw	co	cw	co	cw
1	Mieszkalne	10648,568	3910,3	10871,2	3978,7	10217,3	3469,3	8488,59	3243,3
2	Niemieszkalne	794,330	0	789,56	0	787,56	0	755,4	0
	Razem	11442,898	3910,3	11660,76	3978,7	11004,86	3469,3	9243,99	3243,3
	Łącznie	15353,198		15639,46		14474,16		12487,29	

5. Moc zamówiona w latach 2011 – 2014 w MW.

Tabela 12 Moc zamówiona przez odbiorców ciepła w latach 2011 - 2014 w MW, (źródło: MEC Koszalin sp. z o.o.)

Lp	Opis	2011		2012		2013		2014	
		Moc zamówiona MW		Moc zamówiona MW		Moc zamówiona MW		Moc zamówiona MW	
		CO	CW	CO	CW	CO	CW	CO	CW
1	Mieszkalne	1,9471	0,3410	1,9471	0,3410	1,9471	0,3410	1,9471	0,3410
2	Niemieszkalne	0,1040	0,0000	0,1040	0,0000	0,1040	0,0000	0,1040	0,0000
	Razem	2,0511	0,3410	2,0511	0,3410	2,0511	0,3410	2,0511	0,3410
	Łącznie	2,3921		2,3921		2,3921		2,3921	

Budynki mieszkalne zużywają ok. 93,95% ciepła sieciowego zużywanego w mieście. Ponadto w 4,33% korzystają obiekty użyteczności publicznej i w 1,72% obiekty z grupy handel, usługi, przedsiębiorstwa.

Rysunek 8 Udział grup odbiorców ciepła sieciowego w całkowitym zużyciu w roku 2014 (źródło: MEC, obliczenia własne)

5.2.2 Kotłownie lokalne.

Na terenie gminy funkcjonują kotłownie wykorzystujące różne nośniki energii, tj. gaz ziemny, gaz płynny, olej opałowy, paliwo stałe, energię elektryczną.

Kotłownie o największej mocy, zlokalizowane są w miejscowościach Sianów i Karnieszewice. Największą moc zainstalowaną mają kotłownie Gospodarstwa Ogrodniczego w Karnieszewicach (5,8 MW) oraz Zakładu Budżetowego Administracji Budynków Komunalnych w Sianowie (4,6 MW). Większość kotłowni położonych poza Sianowem opalana jest paliwem stałym, głównie węglem.

Kotłownia Palarni kawy „MK CAFE and TEE” w Skibnie zasilana jest gazem ziemnym. Drugi ważny pod względem wielkości zatrudnienia i produkcji podmiot gospodarczy, położony na terenie gminy, Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowo - Usługowe „DEGA”, jako źródła energii cieplnej używa gazu płynnego.

Charakterystyka niektórych, ważniejszych kotłowni zlokalizowanych w gminie przedstawia się następująco:

1. Kotłownia Karniszewickiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Ogrodniczej.
Moc zainstalowana - 5,8 MW. Paliwem jest mazut, jego roczne zużycie wynosi 4,5 - 5,2 tys. ton. Kotłownia posiada 6 kotłów. Rok budowy - 1975. Kotłownia wymaga modernizacji.
2. Kotłownia eksploatowana przez Zakład Budżetowy Administracji Budynków Komunalnych w Sianowie.
Moc zainstalowana - 4,6 MW.
Podstawowymi urządzeniami są dwa kotły KR-1 o wydajności 2,3 MW każdy. Paliwem był miał węglowy. Kotłownia funkcjonuje od 1991 roku. W roku 1999 rozpoczęto modernizację kotłowni ze środków finansowych dzierżawcy (umowa dzierżawy obowiązuje od 01.07.1999.), polegająca m.in. na zamianie paliwa stałego na gaz ziemny oraz olej opałowy. W wyniku tej modernizacji zainstalowano 2 kotły gazowe firmy ICI CALDAINE o mocy 1596kW każdy. Jeden kocioł zainstalowano w pomieszczeniu wymiennikowni z palnikiem na olej i gaz. Jako rezerwę pozostawiono istniejące kotły na miał węglowy. Odbiorcami energii cieplnej z tej kotłowni są:
 - SM „Jutrzenka”,
 - Gminny Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Sianowie,
 - Zespół Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Sianowie,
 - Przedszkole w Sianowie
 - Komunalne zasoby mieszkaniowe.
3. Kotłownia Własnościowej Spółdzielni Mieszkaniowej „BRATEK” w Sianowie.
Moc zainstalowana - 1,9 MW
Kotłownia opalana jest gazem ziemnym. Kotłownia została wybudowana w 1976 r. Spółdzielnia wykonała modernizację tej kotłowni z węglowej na gazową.
4. Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa „Skrzat” w Skibnie eksploatuje cztery kotłownie zlokalizowane w miejscowościach Kleszcze, Rzepkowo i Skibno. Kotłownie te opalane są paliwem stałym (węgiel).
Moc zainstalowana kotłowni wynosi:
 - Kleszcze - 0,395 MW
 - Rzepkowo - 0,196 MW
 - Skibno I - 0,461 MW
 - Skibno II - 0,300 MW
5. Przy szkołach zainstalowane są następujące kotłownie:
 - a. Gimnazjum Gminne w Sianowie. Kotłownia opalana olejem. Moc zainstalowana 0,140 MW
 - b. Szkoła Podstawowa w Dąbrowie. Kotłownia opalana olejem. Moc zainstalowana 0,127 MW
 - c. Szkoła Podstawowa w Szczeglinie. Kotłownia opalana węglem. Moc zainstalowana 0,125 MW
 - d. Szkoła Podstawowa w Iwiciu. Kotłownia opalana węglem. Moc zainstalowana 0,070 MW
 - e. Szkoła Podstawowa Nr 1 w Sianowie. Kotłownia opalana węglem. Moc zainstalowana 0,070 MW

- f. Szkoła Podstawowa Nr 2 w Sianowie. Kotłownia opalana gazem. Moc zainstalowana 0,454 MW
- g. Szkoła Podstawowa w Suchej Koszalińskiej. Kotłownia opalana olejem. Moc zainstalowana 0,105 MW
- h. Szkoła Podstawowa w Sierakowie. Kotłownia opalana olejem. Moc zainstalowana 0,070 MW

Kotłownie opalane węglem wymagają modernizacji. Możliwość zaopatrzenia odbiorców energii cieplnej, powstającej w wyniku wykorzystania stosunkowo czystych pod względem ekologicznym nośników energii, np. gazu lub odnawialnych źródeł energii, ma duże znaczenie dla ochrony środowiska naturalnego.

Większość podmiotów gospodarczych i gospodarstw domowych poza Sianowem korzysta z własnych źródeł energii, uzyskiwanej głównie w wyniku spalania paliwa stałego. Oprócz gazu ziemnego znaczącym źródłem energii w gminie, zwłaszcza na terenach wiejskich, powinna być biomasa i inne alternatywne nośniki energii.

5.2.3 Źródła indywidualne

Szacuje się, że w grupie odbiorców indywidualnych struktura wykorzystywanych nośników energii przedstawia się następująco:

- Gaz – 16,65%;
- Węgiel – 42,15%;
- Biomasa (w tym drewno) – 41,32%;
- LPG – 3,31%;
- Olej opałowy – 1,65%
- Energia elektryczna - 0,83%
- OZE – 3,31%

Zapotrzebowanie na energię ciepłą zależy do wielu czynników, do których można zaliczyć: izolację termiczną przegród zewnętrznych, powierzchnia przegród, rodzaj wentylacji budynku, usytuowania względem stron świata, a także efektywności zastosowanych w obiekcie urządzeń grzewczych.

Energochłonność budynku można także określić posługując się wskaźnikiem sezonowego zapotrzebowania na ciepło do ogrzewania określonego w stosunku do powierzchni ogrzewanego obiektu. Wskaźniki energochłonności określono w zależności od okresu budowy budynku – na podstawie danych literaturowych oraz obowiązujących w roku budowy norm i przepisów prawnych. Wartości wskaźników energochłonności przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 13 Wskaźnik zapotrzebowania na ciepło (źródło Podręcznik typologii budynków mieszkalnych z przykładami działań mających na celu zmniejszenie ich energochłonności)

Rok budowy	Przepis / norma	Wskaźnik zużycia energii cieplnej (kWh/m ² a)
Do 1966	Prawo Budowlane a) w środkowej i wschodniej części Polski mur 2 cegły b) w zachodniej części Polski mur z 1,5 cegły	240 – 280 300 – 350
1967 – 1985	PN-64/B-03404 od 1.01.1966 PN-74/B-02020 od 1.01.1976	240 – 280
1985 – 1992	PN-82/B-02020 od 1.01.1983	160 – 200
1993 – 2002	PN-91/B-20020 od 1.01.1992	120 – 160
Od 2002	Warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie	90 – 120

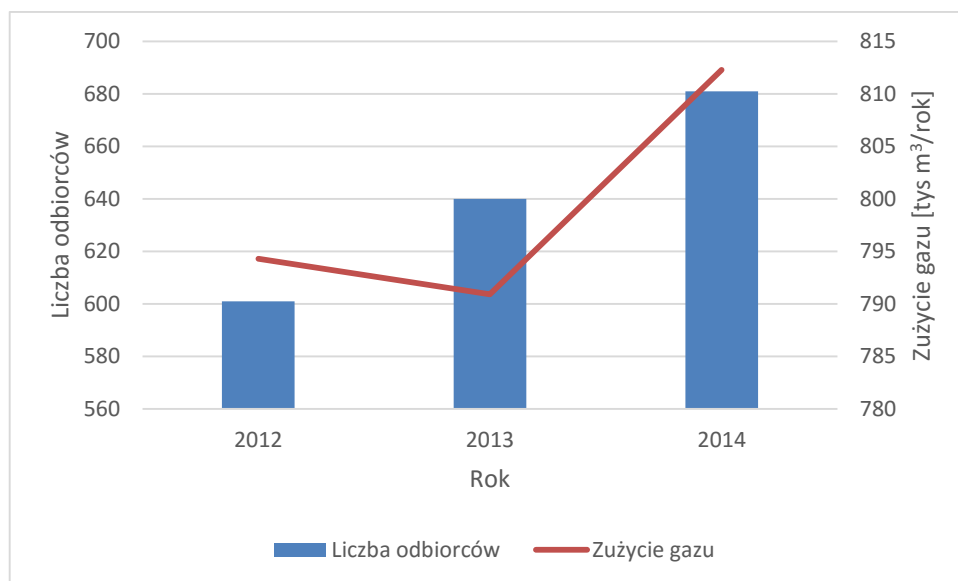
5.3 System gazowniczy

PGNIG Obrót Detaliczny sp. z o.o. Region Wielkopolski dostarcza odbiorcom gaz propan-butan rozprężony B/P (wg PN-C-04750:2011) o cieple spalania w wysokości 115 MJ/m³, który rozprowadzany jest siecią gazociągów.

W gminie Sianów gaz przewodowy, jako nośnik energii cieplnej zarówno dla potrzeb gospodarstw domowych, jak i podmiotów gospodarczych oraz dla celów grzewczych, jest dostępny w miejscowościach gminy: Sianowie, Skibnie, Skwierzynie. Dalsze prace gazyfikacyjne, prowadzone są w miejscowości Karnieszewice. Według danych Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. na koniec 2014 roku, **stopień gazyfikacji Gminy Sianów wynosi 1,48%.**

5.3.1 Liczba odbiorców oraz zużycie gazu

Na poniższych rysunkach przedstawiono liczbę odbiorców oraz zużycie gazu w poszczególnych grupach odbiorców.

Rysunek 9 Zużycie gazu u odbiorców zlokalizowanych na terenie Gminy Sianów w latach 2012 - 2014 (źródło: PGNiG S.A.)

W latach 2012 – 2014 całkowite zużycie gazu w Gminie wzrosło o 2,27%, przy jednoczesnym, wzroście liczby odbiorców o 13,31%.

Odbiorcami gazu na terenie Gminy są odbiorcy domowi używający to paliwo na potrzeby c.o., c.w.u. oraz przygotowania posiłków. Dodatkowo, ważną grupą są odbiorcy pozostali, głównie przemysł oraz handel i usługi.

W poniższych tabelach przedstawiono informacje dotyczące liczby odbiorców gazu oraz zużycia gazu uszeregowane wg poszczególnych grup taryfowych.

Tabela 14 Zużycie gazu w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2012 - 2014 (źródło: PGNiG S.A.)

Lata	Ogółem	Gospodarstwa domowe (z ogrzewaniem)	Przemysł i budownictwo	Usługi i handel	Pozostali
	(tys. m³/rok)	(tys. m³/rok)	(tys. m³/rok)	(tys. m³/rok)	(tys. m³/rok)
2012	794,3	642,0	48,9	103,4	-
2013	790,9	597,0	85,4	106,8	1,7
2014	812,3	590,8	88,0	116,6	16,9

Tabela 15 Liczba odbiorców gazu w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2012 - 2014 (źródło: PGNiG S.A.)

Lata	Ogółem	Gospodarstwa domowe (z ogrzewaniem)	Przemysł i budownictwo	Usługi i handel	Pozostali
	Szt.	Szt.	Szt.	Szt.	Szt.
2012	601	572	5	24	-
2013	640	595	19	25	1
2014	681	631	24	25	1

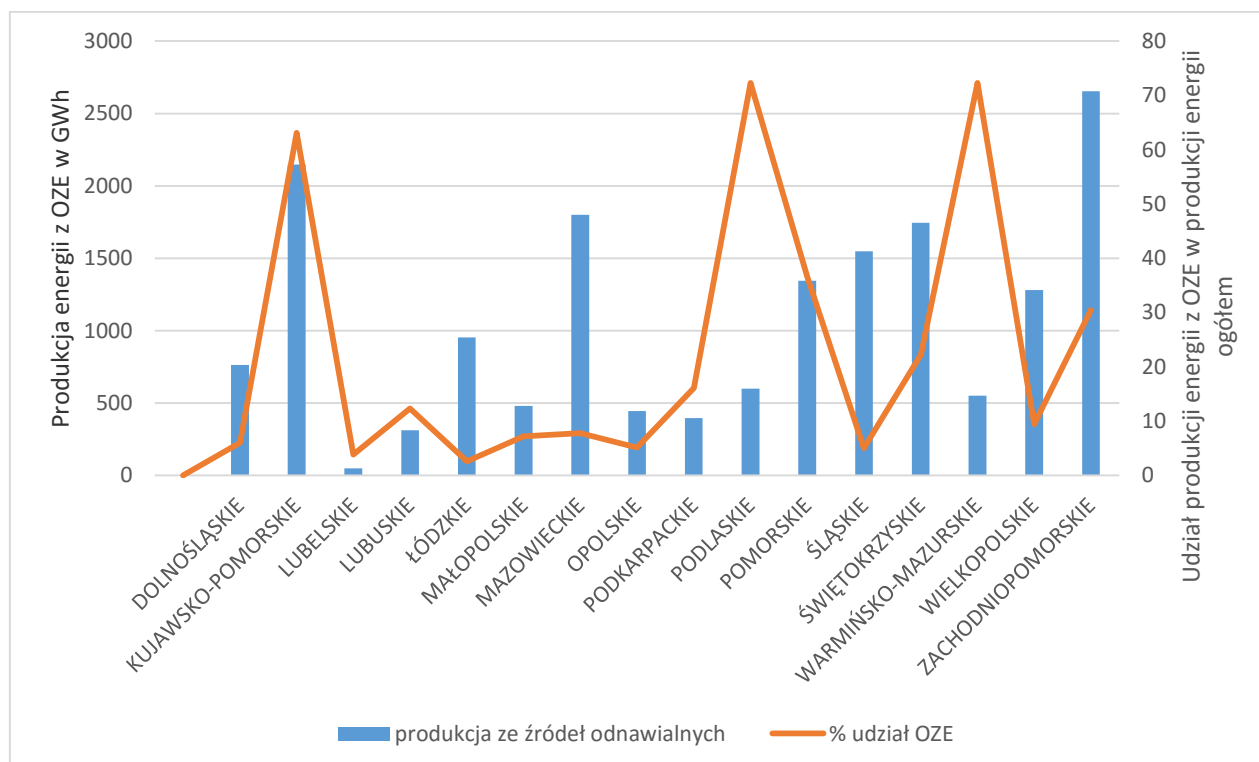
5.4 Energia odnawialna

Energia ze źródeł odnawialnych oznacza energię pochodzącą z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, pozyskiwaną z odnawialnych, niekopalnych źródeł energii (energia wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich), energia wytwarzana z biopaliw stałych, biogazu i biopaliw ciekłych, a także energia otoczenia (środowiska naturalnego) wykorzystywana przez pompy ciepła.

Odnawialne źródła energii (OZE) stanowią alternatywę dla tradycyjnych, pierwotnych, nieodnawialnych nośników energii (paliw kopalnych). Ich zasoby uzupełniają się w naturalnych procesach, co praktycznie pozwala traktować je jako niewyczerpalne. Ponadto pozyskiwanie energii z tych źródeł jest, w porównaniu do źródeł tradycyjnych (kopalnych), bardziej przyjazne środowisku naturalnemu. Wykorzystywanie OZE w znacznym stopniu zmniejsza szkodliwe oddziaływanie

energetyki na środowisko naturalne, głównie poprzez ograniczenie emisji szkodliwych substancji, zwłaszcza gazów cieplarnianych.

Na przestrzeni ostatnich lat systematycznie rośnie w Polsce znaczenie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego wolumen produkcji energii ze źródeł odnawialnych wyniósł w 2013 roku **17.066,6 GWh**, co stanowiło **10,4%** ogółu wyprodukowanej energii elektrycznej. Szczegółowe dane przedstawiające produkcję energii ze źródeł odnawialnych w poszczególnych województwach przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Rysunek 10 Wartość produkcji energii ze źródeł odnawialnych w podziale na województwa w 2013 roku, Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Województwo zachodniopomorskie jest liderem produkcji energii ze źródeł odnawialnych. W 2013 roku wyprodukowano 2654,6 GWh, co stanowiło 30,4% całkowitej produkcji energii elektrycznej. Pod względem wolumenu produkcji energii ze źródeł odnawialnych województwo zachodniopomorskie uplasowało się na 1 pozycji wśród wszystkich województw, a także zajęło 5 pozycję pod względem udziału energii odnawialnej w całkowitej produkcji energii. Zmiana produkcji energii ze źródeł odnawialnych w ostatnich latach przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 16 Produkcja energii ze źródeł odnawialnych w województwie zachodniopomorskim, Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

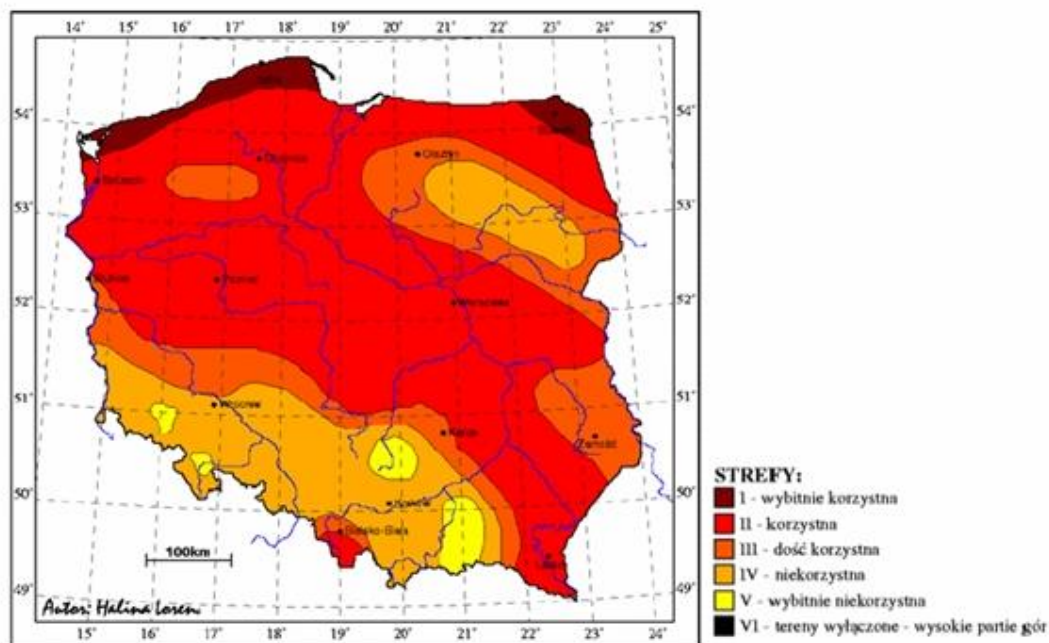
Produkcja energii	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
z odnawialnych nośników energii GWh	413,2	551,0	685,7	812,3	697,6	1451,7	2349,3	2654,6
udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem	5,4	6,9	8,3	11,0	8,8	16,4	27,0	30,4

Na terenie gminy Sianów energia ze źródeł odnawialnych obejmuje przede wszystkim energię wytworzoną ze spalania biomasy oraz ogniw solarnych. W ograniczonym zakresie wykorzystywana jest energia z pozostałych źródeł odnawialnych.

Energia wiatrowa

Produkcja energii pochodzącej z siły wiatru jest działaniem wysoce pożądanym, zgodnym z polityką ekologiczną i energetyczną państwa, a także uzgodnieniami międzynarodowymi. Energetyka wiatrowa, w odróżnieniu od energetyki konwencjonalnej, przynosi szereg korzyści ekologicznych i ekonomicznych – m.in. nie powoduje powstawania uciążliwych produktów ubocznych.

Możliwości wykorzystywania energii wiatru do produkcji energii wynikają z uwarunkowań przyrodniczych oraz stanu użytkowania przestrzeni. Dostępność w energetyce wiatrowej szacuje się na podstawie zależności prędkości wiatru od czasu występowania tej prędkości. Istotne jest określenie średniej i maksymalnej prędkości wiatru i ich udziału w skali roku, a także średniej i maksymalnej długości trwania ciszy. Podział kraju na strefy energetyczne wiatru z uwzględnieniem powyższych uwarunkowań przedstawiono na mapie.

Nr i nazwa strefy	Energia wiatru na wys. 10 m	Energia wiatru na wys. 30 m
I - bardzo korzystna	> 1000	> 1500
II - korzystna	750 - 1000	1000 - 1500
III - dość korzystna	500 - 750	750 - 1000
IV - niekorzystna	250 - 500	500 - 750
V - bardzo niekorzystna	< 250	< 500
VI - szczytowe partie gór	tereny wyłączone	tereny wyłączone

Źródło: Lorenc H. 2001, IMGW

Gmina Sianów położona jest w I strefie energetycznej wiatru w Polsce (strefa wybitnie korzystna). W rejonie nadmorskim występują jedne z najwyższych prędkości wiatru w Polsce (za wyjątkiem terenów górskich). Gmina charakteryzuje się ponadto wysoką liczbą dni w roku z wiatrem silnym i bardzo silnym (powyżej 15 m/s), która wynosi ok. 70 dni. Na terenie gminy występuje stosunkowo niewiele dni bezwietrznych.

Biorąc pod uwagę, że Gmina występuje w obszarze najlepszych parametrów wietrzności, przygotowywane są projekty budowy elektrowni wiatrowych. Lokalizacje ujęto w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 17 Elektrownie wiatrowe ujęte w ustaleniach projektów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Sianów

Nazwa	Procedura	Sygnatura
Miejscowy planu zagospodarowania przestrzennego gminy Sianów dla obszaru położonego w obrębach ewidencyjnych Skibno i Sucha Koszalińska	uchwalony	Uchwała Rady Miejskiej w Sianowie nr XII/98/11 z dn. 31.08.2011 r.
Miejscowy planu zagospodarowania przestrzennego gminy Sianów dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym Wierciszewo.	uchwalony	Uchwała Rady Miejskiej w Sianowie nr LIV/299/2002 z dn. 10.10.2002 r.
Miejscowy planu zagospodarowania przestrzennego gminy Sianów dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym Bielkowo	uchwalony	Uchwała Rady Miejskiej w Sianowie nr LIV/300/2002 z dn. 10.10.2002 r.
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Sianów dla obszaru położonego w obrębach ewidencyjnych Dąbrowa i Karnieszewice	W trakcie opracowania	Uchwała Rady Miejskiej w Sianowie nr XLVIII/352/2014 z dn. 23.06.2014 r.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Sianów	Uchwalone	Uchwała RM w Sianowie Nr XXXIX/229/01 z dnia 14 lipca 2001 r., zmieniona Uchwałą RM w Sianowie Nr XLVII/264/06 z dnia 21 lipca 2006 r., Uchwałą RM w Sianowie Nr L/315/10 z dnia 23 lutego 2010 r., Uchwałą RM w Sianowie Nr LXIV/383/10 z dnia 29 października 2010 r. oraz Uchwałą RM w Sianowie Nr VI/30/2015 z dnia 30 marca 2015 r.
Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Sianów dla obszarów położonych w obrębach ewidencyjnych: Bielkowo, Dąbrowa, Grabówko, Iwęcino, Rzepkowo, Skibno i Wierciszewo	W trakcie opracowania	Uchwała Rady Miejskiej w Sianowie nr XXVII/205/12 z dn. 24.10.2012 r. , zmieniona Uchwałą Rady Miejskiej w Sianowie nr XXXIII/262/13 z dn. 24.04.2013 r. zmiana studium.

Tabela 18 Planowane farmy wiatrowe na terenie Gminy i Miasta Sianów – inwestycje planowane przez zewnętrznych inwestorów

Inwestycja	Obszar	Moc maksymalna (MW)
I	Bielkowo, Wierciszewo	22,5
II	Bielkowo, Wierciszewo	27
III	Dąbrowa, Grabówko, Iwęcino	39,6
IV	Skibno, Sucha Koszalińska	4

Biomasa

Biomasa to najstarsze i najszerzej współcześnie wykorzystywane odnawialne źródło energii. Biomasa to cała istniejąca na Ziemi materia organiczna, wszelkie substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej oraz leśnej. Do biomasy można zaliczyć zarówno odpady z gospodarstwa domowego, jak i pozostałości po przycinaniu zieleni miejskiej.

Największą zaletą spalania biomasy jest zerowy bilans emisji dwutlenku węgla (CO₂), uwalnianego podczas spalania, a także niższa niż w przypadku paliw kopalnych emisja dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x) i tlenku węgla (CO). Pozyskując energię z biomasy

zapobiegamy marnotrawstwu nadwyżek żywności, zagospodarowujemy odpady produkcyjne przemysłu leśnego i rolnego, utylizujemy odpady komunalne. Różne rodzaje biomasy mają różne właściwości. Na cele energetyczne wykorzystuje się m.in. drewno i odpady z przerobu drewna, rośliny pochodzące ze specjalnie prowadzonych upraw energetycznych, produkty rolnicze oraz odpady organiczne z rolnictwa, a także niektóre odpady komunalne i przemysłowe. Im suchsza i im bardziej zagęszczona jest biomasa, tym większą ma wartość jako paliwo. Bardzo wartościowym paliwem jest na przykład produkowany z rozdrobnionych odpadów drzewnych brykiet. Paliwo uszlachetnione, takie jak brykiet czy pelety drzewne, uzyskuje się poprzez suszenie, mielenie i prasowanie biomasy. Koszty ogrzewania takim paliwem są obecnie niższe od kosztów ogrzewania olejem opałowym.

Drewno

Drewno na cele energetyczne pozyskiwane jest w głównej mierze z lasów w postaci drewna opałowego i odpadów pozrębowych, pielęgnacji sadów i zieleni miejskich oraz z zakładów przetwórstwa drewna.

Słoma

Istnieje możliwość wykorzystywania słomy na potrzeby grzewcze indywidualnych odbiorców. Słoma wykorzystywana do celów energetycznych najczęściej pochodzi z upraw pszenicy, jęczmienia, rzepaku oraz kukurydzy. Poziom ich wartości opałowej w wynosi: słoma pszeniczna (17,5 MJ/kg), słoma kukurydziana (16,8 MJ /kg), słoma jęczmienna (16,1 MJ/kg), słoma rzepakowa (15,6 MJ/kg). Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku większość gruntów ornych wykorzystywana była pod uprawę zbóż – 6.123,17 ha (pszenica – 1.348,33 ha, jęczmień – 1.116,97, rzepak – 1.083,36 ha). Świadczy to o dużym potencjale wykorzystania biomasy w postaci słomy na cele grzewcze.

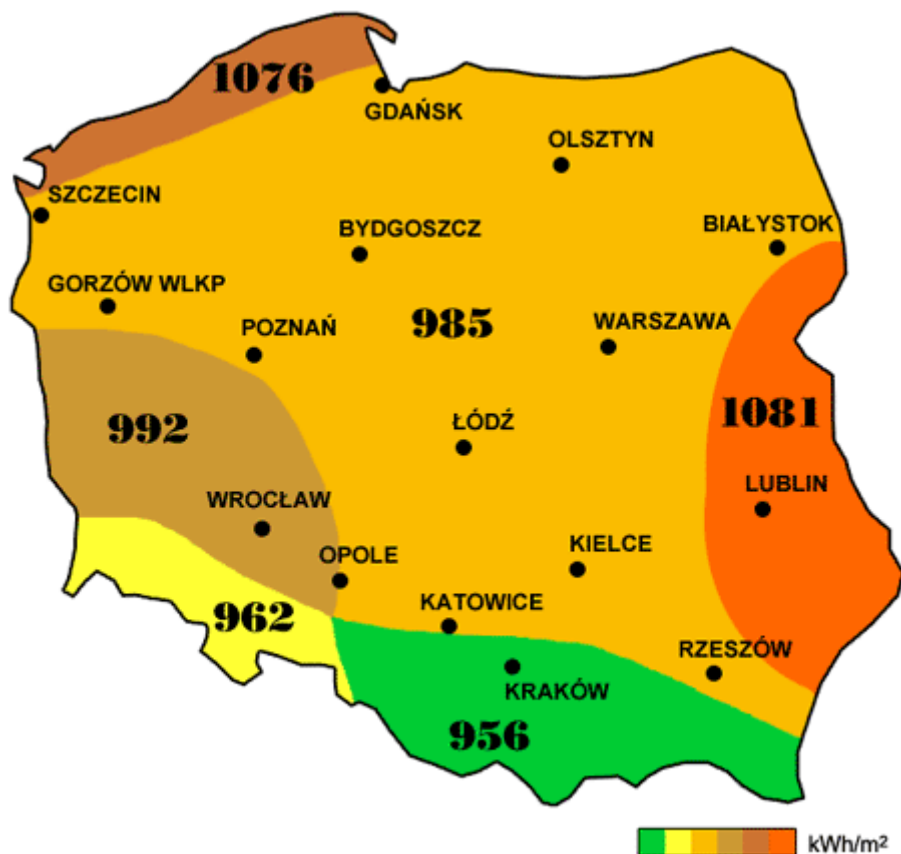
Uprawy roślin energetycznych

Najbardziej popularną w Polsce rośliną energetyczną jest wierzba energetyczna rodzaju *Salix viminalis* var. *Gigantea* (wierzba energetyczna). Jest to roślina, która charakteryzuje się bardzo wysokim przyrostem masy, wysoką wartością opałową i niewielkimi wymaganiami glebowymi. Rocznie z hektara można uzyskać plon do 40 ton suchej masy drewna. Uprawie wierzby sprzyja intensywne nawadnianie plantacji. Gałęzie wierzby stosowane są jako dodatek strukturalny w procesie kompostowania, natomiast suche zrębki wierzby jako opał w instalacjach C.O.

Energia słoneczna

Energia słoneczna jest z punktu widzenia ekologii najbardziej atrakcyjnym źródłem energii. Jej pozyskiwanie charakteryzuje się brakiem efektów ubocznych dla środowiska, brakiem szkodliwych emisji oraz brakiem zubożenia zasobów naturalnych. Energia słoneczna wykorzystywana może być w celu produkcji energii elektrycznej (za pomocą ogniw fotowoltaicznych), do produkcji energii cieplnej (za pomocą kolektorów słonecznych), bądź maksymalizacji zysków ciepła poprzez elementy obudowy budynku (pasywne systemy solarne).

Efektywność instalacji wykorzystujących energię słoneczną zależy w największym stopniu od położenia geograficznego (poziomu nasłonecznienia i uśłonecznienia danego obszaru). Gmina Sianów, podobnie jak cały pas wybrzeża należy do najbardziej nasłonecznionych stref w Polsce. Średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 1076 kWh/m² rocznie, natomiast wartość uśłonecznienia przekracza 1600 h/rok.

Źródło: <http://darmowa-energia.prv.pl/>

Na terenie gminy Sianów energia słoneczna wykorzystywana jest w głównej mierze przez indywidualnych inwestorów. W instalacje solarne wyposażonych jest także wiele obiektów użyteczności publicznej. Z przeprowadzonych ankiet wynika, że w najbliższych latach spodziewany jest wzrost liczby podmiotów wykorzystujących energię słoneczną. Planowany jest dalszy montaż instalacji solarnych w obiektach użyteczności publicznej, gospodarstwach indywidualnych i obiektach świadczących usługi.

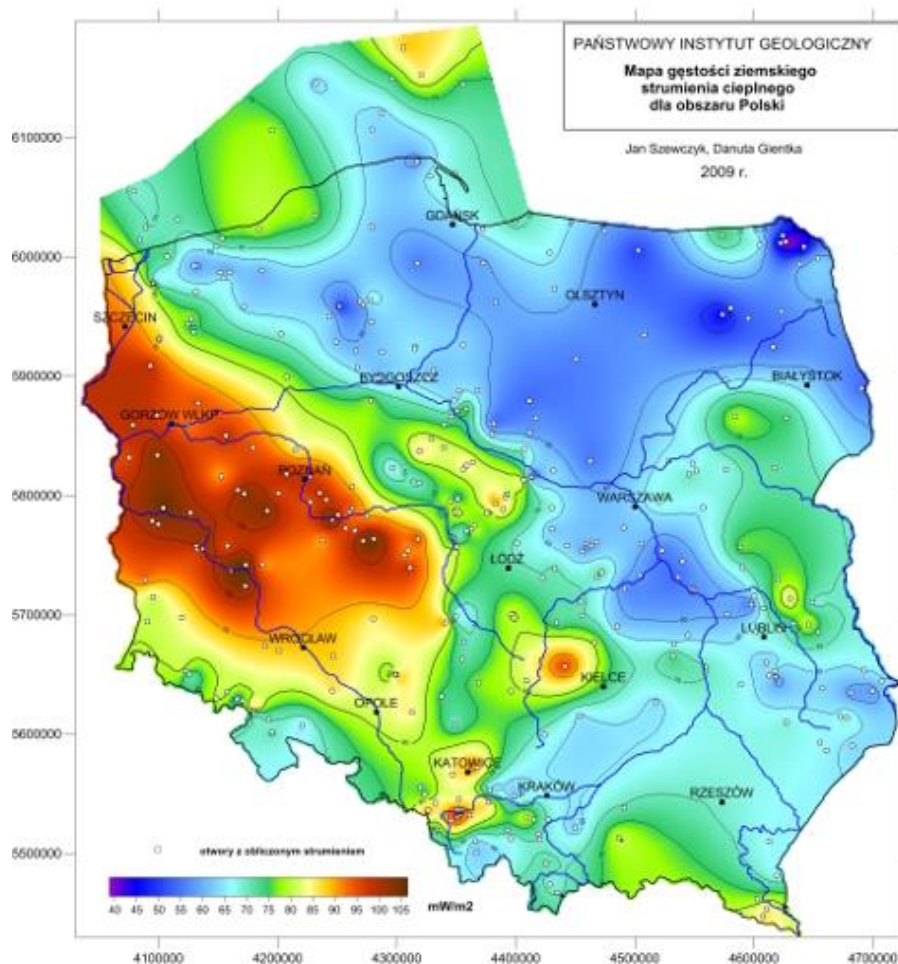
Energia wodna

Energia wody (potencjalna i kinetyczna) jest określana przez wielkość energii elektrycznej wytwarzanej w elektrowniach wodnych. Do energii odnawialnej zalicza się jedynie produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowych). Pomorze należy do regionów Polski o stosunkowo dużych zasobach energii wód płynących.

Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to ciepło pozyskiwane z głębi ziemi w postaci gorącej wody lub pary wodnej. Energia geotermalna jest użytkowana bezpośrednio jako ciepło grzewcze dla potrzeb komunalnych oraz w procesach produkcyjnych w rolnictwie, a także do wytwarzania energii elektrycznej (przy wykorzystaniu pary suchej lub solanki o wysokiej entalpii).

Województwo zachodniopomorskie nie charakteryzuje się znaczącym potencjałem wykorzystania energii geotermalnej. Potencjalne zasoby wody o temperaturze ok. 900°C, w tym subbasenie oceniane są na ok. 12 mld m³, co odpowiada ok. 72 mln ton ropy naftowej. Najlepsze możliwości rozwoju energetyki geotermalnej występują zazwyczaj na obszarach wysokich wartości strumienia ciepłego (oznaczone na mapie nr 2 kolorem czerwonym), przy jednoczesnej obecności formacji wodonośnych o dobrych warunków hydrogeologicznych. W związku z tym gmina Sianów nie posiada większych perspektyw dla pozyskiwania energii geotermalnej. Obecnie brak jest danych na temat wykorzystywania energii geotermalnej na terenie gminy Sianów.

Źródło: www.pgi.gov.pl

Ciepło otoczenia (środowiska naturalnego) wychwytywane przez pompy ciepła

Zaliczane do energii ze źródeł odnawialnych ciepło otoczenia jest wychwytywane przez pompy ciepła z powietrza atmosferycznego (zewnętrzne), gruntu (geotermia płytka) oraz wód

gruntowych i powierzchniowych (rzeki, stawy, jeziora). Jest to odpowiednio: energia aerotermiczna (ciepło zawarte w powietrzu atmosferycznym), geotermiczna (ciepło skumulowane w gruncie – wierzchniej warstwy ziemi) i hydrotermiczną (ciepło zawarte w wodach gruntowych i powierzchniowych).

Zatem, pompa ciepła jest to urządzenie, które pobiera niskotemperaturową energię z otoczenia, którym może być grunt, woda lub powietrze, lub ciepło odpadowe, a następnie podnosi jej potencjał na wyższy poziom temperatury dzięki dodatkowej energii doprowadzonej z zewnątrz. Pompy ciepła służą do ogrzewania i klimatyzowania budynków, są też wykorzystywane do przygotowywania ciepłej wody użytkowej. Pompy ciepła mogą same zasilać ogrzewanie budynków i podgrzewanie ciepłej wody użytkowej lub też pracować w kombinacji z innymi urządzeniami grzewczymi. W odróżnieniu od innych systemów grzewczych, pompy nie generują ciepła, lecz przekazują je. By mogły funkcjonować, niezbędna jest co prawda dostawa pewnej ilości energii elektrycznej, paliwa czy też wysokotemperaturowego ciepła odpadowego z zewnątrz, jednak większość, bo aż 75% potrzebnej do celów grzewczych energii jest pobierana bezpośrednio z otoczenia. Brak jest precyzyjnych danych na temat wykorzystania pomp ciepła na terenie gminy, jednak można szacować, że korzysta z nich kilka podmiotów/gospodarstw domowych.

5.5 Pozostałe nośniki energii

Na terenie Gminy Sianów stosuje się różne paliwa do wytworzenia energii cieplnej takie jak: gaz sieciowy, węgiel, biomasa (drewno), odnawialne źródła, gaz płynny. W poniższej tabelach przedstawiono informacje na temat zużycia nośników energii w postaci jednostek naturalnych, odpowiednich dla poszczególnych paliw (za wyjątkiem transportu). Dane dotyczą roku bazowego 2014. Zużycie energii w jednostkach uniwersalnych (MWh) przedstawiono w kolejnych rozdziałach.

Tabela 19 Zużycie nośników energii na terenie Gminy Sianów łącznie we wszystkich grupach użytkowników energii w 2014 roku (z wyłączeniem transportu) – źródło: obliczenia własne

Nośnik/paliwo	Jednostka naturalna	Suma	Użyteczność publiczna	Mieszkalnictwo	Handel i usługi	Oświetlenie ulic
LPG	Mg/rok	262,26	-	208,99	53,27	-
węgiel	Mg/rok	6 043,83	83,10	4 749,99	1 210,74	-
biomasa/drewno	Mg/rok	13 452,29	15,00	10 707,91	2 729,38	-
olej opałowy	m ³ /rok	298,10	87,15	168,10	42,85	-
OZE	MWh/rok	556,40	20,48	427,07	108,86	-
ciepło sieciowe	GJ/rok	12 487,29	541,18	11 731,89	214,22	-
gaz sieciowy	m ³ /rok	812 300,00	70 909,00	590 800,00	150 591,00	-
energia el.	MWh/rok	10 136,93	393,02	7 364,29	1 877,11	502,51

W celu zmiany jednostkę energii na inną, należy pomnożyć ją przez przelicznik, który znajduje się na końcu strzałki skierowanej w kierunku zamiennika.

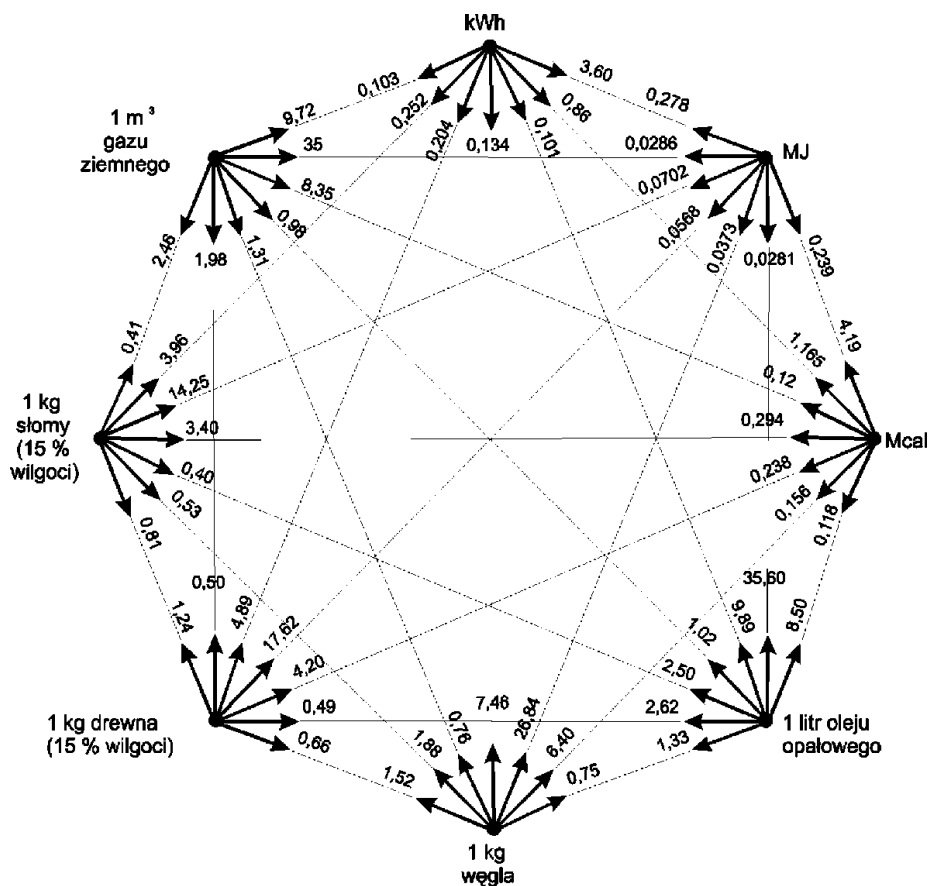
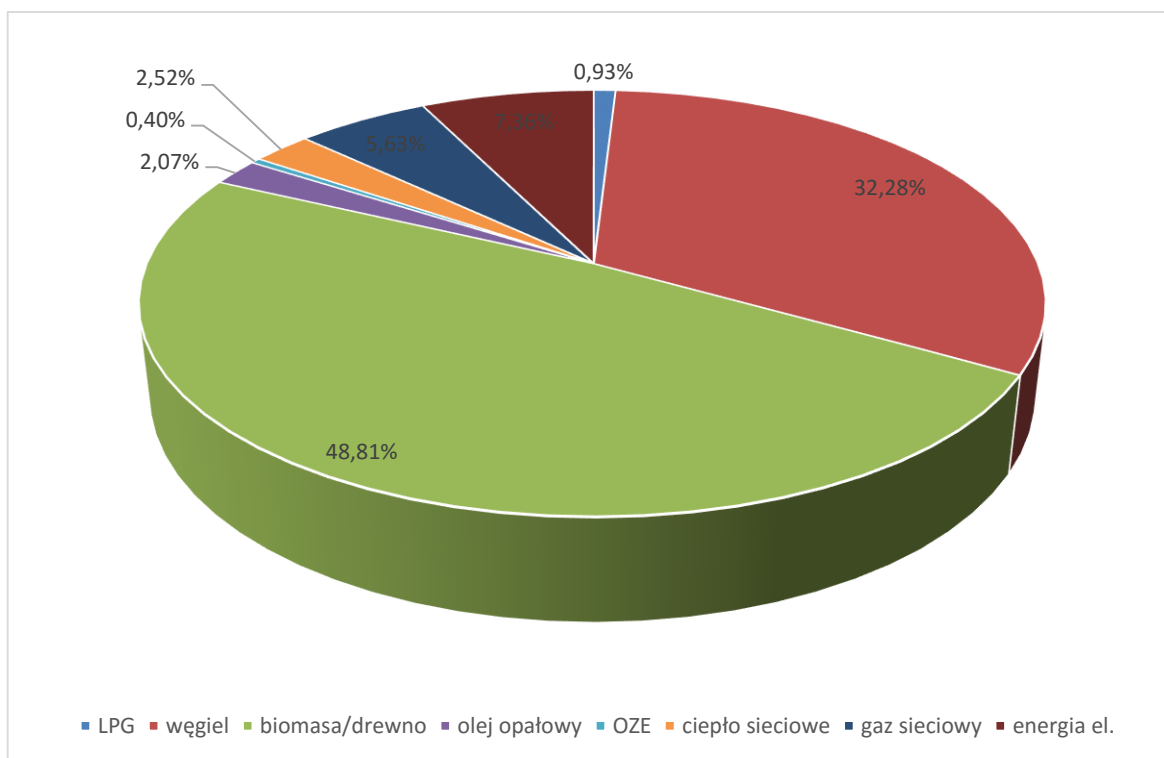

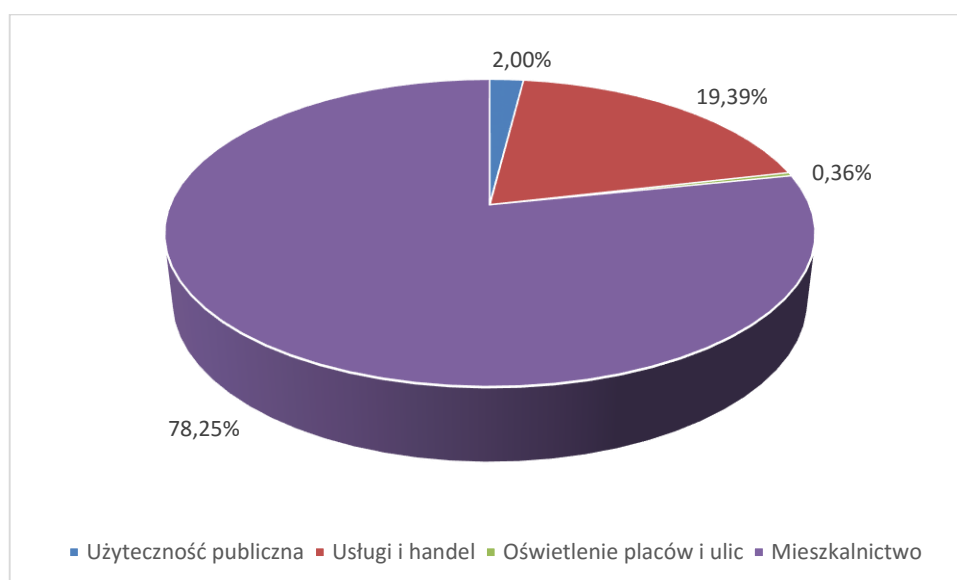
Tabela 20 Relacje pomiędzy jednostkami energii – źródło: obliczenia własne

	gaz ziemny m³	węgiel kg	słoma 15 % wilg. kg	drewno 15 % wilg. kg	olej opałowy litr	kWh	MJ
gaz ziemny m³		1,31	2,46	1,98	0,98	9,72	35
węgiel kg	0,76		1,88	1,52	0,75	7,46	26,8
słoma 15% wilg. Kg	0,41	0,53		0,81	0,4	3,96	14,3
drewno 15% wilg. Kg	0,5	0,66	1,24		0,49	4,89	17,62
olej opałowy litr	1,02	1,33	2,5	2,62		9,89	35,6
kWh	0,103	0,134	0,252	0,204	0,101		3,6
MJ	0,0286	0,0373	0,0702	0,0568	0,0281	0,278	

Rysunek 11 Udział w zużyciu energii końcowej poszczególnych paliw (ogrzewanie, produkcja cwu, potrzeby bytowe, potrzeby technologiczne, napędy, oświetlenie) -źródło: obliczenia własne

Największym udziałem w zaspokajaniu potrzeb energetycznych na terenie Gminy Sianów w roku 2014 charakteryzował się biomasa/drewno, zaspokajający przede wszystkim potrzeby grzewcze (48,81%) oraz paliwa węglowe (32,28%), energia elektryczna (7,36%). W dalszej kolejności wykorzystuje się gaz sieciowy (5,63%), ponadto olej opałowy, LPG, OZE.

Rysunek 12 Udział grup odbiorców w zapotrzebowaniu na energię (źródło: obliczenia własne)

Największy udział w zużyciu energii mają odbiorcy z kategorii mieszkalnictwa - aż 78,25% udziału, następnie to pozostali (usługi, handel, przedsiębiorstwa) – 19,39% udziału oraz użyteczność publiczna 2,00% i oświetlenie uliczne – 0,36%.

5.6 System transportowy

Komunikacja drogowa

Połączenia komunikacyjne w przestrzeni uznaje się za istotny czynnik lokalnego rozwoju społeczno-gospodarczego. Wyznacznikiem efektywności tych połączeń staje się między innymi istniejąca sieć dróg.

Gmina Sianów położona jest przy drodze krajowej nr 6 relacji Gdańsk – Szczecin. Droga ta przebiega przez centrum miasta Sianów, co stanowi duże utrudnienie w ruchu kołowym, oraz jest uciążliwe dla mieszkańców. Jest to największa arteria komunikacyjna na terenie gminy. W sezonie letnim znacznie zwiększa się na tej drodze średni, dobowy ruch samochodowy. Gmina pokryta jest siecią dróg o następującej długości:

Tabela 21 Układ drogowy w Gminie Sianów

Rodzaj drogi	Długość w km
Krajowe	10,80
Wojewódzkie	23,70
Powiatowe zamiejskie	72,30
Powiatowe miejskie	10,80
Gminne	21,00
Razem	138,60

Ruch pojazdów poruszających się po drogach na terenie Gminy.

Natężenie ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich, badane jest cyklicznie przez GDDKiA. Wyniki badań dla odcinków biegnących przez teren Gminy Sianów przedstawione są poniżej.

Tabela 22 Średnie natężenie ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich biegnących przez teren Gminy Sianów – źródło: GDDKiA

Nr pkt. pomiaru	Nr drogi	Nazwa	Pojazdy samochodowe ogółem	Motocykle	Sam. Osobowe	Sam. Dostawcze	Sam. Ciężarowe	Autobusy
			szt./dobę	szt./dobę	szt./dobę	szt./dobę	szt./dobę	szt./dobę
60210	6	Koszalin - Sianów	11375	42	8537	1231	1347	218
60211	6	Sianów - Malechowo	8133	42	6184	887	950	70
32157	203	Koszalin - Iwęcino	3584	36	3319	161	39	29
32167	206	Koszalin - Naclaw	2278	89	1867	198	92	32

Komunikacja zbiorowa

Przez teren Gminy na odcinku 15 km przebiega jednotorowa linia kolejowa relacji Gdynia – Koszalin – Szczecin. Jest to linia zelektryfikowana ze stacją w Skibinie. Umożliwia ona połączenia komunikacyjne o znaczeniu krajowym. Kursujące na tej trasie pociągi dalekobieżne umożliwiają dogodnie połączenie z Koszalinem, Gdańskiem i Warszawą.

Na trasie do Koszalina, Darłowa, Słupska i Sławna kursują mikrobusy przewoźnika prywatnego.

Komunikacja autobusowa obsługiwana przez przedsiębiorstwo PKS oraz innych przewoźników rozwinięta jest słabo i jest obszarem, który w najbliższych latach wymagał będzie poprawy. Komunikacja ta dociera do niektórych miejscowości w gminie, zapewniając połączenie ze Sławnem, Słupskiem i Koszalinem, co umożliwia korzystanie z połączeń krajowych i międzynarodowych.

6. Stan środowiska na obszarze Gminy Sianów.

System zaopatrzenia w ciepło na terenie Gminy Sianów oparty jest głównie o spalanie gazu sieciowego, oraz paliw stałych (głównie węgla kamiennego). Negatywne oddziaływanie na środowisko ma również spalanie paliw w silnikach spalinowych napędzających pojazdy mechaniczne (z powodu przebiegu przez Gminę arterii komunikacyjnych, i wynikającego z tego przejazdu turystów wjeżdżających do Gminy w celach pobytowych).

6.1 Charakterystyka głównych zanieczyszczeń atmosferycznych

Emisja zanieczyszczeń powietrza składa się głównie z dwóch grup: zanieczyszczenia lotne stałe (pyłowe) i zanieczyszczenia gazowe (organiczne i nieorganiczne). Do zanieczyszczeń pyłowych należą np. popiół lotny, sadza, związki ołowiu, miedzi, chromu, kadmu i innych metali ciężkich. Zanieczyszczenia gazowe są to tlenki węgla (CO i CO_2), siarki (SO_2) i azotu (NO_x), amoniak (NH_3) fluor, węglowodory (łańcuchowe i aromatyczne), oraz fenole.

Do zanieczyszczeń energetycznych należą: dwutlenek węgla – CO_2 , tlenek węgla – CO , dwutlenek siarki – SO_2 , tlenki azotu – NO_x , pyły oraz benzo(a)piren.

W trakcie prowadzenia różnego rodzaju procesów technologicznych dodatkowo, poza wyżej wymienionymi, do atmosfery emitowane mogą być zanieczyszczenia w postaci różnego rodzaju związków organicznych, a wśród nich silnie toksyczne węglowodory aromatyczne.

Natomiast głównymi związkami wpływającymi na powstawanie efektu cieplarnianego są dwutlenek węgla odpowiadający w około 55% za efekt cieplarniany oraz w 20% metan – CH_4 . Dwutlenek siarki i tlenki azotu niezależnie od szkodliwości związanej z bezpośrednim oddziaływaniem na organizmy żywe są równocześnie źródłem kwaśnych deszczy.

Zanieczyszczeniami widocznymi, uciążliwymi i odczuwalnymi bezpośrednio są pyły w szerokim spektrum frakcji.

Najbardziej toksycznymi związkami są węglowodory aromatyczne (WWA) posiadające właściwości kancerogenne. Najsilniejsze działanie rakotwórcze wykazują WWA mające więcej niż trzy pierścienie benzenowe w cząsteczce. Najbardziej znany wśród nich jest benzo(a)piren, którego emisja związana jest również z procesem spalania węgla zwłaszcza w niskosprawnych paleniskach indywidualnych.

Żadne ze wspomnianych zanieczyszczeń nie występuje pojedynczo, niejednokrotnie ulegają one w powietrzu dalszym przemianom.

W działaniu na organizmy żywe obserwuje się występowanie zjawiska synergizmu, tj. działania skojarzonego, wywołującego efekt większy niż ten, który powinien wynikać z sumy efektów poszczególnych składników.

Na stopień oddziaływania mają również wpływ warunki klimatyczne takie jak: temperatura, nasłonecznienie, wilgotność powietrza oraz kierunek i prędkość wiatru.

Wielkości dopuszczalnych poziomów stężeń niektórych substancji zanieczyszczających w powietrzu określone są w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r. (Dz. U. poz. 1031). Dopuszczalne stężenia zanieczyszczeń oraz dopuszczalna częstość przekraczania dopuszczalnego stężenia w roku kalendarzowym, zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem, zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 23 Dopuszczalne normy w zakresie jakości powietrza – kryterium ochrony zdrowia (źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r.)

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu w [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekraczania dopuszczalnego poziomu w roku kalendarzowym	Termin osiągnięcia poziomów dopuszczalnych
Benzen	rok kalendarzowy	5	-	2010
Dwutlenek azotu	jedna godzina	200	18 razy	2010
	rok kalendarzowy	40	-	2010
Dwutlenek siarki	jedna godzina	350	24 razy	2005
	24 godziny	125	3 razy	2005
Ołów	rok kalendarzowy	0,5	-	2020
Ozon	8 godzin	120	25 dni	2015
Pył zawieszony PM _{2,5}	24 godziny	25	35 razy	2020
	rok kalendarzowy	20	-	2005
Pył zawieszony PM ₁₀	24 godziny	50	35 razy	2005
	rok kalendarzowy	40	-	2005
Tlenek węgla	8 godzin	10000	-	2013
Arsen	rok kalendarzowy	6	-	2013
benzo(a)piren	rok kalendarzowy	1	-	2013
Kadm	rok kalendarzowy	5	-	2013
Nikiel	rok kalendarzowy	20	-	2013

Tabela 24 Dopuszczalne normy w zakresie jakości powietrza – kryterium ochrony roślin (źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r.)

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu	Termin osiągnięcia poziomów dopuszczalnych
Tlenki azotu	rok kalendarzowy	30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	2003
Dwutlenki siarki	rok kalendarzowy	20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	2003
	Okres wegetacyjny (1 V - 31 Vii)	6000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	2020

W poniższej tabeli zostały określone poziomy alarmowe w zakresie dwutlenku azotu, dwutlenku siarki oraz ozonu.

Tabela 25 Poziomy alarmowe dla niektórych substancji (źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r.)

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu [µg/m³]
Dwutlenek azotu	jedna godzina	400
Dwutlenek siarki	jedna godzina	500
Ozon	jedna godzina	240
Pył zawieszony PM 10	24 godziny	300

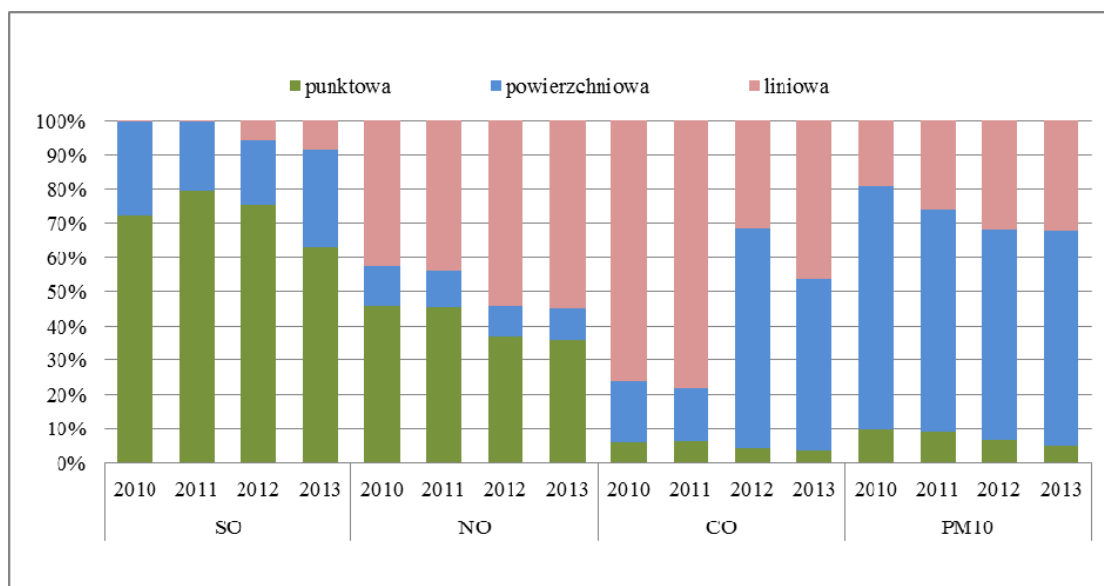
6.2 Ocena stanu atmosfery na terenie województwa oraz Gminy Sianów.

O wystąpieniu zanieczyszczeń powietrza decyduje ich emisja do atmosfery, natomiast o poziomie w znacznym stopniu występujące warunki meteorologiczne. Przy stałej emisji – zmiany stężeń zanieczyszczeń są głównie efektem przemieszczania, transformacji i usuwania zanieczyszczeń z atmosfery. Stężenie zanieczyszczeń zależy również od pory roku:

- sezon zimowy, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery, głównie przez niskie źródła emisji,
- sezon letni, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery przez skażenia wtórne powstałe w reakcjach fotochemicznych.

Działalność człowieka oraz procesy naturalne powodują przedostawanie się do powietrza atmosferycznego różnych substancji. Podstawowe źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza związane z działalnością człowieka to:

- emisja punktowa (energetyka zawodowa, przemysłowa oraz procesy produkcyjne),
- emisja powierzchniowa (emisja z sektora bytowego),
- emisja liniowa (emisja komunikacyjna).

Rysunek 13 Udział procentowy podstawowych zanieczyszczeń w emisji całkowitej w latach 2010-2013 w województwie zachodniopomorskim (źródło: WIOŚ w Szczecinie)

Według oszacowań WIOŚ w Szczecinie, w roku 2013 około 63% całkowitej emisji dwutlenku siarki z terenu województwa pochodziło ze źródeł punktowych, 28% ze źródeł powierzchniowych oraz ponad 8 % ze źródeł komunikacyjnych.

Dla dwutlenku azotu emisja punktowa stanowiła 36% emisji całkowitej, liniowa około 55%, a z sektora bytowego (mieszkalnictwo i usługi) 9%.

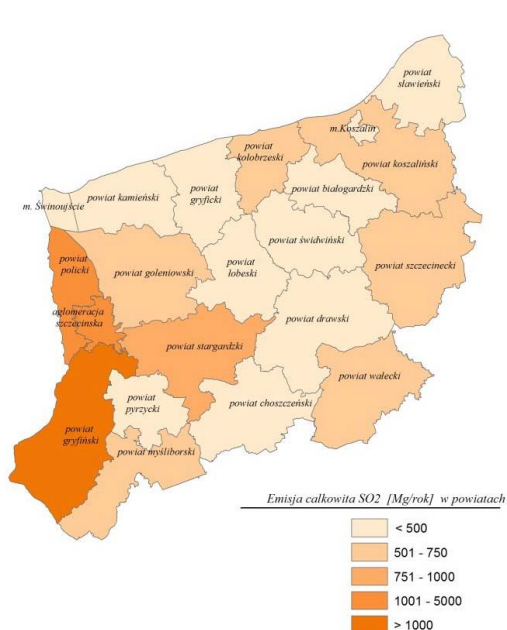
W przypadku tlenku węgla największy udział stanowiła emisja powierzchniowa – około 50%, liniowa wynosiła 46,4%, a punktowa 3,6% emisji całkowitej.

Dla zanieczyszczeń pyłowych emisja powierzchniowa stanowiła 63%, liniowa około 32%, natomiast punktowa wyniosła 5%.

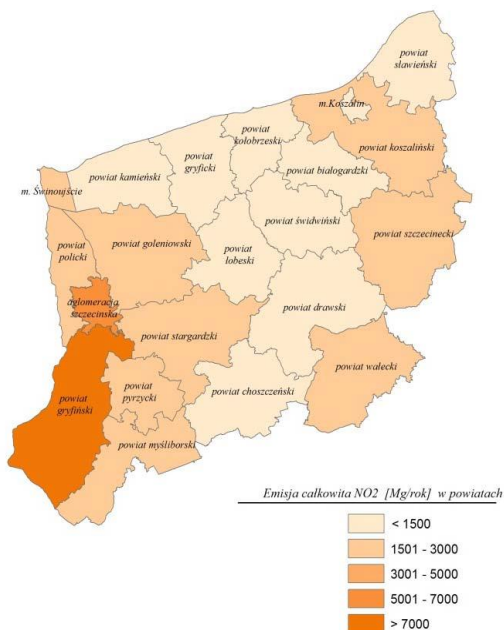
Ocenę stanu atmosfery na terenie województwa i gminy przeprowadzono w oparciu o dane z „Programu ochrony powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego - 2013”. Na kolejnych rysunkach przedstawiono wielkość emisji poszczególnych zanieczyszczeń w ujęciu powiatowym w województwie zachodniopomorskim w roku 2013.

Emisja całkowita dla poszczególnych zanieczyszczeń w ujęciu powiatowym, w województwie zachodniopomorskim, w roku 2013 (źródło: WIOŚ w Szczecinie)

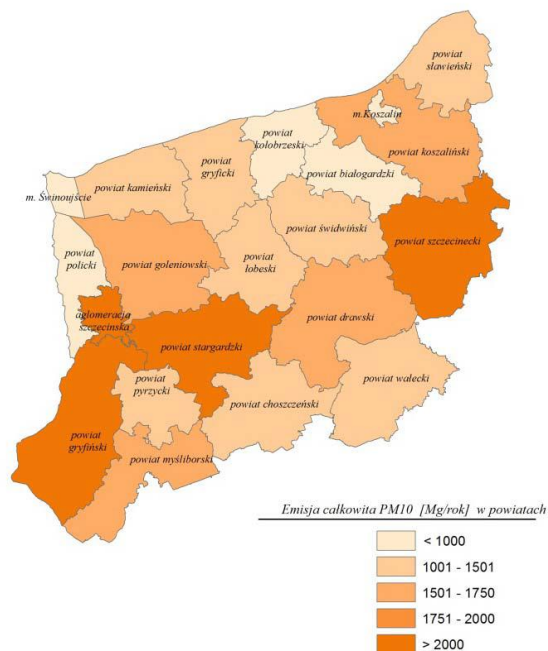
a) dwutlenek siarki (SO_2)

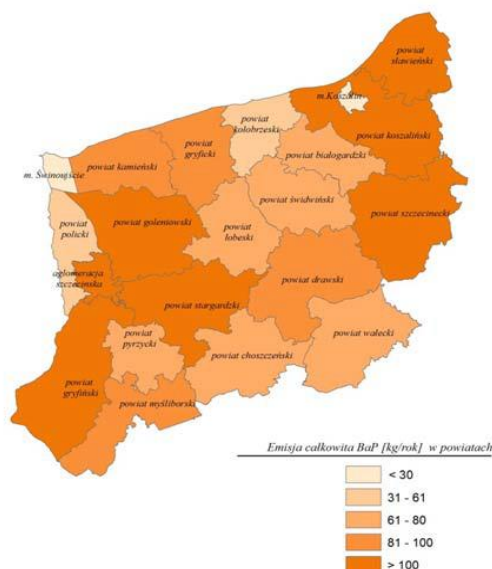
b) dwutlenek azotu (NO_2)

c) pył zawieszony PM_{10}

d) benzo(a)piren (BaP)

Emisja Punktowa

Według danych WIOŚ w Szczecinie, w 2013 roku z emitorów punktowych znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego, wyemitowano ogółem 34 499 Mg zanieczyszczeń powietrza (bez dwutlenku węgla), w tym gazów w ilości 33 301 Mg i pyłów (ze spalania paliw) w ilości 1 198 Mg.

Emisja zanieczyszczeń gazowych z emitorów punktowych w latach 2006-2013 utrzymywała się na zbliżonym poziomie, ulegając nieznacznym wahaniom w poszczególnych latach (wykres V.2.5). Redukcję emisji zaobserwowano jedynie w przypadku dwutlenku siarki (około 36%) w porównaniu do roku 2012.

W latach 2008–2013 emisje zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów przemysłowych województwa zachodniopomorskiego wykazywały tendencję spadkową. Redukcja zanieczyszczeń pyłowych w roku 2013 wyniosła ponad 60% w porównaniu do emisji z 2006 roku.

Emisja powierzchniowa

Związana jest głównie z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalno-bytowym. Według danych WIOŚ w Szczecinie, w 2013 roku z obszaru województwa wyemitowano ze źródeł powierzchniowych ogółem 86 832 Mg, w tym 15 432 Mg pyłu, 61 162 Mg tlenku węgla, 6 496 Mg dwutlenku siarki, 3 742 Mg dwutlenku azotu. Emisja pyłu PM10, charakteryzująca się największym udziałem procentowym w emisji powierzchniowej, pochodzi z niskich emitorów odprowadzających produkty spalania z domowych palenisk i lokalnych kotłowni węglowych. Spora liczba emitorów oraz fakt, że wyprowadzanie spalin następuje z kominów o niewielkiej wysokości powodują, że zjawisko to może być bardzo uciążliwe. Stara zabudowa w centrum większych miast ma charakter zwarty, co utrudnia proces rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Prowadzi to do kumulowania się zanieczyszczeń na stosunkowo niewielkim obszarze, o dużej gęstości zaludnienia.

Emisja liniowa.

Poprzez emisję liniową należy rozumieć emisję komunikacyjną, pochodzącą głównie z transportu samochodowego, kolejowego, wodnego.

Emisja liniowa ze środków transportu ma istotny wpływ na jakość powietrza. Jej udział w odniesieniu do dwutlenku azotu sięga powyżej 50% na obszarze większości powiatów województwa, jednak w obrębie aglomeracji oraz powiatów położonych w części zachodniej województwa znaczenie emisji komunikacyjnej znacząco osłabia wpływ emisji z dużych źródeł punktowych. Informacje o wielkości emisji liniowej zostały opracowane na podstawie danych o rodzaju i ilości samochodów na poszczególnych odcinkach dróg oraz na podstawie współczynników emisji. Według tych oszacowań z dróg województwa zachodniopomorskiego emitowano w 2013 roku 56 654 tys. Mg tlenku węgla, 22 236 tys. Mg tlenków azotu, 7 822 tys. Mg pyłu i 1 917 Mg dwutlenku siarki.

W latach 2012-2013 w województwie zachodniopomorskim ocenie jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia podlegały trzy strefy:

- aglomeracja szczecińska – miasto Szczecin,
- miasto Koszalin – miasto o liczbie ludności powyżej 100 tys.,
- strefa zachodniopomorska – stanowiąca pozostały obszar województwa niewchodzący w skład aglomeracji szczecińskiej i miasta Koszalin – w tej strefie zlokalizowana jest Gmina Sianów

Celem rocznej oceny jakości powietrza jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze poszczególnych stref w zakresie umożliwiającym dokonanie ich klasyfikacji na podstawie przyjętych kryteriów. Zgodnie z art. 89 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, odrębnie dla każdej substancji dokonuje się klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny² powiększony o margines tolerancji – **klasa C**,
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji – **klasa B**,
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego – **klasa A**
- przekracza poziom docelowy – **klasa C**,
- nie przekracza poziomu docelowego – **klasa A**,
- przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy stężeń ozonu) – **klasa D2**,
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy stężeń ozonu) – **klasa D1**.

Klasyfikacja jest podstawą do wskazania stref w województwie wymagających tworzenia programów ochrony powietrza (klasa C), które pomogą osiągnąć w danej strefie wymagane standardy jakości powietrza – podjęcia decyzji o potrzebie zaplanowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza w danej strefie. Oprócz klasyfikacji stref, celem prowadzenia corocznej oceny jakości powietrza jest uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych, określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach, a także wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń.

Tabela 26 Klasy stref w województwie zachodniopomorskim w latach 2012-2013 - kryteria dla ochrony zdrowia (źródło: WIOŚ w Szczecinie)

Nazwa Strefy	Rok oceny	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona zdrowia												
		SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	As	Cd	Ni	BaP
Aglomeracja Szczecińska	2012	A	A	A	A	A	D2	A	A	A	A	A	A	C
	2013	A	A	A	A	A	D2	A	A	A	A	A	A	C
miasto Koszalin	2012	A	A	A	A	A	D2	A	A	A	A	A	A	C
	2013	A	A	A	A	A	D2	A	A	A	A	A	A	C
strefa zachodniopomorska	2012	A	A	A	A	A	D2	C	A	A	A	A	A	C
	2013	A	A	A	A	A	D2	A	A	A	A	A	A	C

W roku 2012 przekroczenia standardów jakości powietrza (poziomów dopuszczalnych/docelowych) dotyczyły dwóch, spośród 13 objętych oceną zanieczyszczeń: pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz zawartego w tym pyłu benzo(a)pirenu na obszarze strefy zachodniopomorskiej, a w Szczecinie i w Koszalinie tylko benzo(a)pirenu.

W 2013 roku, wyższe niż w latach poprzednich temperatury powietrza rejestrowane w okresie od października do grudnia przyczyniły się do tego, że po raz pierwszy od 4 lat na żadnym

stanowisku pomiarowym pyłu PM10 w województwie, nie zarejestrowano przekroczeń standardów jakości powietrza określonych dla pyłu PM10 (stężeń 24-godzinnych i stężenia średniorocznego). Ze względu na zawartość pyłu PM10, w ocenie za 2013 rok wszystkie strefy województwa sklasyfikowano w klasie A. W dalszym ciągu jednak, w Szczecinie, w Koszalinie i w strefie zachodniopomorskiej wystąpiły ponadnormatywne stężenia benzo(a)pirenu (klasa C).

Jednak pomimo przynależności do klasy A dla pyłu PM10 na podstawie wyników rocznej oceny jakości powietrza przeprowadzonej za 2011 rok, w roku 2013 obowiązywały opracowane przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego programy ochrony powietrza ze względu na pył PM10 dla Szczecina i dla strefy zachodniopomorskiej oraz ze względu na benzo(a)piren dla Szczecina, Koszalina i strefy zachodniopomorskiej. Programy takie zostały uchwalone przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 23 października 2013 roku. W programach tych zostały wskazane obszary przekroczeń, przyczyny występowania ponadnormatywnych stężeń PM10 i benzo(a)pirenu, jak też działania jakie należy podejmować w celu przywrócenia obowiązujących standardów jakości powietrza. Opracowania te dostępne są na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego. W 2012 i 2013 roku, na całym obszarze województwa stężenia ozonu przekroczyły dodatkowe kryterium oceny dla tego zanieczyszczenia, które stanowi poziom celu długoterminowego, określony w celu ochrony zdrowia i ochrony roślin (klasa D2). Dla stref w klasie D2 nie jest wymagane opracowanie programu ochrony powietrza. Działania wymagane w tym przypadku to ograniczenie emisji prekursorów ozonu (tlenków azotu, węglowodorów i lotnych związków organicznych), które powinny być ujęte w wojewódzkich programach ochrony środowiska.

Działania planowane do realizacji na terenie Gminy Sianów związane z ograniczeniem emisji ze źródeł niskiej emisji przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 27 Planowane do realizacji na terenie Gminy Sianów związane z ograniczeniem emisji ze źródeł niskiej emisji (źródło Programu ochrony powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego - 2013)

Lp	Opis działania naprawczego	Termin realizacji	Szacunkowe średnie koszty działań
1	Edukacja ekologiczna	zadanie realizowane ciągle	0,1 mln PLN/rok w całej strefie zachodniopomorskiej
2	Zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego	zadanie realizowane ciągle	Wg indywidualnych kosztorysów
3	Zapisy w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gmin	zadanie realizowane ciągle	Wg indywidualnych kosztorysów
4	Wzrost efektywności energetycznej gmin	według indywidualnych harmonogramów	Wg indywidualnych kosztorysów
5	Poprawa stanu technicznego dróg istniejących	według indywidualnych harmonogramów	Wg indywidualnych kosztorysów
6	Zakaz spalania odpadów niebezpiecznych	według indywidualnych harmonogramów	Wg indywidualnych kosztorysów

Zakładany w POP efekt ekologiczny podjętych działań naprawczych.

1. Efekt ekologiczny w postaci redukcji emisji pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu możliwy do osiągnięcia po zastosowaniu wymiany pieca węglowego starego typu na piec nowszego typu na niskoemisyjne paliwo

Tabela 28 Efekt ekologiczny wymiany pieca i zmiany paliwa (źródło Programu ochrony powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego - 2013)

Efekt ekologiczny na 100 m² ogrzewanej powierzchni mieszkalnej	Węgiel [kg PM10/rok]	Drewno [kg PM10/rok]	Węgiel [kg PM2,5/rok]	Drewno [kg PM2,5/rok]	Węgiel [kg B(a)P/rok]	Drewno [kg B(a)P/rok]
Zastosowanie koksu	105,47	55,87	59,34	55,14	20,22	33,43
Wymiana na piec olejowy	112,98	63,38	66,79	61,35	20,22	33,43
Wymiana na piec gazowy - gaz ziemny	114,58	64,98	68,71	62,95	20,22	33,43
Wymiana na piec gazowy - LPG	114,56	64,96	68,68	62,92	20,22	33,43
Wymiana na piec retortowy - ekogroszek	110,86	61,26	67,61	59,42	17,90	31,11
Wymiana na piec retortowy - pelety	114,24	64,64	68,31	62,62	20,22	33,43
Wymiana na ogrzewanie elektryczne	114,60	65,00	68,73	62,97	20,22	33,43
Przyłączenie do ciepła sieciowego	114,60	65,00	68,73	62,97	20,22	33,43

2. Oszczędności energii cieplnej możliwe do uzyskanie przez poszczególne elementy termomodernizacji i modernizacji.

Termomodernizacja budynków stanowi istotny element ograniczania zanieczyszczeń pochodzących z ogrzewania zarówno indywidualnego jak i zbiorowego. Wynika to ze zwiększenia izolacyjności budynku, dzięki czemu spada ilość ciepła koniecznego do ogrzania budynku. W przypadku budynków ogrzewanych indywidualnie termomodernizacja bezpośrednio wpływa na redukcję emisji proporcjonalnie do spadku zużycia ciepła. Efekt ekologiczny przy wymianie stolarki okiennej związany z redukcją zanieczyszczeń szacowany jest na poziomie 10-15%, natomiast w przypadku ocieplenia ścian na 15-20%.

Poniżej w tabeli zebrano szacowany efekt ekologiczny wynikający z termomodernizacji budynków w zależności od stosowanego paliwa wyznaczony w oparciu o posiadane wskaźniki.

Tabela 29 Efekt ekologiczny termomodernizacji (źródło Programu ochrony powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego - 2013)

Paliwo	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (1)	Docieplenie ścian (2)	(1) + (2)	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (1)	Docieplenie ścian (2)	(1) + (2)	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (1)	Docieplenie ścian (2)	(1) + (2)
	PM10 [kg/100 m ²]			PM2,5 [kg/100 m ²]			B(a)P [g/100 m ²]		
Węgiel	11,460	17,190	32,088	5,728	8,591	16,037	2,02	3,03	5,66
Koks	0,913	1,370	2,558	0,783	1,175	2,192	-	-	-
Olej	0,162	0,243	0,454	0,162	0,243	0,454	-	-	-
Gaz	0,002	0,003	0,005	0,002	0,003	0,005	-	-	-
Drewno	6,500	9,750	18,200	6,297	9,445	17,631	3,34	5,01	9,36
LPG	0,004	0,007	0,012	0,004	0,007	0,012	-	-	-
Ekogroszek	0,374	0,561	1,047	0,355	0,533	0,995	0,23	0,35	0,65
Pelety	0,036	0,054	0,102	0,035	0,053	0,098	-	-	-

6.3 Emisja substancji szkodliwych i dwutlenku węgla na terenie Gminy Sianów

Na terenie Gminy Sianów, nie ma obszarów, na których odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu i nie realizowane są programy ochrony powietrza oraz plany krótkoterminowe. Jednakże, zgodnie z zapisami w powyższym rozdziale uznaje się, że na terenie Strefy Zachodniopomorskiej, w której położona jest Gmina Sianów występują problemy związane z przekroczeniem stężeń lub przekroczenia dopuszczalnej wielkości stężeń 24-godz. pyłu zawieszonego.

W celu oszacowania ogólnej emisji substancji szkodliwych do atmosfery ze spalania paliw w budownictwie mieszkaniowym, sektorze handlowo-usługowym i użyteczności publicznej w mieście, koniecznym jest posłużenie się danymi pośrednimi. Punkt wyjściowy stanowiła w tym przypadku struktura zużycia paliw i energii w gminie, składające się na źródła niskiej emisji.

Tabela 30 Szacunkowa emisja substancji szkodliwych do atmosfery na terenie Gminy Sianów ze spalania paliw do celów grzewczych w 2014 roku (emisja niska) (źródło: obliczenia własne)

Rodzaj zanieczyszczenia	Jedn.	Wielkość emisji wyjściowej
NO _x	Mg/a	33,86
SO ₂	Mg/a	108,89
CO	Mg/a	618,04
B-a-P	Mg/a	0,12
CO ₂	Mg/a	13 882,95
pyłu	Mg/a	304,68

Emisja w tabeli 28 została wyznaczona na podstawie wskaźników emisji zanieczyszczeń zamieszczonych w „Materiałach informacyjno-instruktażowych Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (MOŚZNiL)”. Wskaźniki emisji oraz zużycie poszczególnych paliw (uzyskane na podstawie ankietyzacji) zostały zamieszczone w tabeli 29.

Tabela 31 Wskaźniki i założenia przyjęte do obliczenia emisja substancji szkodliwych do atmosfery na terenie Gminy Sianów ze spalania paliw do celów grzewczych w 2014 roku (niska emisja) - źródło: MOŚZNiL, obliczenia własne

Paliwo	Węgiel		LPG		Gaz		Biomasa		Olej Opalowy	
Ilość	Mg/a	6 043,83	Mg/a	262,26	m ³	812 300,00	Mg/a	13 452,29	m ³	298,10
Wartość opałowa	GJ/Mg	26,80	GJ/Mg	35,00	GJ/m ³	0,04	GJ/Mg	17,62	GJ/m ³	36,60
NO _x	kg/Mg	2,00	kg/10 ⁶ m ³	1 280,00	kg/10 ⁶ m ³	1 280,00	kg/Mg	1,50	kg/m ³	5,00
SO ₂	kg/Mg	16,00	kg/10 ⁶ m ³	-	kg/10 ⁶ m ³	-	kg/Mg	0,80	kg/m ³	4,80
CO	kg/Mg	100,00	kg/10 ⁶ m ³	270,00	kg/10 ⁶ m ³	270,00	kg/Mg	1,00	kg/m ³	0,60
B-a-P	kg/Mg	0,02	kg/10 ⁶ m ³	-	kg/10 ⁶ m ³	-	kg/Mg	-	kg/m ³	-
CO ₂	kg/Mg	2 132,00	kg/10 ⁶ m ³	2 006 170,80	kg/10 ⁶ m ³	2 006 170,80	kg/Mg	-	kg/m ³	2 799,40
pyłu	kg/Mg	22,50	kg/10 ⁶ m ³	15,00	kg/10 ⁶ m ³	15,00	kg/Mg	12,50	kg/m ³	1,80

W niniejszym opracowaniu wyznaczono również emisję zanieczyszczeń z transportu. Udział emisji związanej z ruchem transportowym przez teren Gminy w stosunku do emisji całkowitej rośnie z uwagi na wzrost natężenia ruchu samochodowego.

Na podstawie danych dotyczących natężenia ruchu oraz udziału poszczególnych typów pojazdów w tym ruchu na głównych arteriach komunikacyjnych Gminy (dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad), opracowania Ministerstwa Środowiska „Wskazówki dla wojewódzkich inwentaryzacji emisji na potrzeby ocen bieżących i programów ochrony powietrza” oraz danych zebranych w ankietyzacji oszacowano wielkość emisji komunikacyjnej (liniowej).

Przyjęto także założenia co do natężenia ruchu na poszczególnych rodzajach dróg oraz procentowy udział typów pojazdów na drodze, jak to przedstawiono poniżej. Natomiast w celu wyznaczenia emisji CO₂ ze środków transportu wykorzystano też wskaźniki emisji dwutlenku węgla z transportu, zamieszczone w materiałach sporządzonych przez KOBIZE „wartości opałowe (WO) i wskaźniki emisji CO₂ (WE) w roku 2010 do raportowania w ramach Wspólnotowego Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji za rok 2013”.

Wskaźnik emisji dla benzyny wynosi 68,61 Mg/TJ, dla oleju napędowego 73,33 Mg/TJ, natomiast gazu LPG 62,44 Mg/TJ. Przyjmując wartości opałowe wspomnianych paliw odpowiednio na poziomie 33,6 GJ/m³, 36,0 GJ/m³ i 24,6 GJ/m³ oraz przy założeniu ilości spalane paliwa dla różnych typów pojazdów.

Do wyznaczenia emisji z transportu przyjęto następujące dane:

- dane o długości dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych – dane ogólnodostępne

- opracowanie dotyczące natężenia ruchu na drogach wojewódzkich i krajowych dostępne na stronie internetowej <http://www.gddkia.gov.pl> tzn. „pomiar ruchu na drogach wojewódzkich w 2010 roku” oraz „generalny pomiar ruchu w 2010 roku”.

Założono również średni roczny wskaźnik wzrostu ruchu pojazdów samochodowych ogółem na drogach w Gminie Sianów dla lat 2010 – 2013 zgodnie z wytycznymi GDDKiA.

Tabela 32 Założenia do wyznaczenia emisji liniowej (źródło: obliczenia własne)

droga krajowa Koszalin - Sianów		
długość	1,8	km
średnie natężenie ruchu (szacowane)	11375	poj/dobę
	udział % poszcz. typów pojazdów	poj/h
osobowe	75,05%	355,71
dostawcze	10,82%	51,29
ciężarowe	11,84%	56,13
autokary	1,92%	9,08
motocykle	0,37%	1,75

droga krajowa Sianów - Malechowo		
długość	9	km
średnie natężenie ruchu (szacowane)	8133	poj/dobę
	udział % poszcz. typów pojazdów	poj/h
osobowe	76,04%	257,67
dostawcze	10,91%	36,96
ciężarowe	11,68%	39,58
autokary	0,86%	2,92
motocykle	0,52%	1,75

droga wojewódzka 203		
długość	15,7	km
średnie natężenie ruchu (szacowane)	3584	poj/dobę
	udział % poszcz. typów pojazdów	poj/h
osobowe	92,61%	138,29
dostawcze	4,49%	6,71
ciężarowe	1,09%	1,63
autokary	0,81%	1,21
motocykle	1,00%	1,50

droga wojewódzka 206		
długość	8	km
średnie natężenie ruchu (szacowane)	2278	poj/dobę
	udział % poszcz. typów pojazdów	poj/h
osobowe	81,96%	77,79
dostawcze	8,69%	8,25
ciężarowe	4,04%	3,83
autokary	1,40%	1,33
motocykle	3,91%	3,71

drogi powiatowe		
długość	83,1	km
średnie natężenie ruchu (szacowane)	1172	poj/dobę
	udział % poszcz. typów pojazdów	poj/h
osobowe	87,28%	42,62
dostawcze	11,88%	5,80
ciężarowe	2,56%	1,25
autokary	1,11%	0,54
motocykle	2,46%	1,20

drogi gminne		
długość	21	km
średnie natężenie ruchu (szacowane)	586	poj/dobę
	udział % poszcz. typów pojazdów	poj/h
osobowe	87,28%	21,31
dostawcze	6,59%	1,61
ciężarowe	2,56%	0,63
autokary	1,11%	0,27
motocykle	2,46%	0,60

Tabela 33 Roczna emisja dwutlenku węgla ze środków transportu na terenie Gminy Sianów [kg/rok] (źródło: obliczenia własne)

Rodzaj drogi	Rodzaj pojazdu	Natężenie ruchu [poj/rok]	śr. Ilość spalanej paliwa [l/100 km]	dł. odcinka drogi [km]	śr. Ilość spalanej paliwa na danym odcinku drogi [l]	śr. wskaźnik emisji [kgCO ₂ /m ³]	roczna emisja CO ₂ [kg/rok]
krajowa	osobowe	3 116 005	6,50	1,8	0,12	2297	837 423
	dostawcze	449 315	9,00	1,8	0,16	2637	191 945
	ciężarowe	491 655	30,00	1,8	0,54	2637	700 107
	autokary	79 570	25,00	1,8	0,45	2637	94 422
	motocykle	15 330	3,50	1,8	0,06	2305	2 226
krajowa	osobowe	2 257 160	6,50	9	0,59	2297	3 033 047
	dostawcze	323 755	9,00	9	0,81	2637	691 531
	ciężarowe	346 750	30,00	9	2,70	2637	2 468 825
	autokary	25 550	25,00	9	2,25	2637	151 595
	motocykle	15 330	3,50	9	0,32	2305	11 131
wojewódzka 203	osobowe	1 211 435	6,50	15,7	1,02	2297	2 839 711
	dostawcze	58 765	9,00	15,7	1,41	2637	218 963
	ciężarowe	14 235	30,00	15,7	4,71	2637	176 803
	autokary	10 585	25,00	15,7	3,93	2637	109 557
	motocykle	13 140	3,80	15,7	0,60	2305	18 070
wojewódzka 206	osobowe	681 455	6,50	8	0,52	2297	813 957
	dostawcze	72 270	9,00	8	0,72	2637	137 215
	ciężarowe	33 580	30,00	8	2,40	2637	212 521
	autokary	11 680	25,00	8	2,00	2637	61 600
	motocykle	32 485	3,80	8	0,30	2305	22 763
powiatowa	osobowe	373 502	7,00	83,1	5,82	2297	4 990 604
	dostawcze	28 209	10,00	83,1	8,31	2637	618 156
	ciężarowe	10 969	32,00	83,1	26,59	2637	769 212
	autokary	4 737	35,00	83,1	29,09	2637	363 308
	motocykle	10 509	4,10	83,1	3,41	2305	82 528
gminna	osobowe	186 751	7,50	21	1,58	2297	675 623
	dostawcze	14 104	11,00	21	2,31	2637	85 917
	ciężarowe	5 485	35,00	21	7,35	2637	106 305
	autokary	2 368	40,00	21	8,40	2637	52 463
	motocykle	5 254	4,40	21	0,92	2305	11 191
RAZEM							20 548 717

Tabela 34 Zapotrzebowanie na energię w związku z transportem samochodowym na terenie Gminy Sianów w 2014 roku (źródło: obliczenia własne)

	Benzyna	Diesel	LPG
Rodzaj	MWh/rok	MWh/rok	MWh/rok
Komunikacja samochodowa	20 298,75	49 000,99	8 212,80

W ramach niniejszego opracowania wyznaczono również prognozę zużycia paliw na terenie Gminy Sianów do roku 2020.

Prognozę oparto na metodyce opartej na „wymaganiach, założeniach i zaleceniach do analiz i prognoz ruchu” Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Do wyznaczenia stopnia wzrostu natężenia ruchu na analizowanych drogach na terenie Gminy Sianów, skorzystano z następujących materiałów GDDKiA:

- „Sposób obliczania wskaźników wzrostu ruchu wewnętrznego na okres 2008-2040”,
- „Prognozy wskaźnika wzrostu PKB na okres 2008-2040”.

Na podstawie powyższych materiałów GDDKiA wyznaczono prognozowane zwiększenie natężenia ruchu w podziale na następujące grupy pojazdów:

- pojazdy osobowe (wzrost do 2020 roku o 2,34%),
- pojazdy dostawcze (wzrost do 2020 roku o 0,86%),
- pojazdy ciężarowe (wzrost do 2020 roku o 1,88%),
- autobusy (wzrost do 2020 roku o 0,14% - tylko na drogach gminnych),
- motocykle (brak wzrostu natężenia ruchu).

Tabela 35 Zapotrzebowanie na energię w związku z transportem samochodowym na terenie Gminy Sianów w prognozowanym 2020 roku (źródło: obliczenia własne)

	Benzyna	Diesel	LPG
Rodzaj	MWh/rok	MWh/rok	MWh/rok
Komunikacja samochodowa	20 759,14	54 031,63	8 404,98

Tak duży udział emisji ze źródeł rozproszonych emitujących zanieczyszczenia w wyniku bezpośredniego spalania paliw na cele grzewcze i socjalno-bytowe w mieszkalnictwie oraz w sektorach handlowo-usługowym nie powinien być wielkim zaskoczeniem.

Rodzaj i ilość stosowanych paliw, stan techniczny instalacji grzewczych oraz, co zrozumiałe, brak układów oczyszczania spalin, składają się w sumie na wspomniany efekt.

Należy także pamiętać, że decydujący wpływ na wielkość emisji zastępczej ma ilość emitowanego do atmosfery benzo(a)pirenu, którego wskaźnik toksyczności jest kilka tysięcy razy większy od tegoż samego wskaźnika dla dwutlenku siarki.

Wynika stąd, że wszelkie działania zmierzające do poprawy jakości powietrza w Gminie Sianów powinny w pierwszej kolejności dotyczyć realizacji programów związanych z ograniczeniem niskiej emisji.

7. Metodologia opracowania planu gospodarki niskoemisyjnej

7.1 Wprowadzenie do tematyki niskoemisyjnej

Zgodnie ze szczegółowymi zaleceniami dotyczącymi struktury Planu gospodarki niskoemisyjnej (**PGN**) mają one m.in. przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020, tj.: redukcji emisji gazów cieplarnianych; zwiększenia udziału energii pochodzącej z źródeł odnawialnych; redukcji zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej, a także do poprawy jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu i realizowane są programy (naprawcze) ochrony powietrza (POP) oraz plany działań krótkoterminowych (PDK).

Działania zawarte w planach muszą być spójne z tworzonymi POP i PDK oraz w efekcie doprowadzić do redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza (w tym: pyłów, dwutlenku siarki oraz tlenków azotu).

Zgodnie z przyjętym w 2009 r. pakietem energetyczno-klimatycznym do 2020 r. Unia Europejska:

- o 20% zredukuje emisje gazów cieplarnianych w stosunku do poziomu emisji z 1990 r.;
- o 20% zwiększy udział energii odnawialnej w finalnej konsumpcji energii (dla Polski 15 %);
- o 20% zwiększy efektywność energetyczną, w stosunku do prognoz BAU (ang. business as usual) na rok 2020

Wyznaczona w PGN redukcja gazów cieplarnianych, zwiększenie udziału OZE, redukcja zużycia energii finalnej i lokalna poprawa jakości powietrza powinna odzwierciedlać realne możliwości ekonomiczne, techniczne i organizacyjne (brak np. konieczności redukcji gazów cieplarnianych do zobowiązań krajowych - o 15% czy unijnych – o 20%). Wszelkie działania finansowane (lub współfinansowane) przez gminę, które przyczyniają się do ww. celów powinny być wpisane do Wieloletniego Planu Finansowego Gminy (WPF). Na tej podstawie gminy będą mogły aplikować o środki Unii Europejskiej w ramach perspektywy na lata 2014 -2020.

Jako warunek minimalny jaki powinien być osiągnięty przez gminę to brak zwiększenia emisji CO₂ w 2020 r. w odniesieniu do roku bazowego. Jest to cel i tak ambitny, uwzględniając fakt rozwoju gminy (niskoemisyjny rozwój).

W odróżnieniu od PGN opracowany został przez część gmin Plan działań na rzecz zrównoważonej energii **SEAP**, które chcą przystąpić do dobrowolnego Porozumienia Burmistrzów (Covenant of Mayors). Jest to oddolny ruch europejski skupiające władze lokalne i regionalne, które dobrowolnie zobowiązują się do podniesienia efektywności energetycznej oraz zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii na swoim terenie. Na dzień 31 lipca 2014r. sygnatariuszami Porozumienia Burmistrzów było niespełna 5500 gmin, w tym 34 w Polsce (m.in. Warszawa, Bielsko – Biała, Dzierżonów, Częstochowa, Ełk, Gdynia, Lubin, Dąbrowa Górnicza, Słupsk, Bydgoszcz i Toruń). Celem sygnatariuszy Porozumienia jest wykroczenie poza przyjęty na szczeblu unijnym cel redukcji emisji CO₂ o **co najmniej 20% do 2020 roku**.

Aby ten cel osiągnąć i przełożyć swoje polityczne zobowiązanie na konkretne działania i projekty, sygnatariusze Porozumienia podejmują się sporządzenia bazowej inwentaryzacji

emisji (BEI), opracowania i wdrożenia Planu działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP) oraz zaangażowania mieszkańców i lokalnych interesariuszy w proenergetyczne działania. Wsparcia sygnatariuszom Porozumienia udzielają Komisja Europejska, Biuro Porozumienia Burmistrzów oraz tzw. Koordynatorzy Porozumienia i Organizacje Wspierające Porozumienie. Plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP) jest kluczowym dokumentem pokazującym, w jaki sposób sygnatariusz Porozumienia Burmistrzów zamierza do 2020 r. zrealizować swoje zobowiązania wynikające z przystąpienia do tej ambitnej inicjatywy. SEAP wykorzystuje rezultaty bazowej inwentaryzacji emisji w celu określenia priorytetowych obszarów działań oraz możliwości osiągnięcia przyjętego przez samorząd lokalny celu w zakresie redukcji emisji CO₂. Ponadto definiuje on konkretne środki służące osiągnięciu tego celu, wraz z ich ramami czasowymi, i wskazuje osoby odpowiedzialne za ich wprowadzenie, co pozwala przełożyć długoterminową strategię na działania.

7.2 Struktura PGN

Struktura i metodologia opracowania Planu gospodarki niskoemisyjnej została określona w dokumencie przygotowanym przez Komisję Europejską „How to develop a Sustainable Energy Action Plan (SEAP) – Guidebook” („Jak opracować Plan Działań na rzecz Zrównoważonej Energii (SEAP) – poradnik”). NFOŚiGW w Warszawie rekomenduje wykorzystanie ww. poradnika przy tworzeniu Planów gospodarki niskoemisyjnej przez gminy aplikujące o środki w ramach konkursu nr 2/POIiŚ/9.3/2013 „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej - plany gospodarki niskoemisyjnej”.

Należy zauważyć, iż opracowanie Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Sianów stanowi część zachodzącego już obecnie procesu związanego z redukcją emisji CO₂. Część działań stanowi kontynuację obecnej strategii Gminy, wpisując się w wizję Gminy przedstawioną w dalszej części opracowania. Należy także zwrócić uwagę na ramy czasowe związane z wdrażaniem poszczególnych etapów.

By zapewnić sukces procesu wdrażania zapisów PGN konieczne jest odpowiednie wsparcie polityczne na najwyższym lokalnym szczeblu. Kluczowi decydenci władz lokalnych powinni wspierać proces implementacji poprzez udostępnienie/poszukiwanie odpowiednich środków. Kluczowe jest ich zaangażowanie oraz akceptacja PGN zobowiązując się tym samym do wdrażania przedsięwzięć ograniczających emisję gazów cieplarnianych, zwiększenie efektywności energetycznej oraz wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych.

Faza 1 Inicjacja – adaptacja struktur administracyjnych Gminy

Wdrażanie przedsięwzięć wymaga współpracy pomiędzy wieloma sekcjami lokalnej administracji odpowiadającymi m.in. za ochronę środowiska, planowanie przestrzenne, budżet gminy, administrację obiektów gminnych, transport etc.

Faza 1 Inicjacja – Budowanie wsparcia zainteresowanych podmiotów

Wsparcie podmiotów jest ważne z kilku powodów: Decyzje podejmowane wspólnie z zainteresowanymi podmiotami mają większe szanse powodzenia. Współpraca pomiędzy podmiotami zapewnia realizację długoterminowych działań. Akceptacja planu przez podmioty zainteresowane jest często niezbędna do wypełnienia zobowiązań.

Obecnie do podmiotów wspierających PGN na terenie Gminy Sianów zaliczyć można m.in.: Burmistrza Gminy i Miasta Sianów, jednostki sektora publicznego Gminy Sianów, wspólnoty mieszkaniowe, instytucje wspierające takie jak „Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii”.

Faza 2 Planowanie – ocena obecnej sytuacji: gdzie jesteśmy?

W skład tego etapu wchodzi wszystkie elementy formowania PGN, a w szczególności: analiza regulacji prawnych oraz sytuacji politycznej Gminy, opracowanie inwentaryzacji emisji bazowej, analiza SWOT.

Faza 2 Planowanie – ustanowienie wizji długoterminowej: dokąd chcemy zmierzać?

Wizja powinna być zgodna z kierunkami rozwoju Gminy, przedstawiając sposoby osiągnięcia celu ograniczenia emisji CO₂ względem przyjętego roku bazowego.

Wizja powinna być realistyczna wprowadzająca jednocześnie nowe wyzwania, wykraczająca poza dotychczasowe działania Gminy. Cel redukcji emisji gazów cieplarnianych jest celem ambitnym, takie też powinny być działania zawarte w PGN.

Faza 2 Planowanie – opracowanie planu

Opracowanie PGN jest wstępem do działań ograniczających emisję CO₂. Plan powinien zawierać kluczowe działania oraz ramy czasowe tych działań na przestrzeni poszczególnych lat. Powinien także zawierać elementy analizy ryzyka wdrażania działań związanych z implementacją działań. Ważne by Plan zawierał szacowane koszty przedsięwzięć oraz opisywał możliwe źródła finansowania. Plan powinien być zaakceptowany przez lokalnych decydentów.

Faza 2 Planowanie – zatwierdzenie i przedłożenie planu

Plan powinien być zaakceptowany przez lokalne władze.

Faza 3 Wdrożenie – implementacja

Ten etap jest najdłuższym i najbardziej skomplikowanym ze wszystkich kroków związanych z ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych. Proces implementacji powinien przebiegać ze wsparciem organizacji wspierającej wykonanie prac. Istotne jest określenie odpowiedzialności podmiotów i środków niezbędnych do wykonania planu.

Faza 4 Monitorowanie i raportowanie

Monitoring powinien odpowiednio określać stopień adaptacji planu w strukturze i działaniach Gminy. Niezbędne jest wykorzystanie odpowiednich wskaźników pozwalających określić postęp osiągania zakładanych celów.

Rekomendowana przez Komisję Europejską oraz NFOŚiGW struktura Planu wygląda następująco:

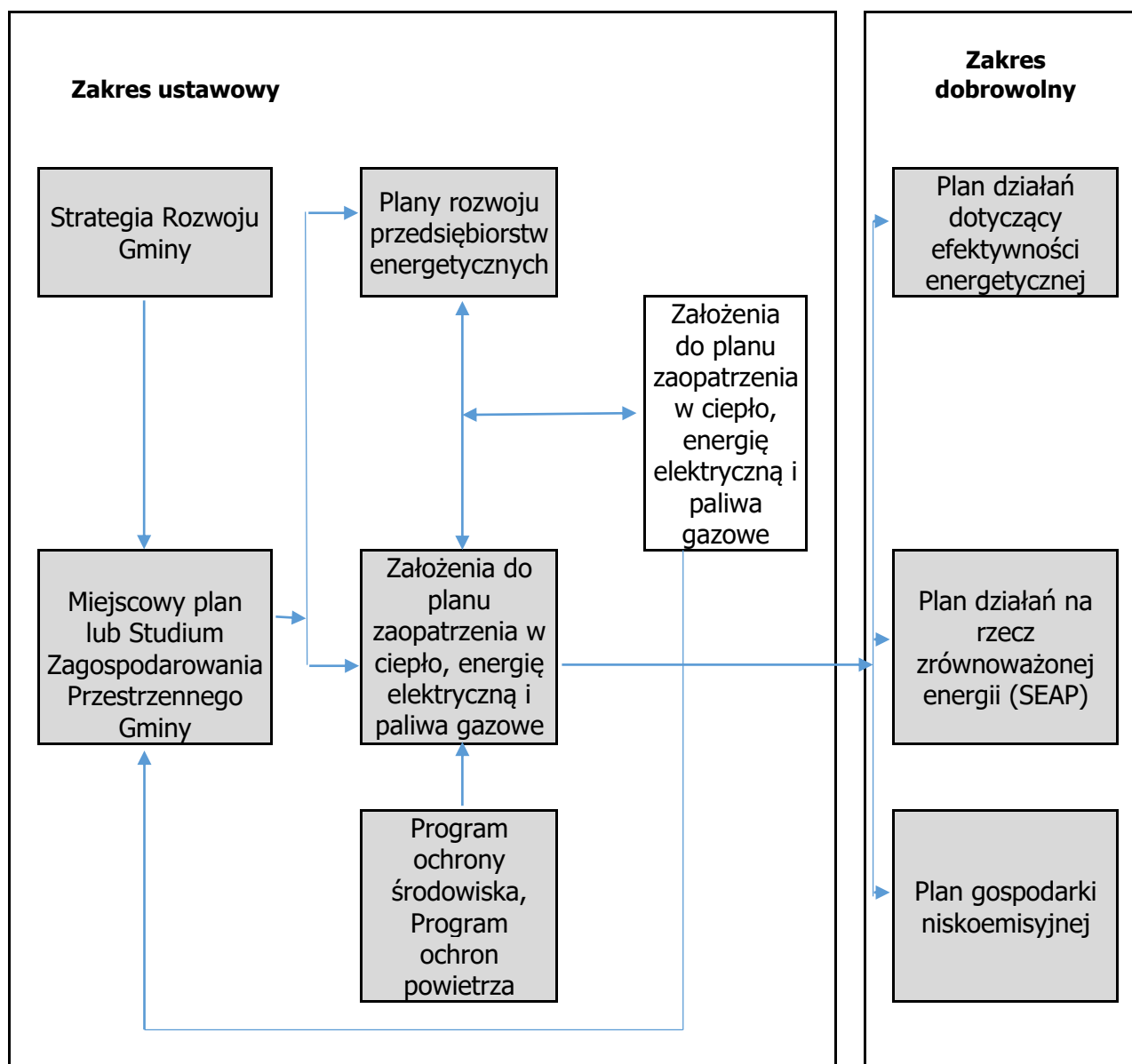
1. Podsumowanie wykonawcze
2. Strategia
3. Inwentaryzacja emisji bazowej oraz interpretacja wyników
4. Planowane działania – harmonogram

Ostatni punkt może składać się z dwóch elementów: Działań strategicznych długoterminowych (np. do roku 2020) Działań krótko- i średnioterminowych (np. do roku 2017).

Plan powinien funkcjonować jako jeden z wielu dokumentów funkcjonujących w strukturach Gminy wykraczając poza ramy ustawowe, jednakże w sposób oczywisty wpisując się w działania Gminy na rzecz racjonalizacji zużycia energii.

Na poniższym wykresie przedstawiono miejsce planu w strukturze dokumentów zgodnie z obecnymi wymaganiami Ustawy – Prawo Energetyczne.

Tabela 36 Zakres Ustawy – Prawo Energetyczne dotyczący planowania energetycznego w Gminie

7.3 Metodyka

Niniejszy plan opracowano w oparciu o informacje otrzymane z Urzędu Gminy w Sianowie w zakresie: sytuacji energetycznej gminnych budynków użyteczności publicznej, działań prowadzonych przez Gminę Sianów w ostatnich latach oraz planowanych przedsięwzięciach, danych dotyczących wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w budynkach oraz instalacjach na terenie Gminy, informacji zawierających ścisłą specyfikację programu dofinansowania, informacji dotyczących systemu transportowego, informacji ankietowych dotyczących budynków użyteczności publicznej, danych na temat stanu oświetlenia ulicznego, informacji dotyczących planów działań na najbliższe lata.

W ramach inwentaryzacji emisji w transporcie wykorzystano następujące informacje: generalny pomiar ruchu w 2010 roku (Średni Dobowy Ruch), pomiar ruchu na drogach wojewódzkich w 2010 roku (Średni Dobowy Ruch w punktach pomiarowych w 2010 roku), „Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Zachodniopomorskiego”, dane o rynku gazu płynnego LPG w Polsce w 2013 roku, dane z Urzędu Gminy i Miasta w Sianowie, zasady prognozowania wskaźników wzrostu ruchu wewnętrznego na okres 2008-2040 na sieci drogowej do celów planistyczno-projektowych.

Na podstawie danych zebranych z Urzędu Gminy i Miasta w Sianowie oraz danych zebranych ze źródeł podanych w dalszej części niniejszego rozdziału oszacowano potencjał redukcji emisji CO₂ na terenie Gminy Sianów.

Informacje zawarte w poniższych podrozdziałach są istotne także ze względu na pozyskiwanie danych w celu monitoringu efektów wdrażania planu. Część z tych informacji należy pozyskiwać cyklicznie aktualizując inwentaryzację emisji CO₂.

7.4 Informacje od przedsiębiorstw energetycznych

Informacje pozyskane od przedsiębiorstw energetycznych mają kluczowe znaczenie dla prawidłowego przeprowadzenia inwentaryzacji emisji, gdyż stanowią główną część bazy danych będącej podstawowym składnikiem planu gospodarki niskoemisyjnej.

Pozyskiwanie informacji przeprowadzono w roku 2015 w ramach przygotowania niniejszego planu. Do podmiotów, od których uzyskano informacje należą:

- Gaz System S.A.,
- Energa SA
- MEC Koszalin sp. z o.o.

Z punktu widzenia przedsiębiorstw gazowniczych najbardziej istotne dane to:

- zestawienie długości sieci gazowniczych zlokalizowanych na terenie Gminy,
- ocena stanu bezpieczeństwa energetycznego,
- typ rozprowadzanego gazu,
- wyszczególnienie planowanych inwestycji,
- liczba odbiorców gazu w poszczególnych grupach odbiorców (dane na koniec danego roku),
- zużycie gazu w poszczególnych grupach odbiorców (dane roczne).

Z punktu widzenia przedsiębiorstw elektroenergetycznych najbardziej istotne dane to:

- liczba odbiorców energii elektrycznej zlokalizowanych na terenie Powiatu Koszalińskiego,
- zużycie energii elektrycznej przez odbiorców zlokalizowanych na terenie Powiatu Koszalińskiego
- informacje w zakresie zasilania oraz planowanych inwestycji, liczba odbiorców energii elektrycznej u których zainstalowano elektroniczne liczniki ze zdalną transmisją danych.

Z punktu widzenia przedsiębiorstw ciepłowniczych, najbardziej istotne dane to:

- ciepło dostarczone odbiorcom końcowym zlokalizowanym na terenie miasta Sianów
- moc zamówiona przez odbiorców ciepła zlokalizowanych na terenie miasta Sianów
- zestawienie długości sieci ciepłowniczych eksploatowanych na terenie miasta Sianów
- informacje szczegółowe na temat systemu ciepłowniczego miasta Sianów

7.5 Ankietyzacja obiektów

W ramach inwentaryzacji emisji przeprowadzono ankietyzację budynków użyteczności publicznej (w tym budynków należących do Gminy Sianów i innych budynków o charakterze użyteczności publicznej) pod kątem podstawowych parametrów technicznych obiektów, stanu technicznego, zużycia i kosztów nośników energetycznych oraz planów modernizacyjnych. Informacje dotyczące analizowanych budynków przedstawiono w załączniku nr 1. Dane zostały wykorzystane do obliczeń związanych z realizacją przedsięwzięć w grupie obiektów użyteczności publicznej.

Ankietyzacji w ramach opracowywania PGN poddana została próba reprezentatywna budynków jednorodzinnych i lokali mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wszystkich miejscowości Gminy. Informacje istotne z punktu widzenia planu dotyczą poszczególnych obiektów. Należą do nich:

- liczba mieszkańców,
- powierzchnia użytkowa,
- rok budowy,
- sposób wytwarzania ciepła (ogrzewanie, ciepła woda użytkowa),
- moc zamówiona / zużycie energii,
- stan techniczny (z naciskiem na informacje ważne z punktu widzenia gospodarki cieplnej obiektu oraz zużycia energii elektrycznej),
- planowane przedsięwzięcia modernizacyjne.

Wyniki ankietyzacji obiektów wskazują na wysoki stopień zainteresowania podmiotów zagadnieniami dotyczącymi oszczędnego gospodarowania energią.

Ponadto przeprowadzono ankietyzację największych obiektów obsługujących ruch turystyczny na terenie Gminy, dzięki czemu uzyskano informacje dotyczące zużywanych nośników energii w przedsiębiorstwach. Gromadzone informacje dotyczyły:

- powierzchni ogrzewanej,
- rodzaju nośników energii wykorzystywanych do ogrzewania oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej,
- zużycia nośników energii,
- stanu technicznego obiektów,
- planów modernizacyjnych.

7.6 Pozostałe źródła danych

Pozostałe źródła danych to: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Główny Urząd Statystyczny.

8. Inwentaryzacja emisji CO₂

8.1 Podstawowe założenia

Inwentaryzację emisji zanieczyszczeń oraz CO₂ do atmosfery wykonano w oparciu o bilans energetyczny Gminy Sianów. Podstawowe założenia metodyczne:

- **Rok bazowy** – Jako rok bazowy wytyczne wskazują 1990 rok. Dla potrzeb określenia celu redukcji i zaplanowania działań konieczne jest opracowanie inwentaryzacji dla jak najbardziej aktualnego roku. Jako rok bazowy inwentaryzacji przyjęto rok 2014. Jest to rok, dla którego udało się zebrać kompleksowe dane we wszystkich grupach odbiorców, wytwórców i dostawców energii.
- **Zakres inwentaryzacji** – inwentaryzacją objęte są wszystkie emisje gazów cieplarnianych wynikające ze zużycia energii finalnej na terenie gminy. Poprzez zużycie energii finalnej rozumie się zużycie: energii paliw kopalnych (na potrzeby gospodarczo-bytowe, transportowe i przemysłowe), ciepła sieciowego, energii elektrycznej, energii ze źródeł odnawialnych. Z inwentaryzacji wyłączony jest przemysł (także duże źródła spalania) objęty wspólnym systemem handlu uprawnieniami do emisji CO₂.
- **Zasięg terytorialny inwentaryzacji** – w celu sporządzenia inwentaryzacji należy wyznaczyć jej granice, czyli określić, które źródła emisji włączyć do inwentaryzacji. Definicja granic inwentaryzacji będzie miała wpływ na jej końcowy efekt, ponieważ określi, które źródła emisji będą w niej zawarte, a które z niej wyłączone.
Dla samorządu lokalnego gminy wyznaczono dwie granice:
 - **granica organizacyjna** – obejmuje wszelkie działania będące w zasięgu bezpośredniej kontroli samorządu lokalnego. Tam, gdzie kończy się granica organizacyjna samorządu (sektor publiczny), zaczyna się granica społeczeństwa (sektor prywatny). W przypadkach, gdy aktywności obu sektorów pokrywają się ze sobą należy przyjąć zasadę proporcjonalności emisji zależnej od udziałów danego sektora w strukturze własnościowej danego podmiotu,
 - **granica geopolityczna** – zawiera fizyczny obszar lub region, będący we władaniu samorządu
- W obliczeniach zużycia energii przyjęto dane uzyskane w ramach ankietyzacji,
- Bilans uzupełniono informacjami od przedsiębiorstw energetycznych funkcjonujących na terenie gminy
- Inwentaryzacja emisji składa się z dwóch podstawowych elementów:
 - inwentaryzacji emisji CO₂,
 - inwentaryzacji emisji zanieczyszczeń ze źródeł zlokalizowanych na terenie gminy w tym inwentaryzacja tzw. niskiej emisji a także emisji liniowej (pochodzącej z transportu) – rozdział 6.

Inwentaryzacja emisji CO₂ (bazowa oraz prognoza do roku 2020) została wykonana zgodnie z wytycznymi określonymi m.in. w dokumencie „How to develop a Sustainable Energy Action Plan” (tłumaczenie polskie "Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii").

Dokument opracowano zgodnie z proponowaną przez NFOŚiGW, w szczegółowych zaleceniach dotyczących struktury planu gospodarki niskoemisyjnej, metodologią monitorowania wskaźników opracowaną przez Wspólne Centrum Badawcze (JRC) Komisji Europejskiej we

współpracy z Dyрекcją Generalną ds. Energii (DG ENER) i Biuro Porozumienia Burmistrzów, zawartą w poradniku „Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP)”. W celu obliczenia emisji CO₂ w roku bazowym wyznacza się zużycie energii finalnej dla poszczególnych sektorów odbiorców w tych latach na obszarze Gminy Sianów.

Wyróżniono następujące sektory odbiorców:

- sektor obiektów/instalacji użyteczności publicznej,
- sektor handlowo-usługowy,
- sektor mieszkalny,
- oświetlenie uliczne,
- sektor transportowy.

Jako nośniki zużywane na terenie gminy wyróżnia się:

- gaz propan-butan rozprężony,
- energię elektryczną,
- paliwa węglowe,
- biomasę,
- olej opałowy,
- gaz rozprężony sieciowy,
- olej napędowy,
- benzyna,
- gaz LPG,
- energię odnawialną.

Do inwentaryzacji emisji CO₂ w roku bazowym 2014 posłużono się zestawem wskaźników odpowiednich dla danego nośnika energii. Wartość wskaźnika oraz jego źródło przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 37 Wskaźniki emisji CO₂ wykorzystane w ramach inwentaryzacji emisji (źródło: KOBIZE, obliczenia własne)

Nośnik	Wartość wskaźnika (Mg CO ₂ /MWh)	Źródła danych
Energia elektryczna	0,812	KOBIZE - Referencyjny wskaźnik jednostkowej emisyjności dwutlenku węgla przy produkcji energii elektrycznej do wyznaczania poziomu bazowego dla projektów JI realizowanych w Polsce
Olej opałowy	0,276	KOBIZE - Wartości opałowe (WO) i wskaźniki emisji CO ₂ (WE) w roku 2010 do raportowania w ramach Wspólnotowego Systemu Handlu Upewnieniami do Emisji za rok 2013
Benzyna silnikowa	0,247	
Olej napędowy	0,264	
Ciepły gaz/gaz sieciowy	0,225	
Węgiel	0,334	
Ciepło sieciowe	0,3325	Przedsiębiorstwa ciepłownicze

8.2 Charakterystyka głównych sektorów odbiorców energii

8.2.1 Obiekty użyteczności publicznej

Na obszarze gminy znajdują się budynki użyteczności publicznej o zróżnicowanym przeznaczeniu, wieku i technologii wykonania. Na potrzeby niniejszego opracowania jako budynki użyteczności publicznej przyjęto:

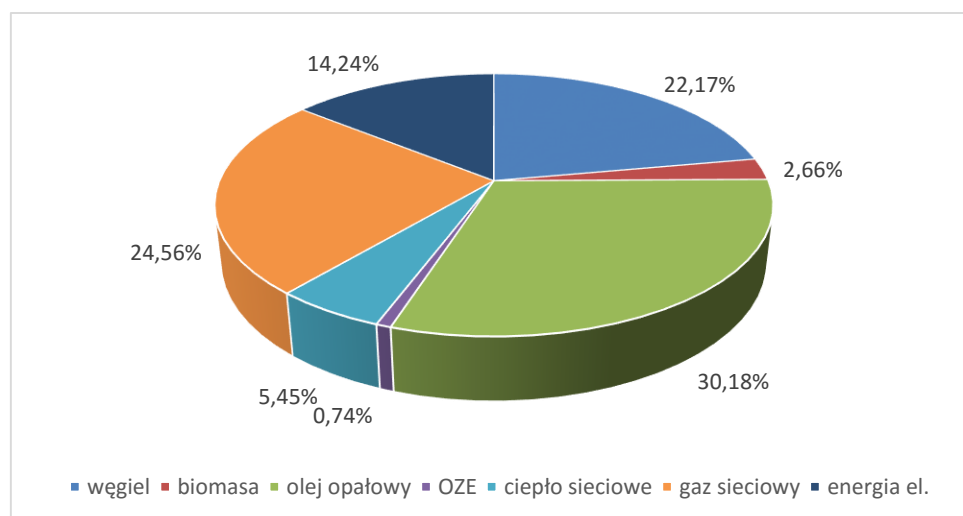
- obiekty zlokalizowane na terenie gminy podległe Burmistrzowi Gminy Sianów. Wykaz tych obiektów przedstawiono w załączniku 1.
- obiekty zlokalizowane na terenie gminy, pełniące funkcje użyteczności publicznej i nie podlegające Burmistrzowi Gminy Sianów. Wykaz tych obiektów przedstawiono w załączniku nr 2.

W poniższej tabeli przedstawiono zużycie poszczególnych nośników energii w sektorze użyteczności publicznej w roku 2014.

Tabela 38 Zużycie energii w podziale na poszczególne nośniki energii wykorzystywane w obiektach użyteczności publicznej (źródło: ankietyzacja)

Nośnik/paliwo	Zużycie energii MWh/rok
węgiel	611,62
biomasa	73,35
olej opałowy	832,72
OZE	20,48
ciepło sieciowe	150,33
gaz sieciowy	677,54
energia el.	393,02
Suma	2 759,05

Na poniższym rysunku przedstawiono udział poszczególnych nośników w pokryciu zapotrzebowania na energię końcową w obiektach użyteczności publicznej.

Rysunek 14 Udział poszczególnych nośników energii wykorzystywanych w sektorze użyteczności publicznej (źródło: ankietyzacja)

Obecnie budynki użyteczności publicznej zużywają:

- ok. 2,00 % całkowitej energii zużywanej w gminie,
- ok. 3,88 % energii elektrycznej wykorzystywanej na terenie gminy,
- ok. 1,28 % energii wytwarzanej do celów grzewczych i c.w.u. wykorzystywanych na terenie gminy,

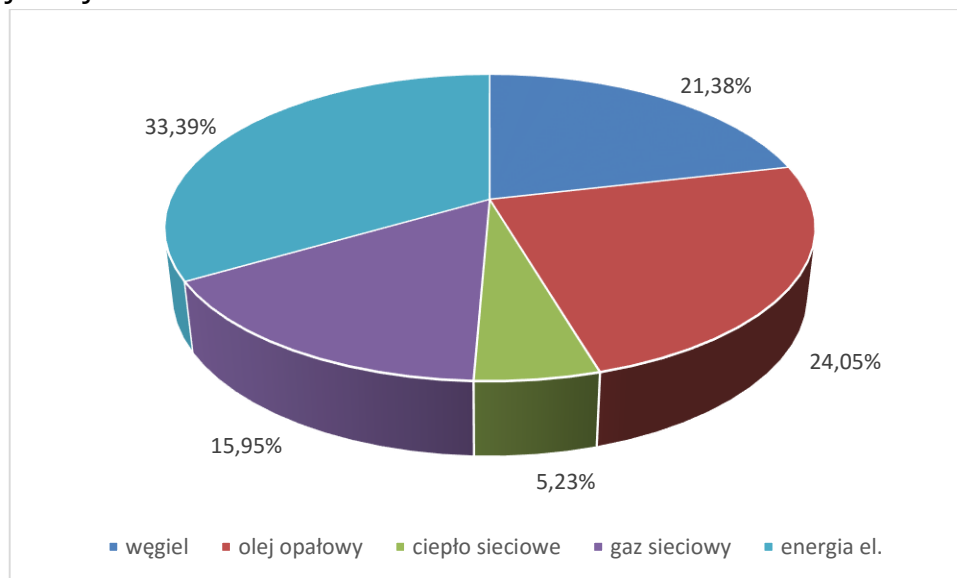
Głównym nośnikiem energii wykorzystywanym w obiektach użyteczności publicznej jest gaz sieciowy, olej opałowy i węgiel, wykorzystywane w celach ogrzewania i przygotowywania ciepłej wody użytkowej. Pozostałymi nośnikami energii są: energia elektryczna oraz ciepło sieciowe drewno i LPG. Udział zużycia OZE wynosi ok. 0,74%.

W poniższej tabeli przedstawiono emisje CO₂ związaną z wykorzystywaniem nośników energii w sektorze użyteczności publicznej w roku 2014.

Tabela 39 Roczna emisja CO₂ związana z wykorzystaniem poszczególnych nośników energii w obiektach użyteczności publicznej (źródło: ankietyzacja)

Nośnik/paliwo	Emisja CO ₂ [MgCO ₂ /rok]
węgiel	204,28
olej opałowy	229,83
ciepło sieciowe	49,98
gaz sieciowy	152,45
energia el.	319,13
Suma	955,67

Na poniższym rysunku przedstawiono procentowy udział poszczególnych nośników w całkowitej emisji CO₂.

Rysunek 15 Udział emisji CO₂ z nośników energii wykorzystywanych w sektorze użyteczności publicznej (źródło: ankietyzacja)

8.2.2 Obiekty mieszkalne

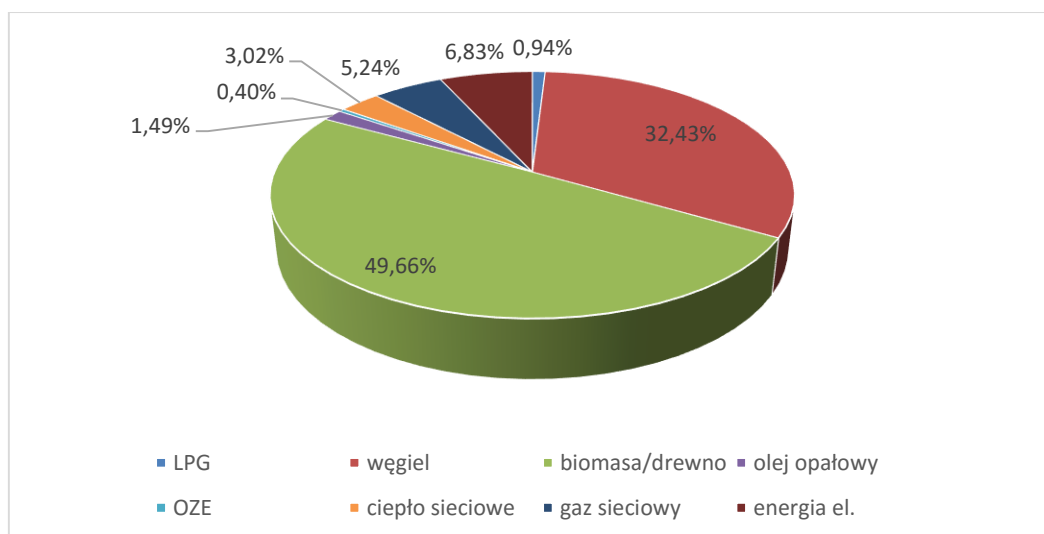
Sektor mieszkaniowy jest największym odbiorcą energii na terenie gminy, charakteryzuje się także dużą dynamiką zmian źródeł zasilania w ciepło. Obserwuje się częściową wymianę źródeł na bardziej efektywne o wyższej sprawności. Niestety często tego typu inwestycja nie wiąże się ze zmianą nośnika wykorzystywanego na potrzeby ogrzewania na bardziej ekologiczny głównie ze względu na coraz wyższe ceny gazu, oleju opałowego oraz energii elektrycznej. W ostatnich latach obserwuje się krajowe zwiększenie emisji CO₂ związanej z wykorzystaniem energii w tej grupie odbiorców. Dlatego też działania promujące niskoemisyjne inwestycje i zachowania mieszkańców mogą mieć kluczowe znaczenie dla realizacji celów PGN.

W poniższej tabeli przedstawiono zużycie poszczególnych nośników energii w sektorze mieszkalnictwa w roku 2014.

Tabela 40 Zużycie energii w podziale na poszczególne nośniki energii wykorzystywane w sektorze mieszkalnictwa (źródło: ankietyzacja)

Nośnik/paliwo	Zużycie energii MWh/rok
LPG	1 015,69
węgiel	34 959,90
biomasa/drewno	53 539,57
olej opałowy	1 606,20
OZE	427,07
ciepło sieciowe	3 258,86
gaz sieciowy	5 645,09
energia el.	7 364,29
Suma	107 816,67

Na poniższym rysunku przedstawiono udział poszczególnych nośników w pokryciu zapotrzebowania na energię końcową w obiektach mieszkaniowych.

Rysunek 16 Udział poszczególnych nośników energii wykorzystywanych w sektorze mieszkalnictwa (źródło: ankietyzacja)

Obecnie sektor mieszkalnictwa zużywa:

- ok. 50,08 % całkowitej energii zużywanej w gminie,
- ok. 72,65 % energii elektrycznej wykorzystywanej na terenie gminy,
- ok. 78,25 % energii wytwarzanej do celów grzewczych i c.w.u. na terenie gminy,

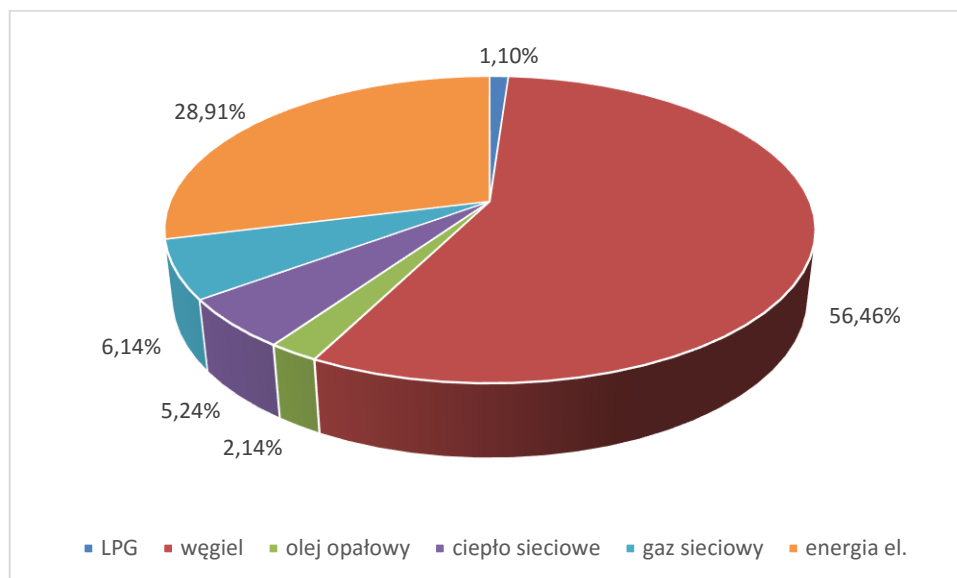
Głównym nośnikiem energii wykorzystywanym w obiektach mieszkalnych jest drewno (49,66%). Ponadto najczęściej wykorzystywanymi nośnikami energii są: paliwa węglowe (ok. 32,43%), energia elektryczna (6,83%) oraz gaz sieciowy (ok. 5,24%) i ciepło sieciowe (3,92%).

W poniższej tabeli przedstawiono emisję CO₂ związaną z wykorzystywaniem nośników energii w sektorze mieszkalnictwa w roku 2014.

Tabela 41 Roczna emisja CO₂ związana z wykorzystaniem poszczególnych nośników energii w obiektach mieszkalnych (źródło: ankietyzacja)

Nośnik/paliwo	Emisja CO ₂ [MgCO ₂ /rok]
LPG	228,53
węgiel	11 676,61
olej opałowy	443,31
ciepło sieciowe	1 083,57
gaz sieciowy	1 270,15
energia el.	5 979,81
Suma	20 681,97

Na poniższym rysunku przedstawiono procentowy udział poszczególnych nośników w całkowitej emisji CO₂.

Rysunek 17 Udział emisji CO₂ z nośników energii wykorzystywanych w sektorze mieszkalnictwa (źródło: ankietyzacja)

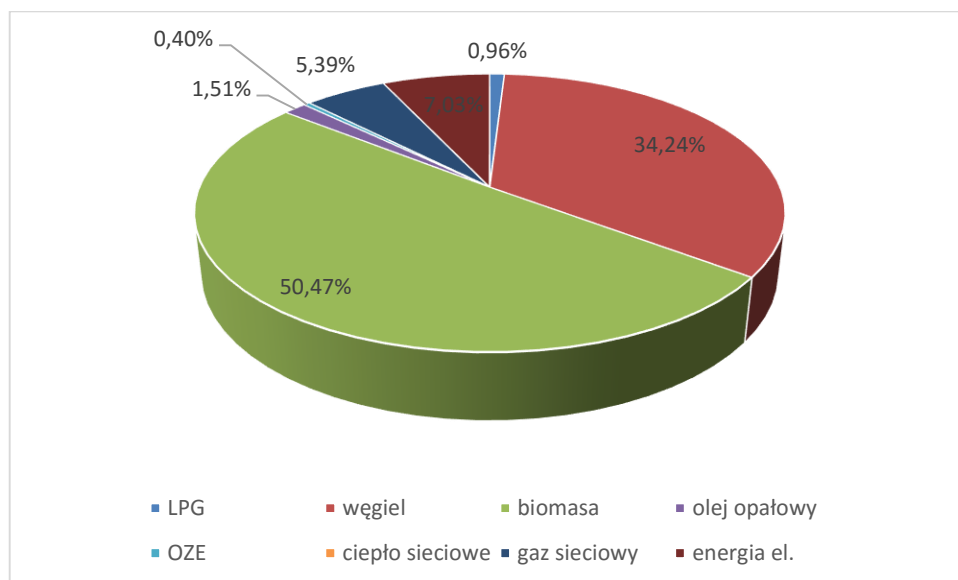
8.2.3 Handel, usługi, przedsiębiorstwa

Obiekty z grupy handel, usługi, przedsiębiorstwa stanowią jedną z ważniejszych grup użytkowników energii. Ponadto jest to grupa bardzo dynamicznie rozwijająca się, charakteryzująca się wzrostem konsumpcji energii. W poniższej tabeli przedstawiono zużycie poszczególnych nośników energii w sektorze handel, usługi, przedsiębiorstwa w roku 2014.

Tabela 42 Zużycie energii w podziale na poszczególne nośniki energii wykorzystywane w sektorze handel, usługi przedsiębiorstwa (źródło: ankietyzacja)

Nośnik/paliwo	Zużycie energii MWh/rok
LPG	258,89
węgiel	8 911,05
biomasa	13 646,88
olej opałowy	409,41
OZE	108,86
ciepło sieciowe	59,51
gaz sieciowy	1 438,90
energia el.	1 877,11
Suma	26 710,60

Na poniższym rysunku przedstawiono udział poszczególnych nośników w pokryciu zapotrzebowania na energię końcową w obiektach usługowo handlowych.

Rysunek 18 Udział poszczególnych nośników energii wykorzystywanych w sektorze handel, usługi przedsiębiorstwa (źródło: ankietyzacja)

Obecnie sektor handlowo-usługowy zużywa :

- ok. 12,41 % całkowitej energii zużywanej w gminie,
- ok. 18,52 % energii elektrycznej wykorzystywanej na terenie gminy,
- ok. 19,39 % energii wytwarzanej do celów grzewczych i c.w.u. na terenie gminy,

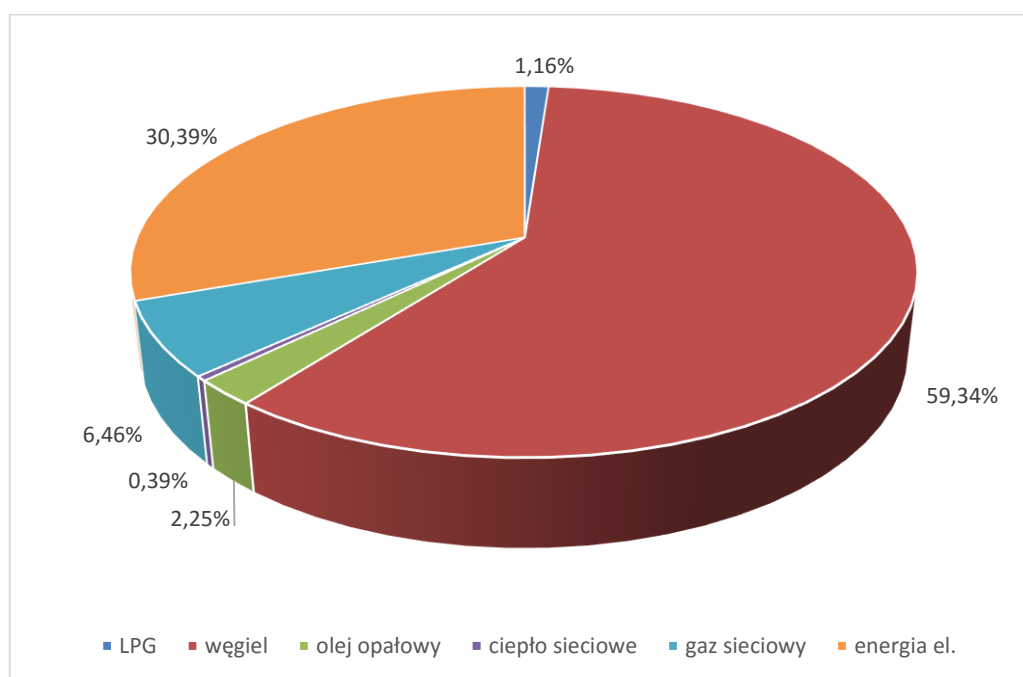
Głównym nośnikiem energii wykorzystywanym w przedsiębiorstwach jest drewno/biomasa (blisko 50,47%) oraz paliwa węglowe (blisko 34,24%). Ponadto najczęściej wykorzystywanymi nośnikami energii są: energia elektryczna, olej opałowy, LPG, oraz OZE (ok. 0,5%).

W poniższej tabeli przedstawiono emisje CO₂ związana z wykorzystywaniem nośników energii w sektorze handel, usługi, przedsiębiorstwa w roku 2014.

Tabela 43 Roczna emisja CO₂ związana z wykorzystaniem poszczególnych nośników energii w obiektach sektora handel, usługi, przedsiębiorstwa (źródło: ankietyzacja)

Nośnik/paliwo	Emisja CO ₂ [MgCO ₂ /rok]
LPG	58,25
węgiel	2 976,29
olej opałowy	113,00
ciepło sieciowe	19,79
gaz sieciowy	323,75
energia el.	1 524,21
Suma	5 015,29

Na poniższym rysunku przedstawiono procentowy udział poszczególnych nośników w całkowitej emisji CO₂.

Rysunek 19 Udział emisji CO₂ z nośników energii wykorzystywanych w sektorze handel, usługi, przedsiębiorstwa (źródło: ankietyzacja)

8.2.4 Oświetlenie uliczne

W poniższej tabeli przedstawiono zużycie energii oraz emisję CO₂ w 2014 roku.

Tabela 44 Zużycie energii oraz emisja CO₂ związana z wykorzystaniem energii elektrycznej na potrzeby oświetlenia placów i ulic (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)

Zużycie energii	Emisja CO₂
MWh/rok	MgCO ₂ /rok
502,508	408,036

Obecnie oświetlenie uliczne zużywa:

ok. 0,23 % całkowitej energii zużywanej w gminie,

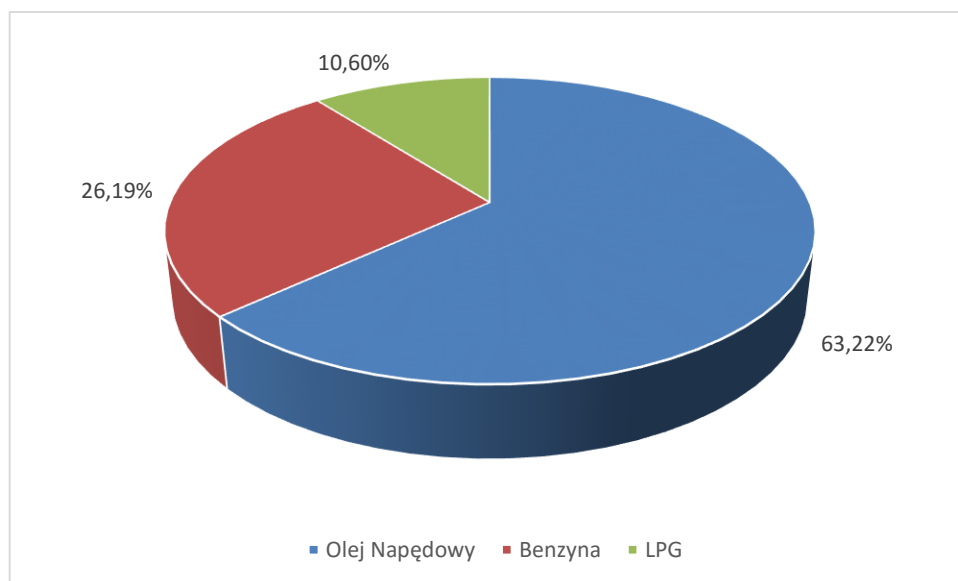
ok. 4,96 % energii elektrycznej wykorzystywanej na terenie gminy.

8.2.5 Transport

Sektor transportu charakteryzuje się wysokim stopniem rozwoju. Liczba pojazdów szczególnie wzmożonego ruchu tranzytowego i turystycznego ulega ciągłemu wzrostowi. Jednocześnie Gmina nieustannie poprawia stan istniejącej infrastruktury szukając nowych rozwiązań komunikacyjnych. W poniższej tabeli przedstawiono zużycie poszczególnych nośników energii w sektorze transportowym w roku 2014.

Tabela 45 Zużycie energii w podziale na poszczególne nośniki energii wykorzystywane w sektorze transportowym (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)

Nośnik	Zużycie energii [MWh/rok]
Olej Napędowy	49 000,99
Benzyna	20 298,75
LPG	8 212,80
SUMA	77 512,54

Rysunek 20 Udział poszczególnych nośników energii wykorzystywanych w sektorze transportowym (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)

Obecnie sektor transportowy zużywa:

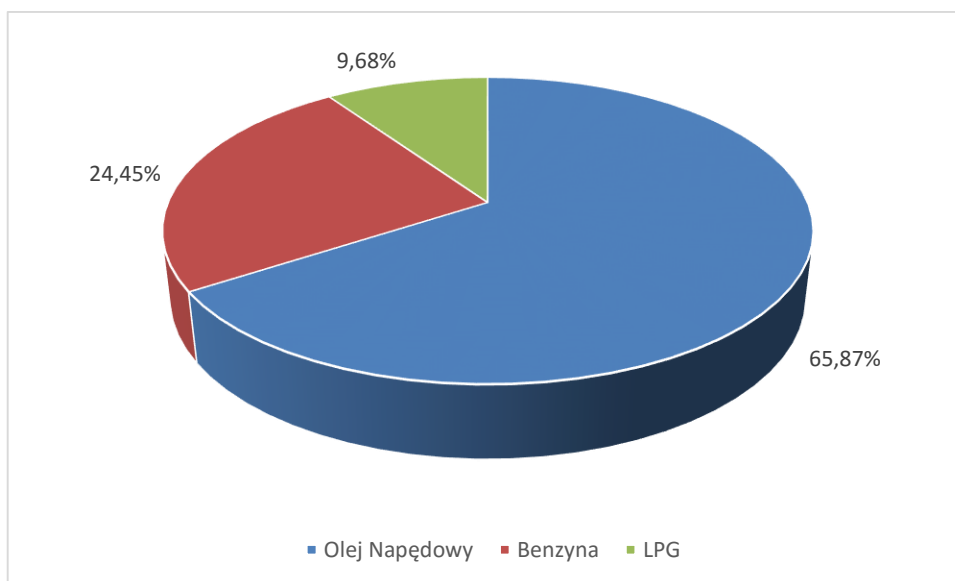
- ok. 36 % całkowitej energii zużywanej w gminie,

Głównym nośnikiem energii wykorzystywanym w sektorze transportu jest olej napędowy (ok. 62,2 %) następnie benzyna (blisko 26,19%) i LPG (10,6%).

W poniższej tabeli przedstawiono emisje CO₂ związaną z wykorzystywaniem nośników energii w sektorze transportowym w roku 2014.

Tabela 46 Roczna emisja CO₂ związana z wykorzystaniem poszczególnych nośników energii w sektorze transportowym (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)

Nośnik	Emisja CO ₂ [MgCO ₂ /rok]
Olej Napędowy	13 536,19
Benzyna	5 024,44
LPG	1 988,09
SUMA	20 548,72

Rysunek 21 Udział emisji CO₂ z nośników energii wykorzystywanych w sektorze transportu (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)

8.3 Bazowa inwentaryzacja emisji CO₂ - rok 2014

Inwentaryzacja obejmuje cały obszar Gminy Sianów.

Obliczenia emisji zostały wykonane przy pomocy wiedzy technicznej oraz arkuszy kalkulacyjnych FEWE. W obliczeniach posługiwano się wartością emisji CO₂ bez uwzględnienia emisji innych gazów cieplarnianych CH₄ oraz N₂O, które wg wytycznych zamieszczonych w poradniku SEAP nie są wymagane do obliczeń.

Ponadto emisja CO₂ ze spalania biomasy czy biopaliw oraz emisja ze zużywanej tzw. „zielonej energii elektrycznej” jest przyjmowana jako wartość zerowa.

Wg metodologii zamieszczonej w poradniku SEAP dopuszczalne jest posługiwanie się wskaźnikami standardowymi opracowanymi zgodnie z wytycznymi IPCC lub przy wykorzystaniu wskaźników emisji LCA (Life Cycle Assessment). Przy tego typu podejściu bierze się pod uwagę całkowity okres żywotności uwzględniając nie tylko emisję ze spalania lecz także emisje powstające poprzez procesy związane z żywotnością produktu, takie jak transport czy procesy przeróbki. Do dalszej analizy wybrano metodę wskaźników standardowych zgodnych z wytycznymi IPCC.

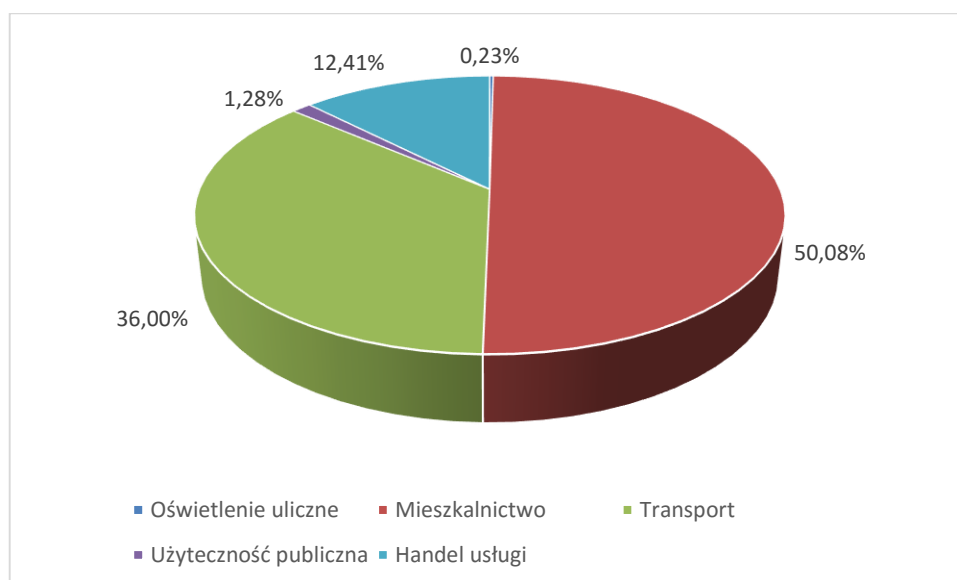
W celu prawidłowego oszacowania poziomu emisji CO₂ oraz określenia dalszych działań gminy w zakresie działań energooszczędnych należy wykazać w jakim punkcie gmina obecnie się znajduje. Dotychczasowe przedsięwzięcia wspierające energooszczędność powinny odnosić skutek zarówno na poziomie zmniejszenia zużycia energii jak i redukcji emisji CO₂. Należy jednak pamiętać o obserwowanym wzroście zużycia energii w sektorach takich jak usługi oraz transport.

W niniejszym rozdziale podsumowano informacje o zużyciu energii i związanej z tym emisji dwutlenku węgla w poszczególnych sektorach, grupach użytkowników energii w roku 2014.

Łącznie zużycie energii końcowej w Gminie Sianów w roku 2014 wynosiło 215 301,36 MWh. Roczne jednostkowe zużycie energii wynosi ok. 15,68 MWh/osoba. W poniższej tabeli przedstawiono zużycie energii w podziale na poszczególne sektory odbiorców:

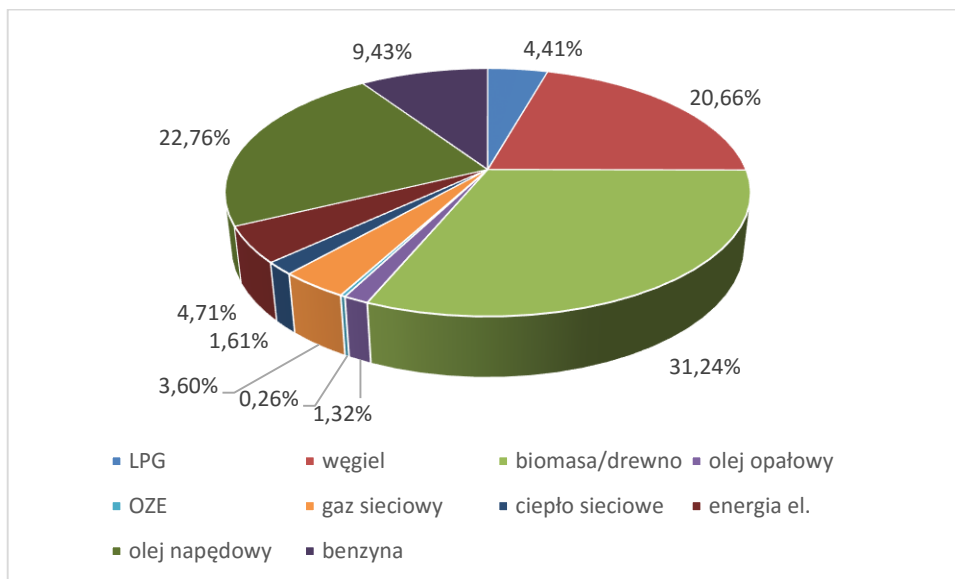
Tabela 47 Zużycie energii końcowej w poszczególnych sektorach odbiorców w roku 2014 przemysłu (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)

Sektor	Zużycie energii
	MWh
Mieszkalnictwo	107 816,67
Użyteczność publiczna	2 759,05
Handel usługi	26 710,60
Oświetlenie uliczne	502,51
Transport	77 512,54
SUMA	215 301,36

Rysunek 22 Udział poszczególnych grup odbiorców w całkowitym zużyciu energii końcowej w roku 2014 (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)

Największy udział w całkowitym zużyciu energii stanowi sektor mieszkalnictwa (50,08%) oraz sektor transportowy, stanowiący 36% i handel i usługi ok. 12,41% całkowitego zużycia. Ok. 1,51% całkowitego zużycia energii przypada na sektor użyteczności publicznej i oświetlenia. Udział poszczególnych nośników energii w bilansie energetycznym gminy przedstawiono na poniższym rysunku.

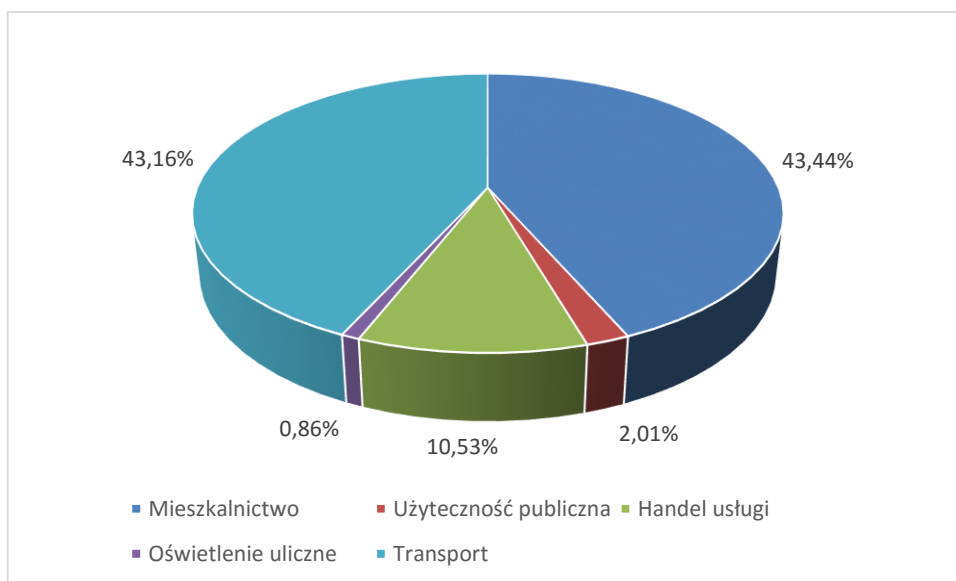

Rysunek 23 Udział poszczególnych nośników energii w bilansie energetycznym (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)

Sumaryczna wartość emisji CO₂ w roku 2014 wynosiła 46 828,91 MgCO₂. Na jednego mieszkańca przypada wartość ok. 3,40 MgCO₂ rocznie. W poniższej tabeli przedstawiono wartość emisji w podziale na poszczególne sektory odbiorców energii.

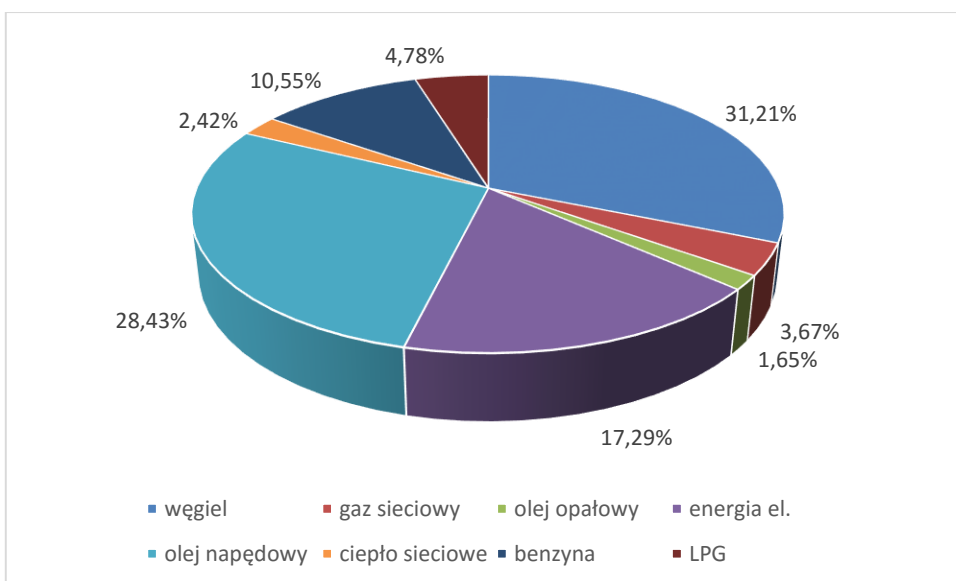
Tabela 48 Emisja CO₂ związana z wykorzystaniem energii w poszczególnych sektorach odbiorców w roku 2014 (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)

Sektor	Emisja CO ₂
	Mg CO ₂ /rok
Mieszkalnictwo	20 681,97
Użyteczność publiczna	955,67
Handel usługi	5 015,29
Oświetlenie uliczne	408,04
Transport	20 548,72
SUMA	47 609,69

Rysunek 24 Udział poszczególnych grup odbiorców w całkowitej emisji CO₂ w roku 2014 przemysłu (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)

Najwyższą wartością emisji CO₂ charakteryzuje się sektor mieszkalnictwa, stanowiący ok. 43,44% oraz transport 43,16%. Sektor handel i usługi odpowiada za 10,53% emisji a użyteczność publiczna i oświetlenie ulic ok. 2,87%. Na poniższym wykresie przedstawiono udział poszczególnych paliw w całkowitej emisji CO₂

Rysunek 25 Udział poszczególnych nośników energii i paliw w całkowitej emisji CO₂ w roku 2014 (źródło: ankietyzacja, obliczenia własne)

8.4 Inwentaryzacja emisji – prognoza na rok 2020

W celu oszacowania emisji w roku 2020: Opracowano prognozy emisji wg obecnych trendów gospodarczych występujących w gminie. Założono prognozę demograficzną wg obecnych trendów odpowiednich dla Gminy Sianów.

Podstawą do sporządzenia prognozy stanowią założenia rozwoju społeczno-gospodarczego, bowiem przyjęcie tych założeń spowoduje określoną potrzebę rozwoju infrastruktury energetycznej gminy. Założenia rozwoju społeczno-gospodarczego wyznaczają również kierunki zagospodarowania przestrzennego w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz plany miejscowe.

Ponadto uwzględniono powierzchnię związaną z nowym budownictwem mieszkaniowym zgodnie z trendami przyrostu liczby budynków oddawanych do użytku w ostatnich 13 latach.

Na potrzeby PGN opracowano własne scenariusze wychodząc z dostępnych informacji oraz ogólnych prognoz i strategii społeczno-gospodarczego rozwoju kraju dostosowanych do specyfiki Gminy Sianów. Do dalszych analiz przyjęto założenie, że rozwój gminy w zakresie społecznym oraz handlu i usług będzie się odbywał zgodnie z Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku przyjętą przez Radę Ministrów uchwałą z dnia 10 listopada 2009 roku.

Na podstawie danych zawartych w ogólnej charakterystyce trendów społeczno - gospodarczych gminy zawartych w rozdziale 1 przedstawiono trzy scenariusze rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Sianów do 2030 roku tzn. pasywny, umiarkowany oraz aktywny. Jako najbardziej prawdopodobny przyjęto scenariusz "Umiarkowany".

Scenariusz B – „Umiarkowany” – zakłada się w nim, że wszystkie obszary przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, usługową oraz zabudowę usługowo-produkcyjną zostaną zagospodarowane w 30% (do roku 2030 - zgodnie z Krajową Polityką Energetyczną). W zakresie zagospodarowania obszarów posłużono się wytycznymi Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz Planami Miejscowymi. W niniejszym scenariuszu rozwój Gminy Sianów jest dynamiczny i systematyczny; planowane inwestycje zostaną zrealizowane, utrzyma się zainteresowanie inwestorów wyznaczonymi terenami pod handel, usługi oraz przemysł.

Scenariusz ten charakteryzuje się wprowadzaniem przedsięwzięć racjonalizujących zużycie nośników energii przez odbiorców komunalnych do celów grzewczych w stopniu średnim oraz spadkiem zużycia energii elektrycznej o około 10% (do 2030 roku), co spowodowane jest większym przyrostem nowych obiektów, zgodnie z przyjętym stopniem realizacji zagospodarowania terenów.

Budynki użyteczności publicznej administrowane przez gminę zostaną zmodernizowane zgodnie z potrzebami, a inwestycje będą wynikały z racjonalnej polityki energetycznej. Racjonalizacja zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej na poziomie ok. 8%. Wzrost zużycia energii w sektorze usług, handlu na poziomie, ok. 6%. W większym stopniu będą wykorzystywane odnawialne źródła energii, głównie po stronie układów solarnych.

W dalszej części opracowania wyznaczono dla powyższej prognozy wieloletniej do 2030 roku punkt pośredni w 2020 roku, co wynika m.in. z zobowiązań krajowych dotyczących ograniczenia gazów cieplarnianych.

Tabela 49 Zestawienie zmian wskaźników zapotrzebowania na ciepło budynków mieszkalnych istniejących i nowo wznoszonych do roku 2020 (obliczenia własne)

Lp	Wyszczególnienie	2012	2015	2020
1	Nowe budynki wielorodzinne [GJ/m ²]	0,4	0,38	0,36
2	Budynki wielorodzinne [GJ/m ²]	0,49	0,466	0,447
3	Nowe budynki jednorodzinne [GJ/m ²]	0,33	0,323	0,317
4	Budynki jednorodzinne [GJ/m ²]	0,46	0,439	0,422

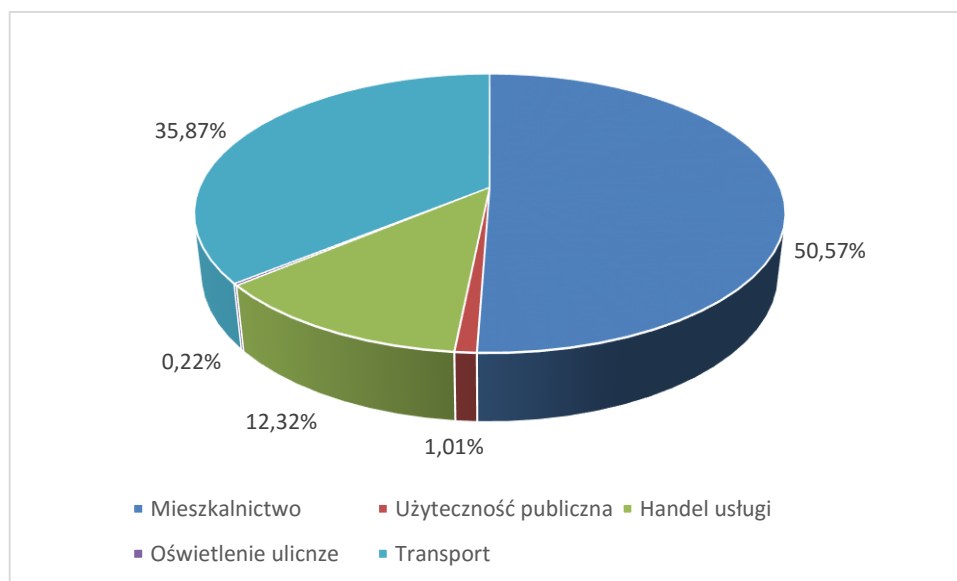
Tabela 50 Wskaźniki rozwoju nowobudowanego mieszkalnictwa (źródło: prognoza demograficzna GUS, obliczenia własne)

Wyszczególnienie	Jednostka	2014	w latach 2015-2017	w latach 2018-2020
Liczba ludności	osób	13 734,00	13 774,00	13 794,00
Liczba oddawanych mieszkań	szt.	63,00	189,00	189,00
Powierzchnia oddawanych mieszkań	m ²	5 077,80	15 233,40	15 233,40
Liczba mieszkań ogółem	szt.	4 153,00	4 342,00	4 531,00
Powierzchnia użytkowa mieszkań ogółem	m ²	346 934,80	362 168,20	377 401,60

Według zakładanej prognozy łączne zużycie energii w gminie Sianów w roku 2020 wzrośnie do wartości 231 918,33 MWh. Roczne jednostkowe zużycie energii wyniesie ok. 16,81 MWh/osobę, po przyjęciu liczby ludności w 2020 roku na podstawie powyższej prognozy. W poniższej tabeli przedstawiono zużycie energii w podziale na poszczególne sektory odbiorców.

Tabela 51 Zużycie energii końcowej w poszczególnych sektorach odbiorców w roku 2020 (źródło: obliczenia własne)

Sektor	Zużycie energii
	MWh
Mieszkalnictwo	117 282,97
Użyteczność publiczna	2 345,19
Handel usługi	28 580,34
Oświetlenie uliczne	514,07
Transport	83 195,75
SUMA	231 918,33

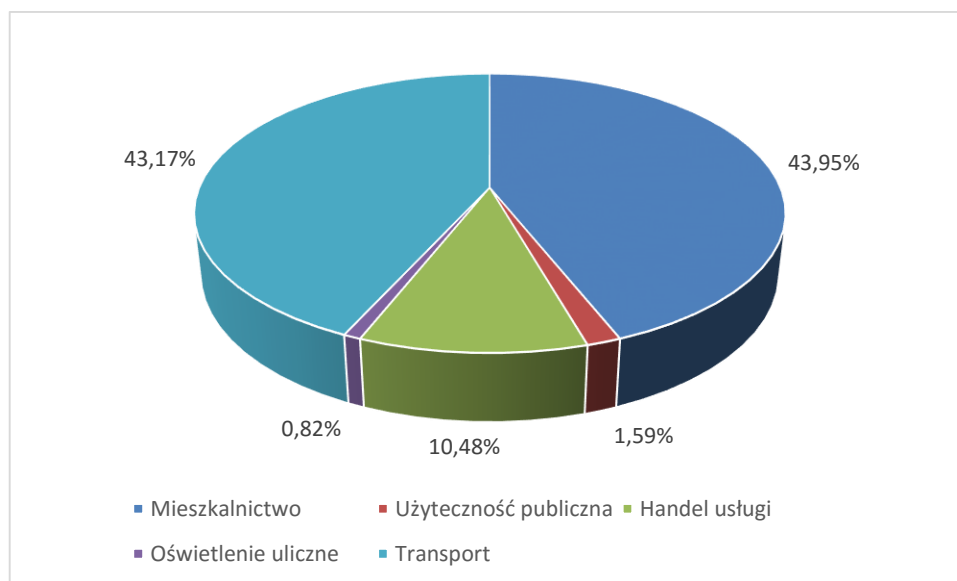
Rysunek 26 Udział poszczególnych grup odbiorców w całkowitym zużyciu energii końcowej w roku 2020 (źródło: obliczenia własne)

Grupą charakteryzującą się największą konsumpcją energii będzie grupa mieszkalnictwo z udziałem 50,57%. Sektor transportowy będzie zużywał 35,87%, mieszkalnictwo 12,32%, a sektor publiczny ok. 1,23%.

Jak przewiduje scenariusz wzrośnie także emisja CO₂ związana z użytkowaniem energii do poziomu ok. 51 595,61 MgCO₂/rok. Strukturę emisji wg grup odbiorców energii przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 52 Emisja CO₂ związana z wykorzystaniem energii w poszczególnych sektorach odbiorców w roku 2020 (źródło: obliczenia własne)

Sektor	Emisja CO ₂
	Mg CO ₂ /rok
Mieszkalnictwo	22 497,85
Użyteczność publiczna	812,32
Handel usługi	5 366,36
Oświetlenie uliczne	417,42
Transport	22 098,88
SUMA	51 192,83

Rysunek 27 Udział poszczególnych grup odbiorców w całkowitej emisji CO₂ w roku 2020 (źródło: obliczenia własne)

Prognozuje się, że grupą odbiorców energii o największym udziale emisji CO₂ będzie grupa mieszkalnictwo 43,95%, następnie transport 43,17%, a następnie przemysł, handel usługi 10,48%. Emisja CO₂ wynikająca z wykorzystywania energii w budynkach gminnych oraz na potrzeby oświetlenia ulic będzie stanowić ok. 2,41% emisji całkowitej.

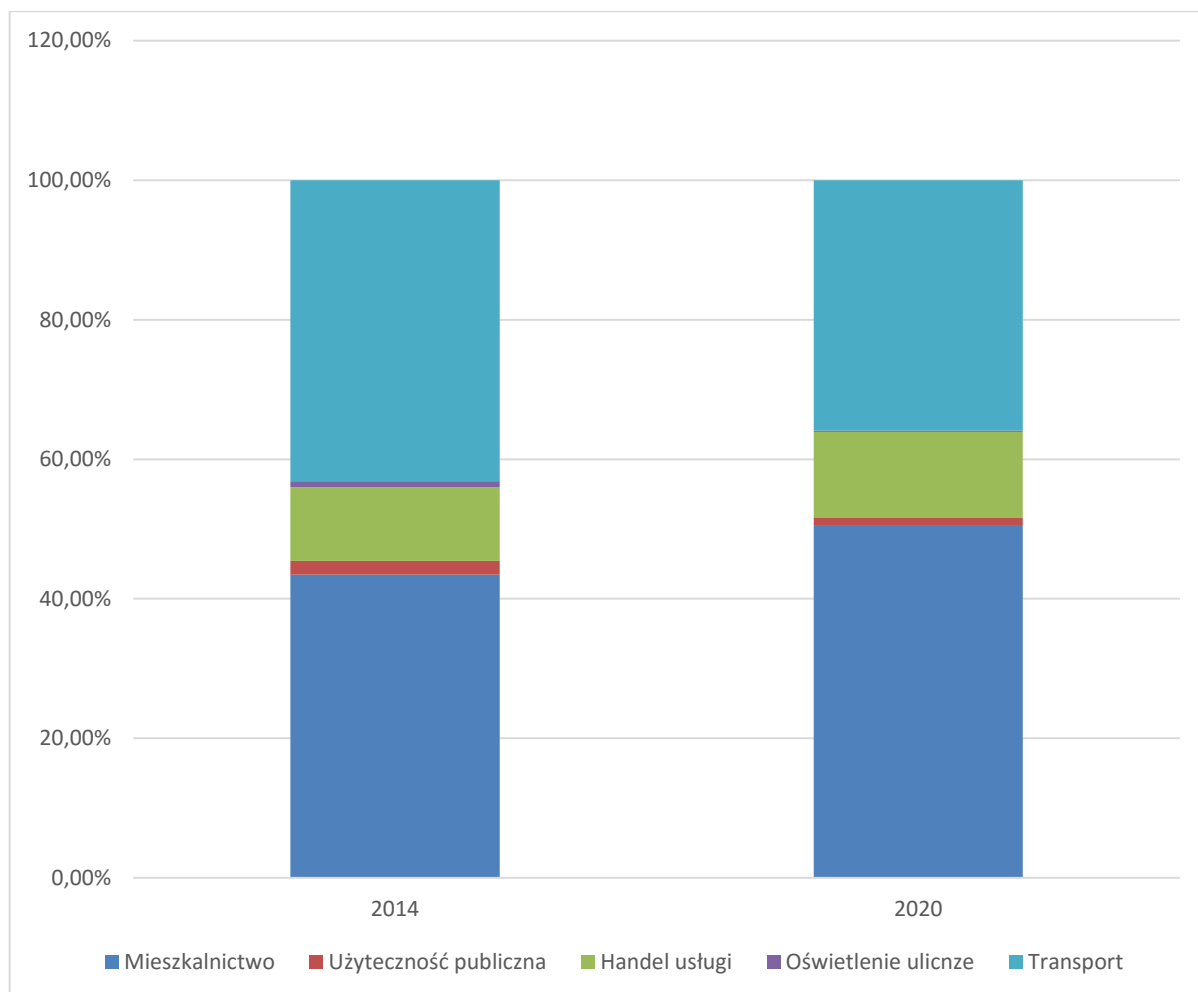
8.5 Inwentaryzacja emisji – podsumowanie

Przewiduje się, że wielkość zużycia energii końcowej na terenie gminy wzrośnie w latach 2014 – 2020 o ok. 7,72% (bez wprowadzenia przedsięwzięć wynikających z realizacji niniejszego PGN). Będzie to wynikać z tego, że działania racjonalizujące zużycie energii podejmowane przez samorząd lokalny nie będą w stanie zrekompensować zwiększonego zużycia energii wynikającego z rozwoju gminy Sianów. Największy przyrost zużycia energii dotyczy sektora mieszkalnictwa dynamicznie rozwijającego się w ciągu ostatnich 15 lat a także sektora handel i usługi.

Tabela 53 Porównanie zużycia energii końcowej w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2014 i 2020 (źródło: obliczenia własne)

Sektor	Zużycie energii 2014	Zużycie energii 2020	Zmiana względem 2014
	MWh	MWh	%
Mieszkalnictwo	107 816,67	117 282,97	8,78%
Użyteczność publiczna	2 759,05	2 345,19	-15,00%
Handel usługi	26 710,60	28 580,34	7,00%
Oświetlenie uliczne	502,51	514,07	2,30%
Transport	77 512,54	83 195,75	7,33%
SUMA	215 301,36	231 918,33	7,72%

Udziały poszczególnych grup w zużyciu energii końcowej będą ulegały ciągłym zmianom w latach 2014 – 2020.

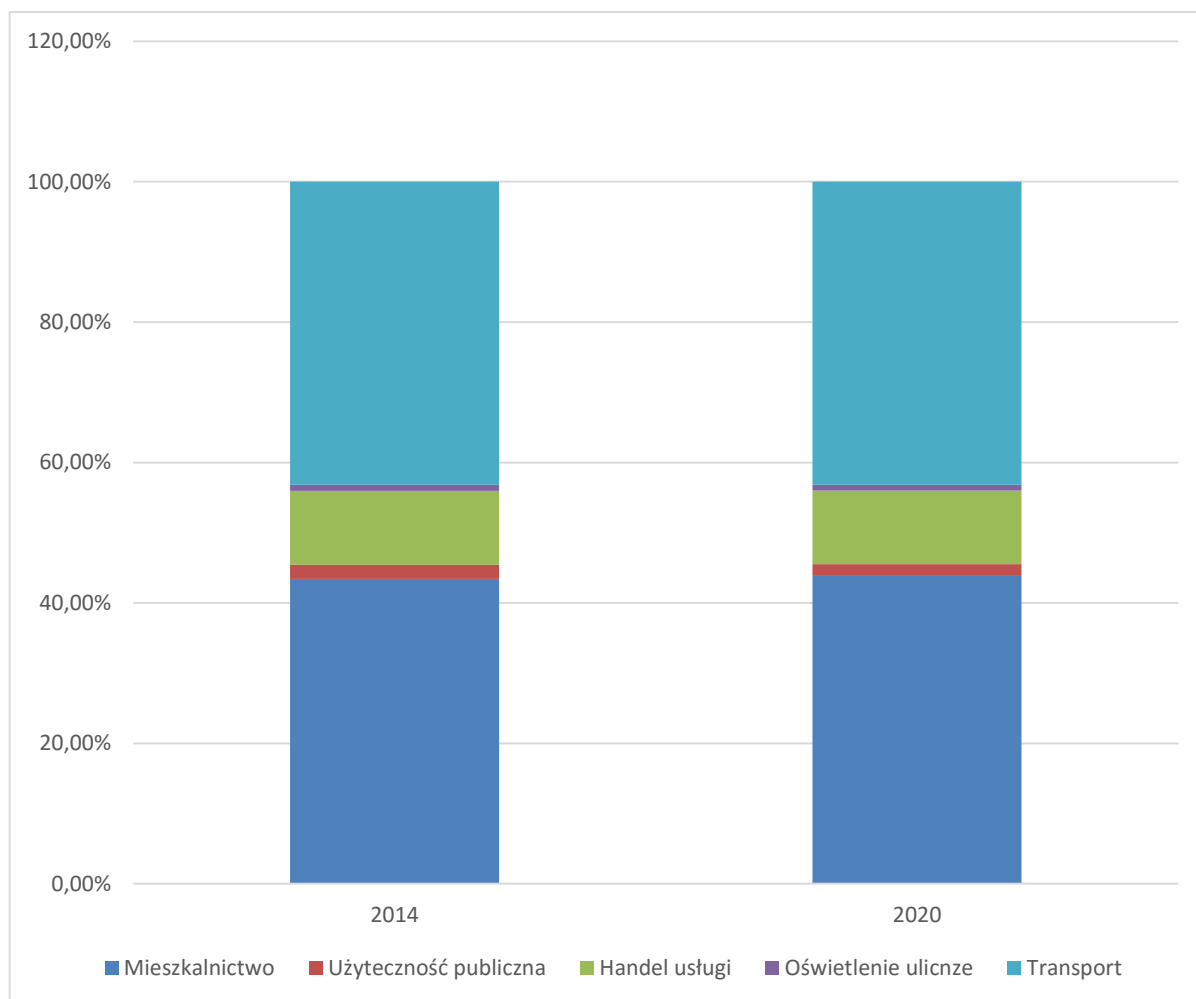

Rysunek 28 Porównanie udziału poszczególnych grup odbiorców w całkowitym zużyciu energii końcowej w latach 2014 i 2020 (źródło: obliczenia własne)

W zakresie emisji CO₂ w latach 2014 – 2020 prognozuje się wzrost o ok. 7,53%. Podobnie jak w przypadku zużycia energii końcowej, największy procentowy spadek emisji prognozuje się w grupie obiektów użyteczności publicznej (15%). Wystąpienie największego przyrostu przewiduje się w grupie mieszkalnictwo (8,78%) oraz w grupie transport.

Tabela 54 Porównanie emisji CO₂ związanej ze zużyciem energii w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2014 i 2020 (źródło: obliczenia własne)

Sektor	Emisja CO ₂ 2014	Emisja CO ₂ 2020	Zmiana względem 2014
	Mg CO ₂ /rok	Mg CO ₂ /rok	%
Mieszkalnictwo	20 681,97	22 497,85	8,78%
Użyteczność publiczna	955,67	812,32	-15,00%
Handel usługi	5 015,29	5 366,36	7,00%
Oświetlenie uliczne	408,04	417,42	2,30%
Transport	20 548,72	22 098,88	7,54%
SUMA	47 609,69	51 192,83	7,53%

Rysunek 29 Porównanie udziału poszczególnych grup odbiorców w całkowitej emisji CO₂ związanej ze zużyciem energii w latach 2014 i 2020 (źródło: obliczenia własne)

Z analizy powyższych danych wynika, iż niewątpliwym wyzwaniem dla Gminy Sianów będzie zmniejszenie emisji CO₂ do roku 2020 bez prowadzenia dodatkowych działań racjonalizujących zużycie energii, zmniejszających emisję CO₂, a także bez dodatkowej edukacji społeczeństwa w zakresie oszczędzania energii. Pamiętając o ograniczonym wpływie jednostek samorządu lokalnego na odbiorców energii, należy podejmować zarówno bezpośrednie działania wpływające na zużycie energii jak i prace edukacyjne i promocyjne, mogące także przynieść wymierną korzyść dla środowiska.

9. Plan gospodarki niskoemisyjnej

9.1 Wizja i długoterminowe cele strategiczne

Wizja i długoterminowe cele strategiczne, stanowiące podstawę strategii osiągania celów planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Sianów powinna stanowić odpowiedź na krajową politykę niskoemisyjną, jak również uwzględnia lokalne uwarunkowania i aspiracje Gminy. Samorząd terytorialny realizując poszczególne działania w głównych obszarach interwencji powinien dążyć do realizacji odpowiednio sformułowanych długoterminowych celów strategicznych. Poniżej przedstawiono wizję Gminy Sianów, która ma kształtować charakter działań podejmowanych w ramach niniejszego planu gospodarki niskoemisyjnej.

Gmina Sianów stanowi nowoczesny, przyjazny dla społeczeństwa i przedsiębiorców ważny ośrodek regionu, kierujący się zasadą zrównoważonego rozwoju. Infrastruktura komunalna ukierunkowana jest na niskoemisyjny rozwój gospodarczy i kulturowo-społeczny, zapewnia wysoką jakość życia, sprawiając że Gmina jest atrakcyjna dla mieszkańców, turystów oraz inwestorów, a także stanowi wzór dla otaczających je ośrodków wiejskich i miejskich.

Długoterminowy cel strategiczny Gminy uwzględnia zapisy określone w pakiecie klimatyczno-energetycznym, tj.:

- redukcję emisji gazów cieplarnianych,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- redukcję zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej.

Ponadto jest zgodny z „Programem ochrony powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego - 2013”.

Cel strategiczny

Dążenie do niskoemisyjnego rozwoju gospodarczego i zaspokajania potrzeb społeczeństwa, tj. rozwoju gospodarczo-społecznego Gminy Sianów do 2020 roku następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną i finalną.

Opis długoterminowego celu strategicznego

Rozwój gospodarczy Gminy Sianów w dużym stopniu oddziałuje na lokalną gospodarkę ekoenergetyczną, determinując nie tylko skutki ekonomiczne i społeczne lecz także bezpośrednio wpływa na stopień wykorzystania środowiska naturalnego. Oddziaływanie takie ma często charakter dwubiegunowy, co oznacza że z jednej strony rozwój Gminy powoduje intensyfikację działań inwestycyjnych i eksploatacyjnych negatywnie wpływających na środowisko, z drugiej strony postęp we wdrażaniu nowoczesnych technologii może znacznie ograniczyć emisję zanieczyszczeń z instalacji energetycznych, usługowych oraz transportowych.

Celem Gminy Sianów jest dalszy rozwój gospodarczy przy jednoczesnym zachowaniu wysokiej jakości środowiska naturalnego. W szczególności oznacza to ograniczenie zapotrzebowania na energię końcową i pierwotną wśród wszystkich uczestników rynku energii.

9.2 Cele szczegółowe

Cele szczegółowe stanowią podstawę do definiowania poszczególnych obszarów interwencji, jednocześnie oddziałując na strukturę działań określonych w tych obszarach. Dlatego też cele szczegółowe określono jako ramowe dla dalszego podejmowania decyzji oraz funkcjonowania monitoringu realizacji przedsięwzięć PGN.

Cele szczegółowe:

- 1) Wdrożenie wizji Gminy Sianów jako obszaru zarządzanego w sposób zrównoważony i ekologiczny, stanowiącego przykład dla gmin regionu.
- 2) Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego odbiorców zlokalizowanych na terenie Gminy Sianów
- 3) Ograniczenie emisji CO₂ oraz emisji zanieczyszczeń z instalacji wykorzystywanych na terenie Gminy, a także emisji pochodzącej z transportu, spełnienie norm w zakresie jakości powietrza.
- 4) Zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
- 5) Zwiększenie efektywności wykorzystania/wytwarzania/dostarczania energii.
- 6) Rozwój systemów zaopatrzenia w energię zmniejszających występowanie niskiej emisji zanieczyszczeń (w tym emisji pyłów).
- 7) Poprawa ładu przestrzennego, rozwój zrównoważonej przestrzeni publicznej.
- 8) Realizacja idei wzorcowej roli sektora publicznego w zakresie oszczędnego gospodarowania energią.
- 9) Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej ich wpływu na lokalną gospodarkę ekoenergetyczną oraz jakość powietrza.
- 10) Promocja i realizacja wizji zrównoważonego transportu - z uwzględnieniem transportu zbiorowego, indywidualnego i rowerowego.
- 11) Promocja efektywnego energetycznie oświetlenia.

Cel szczegółowy 1 Wdrożenie wizji Gminy zarządzanego w sposób zrównoważony i ekologiczny

Mnogość aspektów związanych ze sprawnym zarządzaniem Gminy spycha często zagadnienia efektywności energetycznej i ekologii na dalszy plan. Celem Gminy Sianów jest rozwój w oparciu o działania zrównoważone, z uwzględnieniem aspektów społecznych i gospodarczych. Wśród działań zarządczych także elementy ekologiczne powinny być postrzegane jako ważne i wartościowe. Istotnym celem jest pełnienie funkcji koordynującej i wspierającej działania pozytywnie wpływające na rozwój zrównoważonej lokalnej polityki energetycznej. Ponadto ważne jest dalsze pełnienie roli wzorca w realizowaniu działań proefektywnościowych i proekologicznych zarówno w przedsięwzięciach inwestycyjnych związanych z efektywnością energetyczną, jak i wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Celem jest rozwój systemów

zarządzania uwzględniających lokalne potrzeby i uwarunkowania, wspierających systemy podejmowania decyzji strategicznych oraz szczegółowych.

Cel szczegółowy 2 Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego odbiorców zlokalizowanych na terenie Gminy Sianów.

Bezpieczeństwo nieprzerwanej dostawy nośników energetycznych jest jednym z głównych elementów niezbędnych do zapewnienia rozwoju społecznego i ekonomicznego gminy. Ważnym aspektem bezpieczeństwa energetycznego jest zwiększenie niezależności odbiorców co można osiągnąć m.in. poprzez zmniejszenie energochłonności budynków i instalacji oraz rozwój energetyki odnawialnej.

Cel szczegółowy 3 Ograniczenie emisji CO₂ oraz emisji zanieczyszczeń z instalacji wykorzystywanych na terenie Gminy, a także emisji pochodzącej z transportu, spełnienie norm w zakresie jakości powietrza

Jednym z głównych celów realizacji PGN jest ograniczenie emisji CO₂ oraz gazów cieplarnianych zgodnie z europejską polityką klimatyczną. Ponadto istotne jest spełnienie wymogów norm dotyczących jakości powietrza. Należy pamiętać że przedsięwzięcia wskazane w niniejszym PGN powinny uwzględniać działania we wszystkich sektorach zależnych od Gminy, w tym także w sektorze transportowym. Ponadto realizowane działania powinny uwzględniać w dużej mierze przedsięwzięcia informacyjno – edukacyjne skierowane do mieszkańców mając na względzie ich jak najbardziej intensywne zaangażowanie w inicjatywy na rzecz poprawy jakości powietrza i ograniczenia emisji zanieczyszczeń.

Cel szczegółowy 4 Zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

Jednym z najważniejszych celów szczegółowych jest zwiększenie produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Coraz większa ekonomiczna opłacalność wykorzystywania tego typu technologii może mieć kluczowe znaczenie dla promocji technologii związanych z OZE. Dlatego też głównym celem będzie wsparcie wykorzystania OZE zarówno poprzez pilotażowe działania inwestycyjne jak również promocję i edukację mieszkańców/inwestorów. Bilans energetyczny Gminy oparty m.in. o wykorzystanie OZE zwiększa bezpieczeństwo energetyczne Gminy wpływając na niezależność lokalnych użytkowników energii od sytuacji występującej na rynku nośników sieciowych.

Działania promujące odnawialne źródła energii mogą mieć znaczący wpływ zarówno na poziom wiedzy mieszkańców, lecz także przełożyć się bezpośrednio na decyzje podejmowane przez inwestorów. Istotne jest przedstawienie dobrych przykładów inwestycji wykorzystujących OZE oraz wdrażanie tego typu inwestycji na obszarze gminy. Istotne jest przedstawienie mieszkańcom rozwiązań prosumenckich, które będą mogły być przez nich wykorzystywane i dzięki którym staną się oni częścią ekoenergetycznego systemu gminy.

Cel szczegółowy 5 Zwiększenie efektywności wykorzystania / wytwarzania / dostarczania energii

Efektywność wykorzystania energii zarówno w budynkach, jak i instalacjach, ma bezpośredni wpływ na emisję zanieczyszczeń oraz koszt eksploatacji obiektów. Niniejszy cel szczegółowy dotyczący efektywności energetycznej porusza zatem zagadnienia ekologiczne, jak i ekonomiczne, wpływając na koszt związany z wykorzystaniem nośników energetycznych.

Na obszarze Gminy znajdują się budynki o zróżnicowanym przeznaczeniu, wieku i technologii wykonania. Część z nich charakteryzuje się znacznym potencjałem oszczędności energii możliwym do wykorzystania m.in. poprzez działania termomodernizacyjne. Ważnym zadaniem jest wykorzystanie tego potencjału zarówno w budynkach użyteczności publicznej jak i obiektach mieszkalnych. Ponadto należy zauważyć, że bardzo istotne jest także monitorowanie zużycia energii oraz wody w wykorzystywanych obiektach, co pozwoli zarówno na bieżącą kontrolę, jak i na ocenę prowadzonych działań proefektywnościowych. Monitorowanie zużycia energii oraz wody ma na celu optymalizację wyboru obiektów przeznaczonych w pierwszej kolejności do modernizacji.

Niemniejsze znaczenie ma wysoka efektywność wytwarzania energii, a także w przypadku nośników sieciowych, efektywność dystrybucji energii do odbiorców końcowych. Działania proefektywnościowe prowadzone zarówno po stronie odbiorców jak i dostawców oraz producentów powinny być prowadzone w oparciu o wspólny cel redukcji wpływu systemów energetyczny na środowisko.

Cel szczegółowy 6 Rozwój systemów zaopatrzenia w energię zmniejszających występowanie niskiej emisji zanieczyszczeń (w tym emisji pyłów)

Akceptacja funkcjonowania gminnych systemów zaopatrzenia w paliwa oraz energię w kontekście ekologicznym ma podstawowe znaczenie społeczne. Poziom akceptacji jest dynamiczny, dlatego też proces pozyskiwania publicznej aprobaty musi być konsekwentny oraz ciągły. Akceptacja społeczna w zakresie systemów gminnych będzie korzystnie przyczyniać się do dialogu z przedsiębiorstwami energetycznymi w realizacji często trudnych i drażliwych społecznie, ale koniecznych inwestycji. Systemy energetyczne powinny rozwijać się w oparciu o gospodarkę niskoemisyjną, przyjazną dla mieszkańców i środowiska jednocześnie uwzględniając zagadnienia ekonomicznej opłacalności oraz możliwości technicznych.

Cel strategiczny 7 Poprawa ładu przestrzennego, rozwój zrównoważonej przestrzeni publicznej

Jednym z podstawowych celów jest osiągnięcie idei gminy spójnej społecznie, ekonomicznie i przestrzennie, w której funkcjonują efektywne rozwiązania transportowe. Osiągnięcie ładu przestrzennego w obszarze zurbanizowanym stanowi jedno z największych wyzwań współczesnych samorządów i ma ogromny wpływ na atrakcyjność migracyjną ludności. Celem jest osiągnięcie statusu gminy, w której wysoki poziom życia powoduje dodatni przyrost migracji, oraz wysoki stopień zadowolenia mieszkańców. Ład przestrzenny bezpośrednio wpływa na atrakcyjność korzystania ze struktur urbanistycznych, przestrzeń wykorzystywana publicznie powinna zachęcać do przebywania i inwestowania w obrębie gminy.

Cel szczegółowy 8 Realizacja idei wzorcowej roli sektora publicznego w zakresie oszczędnego gospodarowania energią

Idea wzorcowej roli sektora publicznego znajduje się w krajowych dokumentach strategicznych. Obecnie Gmina Sianów realizuje szereg proefektywnościowych działań w różnych obszarach swojego funkcjonowania. Celem jest aby zarówno te działania, jak i przedsięwzięcia, które będą realizowane przez jednostkę samorządu terytorialnego w przyszłości pełniły rolę wzorca dla mieszkańców/inwestorów. Można to osiągnąć zarówno poprzez działania inwestycyjne, jak i systemowe (np. poprzez prowadzenie systemu zielonych zamówień publicznych), a następnie poprzez dotarcie z opisem realizowanych przedsięwzięć do zainteresowanych grup (np. poprzez informacje na stronie internetowej).

Cel szczegółowy 9 Zwiększenie świadomości wśród mieszkańców dotyczącej ich wpływu na lokalną gospodarkę ekoenergetyczną oraz jakość powietrza

Zwiększenie partycypacji społecznej w działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju gminy ma podstawowe znaczenie w kontekście realizacji poszczególnych celów planu. Działania edukacyjne i informacyjne pozwolą na podejmowanie świadomych decyzji inwestycyjnych oraz eksploatacyjnych związanych z wykorzystywaniem energii i paliw.

Przewiduje się, że realizacja tego celu wpłynie korzystnie na podniesienie świadomości ekologicznej i kompetencji nie tylko użytkowników obiektów, lecz także na wykonawców, w tym architektów i projektantów.

Istotne jest zaangażowanie dzieci i młodzieży w ramach kształtowania odpowiednich postaw proekologicznych. Ważne aby jak największa grupa mieszkańców miasta brała czynny udział w proekologicznych działaniach władz samorządowych.

Cel szczegółowy 10 Promocja i realizacja wizji zrównoważonego transportu - z uwzględnieniem transportu zbiorowego, indywidualnego jak również rowerowego

Wpływ gminy na uczestników transportu jest dość ograniczony. Mimo to istnieje duży wachlarz działań promocyjnych, które mogą bezpośrednio wpływać na zachowania i decyzje podejmowane przez mieszkańców/kierowców. Promocja transportu ekologicznego może przebiegać np. w oparciu o pełnienie roli wzorca, wykorzystującego nowoczesne i ekologiczne rozwiązania. Ponadto istotne dla lokalnych władz jest promowanie środków transportu innych niż samochodowy. Komunikacja zbiorowa powinna stać się prostszym i tańszym sposobem podróżowania w obszarze Gminy w stosunku do transportu indywidualnego do czego przyczynić się mogą działania inwestycyjne zmierzające do rozwoju systemu transportu zbiorowego. Celem jest także popularyzacja transportu rowerowego wśród mieszkańców jako zdrowej i ekologicznej alternatywy, w tym poprzez budowę ścieżek rowerowych.

Cel szczegółowy 11 Promocja wykorzystywania efektywnych energetycznie rozwiązań w oświetleniu

Wykorzystywanie zaawansowanych technologii na obszarze gminy powinno być nieustannie promowane. Energooszczędne rozwiązania w dziedzinie oświetlenia ulic i placów stają się coraz

bardziej popularne oraz coraz mniej kosztowne. Rynek oświetlenia typu LED staje się coraz bardziej prężny dopasowując się do wymagań klientów. Realizacja inwestycji w tym zakresie zmniejszy zużycie energii w systemie oświetlenia ulicznego, mając jednocześnie na celu popularyzację energooszczędnego oświetlenia wśród mieszkańców

9.3 Opis strategii

Główny element strategii stanowi wdrażanie nowoczesnych rozwiązań, uwzględniających aspekt energetyczny, ekologiczny, a także edukacyjny. Rozwiązania te będą obejmować poszczególne grupy producentów i konsumentów energii. Podstawą strategii jest możliwe intensywne zaangażowanie wszystkich uczestników rynku energii w działania przewidziane w planie, a także zwiększanie świadomości użytkowników energii dotyczącej sposobów i możliwości poprawy efektywności energetycznej oraz możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ich własnym zakresie. Działania gminy będą pełnić rolę wzorcową dla wszystkich grup odbiorców energii.

Istotny jest także sposób postrzegania działań gminy przez jej mieszkańców oraz inwestorów. Prowadzone działania proefektywnościowe i proekologiczne będą przedstawiać systemy zaopatrzenia w paliwa oraz energię jako nowoczesne oraz przyjazne dla środowiska. Strategia uwzględnia także działania bezpośrednio angażujące mieszkańców w działania ekologiczne. Aktywizacja mieszkańców może mieć ogromne znaczenie w realizacji celów dlatego jest to jeden z najważniejszych aspektów strategicznych.

9.4 Obszary interwencji

Tabela 55 Zestawienie celów szczegółowych oraz obszarów interwencji (źródło: analizy własne).

Lp	Obszar interwencji	Cel szczegółowy
1	Obiekty użyteczności publicznej / infrastruktura komunalna Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej zmniejszy zużycie i koszty energii. Wdrażanie systemu zarządzania i monitoringu zużycia nośników energii oraz wody pozwoli na bardziej racjonalne wykorzystanie energii w budynkach. Edukacja ekologiczna administratorów i użytkowników obiektów użyteczności publicznej pozwoli wpłynąć na ilość energii zużywanej w obiektach Modernizacja infrastruktury komunalnej z uwzględnieniem aspektów efektywności energetycznej pozwoli zmniejszyć energochłonność procesów technicznych Wykorzystanie OZE po przeprowadzeniu analizy ekonomiczno-środowiskowej zmniejszy zużycie i koszty energii pochodzącej ze źródeł kopalnych	Cel szczegółowy 1 Cel szczegółowy 2 Cel szczegółowy 3 Cel szczegółowy 4 Cel szczegółowy 5 Cel szczegółowy 7 Cel szczegółowy 8
2	Mieszkańcy gminy Wspieranie procesów termomodernizacji budynków wielorodzinnych - pozwoli na zmniejszenie wpływu systemów ogrzewczych na środowisko. Termomodernizacja budynków komunalnych i usługowych w zasobach Gminy pozwoli na zmniejszenie wpływu systemów ogrzewczych na środowisko. Dopłaty do zmiany sposobu ogrzewania dla budynków indywidualnych - program ograniczenia niskiej emisji - pozwoli na zmniejszenie wpływu systemów grzewczych na środowisko (w przypadku pozyskania środków unijnych na realizację inwestycji)	Cel szczegółowy 2 Cel szczegółowy 3 Cel szczegółowy 4 Cel szczegółowy 5 Cel szczegółowy 6 Cel szczegółowy 9

	Dofinansowanie do instalacji kolektorów słonecznych w budynkach mieszkalnych pozwoli na zmniejszenie zużycia energii na przygotowanie ciepłej wody użytkowej w budynkach mieszkalnych (w przypadku pozyskania środków unijnych na realizację inwestycji) Organizacja kampanii/akcji społecznych, oraz informacje na stronach internetowych gminy, zwiększą świadomość ekologiczną i techniczną mieszkańców. Promocja energooszczędnych rozwiązań w budownictwie, odnawialnych źródeł energii, dobrych wzorów, pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania - pozwolą na rozwój racjonalnego i energooszczędnego budownictwa indywidualnego. Kampanie informacyjne dla mieszkańców zwiększą świadomość ekologiczną i techniczną mieszkańców.	
3	Systemy energetyczne gminy Modernizacja/rozbudowa sieci energetycznych, modernizacja źródeł energii, pozwolą na zmniejszenie liczby wykorzystywanych nieekologicznych źródeł ciepła. Interwencja uwzględnia system gazowniczy i elektroenergetyczny.	Cel szczegółowy 2 Cel szczegółowy 3 Cel szczegółowy 4 Cel szczegółowy 5 Cel szczegółowy 6
4	Mieszkańcy gminy / MŚP Promocja energooszczędnych rozwiązań w budownictwie, dobre wzory, pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania - zwiększą świadomość techniczną inwestorów co pozwoli na racjonalne podejmowanie decyzji dotyczących budownictwa. Prowadzenie projektów skierowanych w dużej mierze do przedsiębiorstw pozwoli na zwiększenie świadomości wśród odbiorców/producentów energii w tej grupie.	Cel szczegółowy 2 Cel szczegółowy 3 Cel szczegółowy 4 Cel szczegółowy 5 Cel szczegółowy 6 Cel szczegółowy 9
5	Transport indywidualny. Budowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą pozwoli na wzmożone wykorzystanie roweru jako alternatywnego środka transportu a także na promocję aktywności fizycznej wśród mieszkańców. Promocja zastosowania pojazdów charakteryzujących się niską emisją spalin do atmosfery pozwoli na zwiększenie udziału pojazdów spełniających zastrzeżone normy emisyjne. Promocja efektywnych energetycznie sposobów prowadzenia pojazdów zwiększy świadomość wśród kierowców dotyczącą wpływu techniki jazdy na zużycie paliwa. Transport zbiorowy System funkcjonowania komunikacji zbiorowej powinien spełniać wymagania mieszkańców i stanowić zachęcającą alternatywę wobec transportu indywidualnego. Miejski system transportowy Rozbudowa/modernizacja lokalnego układu komunikacyjnego - zwiększy płynność ruchu, ograniczy czas spędzany w korkach oraz zwiększy bezpieczeństwo ruchu. Prowadzenie działań mających na celu rozwój infrastruktury drogowej jest istotne z punktu widzenia przyszłych działań inwestycyjnych wpływających na płynność ruchu pojazdów.	Cel szczegółowy 1 Cel szczegółowy 3 Cel szczegółowy 5 Cel szczegółowy 8 Cel szczegółowy 9 Cel szczegółowy 10

9.5 Zadania średnio i krótkoterminowe.

Osiągnięcie założonego celu strategicznego jest możliwe poprzez stopniową realizację konkretnych działań w etapach, krótko i średniookresowych. W niniejszym opracowaniu wyszczególniono zadania:

- inwestycyjne,
- nieinwestycyjne (edukacyjne, promocyjne).

Przedsięwzięcia przyporządkowano poszczególnym obszarom: społeczeństwo lub samorząd, zgodnie z metodologią, którą przyjęto do sporządzania bazowej inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla. Zadania, których realizatorem jest Gmina Mielno zostały wpisane do

Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy. Pozostałe przedsięwzięcia pochodzą z aktualnych Planów Rozwoju lub innych dokumentów określających strategię działania danego podmiotu i pozostają w gestii ich realizatorów.

Dla każdego działania zaplanowanego do realizacji oszacowano efekty jego realizacji, dotyczące:

- redukcji emisji,
- oszczędności energii końcowej i wzrostu produkcji/zużycia energii ze źródeł odnawialnych.

Szacunki te zostały wykonane na podstawie przyjętego zakresu działań i odpowiednich założeń. Dodatkowo dla każdego działania określono:

- podmiot/osobę odpowiedzialną za wdrożenie działania,
- planowany okres realizacji (w latach) oraz
- szacunkowy budżet niezbędny do realizacji zadania.

Działania opisane poniżej należy traktować jako zbiorcze grupy zadań do realizacji, gdyż w ramach wdrażania Planu każda jednostka realizująca powinna zaplanować szczegółowo zadania z uwzględnieniem aktualnie dostępnego budżetu oraz możliwości technicznych i organizacyjnych.

Zakłada się, że przyjęte rozwiązania w obszarze użyteczności publicznej i transportu wdrażane będą zgodnie z przyjętymi Wieloletnimi Planami Finansowymi. Zadania w obszarze mieszkalnictwa i usług realizowane będą wieloetapowo, uwzględniając stopniowy wzrost zapotrzebowania inwestorów na zmiany. Dlatego też przyjmuje się, że w okresie najbliższych 3-4 lat przyjęte zadania zrealizowane zostaną w wysokości ok. 60% w stosunku planowanego efektu długoterminowego.

Zestaw działań proponowanych do realizacji został wybrany na podstawie wskaźników ekonomicznych przedstawionych w dalszej części opracowania, ponadto część działań została wskazana przez Gminę jako niezbędna do realizacji.

Warunkiem realizacji wszystkich działań przedstawionych w niniejszym planie są możliwości techniczne, organizacyjne i finansowe ich przeprowadzenia. Decyzja co do ostatecznej realizacji przedsięwzięć będzie podejmowana w zależności od pozyskania środków zewnętrznych na ich realizację.

Minimalny cel Gminy Sianów w zakresie ograniczenia emisji to utrzymanie zeroemisyjnego wzrostu gospodarczego i zaspokajania potrzeb społeczeństwa (cel strategiczny 1 w rozdziale 9.1).

Tabela 56 Tabela Projekt przedsięwzięć wraz z efektem ekologicznym, ekonomicznym i energetycznym (źródło: analizy własne)

Lp	Identyfikator	Sektor	Rodzaj działania	Nakłady ogólne	Nakłady Gminy	Źródła finansowania	Jednostka odpowiedzialna/ Podmioty realizujące	Roczna oszczędność energii	Roczna oszczędność kosztów	Roczne zmniejszenie emisji CO ₂
				[zł]	[zł]			[MWh/rok]	[zł/rok]	[MgCO ₂ /rok]
1.	P01	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Zagospodarowanie starówki miejskiej w Sianowie i zmiana jej znaczenia funkcjonalnego m.in. na kulturalno-rekreacyjno-turystyczne	3 000 000,00	450 000,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	137,95	41 794,31	47,78
2.	P02	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej należących do Gminy i Miasta Sianów	2 842 000,00	1 399 685,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	343,22	106 192,08	106,43
3.	P03	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Rozwój infrastruktury kulturalnej na terenie Gminy i Miasta Sianów - budowa budynku pasywnego świetlicy w Kłosie	730 000,00	182 500,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	b.d.	b.d.	b.d.
4.	P04	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Poprawa efektywności energetycznej poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach należących do Gminy	1 019 000,00	254 750,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	-	36 855,00	33,25
5.	P05	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Instalacja paneli fotowoltaicznych na potrzeby publiczne	5 000 000,00	750 000,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	0,00	8 650,00	13,79
6.	P06	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Budowa elektrociepłowni hybrydowej	20 000 000,00	-	Inwestor zewnętrzny, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Inwestor zewnętrzny	b.d.	b.d.	b.d.
7.	P07	Mieszkalnictwo	Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych	15 000 000,00	-	Właściciele budynków, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściciele i zarządcy budynków	9 433,96	1 277 405,76	1 809,67
8.	P08	Mieszkalnictwo	Uzbrojenie terenów pod budowę budynków mieszkalnych na terenie Gminy i Miasta Sianów - rozbudowa sieci gazowych, energetycznych i ciepłowniczych	6 000 000,00	-	Właściciele budynków, MEC Koszalin, PGNiG, Energa, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściciele i zarządcy budynków, MEC, PGNiG, Energa	b.d.	b.d.	b.d.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sianów

9.	P09	Mieszkalnictwo	Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych Wspólnoty Karnieszewice 42 i Spółdzielni Mieszkaniowej "Skrzat" w Skibnie	1 300 000,00	-	Właściciele budynków, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściciele i zarządcy budynków	301,90	28 192,50	103,74
10.	P10	Mieszkalnictwo	Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczaniem emisji, gospodarką odpadami, efektywnością energetyczną, promocja terenów zielonych oraz wykorzystaniem OZE	10 000,00	10 000,00	Budżet Gminy, możliwe dofinansowanie ze środków WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	-	-	-
11.	P11	Mieszkalnictwo	Montaż kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych	1 200 000,00	-	Właściciele budynków, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściciele i zarządcy budynków,	-	315 252,00	284,43
12.	P12	Mieszkalnictwo	Ograniczenie niskiej emisji na terenie Miasta - ograniczenie stosowania konwencjonalnych źródeł ciepła na terenie Gminy i Miasta Sianów poprzez budowę systemu centralnego ogrzewania	2 000 000,00	-	Właściciele budynków, MEC Koszalin, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściciele i zarządcy budynków, MEC, PGNiG, Energa	4 358,39	34 786,82	1 638,34
13.	P13	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Szkolenia dla przedsiębiorców dotyczące zagadnień związanych z ograniczaniem zużycia energii/ograniczeniem emisji	10 000,00	10 000,00	RPO/POIiŚ (możliwe dofinansowanie z WFOŚiGW)	Gmina i Miasto Sianów	-	-	-
14.	P14	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Uzbrojenie techniczne terenów inwestycyjnych na terenie Gminy i Miasta Sianów - rozbudowa sieci gazowych, energetycznych i ciepłowniczych	10 000 000,00	5 000 000,00	Właściciele budynków, Gmina i Miasto Sianów, MEC Koszalin, PGNiG Energa, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściciele i zarządcy budynków, Gmina i Miasto Sianów	b.d.	b.d.	b.d.
15.	P15	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Poprawa efektywności energetycznej w PGK sp. z o.o.	1 100 000,00	-	RPO, NFOŚiGW, środki własne inwestorów	Podmiot odpowiedzialny - PGK sp. z o.o.	184,00	92 000,00	135,84
16.	P16	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Poprawa efektywności energetycznej w Gospodarstwie Rybackim Dadoń oraz przedsiębiorstwie Arka Sp.J.	400 000,00	-	RPO, NFOŚiGW, środki własne inwestorów	Właściciele i zarządcy budynków	92,80	53 280,00	46,04
17.	P17	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Poprawa efektywności energetycznej w grupie handel, usługi, przedsiębiorstwa	15 000 000,00	-	RPO, NFOŚiGW, środki własne inwestorów	Właściciele i zarządcy budynków	3 881,40	541 518,32	752,29
18.	P18	Transport	Dostosowanie lokalnego układu komunikacyjnego do przebiegu drogi S6 na terenie Gminy i Miasta Sianów	12 000 000,00	6 000 000,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	2 941,55	1 349 239,22	775,53

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sianów

19.	P19	Transport	Rozwój transportu niskoemisyjnego na terenie Gminy i Miasta Sianów poprzez budowę ścieżek rowerowych	7 000 000,00	1 050 000,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	1 470,78	674 619,61	387,77
20.	P20	Transport	Rozwój szlaków turystycznych na terenie Gminy i Miasta Sianów	400 000,00	120 000,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	147,08	67 461,96	38,78
21.	P21	Transport	Modernizacja dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych na terenie Gminy	4 500 000,00	1 636 650,00	Budżet Gminy, Powiatu, Województwa, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów, Powiat Koszaliński, Woj. Zachodniopomorskie	1 937,81	886 299,11	513,72
Suma do 2020				108 511 000,00	16 863 585,00			25 230,85	5 513 546,69	6 687,40

9.6 Analiza potencjału redukcji emisji gazów cieplarnianych. Identyfikacja możliwych do wdrożenia przedsięwzięć wraz z ich opisem i analizą społeczno-ekonomiczną.

Środki do osiągnięcia wymaganego celu opisano w niniejszym rozdziale kładąc nacisk głównie na wszelkie działania Gminy, mające bezpośredni wpływ na zmniejszenie zużycia energii. Analiza wykazała, że aby osiągnąć cel konieczne jest by przedsięwzięcia skupiały jak największą liczbę użytkowników energii. Każde z działań zaliczono do odpowiedniej grupy kosztowej:

- działania wysokonakładowe (powyżej 10 mln zł),
- działania średnionakładowe (między 1-10 mln zł),
- działania niskonakładowe (poniżej 1 mln zł),
- działania beznakładowe (bezkosztowe).

Ponadto wyszczególniono następujące rodzaje działań:

- działania inwestycyjne,
- działania edukacyjne,
- działania administracyjne.

Oczywiście wiele z zadań można zaliczyć do wszystkich trzech typów, przeważnie jednak wybierano taki rodzaj przedsięwzięcia, którego zakres w największym stopniu odpowiada danemu rodzajowi przedsięwzięcia. W dalszej części rozdziału przedstawiono opis poszczególnych przedsięwzięć przewidzianych do realizacji. Każde z przedsięwzięć posiada także swoją "kartę przedsięwzięcia" mającą stanowić pomoc w łatwej orientacji pomiędzy działaniami przewidzianymi do realizacji.

P01			
Sektor docelowy	Użyteczność publiczna / infrastruktura komunalna		
Organ zarządzający	Gmina i Miasto Sianów		
Rodzaj działania	Średnionakładowe		
Opis działania	Zagospodarowanie starówki miejskiej w Sianowie i zmiana jej znaczenia funkcjonalnego m.in. na kulturalno-rekreacyjno-turystyczne		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	137,95	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	47,78
Szacowany koszt zł	3 000 000		
Korzyści społeczne	Zwiększenie komfortu cieplnego w budynkach mieszkalnych, poprawa komfortu użytkowania przestrzeni publicznej, zmniejszenie emisji pyłowej i emisji CO ₂		

Potrzeba rewitalizacji wynika z deficytu prac remontowych i związanego z nim wysokiego stopnia dekapitalizacji starej zabudowy w mieście Sianów. Wiąże się to również z możliwością nadania tej przestrzeni funkcji kulturalno – rekreacyjno – turystycznej. Zakłada się, że w efekcie podjętych tu zadań, zapotrzebowanie na paliwa niezbędne do wytworzenia energii w całym sektorze użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna spadnie o 3%.

P02			
Sektor docelowy	Użyteczność publiczna / infrastruktura komunalna		
Organ zarządzający	Gmina i Miasto Sianów		
Rodzaj działania	Średnionakładowe		
Opis działania	Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej należących do Gminy i Miasta Sianów		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	343,22	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	106,43
Szacowany koszt zł	2 842 000		
Korzyści społeczne	Zwiększenie komfortu cieplnego w budynkach gminnych, polepszenie jakości usług danych jednostek użyteczności publicznej, ugruntowanie pozycji sektora publicznego jako lidera w racjonalnym gospodarowaniu energią oraz zasobami finansowymi.		

Przedmiotem projektu jest wykonanie termomodernizacji poniżej wymienionych budynków użyteczności publicznej, będących własnością Gminy Sianów. Zakres termomodernizacji będzie wynikał z przeprowadzonych audytów energetycznych (ocieplenie ścian, ocieplenie dachów, wymiana stolarki budowlanej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania, modernizacja systemu ciepłej wody użytkowej, wykonanie instalacji wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, zastosowanie źródeł energii odnawialnej itp.).

Zakres przedsięwzięcia będzie dotyczył termomodernizacji:

- Szkoła Podstawowa w Suchej Koszalińskiej, 76-003 Sucha Koszalińska, ul. Morska 6
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bohaterów 8 Drezdeńskiej Dywizji Piechoty, 76-004 Sianów, ul. Dworcowa 26a
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Sianowie, ul. Armii Polskiej 33, 76-004 Sianów
- Przedszkole Gminne, Żłobek Gminny "Skrzat", ul. Słowackiego 3, 76-004 Sianów

Zakłada się, że w wyniku inwestycji w/w obiekty zostaną poddane termomodernizacji, w wyniku której nastąpi w tych obiektach optymalizacja zużycia energii na poziomie 35%.

P03			
Sektor docelowy	Użyteczność publiczna / infrastruktura komunalna		
Organ zarządzający	Gmina i Miasto Sianów		
Rodzaj działania	Niskonakładowe		
Opis działania	Rozwój infrastruktury kulturalnej na terenie Gminy i Miasta Sianów		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	b.d.	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	b.d.
Szacowany koszt zł	730 000		
Korzyści społeczne	Zwiększenie komfortu wykorzystania przestrzeni publicznej, zwiększenie bezpieczeństwa poruszania się w obrębie miasta, ugruntowanie pozycji sektora publicznego jako lidera w racjonalnym gospodarowaniu energią oraz zasobami finansowymi.		

Przedmiotem projektu jest budowa obiektu pasywnego – świetlicy wiejskiej w miejscowości Kłos. Obiekt spełniać będzie wszelkie wymogi związane z budownictwem pasywnym.

Dodatkowo wyposażony zostanie w instalacje OZE umożliwiającą produkcję energii na potrzeby własne.

P04			
Sektor docelowy	Użyteczność publiczna / infrastruktura komunalna		
Organ zarządzający	Gmina i Miasto Sianów		
Rodzaj działania	Średnionakładowe		
Opis działania	Poprawa efektywności energetycznej poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach należących do Gminy		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	-	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	33,25
Szacowany koszt zł	1 019 000		
Korzyści społeczne	Bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców (zmniejszenie emisji pyłów), zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.		

Projekt będzie dotyczył zakupu i instalacji paneli fotowoltaicznych na budynkach należących do Gminy. Zakłada się, że w wyniku realizacji projektu ilość energii elektrycznej pozyskiwanej z OZE zamontowanych na budynkach użyteczności publicznej potroi się w stosunku do inwentaryzacji z roku bazowego. Wzrost wykorzystania energii pochodzącej z OZE o 40,95 MWh/rok.

P05			
Sektor docelowy	Użyteczność publiczna / infrastruktura komunalna		
Organ zarządzający	Gmina i Miasto Sianów		
Rodzaj działania	Średnionakładowe		
Opis działania	Instalacja paneli fotowoltaicznych na potrzeby publiczne		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	-	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	13,79
Szacowany koszt zł	5 000 000		
Korzyści społeczne	Bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców (zmniejszenie emisji pyłów), zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców, poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej.		

Zadanie polegać będzie na zakupie i montażu paneli fotowoltaicznych na potrzeby gospodarki wodno-ściekowej. Energia zasilać będzie także obiekty towarzyszące stadionowi oraz miejską przepompownię ścieków. Zakłada się, że w wyniku realizacji projektu ilość energii pozyskanej z OZE zaspokoi potrzeby Gminnych Wodociągów i Kanalizacji, obiektów towarzyszących Stadionowi Miejskiemu, oraz innych obiektów użyteczności publicznej. Spadnie zużycie węgla, jako paliwa do ogrzewania pomieszczeń w tych obiektach.

P06			
Sektor docelowy	Użyteczność publiczna / infrastruktura komunalna		
Organ zarządzający	Inwestor prywatny		
Rodzaj działania	Wysokonakładowe		
Opis działania	Budowa elektrociepłowni hybrydowej		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	b.d.	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	b.d.
Szacowany koszt zł	20 000 000		
Korzyści społeczne	Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii cieplnej, zmniejszenie emisji pyłowej i emisji gazów cieplarnianych.		

Przedmiotem projektu jest rozbudowa systemu zaopatrzenia w ciepło o elektrociepłownię hybrydową o mocy 1 MW, wraz z niezbędnymi budynkami, budowlami, urządzeniami i instalacjami towarzyszącymi oraz wykonanie niezbędnej dokumentacji projektowej.

P07			
Sektor docelowy	Mieszkalnictwo		
Organ zarządzający	Właściciele i zarządcy budynków		
Rodzaj działania	Wysokonakładowe		
Opis działania	Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	9 433,96	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	1 809,67
Szacowany koszt zł	15 000 000		
Korzyści społeczne	Zwiększenie komfortu cieplnego w budynkach mieszkalnych, poprawa komfortu użytkowania budynków, zmniejszenie emisji pyłowej i emisji CO ₂ .		

Przedsięwzięcie polegać będzie na termomodernizacji budynków w tym, dociepleniu przegród zewnętrznych, wymianie stolarki budowlanej na energooszczędną, modernizacji instalacji c.o. i c.w.u.,. Poza zmniejszeniem zużycia energii i kosztów przedsięwzięcia te przyczynią się również do ograniczania niskiej emisji na terenie Gminy. W trakcie ankietyzacji, 36% ankietyzowanych zadeklarowało chęć przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych w obrębie własnego mieszkania. Przyjęto, że 25% mieszkań poddanych zostanie w najbliższych latach termomodernizacji. Zakłada się, że w wyniku termomodernizacji, w obiektach tych nastąpi optymalizacja zużycia energii na poziomie 65% w stosunku do roku bazowego 2014.

P08			
Sektor docelowy	Mieszkalnictwo		
Organ zarządzający	MEC, Energa, PGNiG, Właściciele i zarządcy budynków		
Rodzaj działania	Wysokonakładowe		
Opis działania	Uzbrojenie terenów pod budowę budynków mieszkalnych na terenie Gminy i Miasta Sianów - rozbudowa sieci gazowych, energetycznych i ciepłowniczych		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	b.d.	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	b.d.
Szacowany koszt zł	6 000 000		
Korzyści społeczne	Umożliwienie podłączenia nieruchomości do miejskiej sieci ciepłowniczej, umożliwienie dostępu do gazu sieciowego.		

Przedmiotem projektu jest przyłączenie nowobudowanych obiektów do miejskiej sieci ciepłowniczej, energetycznej oraz gazowej. Zakłada się budowę sieci rozdzielczej wraz z przyłączeniami.

P09			
Sektor docelowy	Mieszkalnictwo		
Organ zarządzający	Spółdzielnia Mieszkaniowa Skrzat, Wspólnota Karnieszewice 42		
Rodzaj działania	Średnionakładowe		
Opis działania	Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	-	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	-
Szacowany koszt zł	1 300 000		
Korzyści społeczne	Zwiększenie komfortu cieplnego w budynkach mieszkalnych, poprawa komfortu użytkowania budynków, zmniejszenie emisji pyłowej i emisji CO ₂ .		

Przedsięwzięcie polega na będzie termomodernizacji budynków w tym, dociepleniu przegród zewnętrznych, wymianie stolarki budowlanej na energooszczędną, modernizacji instalacji c.o. i c.w.u.,. Dodatkowo zamontowane zostaną panele fotowoltaiczne, co znacznie obniży zapotrzebowanie na energię elektryczną pobieraną z sieci oraz w Kleszczelach zamontowana zostanie pompa ciepła. Poza zmniejszeniem zużycia energii i kosztów oraz wzrostem produkcji energii pochodzącej z OZE, przedsięwzięcia te przyczynią się również do ograniczania niskiej emisji na terenie Gminy. Zakłada się, że w wyniku termomodernizacji, w obiektach tych nastąpi optymalizacja zużycia energii na poziomie 65% w stosunku do roku bazowego 2014.

P10			
Sektor docelowy	Mieszkalnictwo		
Organ zarządzający	Gmina i Miasto Sianów		
Rodzaj działania	Niskonakładowe		
Opis działania	Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, gospodarką odpadami, efektywnością energetyczną, promocją terenów zielonych oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	-	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	-
Szacowany koszt zł	10 000		
Korzyści społeczne	Partycypacja społeczności lokalnej w działaniach na rzecz niskoemisyjności, zwiększenie ekologicznej świadomości mieszkańców.		

Projekt polega na organizacji akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, gospodarką odpadami, efektywnością energetyczną, promocją terenów zielonych oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

Działanie to skierowane jest do mieszkańców gminy jako głównych konsumentów energii. Akcja powinna w sposób czytelny przekazywać informacje dotyczące oszczędnego gospodarowania energią, racjonalnej gospodarki odpadami, promocji terenów zielonych, wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych, ograniczania emisji, zmiany przyzwyczajeń związanych z nadmiernym zużyciem energii. Forma kampanii może być dowolna (akcja informacyjna, konkursy, plebiscyty). Istotne jest, aby w ww. działania aktywnie zaangażowana była lokalna społeczność, w tym dzieci i młodzież.

P11			
Sektor docelowy	Mieszkalnictwo		
Organ zarządzający	Właściciele i zarządcy budynków		
Rodzaj działania	Średnionakładowe		
Opis działania	Montaż kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	-	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	284,43
Szacowany koszt zł	1 200 000		
Korzyści społeczne	Bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców (zmniejszenie emisji pyłów), zwiększenie ekologicznej świadomości mieszkańców, zaangażowanie mieszkańców w działania proekologiczne		

W trakcie ankietyzacji właściciele 12% mieszkań wyrazili chęć zamontowania OZE – panele fotowoltaiczne – na zamieszkiwanych obiektach, wykorzystując je do produkcji energii elektrycznej. Przyjęto, że 3,5% mieszkań wyposażonych zostanie w ogniwa fotowoltaiczne do produkcji energii elektrycznej. Projekt będzie realizowany pod warunkiem uzyskania dofinansowania ze środków UE. Projekt będzie dotyczył zakupu i instalacji ogniw fotowoltaicznych na 120 budynkach mieszkalnych na terenie Gminy. Zakłada się, montaż instalacji o mocy 3 KW, które w całości zabezpieczą zapotrzebowanie mieszkania na energię elektryczną. Miasto będzie pełniło rolę koordynatora i organizatora procesu pozyskania a następnie rozliczania środków pomocowych.

P12			
Sektor docelowy	Mieszkalnictwo		
Organ zarządzający	MEC, Energa, PGNiG, Właściciele i zarządcy budynków		
Rodzaj działania	Średnionakładowe		
Opis działania	Ograniczenie niskiej emisji na terenie Miasta - ograniczenie stosowania konwencjonalnych źródeł ciepła na terenie Gminy i Miasta Sianów poprzez budowę systemu centralnego ogrzewania		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	4 358,39	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	4 638,34
Szacowany koszt zł	2 000 000		
Korzyści społeczne	Umożliwienie podłączenia nieruchomości do miejskiej sieci ciepłowniczej, umożliwienie dostępu do gazu sieciowego, zmniejszenie emisji pyłowej i emisji CO ₂		

Przedmiotem projektu jest budowa sieci ciepłowniczych, gazowniczych i energetycznych i przyłączy do domów jednorodzinnych oraz wielorodzinnych – wymiana pieców węglowych na podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej. Zakłada się, że w wyniku realizacji projektu 200 gospodarstw domowych ogrzewanych do tej pory za pomocą paliwa węglowego podłączy się do systemu gazowego oraz że 100 gospodarstw domowych ogrzewanych do tej pory za pomocą paliwa węglowego podłączy się do systemu miejskiej sieci ciepłowniczej.

P13			
Sektor docelowy	Handel, usługi, przedsiębiorstwa		
Organ zarządzający	Gmina i Miasto Sianów		
Rodzaj działania	Niskonakładowe		
Opis działania	Szkolenia dla przedsiębiorstw/akcje dla przedsiębiorców dotyczące zagadnień związanych z ograniczeniem zużycia energii/ograniczeniem emisji		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	-	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	-
Szacowany koszt zł	10 000		
Korzyści społeczne	Kształtowanie norm dla energooszczędnego biznesu ukierunkowanego na zrównoważone wykorzystanie zasobów, polepszenie warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz pracy		

Projekt przewiduje zorganizowanie szkoleń dla firm działających na terenie gminy dotyczących oszczędnego gospodarowania energią i środowiskiem w firmie. Szkolenia będą prowadzone tylko w przypadku pozyskania na ich przeprowadzenie środków z UE.

P14			
Sektor docelowy	Handel, usługi, przedsiębiorstwa		
Organ zarządzający	Właściciele i zarządcy budynków, Gmina i Miasto Sianów		
Rodzaj działania	Wysokonakładowe		
Opis działania	Uzbrojenie techniczne terenów inwestycyjnych na terenie Gminy i Miasta Sianów - rozbudowa sieci gazowych, energetycznych i ciepłowniczych		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	b.d.	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	b.d.
Szacowany koszt zł	10 000 000		
Korzyści społeczne	Umożliwienie podłączenia nieruchomości do miejskiej sieci ciepłowniczej, umożliwienie dostępu do gazu sieciowego.		

Przedmiotem projektu jest przyłączenie nowobudowanych obiektów do miejskiej sieci ciepłowniczej oraz gazowej. Zakłada się budowę sieci rozdzielczej wraz z przyłączeniami

P15			
Sektor docelowy	Handel, usługi, przedsiębiorstwa		
Organ zarządzający	PGK sp. z o.o.		
Rodzaj działania	Średnionakładowe		
Opis działania	Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstwa poprzez budowę instalacji fotowoltaicznej o mocy 199,5 kWp na terenie Regionalnego Zakładu Odzysku Odpadów w Sianowie		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	184,00	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	135,84
Szacowany koszt zł	1 100 000		
Korzyści społeczne	Bezpośredni wpływ na środowisko, redukcja emisji CO ₂ do otoczenia, oszczędność zużycia i kosztów energii, polepszenie warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz pracy, polepszenie wizerunku ekologicznego przedsiębiorstwa		

Celem zadania jest zaspokojenie części potrzeb energetycznych Regionalnego Zakładu Odzysku Odpadów w Sianowie i osiągnięcie redukcji emisji CO₂ do otoczenia.

P16			
Sektor docelowy	Handel, usługi, przedsiębiorstwa		
Organ zarządzający	Gospodarstwo Rybackie Dadoń, Arka Sp.J.		
Rodzaj działania	Niskonakładowe		
Opis działania	Poprawa efektywności energetycznej w grupie handel, usługi, przedsiębiorstwa		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	92,80	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	46,04
Szacowany koszt zł	400 000		
Korzyści społeczne	Bezpośredni wpływ na środowisko, oszczędność zużycia i kosztów energii, polepszenie warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz pracy, polepszenie wizerunku ekologicznego przedsiębiorstw.		

Działania związane ze zmniejszeniem energochłonności w grupie handel, usługi, przedsiębiorstwa. Działania te prowadzone będą w dużej mierze niezależnie od działań gminy,

wynikają z deklaracji złożonej przez przedsiębiorców w trakcie ankietyzacji. Działania polegać będą głównie na zakupie i montażu instalacji OZE, tj. pompa ciepła oraz panele fotowoltaiczne.

P17			
Sektor docelowy	Handel, usługi, przedsiębiorstwa		
Organ zarządzający	Właściciele i zarządcy budynków		
Rodzaj działania	Wysokonakładowe		
Opis działania	Poprawa efektywności energetycznej w grupie handel, usługi, przedsiębiorstwa		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	3 881,40	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	752,29
Szacowany koszt zł	15 000 000		
Korzyści społeczne	Bezpośredni wpływ na środowisko, oszczędność zużycia i kosztów energii, polepszenie warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz pracy, polepszenie wizerunku ekologicznego przedsiębiorstw.		

Działania związane ze zmniejszeniem energochłonności w grupie handel, usługi, przedsiębiorstwa. Działania te prowadzone będą w dużej mierze niezależnie od działań gminy, w zależności od dostępności technicznej i ekonomicznej do odpowiednich technologii. Zakłada się optymalizację zużycia energii w obiektach na poziomie 15%. Nastąpi to w efekcie modernizacji urządzeń wytwarzających ciepło, zastosowania OZE, innowacji technologicznych.

P18			
Sektor docelowy	Transport		
Organ zarządzający	Gmina i Miasto Sianów		
Rodzaj działania	Wysokonakładowe		
Opis działania	Dostosowanie lokalnego układu komunikacyjnego do przebiegu drogi S6 na terenie Gminy i Miasta Sianów		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	2 941,55	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	775,53
Szacowany koszt zł	12 000 000		
Korzyści społeczne	Pośredni wpływ na jakość życia mieszkańców (potencjalne zmniejszenie emisji pyłów oraz tlenków azotu NO _x poprzez upłynnienie ruchu), poprawa bezpieczeństwa ruchu i pieszych na drogach lokalnych w Gminie		

Przedmiotem projektu jest: modernizacja/budowa/przebudowa gminnych i powiatowych oraz budowa/modernizacja parkingów i dróg dojazdowych. W ramach zadania planowany jest m.in.

- remont drogi powiatowej dojazdowej do drogi ekspresowej S6 (sieć TEN-T) w miejscowości Sieciemin (odcinek DP nr 3541Z Kawno – Sieciemin) przy węźle „Kawno”
- remont drogi powiatowej dojazdowej do drogi S6 w miejscowości Dąbrowa (DP nr 3541Z Dąbrowa – Kawno) przy węźle „Kawno”
- remont drogi powiatowej dojazdowej do drogi S6 w miejscowości Karnieszewice (DP nr 3542Z Karnieszewice – Droga nr 6) przy dojeździe do drogi ekspresowej S6 (sieć TEN-T).

Przyjmuje się, że w efekcie inwestycji, nastąpi upłynnienie ruchu na drogach lokalnych co przyniesie spadek spalania paliw o 10% w stosunku do roku bazowego.

P19			
Sektor docelowy	Transport		
Organ zarządzający	Gmina i Miasto Sianów		
Rodzaj działania	Średnionakładowe		
Opis działania	Rozwój transportu niskoemisyjnego na terenie Gminy i Miasta Sianów poprzez budowę ścieżek rowerowych		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	1 470,78	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	387,77
Szacowany koszt zł	7 000 000		
Korzyści społeczne	Integracja społeczności lokalnej wokół działań związanych z aktywnością ruchową, wzmocnienie fizycznej kondycji mieszkańców, budowanie relacji pomiędzy mieszkańcami wokół czynności sprzyjających zdrowiu.		

Przedmiotem przedsięwzięcia jest rozbudowa dróg rowerowych. Przewiduje się, że część mieszkańców gminy skorzysta ze ścieżek rowerowych i jednocześnie będzie rezygnować z dojazdów samochodem do miejsca pracy. W ramach projektu powstaną ścieżki rowerowe m.in. w miejscowościach Sucha Koszalińska, Sianów, Kleszcze, Osieki, Iwęcino, Rzepkowo, Wierciszewo, Skibno, Skwierzynka.

Przyjęto, że w wyniku inwestycji, nastąpi spadek użytkowania pojazdów osobowych na drogach gminnych i powiatowych a tym samym spadek spalania paliw 5% w stosunku do roku bazowego.

P20			
Sektor docelowy	Transport		
Organ zarządzający	Gmina i Miasto Sianów		
Rodzaj działania	Niskonakładowy		
Opis działania	Rozwój szlaków turystycznych na terenie Gminy i Miasta Sianów		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	147,08	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	38,78
Szacowany koszt zł	400 000		
Korzyści społeczne	Integracja społeczności lokalnej wokół działań związanych z aktywnością ruchową, wzmocnienie fizycznej kondycji mieszkańców, budowanie relacji pomiędzy mieszkańcami wokół czynności sprzyjających zdrowiu.		

Przedmiotem przedsięwzięcia jest rozbudowa szlaków turystycznych na terenie Gminy i Miasta Sianów. Szczególny nacisk położony zostanie na szlaki piesze, rowerowe, kajakowe, nordic walking i konne. W wyniku realizacji projektu średnie zużycie paliw spadnie o 0,5% w stosunku do roku bazowego.

P21			
Sektor docelowy	Transport		
Organ zarządzający	Gmina i Miasto Sianów, Powiat Koszaliński, woj. zachodniopomorskie		
Rodzaj działania	Średnionakładowe		
Opis działania	Modernizacja dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych na terenie Gminy		
Zmniejszenie zużycia energii MWh/rok	1 937,81	Zmniejszenie emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	513,72
Szacowany koszt zł	4 500 000		
Korzyści społeczne	Pośredni wpływ na jakość życia mieszkańców (potencjalne zmniejszenie emisji pyłów oraz tlenków azotu NO _x poprzez upłynnienie ruchu), poprawa bezpieczeństwa ruchu i pieszych na drogach lokalnych w Gminie		

Przedmiotem projektu jest: modernizacja/budowa/przebudowa gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych oraz budowa/modernizacja parkingów i dróg dojazdowych m.in. w miejscowościach: Iwęcino, Skibno, Węgorzewo Koszalińskie, Maszkowo, Szczeglino, Szczeglino Nowe, Sierakowo Sławieńskie, Osieki, Karnieszewice, Sowno, Gorzebądz, Skwierzynka, Sucha Koszalińska, Sieciemin, Kłos, Bielkowo. Celem przedsięwzięcia jest poprawa infrastruktury transportowej ułatwiającej dostęp do wysokiej jakości usług publicznych oraz umożliwiającej odpowiednie wykorzystanie potencjału kulturowego, środowiskowego i turystycznego obszaru wiejskiego gminy poprzez modernizację ok. 15,8 km dróg. Przyjmuje się, że w efekcie inwestycji, nastąpi upłynnienie ruchu na drogach lokalnych co przyniesie spadek spalania paliw o 2,5% w stosunku do roku bazowego

9.7 Wskaźniki ekonomiczne przedsięwzięć

Do analizy ekonomicznej wzięto pod uwagę podstawowe wskaźniki ekonomiczne przedsięwzięć:

SPBT - Prosty czas zwrotu nakładów na przedsięwzięcie termomodernizacyjne (SPBT) to okres czasu po jakim sumaryczne oszczędności wynikające z zmniejszenia zużycia energii zrównują się z zainwestowanym kapitałem (własnym i obcym) i zaczynają przynosić inwestorowi zysk w postaci niższych opłat za zużytą energię, przy założeniu stałych cen energii i pominięciu wpływu inflacji.

NPV - wartość bieżąca netto (ang. Net Present Value) - to suma zdyskontowanych przepływów pieniężnych, związanych z przedsięwzięciem w pewnym horyzoncie czasu. Przepływy pieniężne dyskontowane są w momencie początkowym przedsięwzięcia. Metoda obliczeń NPV należy do kategorii metod dynamicznych i jest oparta na analizie zdyskontowanych przepływów pieniężnych przy zadanej stopie dyskonta.

Wskaźnik NPV stanowi różnicę pomiędzy zdyskontowanymi przepływami pieniężnymi a nakładami początkowymi i jest dany wzorem:

Do analizy przyjęto następujące założenia: stopa dyskonta 3%, czas życia projektu 15 lat.

W poniższej tabeli przedstawiono wyznaczone wskaźniki ekonomiczne dla poszczególnych przedsięwzięć:

Tabela 57 Wskaźniki ekonomiczne poszczególnych przedsięwzięć (źródło: obliczenia własne)

Lp	Ident.	Sektor	Rodzaj działania	Nakłady ogólne	Nakłady Gminy	Źródła finansowania	Jednostka odpowiedzialna/ Podmioty realizujące	Roczna oszczędność energii	Roczna oszczędność kosztów	Roczne zmniejszenie emisji CO ₂	SPBT	NPV
				[zł]	[zł]			[MWh/rok]	[zł/rok]	[MgCO ₂ /rok]	Lata	[zł]
1.	P01	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Zagospodarowanie starówki miejskiej w Sianowie i zmiana jej znaczenia funkcjonalnego m.in. na kulturalno-rekreacyjno-turystyczne	3 000 000,00	450 000,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	137,95	41 794,31	47,78	71,78	-746 517,14
2.	P02	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej należących do Gminy i Miasta Sianów	2 842 000,00	1 399 685,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	343,22	106 192,08	106,43	26,76	-701 650,66
3.	P03	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Rozwój infrastruktury kulturalnej na terenie Gminy i Miasta Sianów - budowa budynku pasywnego świetlicy w Kłosie	730 000,00	182 500,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	b.d.	b.d.	b.d.	-	-182 500,00
4.	P04	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Poprawa efektywności energetycznej poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach należących do Gminy	1 019 000,00	254 750,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	-	36 855,00	33,25	27,65	-251 678,75
5.	P05	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Instalacja paneli fotowoltaicznych na potrzeby publiczne	5 000 000,00	750 000,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	0,00	8 650,00	13,79	578,03	-1 249 279,17
6.	P06	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Budowa elektrociepłowni hybrydowej	20 000 000,00	-	Inwestor zewnętrzny, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Inwestor zewnętrzny	b.d.	b.d.	b.d.		-5 000 000,00
7.	P07	Mieszkalnictwo	Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych	15 000 000,00	-	Właściciele budynków, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściciele i zarządcy budynków	9 433,96	1 277 405,76	1 809,67	11,74	-3 643 549,52

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sianów

8.	P08	Mieszkalnictwo	Uzbrojenie terenów pod budowę budynków mieszkalnych na terenie Gminy i Miasta Sianów - rozbudowa sieci gazowych, energetycznych i ciepłowniczych	6 000 000,00	-	Właściciele budynków, MEC Koszalin, PGNiG, Energa, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściciele i zarządcy budynków, MEC, PGNiG, Energa	b.d.	b.d.	b.d.	-	-1 500 000,00
9.	P09	Mieszkalnictwo	Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych Wspólnoty Karnieszewice 42 i Spółdzielni Mieszkaniowej "Skrzat" w Skibnie	1 300 000,00	-	Właściciele budynków, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściciele i zarządcy budynków	301,90	28 192,50	103,74	46,11	-322 650,63
10.	P10	Mieszkalnictwo	Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczaniem emisji, gospodarką odpadami, efektywnością energetyczną, promocją terenów zielonych oraz wykorzystaniem OZE	10 000,00	10 000,00	Budżet Gminy, możliwe dofinansowanie ze środków WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	-	-	-	-	-2 500,00
11.	P11	Mieszkalnictwo	Montaż kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych	1 200 000,00	-	Właściciele budynków, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściciele i zarządcy budynków,	-	315 252,00	284,43	3,81	-273 729,00
12.	P12	Mieszkalnictwo	Ograniczenie niskiej emisji na terenie Miasta - ograniczenie stosowania konwencjonalnych źródeł ciepła na terenie Gminy i Miasta Sianów poprzez budowę systemu centralnego ogrzewania	2 000 000,00	-	Właściciele budynków, MEC Koszalin, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściciele i zarządcy budynków, MEC, PGNiG, Energa	4 358,39	34 786,82	1 638,34	57,49	-497 101,10
13.	P13	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Szkolenia dla przedsiębiorców dotyczące zagadnień związanych z ograniczaniem zużycia energii/ograniczeniem emisji	10 000,00	10 000,00	RPO/POIiŚ (możliwe dofinansowanie z WFOŚiGW)	Gmina i Miasto Sianów	-	-	-	-	-2 500,00
14.	P14	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Uzbrojenie techniczne terenów inwestycyjnych na terenie Gminy i Miasta Sianów - rozbudowa sieci gazowych, energetycznych i ciepłowniczych	10 000 000,00	5 000 000,00	Właściciele budynków, Gmina i Miasto Sianów, MEC Koszalin, PGNiG, Energa, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściciele i zarządcy budynków, Gmina i Miasto Sianów	b.d.	b.d.	b.d.	-	-2 500 000,00

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sianów

15.	P15	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Poprawa efektywności energetycznej w PGK sp. z o.o.	1 100 000,00	-	RPO, NFOŚiGW, środki własne inwestorów	Podmiot odpowiedzialny - PGK sp. z o.o.	184,00	92 000,00	135,84	11,79	-1 126 274,04
16.	P16	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Poprawa efektywności energetycznej w Gospodarstwie Rybackim Dadoń oraz przedsiębiorstwie Arka Sp.J.	400 000,00	-	RPO, NFOŚiGW, środki własne inwestorów	Właściciele i zarządcy budynków	92,80	53 280,00	46,04	7,51	-95 560,00
17.	P17	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Poprawa efektywności energetycznej w grupie handel, usługi, przedsiębiorstwa	15 000 000,00	-	RPO, NFOŚiGW, środki własne inwestorów	Właściciele i zarządcy budynków	3 881,40	541 518,32	752,29	27,70	-3 704 873,47
18.	P18	Transport	Dostosowanie lokalnego układu komunikacyjnego do przebiegu drogi S6 na terenie Gminy i Miasta Sianów	12 000 000,00	6 000 000,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	2 941,55	1 349 239,22	775,53	8,89	-2 887 563,40
19.	P19	Transport	Rozwój transportu niskoemisyjnego na terenie Gminy i Miasta Sianów poprzez budowę ścieżek rowerowych	7 000 000,00	1 050 000,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	1 470,78	674 619,61	387,77	10,38	-1 693 781,70
20.	P20	Transport	Rozwój szlaków turystycznych na terenie Gminy i Miasta Sianów	400 000,00	120 000,00	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	147,08	67 461,96	38,78	1,48	-19 378,17
21.	P21	Transport	Modernizacja dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych na terenie Gminy	4 500 000,00	1 636 650,00	Budżet Gminy, Powiatu, Województwa, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów, Powiat Koszaliński, Woj. Zachodniopomorskie	1 937,81	886 299,11	513,72	5,08	-1 051 141,74
Suma do 2020				108 511 000,00	16 863 585,00			25 230,85	5 513 546,69	6 687,40		

9.8 Efekt ekologiczny

Z wyliczeń wynika, że Gmina jest w stanie osiągnąć:

- zmniejszenie emisji CO₂ do roku 2020 o wartości **13,06%** względem emisji prognozowanej na rok 2020, oraz **14,05%** ograniczenia emisji w stosunku do roku bazowego 2014.
- zmniejszenie zużycia energii finalnej do roku 2020 o wartości **10,88%** względem konsumpcji planowanej na rok 2020, oraz o **11,72%** ograniczenia zużycia w stosunku do roku bazowego 2014
- wzrost udziału energii pochodzącej z OZE w produkcji energii finalnej z **0,26%** w roku bazowym 2014 do **0,67%** w roku 2020.

Wartości ograniczające wielkość emisji tj. (o 13,06% i 14,05%) są możliwe do osiągnięcia warunkowo jedynie przy realizacji wszystkich działań z zakresu ochrony środowiska zawartych w tabeli 54 Jednakże ich realizacja uzależniona jest w większości przypadków od pozyskania środków zewnętrznych głównie z UE/NFOŚ i innych źródeł zewnętrznych oraz realizację wielu zadań z zakresu ochrony środowiska przez jednostki i podmioty zewnętrzne, dlatego też można przyjąć, iż prawdopodobnie uda się uzyskać ograniczenie emisji ok. 6-7% w tym okresie lub nastąpi utrzymanie zeroemisyjnego wzrostu gospodarczego, a celem jest brak wzrostu emisji. Minimalny cel Gminy Sianów w zakresie ograniczenia emisji to utrzymanie zeroemisyjnego wzrostu gospodarczego i zaspokajania potrzeb społeczeństwa.

Tabela 58 Wyznaczenie celu redukcji emisji CO₂ do roku 2020 (źródło: obliczenia własne)

Cel	Rok bazowy 2014	Rok prognozowany 2020
Poziom emisji CO ₂	47 609,69	51 192,83
Cel - Redukcja emisji CO₂ [Mg/CO₂]	6 687,40	6 687,40
Poziom emisji CO ₂ zaplanowany dla roku 2020, osiągnięty w wyniku podjętych działań	40 922,29	44 505,43
Cel - Planowany wskaźnik redukcji emisji CO₂	14,05%	13,06%
Poziom zużycia energii finalnej [MWh/rok]	215 301,36	231 918,33
Cel - Redukcja zużycia energii finalnej [MWh/rok]	25 230,85	25 230,85
Poziom zużycia energii finalnej zaplanowany dla roku 2020, osiągnięty w wyniku podjętych działań	190 070,51	206 687,48
Cel - Planowany wskaźnik redukcji zużycia energii finalnej	11,72%	10,88%
Produkcja energii ze źródeł odnawialnych w roku bazowym [MWh/rok]	556,40	
Udział energii odnawialnej w produkcji energii finalnej w roku bazowym	0,26%	
Wielkość produkcji energii ze źródeł odnawialnych zaplanowana dla roku 2020, osiągnięta w wyniku podjętych działań	1 267,17	
Cel - wzrost produkcji energii pochodzącej z OZE w stosunku do roku bazowego [MWh/rok]	710,78	
Cel - Planowany udział energii odnawialnej w planowanej produkcji energii finalnej w roku 2020	0,67%	
Cel - Planowany wskaźnik wzrostu udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w stosunku do przyjętego roku bazowego.	2,58	

Jak wynika z analizy aby osiągnąć zakładany cel redukcji emisji CO₂ do roku 2020 emisja powinna spaść z 47 609,69 MgCO₂/rok do poziomu wynoszącego 40 922,29 MgCO₂/rok, a więc o wielkość równą **6 687,40 MgCO₂/rok**, co daje średnią redukcji emisji CO₂ z uwzględnieniem pięcioletniego okresu realizacji inwestycji równą **1 337,48 MgCO₂/rok**.

Efekt ten można zrealizować jedynie poprzez systemowe działania struktur gminnych w zakresie zwiększenia efektywności wykorzystania energii, wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz edukacji społecznej. Jednocześnie bardzo istotne będą intensywne działania prowadzone we wszystkich grupach użytkowników energii i paliw takich jak, mieszkańcy gminy czy przedsiębiorstwa.

Na obszarze Gminy Sianów nie odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu i nie są realizowane programy ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych. Jednakże, zgodnie z zapisami w rozdziale 6.3 uznaje się, że na obszarze Strefy Zachodniopomorskiej występują problemy związane z przekroczeniem stężeń lub przekroczenia dopuszczalnej wielkości stężeń 24-godz. pyłu zawieszonego. Szacuje się, że działania przyjęte w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sianów przyniosą nie tylko redukcję emisji CO₂ ale także zmiany korzystnie wpływające na poprawę jakości powietrza. W poniższej tabeli zestawiono zmiany w emisji substancji szkodliwych powstających ze spalania paliw w budownictwie mieszkaniowym, sektorze handlowo-usługowym i użyteczności publicznej w Gminie.

Tabela 59 Szacunkowe zmiany w emisji substancji szkodliwych do atmosfery na terenie Gminy Sianów ze spalania paliw do celów grzewczych - porównanie 2014 i 2020 rok - (emisja niska) (źródło: obliczenia własne)

Rodzaj zanieczyszczenia	Jedn.	Wielkość emisji - rok bazowy 2014	Wielkość emisji w roku 2020	Zmiany w emisji zanieczyszczeń	
				Mg/a	%
NO _x	Mg/a	33,86	28,39	5,47	19,26%
SO ₂	Mg/a	108,89	81,44	27,45	33,71%
CO	Mg/a	618,04	452,84	165,19	36,48%
B-a-P	Mg/a	0,12	0,09	0,03	37,18%
CO ₂	Mg/a	13 882,95	10 314,56	3 568,39	34,60%
pyłu	Mg/a	304,68	250,77	53,91	21,50%

10. Realizacja planu

Realizacja Planu stanowi najdłuższy i najbardziej skomplikowany etap realizacji zarówno w sensie technicznym jak i finansowym.

Należy pamiętać że:

Za realizację planu gospodarki niskoemisyjnej odpowiada Burmistrz Gminy i Miasta Sianów.

W celu odpowiedniego przeprowadzenia wszystkich działań przewidywanych przez PGN konieczna jest współpraca wielu struktur gminy, podmiotów działających na terenie gminy Sianów a także indywidualnych użytkowników energii. Klucz do sukcesu stanowi odpowiednia koordynacja działań wszystkich uczestników procesu. Do głównych działań koordynacyjnych będzie należało:

- Gromadzenie danych niezbędnych do weryfikacji postępów,
- Monitorowanie sytuacji energetycznej na terenie gminy,
- Kontrolowanie stopnia realizacji Planu, Przygotowanie krótkoterminowych działań w perspektywie lat 2015 - 2017, 2018 - 2020,
- Sporządzanie raportów z przeprowadzonych działań,
- Prowadzenie działań związanych z realizacją poszczególnych zadań zawartych w PGN,
- Rozwijanie zagadnień zarządzania energią w gminie oraz planowania energetycznego na szczeblu lokalnym,
- Dalsze prowadzenie oraz ekspansja działań edukacyjnych oraz informacyjnych w zakresie racjonalnego gospodarowania energią oraz ochrony środowiska naturalnego (w szczególności zagadnień dotyczących gazów cieplarnianych).

Na potrzeby realizacji PGN niezbędnym wydaje się powołanie zespołu koordynacyjnego. Głównym zadaniem zespołu będzie nadzór nad pozyskiwaniem danych oraz przygotowywaniem analiz oraz raportów z realizacji PGN.

10.1 Harmonogram działań

Część zadań przewidzianych w PGN dotyczy lat późniejszych niż lata 2015 - 2020. Wynika to częściowo z Polityki Energetycznej Polski która obejmuje okres do roku 2030. Strategia długoterminowa obejmuje zatem nie tylko efekty działań (wprowadzonych przed 2021 rokiem) lecz także procesy o charakterze długofalowym, uzależnione od wielu zewnętrznych czynników. Przykładem takiego działania może być proces termomodernizacji budynków jedno/wielorodzinnych lub działania energooszczędne w przedsiębiorstwach.

Należy pamiętać, że harmonogram prowadzenia działań determinuje w dużym stopniu późniejsze działania monitoringowe, opisane w rozdziale 10.3.

Tabela 60 Harmonogram realizacji działań (źródło: obliczenia własne)

Lp	Identyfikator	Sektor	Rodzaj działania	Okres realizacji
				Lata
1.	P01	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Zagospodarowanie starówki miejskiej w Sianowie i zmiana jej znaczenia funkcjonalnego m.in. na kulturalno-rekreacyjno-turystyczne	2015-2023
2.	P02	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej należących do Gminy i Miasta Sianów	2015-2023
3.	P03	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Rozwój infrastruktury kulturalnej na terenie Gminy i Miasta Sianów - budowa budynku pasywnego świetlicy w Kłosie	2015-2023
4.	P04	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Poprawa efektywności energetycznej poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach należących do Gminy	2015-2023
5.	P05	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Instalacja paneli fotowoltaicznych na potrzeby publiczne	2015-2023
6.	P06	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Budowa elektrociepłowni hybrydowej	2015-2023
7.	P07	Mieszkalnictwo	Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych	2015-2023
8.	P08	Mieszkalnictwo	Uzbrojenie terenów pod budowę budynków mieszkalnych na terenie Gminy i Miasta Sianów - rozbudowa sieci gazowych, energetycznych i ciepłowniczych	2015-2023
9.	P09	Mieszkalnictwo	Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych Wspólnoty Karnieszewice 42 i Spółdzielni Mieszkaniowej "Skrzat" w Skibnie	2015-2023
10.	P10	Mieszkalnictwo	Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczaniem emisji, gospodarką odpadami, efektywnością energetyczną, promocją terenów zielonych oraz wykorzystaniem OZE	2015-2023
11.	P11	Mieszkalnictwo	Montaż kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych	2015-2023
12.	P12	Mieszkalnictwo	Ograniczenie niskiej emisji na terenie Miasta - ograniczenie stosowania konwencjonalnych źródeł ciepła na terenie Gminy i Miasta Sianów poprzez budowę systemu centralnego ogrzewania	2015-2023
13.	P13	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Szkolenia dla przedsiębiorców dotyczące zagadnień związanych z ograniczaniem zużycia energii/ograniczeniem emisji	2015-2023

14.	P14	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Uzbrojenie techniczne terenów inwestycyjnych na terenie Gminy i Miasta Sianów - rozbudowa sieci gazowych, energetycznych i ciepłowniczych	2015-2023
15.	P15	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Poprawa efektywności energetycznej w PGK sp. z o.o.	2015-2023
16.	P16	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Poprawa efektywności energetycznej w Gospodarstwie Rybackim Dadoń oraz przedsiębiorstwie Arka Sp.J.	2015-2023
17.	P17	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Poprawa efektywności energetycznej w grupie handel, usługi, przedsiębiorstwa	2015-2023
18.	P18	Transport	Dostosowanie lokalnego układu komunikacyjnego do przebiegu drogi S6 na terenie Gminy i Miasta Sianów	2015-2023
19.	P19	Transport	Rozwój transportu niskoemisyjnego na terenie Gminy i Miasta Sianów poprzez budowę ścieżek rowerowych	2015-2023
20.	P20	Transport	Rozwój szlaków turystycznych na terenie Gminy i Miasta Sianów	2015-2023
21.	P21	Transport	Modernizacja dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych na terenie Gminy	2015-2023

Terminy przedstawione w powyższej tabeli stanowią propozycję i mogą ulegać zmianie wraz ze zmianą sytuacji w zakresie dostępności środków finansowych czy możliwości technicznych. Wszelkie modyfikacje należy wprowadzać jednocześnie z prowadzeniem monitoringu efektów wykonanych działań. System monitoringu opisano w rozdziale 10.

W celu umożliwienia swobodnego planowania działań przez gminę w trakcie realizacji Planu działań zakłada się **realizację wszystkich zadań opisanych w PGN w latach 2015 – 2020 (plus 3)**.

10.2 Finansowanie przedsięwzięć

W poniższych tabelach przedstawiono możliwości finansowania działań wg stanu na rok 2015. Należy jednak weryfikować potencjalne źródła finansowania oraz uzupełniać o nowe w miarę rozwoju systemów wsparcia inwestycji.

Źródło 1 - Regionalny Program Operacyjny / Program Infrastruktura i Środowisko

Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 / Projekt Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020

Oś priorytetowa II/ Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

Cele szczegółowe osi priorytetowej

1. Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską,
2. Zmniejszona energochłonność budynków mieszkaniowych (wielorodzinnych) i publicznych,
3. Zwiększona produkcja energii z odnawialnych źródeł energii,
4. Zwiększony udział energii elektrycznej wytwarzanej w wydajnej kogeneracji

Druga oś priorytetowa nakierowana jest na wsparcie „gospodarki niskoemisyjnej” (low-carboneconomy). Określenie to odnosi się w głównej mierze do emisji CO₂. Podstawową długofalową miarą sukcesu realizacji działań w tym obszarze będzie więc obniżenie emisji CO₂ w przeliczeniu na jednostkę PKB.

Oś priorytetowa opiera się na trzech założeniach:

- Zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki,
- Zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
- Obniżenie emisji generowanych przez transport w aglomeracjach miejskich.

Interwencja podejmowana w ramach osi drugiej umożliwi zbliżenie się do realizacji wyznaczonych celów Strategii Europa 2020 w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz zaleceń Rady odnoszących się do „zwiększenia wysiłków na rzecz odnowienia i rozszerzenia zdolności wytwórczych energii, poprawy efektywności w całym łańcuchu energetycznym; podjęcia działań na rzecz rozwoju sieci elektrycznej, w tym połączeń transgranicznych oraz usunięcia przeszkód w transgranicznej wymianie energii elektrycznej” (Zalecenie nr 6 z 2013 r.).

Wspierane będą inwestycje w zakresie sektora energetyki, które przyczynią się m.in. do zmniejszenia zużycia energii pierwotnej, poprzez wzrost efektywności energetycznej.

Ponadto planowane w ramach osi działania w zakresie „czystego” transportu miejskiego będą przyczyniały się do ograniczenia emisji CO₂, jak i innych zanieczyszczeń oraz zwiększenia efektywności energetycznej, wpisując się jednocześnie w priorytety UE w zakresie transportu w miastach (plany mobilności miejskiej, zastosowanie na szerszą skalę transportu zbiorowego, promowanie alternatywnych form przemieszczania się w miastach) określone w Białej Księdze Transportowej KE

OPIS DZIAŁANIA 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych

Działanie nakierowane na wsparcie projektów zwiększania świadomości ekologicznej z zakresu zachowań energooszczędnych takich jak wybieranie transportu ekologicznego, jak również nastawienie na oszczędzanie energii w codziennym życiu mieszkańców województwa. Wspierane projekty w zakresie budownictwa pasywnego będą miały charakter demonstracyjnych mających na celu podnoszenie świadomości oszczędności energetycznej. Projekty zwiększające świadomość ekologiczną będą uzupełniały bezpośrednią interwencję w transport i przyczynią się do zmiany zachowań mieszkańców miast.

Wsparcie będzie możliwe dla działań które będą uwzględniać szersze podejście, wpisując się w odnoszące się do zagadnień niskoemisyjności strategii miejskie lub w stworzony dla danego obszaru, plan gospodarki niskoemisyjnej.

1. Projekty zwiększające świadomość ekologiczną.

W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in. :

- modernizacji oświetlenia miejskiego na obszarze miejskim w kierunku jego energooszczędności,
- działań informacyjno-promocyjnych dotyczących np. oszczędności energii,
- kampanii promujących budownictwo zeroemisyjne,
- demonstracyjnych projektów z zakresu budownictwa pasywnego, którym towarzyszą działania informacyjno promocyjne powodujące zmianę nastawienia mieszkańców do oszczędzania energii a tym samym rezygnację w codziennym poruszaniu się po mieście z indywidualnego transportu samochodowego

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- organizacje pozarządowe

OPIS DZIAŁANIA 2.3 Transport miejski

Działanie nakierowane jest na wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej w obszarach funkcjonalnych miast województwa zachodniopomorskiego.

Oczekiwany efektem będzie zwiększenie atrakcyjności transportu miejskiego, ograniczenie ruchu drogowego w centrach miast, co w dalszej perspektywie przyczyni się do ograniczenia spadku liczby osób korzystających z transportu publicznego oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych między innymi przez transport indywidualny.

Wsparcia będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzenie ułatwień w zakresie korzystania z transportu miejskiego. Głównymi

działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz drogi dla rowerów, które będą łączyć poszczególne części miast/miejscowości z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast dla indywidualnego transportu samochodowego.

Wsparcie będzie możliwe dla działań podejmowanych na obszarach, dla których stworzony został plan gospodarki niskoemisyjnej oraz plan zrównoważonej mobilności miejskiej, jako osobny dokument lub element planu gospodarki niskoemisyjnej. Dokumenty te powinny określać lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji na danym obszarze i w zależności od zidentyfikowanych potrzeb zawierać odniesienia lub wskazywać adekwatne obowiązujące dokumenty zawierające odniesienia do takich kwestii jak np. zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych (ITS), logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (czyste paliwa i pojazdy).

Działania inwestycyjne muszą być powiązane z działaniami „miękkimi” zachęcającymi mieszkańców danego obszaru do wyboru transportu zbiorowego oraz niezmotoryzowanego jako podstawowego środka przemieszczania się w obrębie aglomeracji. Takimi działaniami może być polityka parkingowa, priorytetyzacja ruchu pieszego i rowerowego, ograniczenia w ruchu samochodowym w centrach miast. Projekty takie powinny być wskazane w planie zrównoważonej mobilności miejskiej lub w planie gospodarki niskoemisyjnej.

Modernizacja czy rozbudowa systemu transportu publicznego nie może być celem samym w sobie, ale musi być widziana w kontekście zmian w mobilności miejskiej prowadzących do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców aglomeracji oraz zwiększenia efektywności energetycznej systemu transportowego.

1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu publicznego w celu ograniczenia ruchu drogowego w centrach miast.

W ramach typu projektu mogą być realizowane m. in. budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, budowa i modernizacja dróg dla rowerów, które będą łączyć poszczególne dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast dla transportu indywidualnego, inteligentne systemy transportu, budowa obiektów „parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”. W ramach typu projektu możliwe są Inwestycje w drogi lokalne jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu.

2. Zakup lub modernizacja taboru transportu miejskiego

- Priorytetowo będzie traktowany zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp.). Zakup pojazdów o napędzie diesel spełniających normę emisji spalin EURO VI dozwolone jest jedynie jeżeli z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej wynika, że jest to korzystniejsze ekonomicznie i ekologicznie niż zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych

Beneficjenci

- przedsiębiorstwa świadczące usługi publicznego transportu zbiorowego,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- zarządcy infrastruktury kolejowej

OPIS DZIAŁANIA 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego

Działanie nakierowane jest na wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej na terenie Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego.

Oczekiwanym efektem będzie zwiększenie atrakcyjności transportu miejskiego, ograniczenie ruchu drogowego w centrach miast, co w dalszej perspektywie przyczyni się do ograniczenia spadku liczby osób korzystających z transportu publicznego oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych między innymi przez transport indywidualny.

Wsparcie będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzanie ułatwień w zakresie korzystania z transportu miejskiego publicznego. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz ścieżki rowerowe, które będą łączyć poszczególne części miast/miejscowości z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast dla indywidualnego transportu samochodowego.

Wsparcie będzie możliwe dla działań podejmowanych na obszarach, dla których stworzony został plan gospodarki niskoemisyjnej oraz plan zrównoważonej mobilności miejskiej, jako osobny dokument lub element planu gospodarki niskoemisyjnej. Dokumenty te powinny określać lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji na danym obszarze i w zależności od zidentyfikowanych potrzeb zawierać odniesienia lub wskazywać adekwatne obowiązujące dokumenty zawierające odniesienia do takich kwestii jak np.: zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych (ITS), logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (czyste paliwa i pojazdy).

Działania inwestycyjne muszą być powiązane z działaniami „miękkimi” zachęcającymi mieszkańców danego obszaru do wyboru transportu zbiorowego oraz niezmotoryzowanego jako podstawowego środka przemieszczania się w obrębie aglomeracji. Takimi działaniami może być polityka parkingowa, priorytetyzacja ruchu pieszego i rowerowego, ograniczenia w ruchu samochodowym w centrach miast. Projekty takie powinny być wskazane w planie zrównoważonej mobilności miejskiej lub w planie gospodarki niskoemisyjnej.

Modernizacja czy rozbudowa systemu transportu publicznego nie może być celem samym w sobie, ale musi być widziana w kontekście zmian w mobilności miejskiej prowadzących do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców aglomeracji oraz zwiększenia efektywności energetycznej systemu transportowego.

1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu publicznego w celu ograniczenia ruchu drogowego w centrach miast.

W ramach typu projektu mogą być realizowane m. in. budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, rozwój i tworzenie dróg dla rowerów, które będą łączyć poszczególne dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast dla indywidualnego. W ramach typu projektu możliwe są Inwestycje w drogi lokalne jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu.

2. Zakup lub modernizacja taboru transportu miejskiego

Priorytetowo będzie traktowany zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp.). Zakup pojazdów o napędzie diesel spełniających normę emisji spalin EURO VI dozwolone jest jedynie jeżeli z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej wynika, że jest to korzystniejsze ekonomicznie i ekologicznie niż zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych

Beneficjenci:

- przedsiębiorstwa świadczące usługi publicznego transportu zbiorowego,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- zarządcy infrastruktury kolejowej

OPIS DZIAŁANIA 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej

Działanie będzie realizowane poprzez głęboką modernizację energetyczną budynków publicznych.

Głęboka modernizacja energetyczna budynku jest rozumiana jako kompleksowa termomodernizacja rozszerzona o działania służące obniżeniu zużycia energii elektrycznej.

Modernizacja w rozumieniu prac budowlanych mieści się w pojęciu przebudowa zgodnie z Ustawą Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409)

Termomodernizacja, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. z 2014 r., poz. 712), oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, którego przedmiotem jest:

- ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię końcową dostarczaną do budynku na potrzeby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej,
- ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, jeżeli budynki do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej, określone w przepisach techniczno-budowlanych⁵, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków,
- wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynku,

- całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji. W przypadku ulepszenia polegającego na poprawie izolacyjności cieplnej przegród, powinny być spełnione minimalne wymagania dotyczące oszczędności energii i izolacyjności cieplnej określone w przepisach techniczno-budowlanych.

Działania służące obniżeniu zużycia energii elektrycznej mogą obejmować na przykład modernizację klimatyzacji, wymianę urządzeń dźwigowych, oświetlenia itp.

Głęboka modernizacja oznacza, że preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do wsparcia.

Ocena kwalifikowalności projektu będzie dokonywana w oparciu o audyty energetyczne.

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- osoby prawne jst,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

OPIS DZIAŁANIA 2.9 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych

2.9 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych

Działanie to będzie realizowane poprzez głęboką modernizację energetyczną budynków wielomieszkaniowych.

Głęboka modernizacja energetyczna budynku jest rozumiana jako kompleksowa termomodernizacja rozszerzona o działania służące obniżeniu zużycia energii elektrycznej.

Modernizacja w rozumieniu prac budowlanych mieści się w pojęciu przebudowa zgodnie z Ustawą Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. z 2013 r. poz.1409)

Termomodernizacja, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U z 2014 r., poz. 712), oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, którego przedmiotem jest:

- ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię końcową dostarczaną do budynku na potrzeby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej,
- ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, jeżeli budynki do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej, określone w przepisach techniczno-budowlanych⁷, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków,
- wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynku,
- całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji. W przypadku ulepszenia polegającego na poprawie izolacyjności cieplnej przegród, powinny być spełnione minimalne wymagania dotyczące oszczędności energii i izolacyjności cieplnej określone w przepisach techniczno-budowlanych.

Działania służące obniżeniu zużycia energii elektrycznej mogą obejmować na przykład modernizację klimatyzacji, wymianę urządzeń dźwigowych, oświetlenia itp.

Głęboka modernizacja oznacza, że preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do wsparcia.

Konieczne będzie spełnienie warunków ex ante z dyrektywy 2006/32/EC, odnoszących się do indywidualnych liczników ciepła w budynkach wielorodzinnych, podłączonych do ogrzewania sieciowego i poddawanych renowacji oraz do dyrektywy EE 2012/27/EU, w której kontynuowane są wymogi dyrektywy 2006/32/EC.

Warunkiem wsparcia projektów dotyczących kompleksowej, głębokiej modernizacji energetycznej budynków będzie również konieczność zastosowania indywidualnych liczników ciepła, ciepłej wody oraz chłodu. Dodatkowo istnieje obowiązek instalacji termostatów i zaworów podpionowych, jeżeli będzie to wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego. Powyższe wydatki będą stanowić koszt kwalifikowalny.

Ocena kwalifikowalności projektu będzie dokonywana w oparciu o audyty energetyczne.

W przypadku urządzeń do ogrzewania wykorzystujących paliwa stałe, wspierane będą jedynie inwestycje w najlepiej działające urządzenia do ogrzewania dostępne na rynku w chwili ogłoszenia odpowiedniego konkursu. Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.

Budynek wielomieszkaniowy to budynek mieszkalny wielorodzinny zawierający więcej niż dwa mieszkania zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie

Wsparte projekty muszą skutkować znaczną redukcją CO₂ w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalanego paliwa).

Inwestycje w tym zakresie mają długotrwały charakter i dlatego powinny być zgodne z właściwymi przepisami unijnymi. Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować się obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.

Realizacja projektów powinna obejmować cały budynek (wszystkich właścicieli lokali), aby uzyskać efekt głębokiej modernizacji energetycznej.

Głównym obiektem pomocy będą budynki, w których mieszkania będą miały charakter mieszkań socjalnych i komunalnych.

Na obszarach na których ustanowiono Plany Gospodarki Niskoemisyjnej, realizowane projekty powinny być z nimi zgodne

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- TBS,
- wspólnoty mieszkaniowe,
- spółdzielnie mieszkaniowe,
- organizacje pozarządowe,
- partnerstwa wymienionych podmiotów

OPIS DZIAŁANIA 2.11 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi

Realizacja działania przyczyni się do zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w regionie, redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego oraz globalnie przyczyni się do realizacji polskich zobowiązań akcesyjnych w zakresie zwiększania udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Działanie obejmuje zastępowanie starych jednostek wytwarzających energię ze źródeł powodujących emisję zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych jednostkami wytwarzającymi energię z odnawialnych źródeł. Efektem realizacji projektów będzie zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych.

Efektem projektu musi być wykazanie zamknięcia dotychczas używanego źródła energii opartego na konwencjonalnych źródłach energii.

Preferowanymi źródłami energii odnawialnej będą biomasa, biogaz i energia słoneczna.

Wsparcie będzie kierowane do przedsiębiorstw energetycznych oraz podmiotów wytwarzających energię na własne potrzeby.

W ramach działania możliwe jest wsparcie źródeł wytwarzających energię w kogeneracji. Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji.

Na obszarach na których odnotowuje się przekroczenia wartości emisji PM₁₀ promowane będzie zastosowanie rozwiązań niwelujących szkodliwy wpływ emisji pyłów ze źródeł opartych o biomasę i biogaz (np. poprzez wybór niskoemisyjnych, wysoko wydajnych układów spalania, układów wychwytywania pyłów, itp.), zgodnie z Programem ochrony powietrza.

Przedsiębiorstwo energetyczne to podmiot prowadzący działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji paliw albo energii lub obrotu nimi, w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. — Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.)

Na obszarach na których ustanowiono Plany Gospodarki Niskoemisyjnej, realizowane projekty powinny być z nimi zgodne.

Beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- jednostki sektora finansów publicznych,
- szkoły wyższe,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- wspólnoty mieszkaniowe,
- spółdzielnie mieszkaniowe,
- instytucje oświatowe i opiekuńcze,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- grupy producentów rolnych,
- organy administracji rządowej prowadzące szkoły,
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

OPIS DZIAŁANIA 2.12 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł

Realizacja działania przyczyni się do zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w regionie, redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego oraz globalnie przyczyni się do realizacji polskich zobowiązań akcesyjnych w zakresie zwiększania udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Działanie będzie polegało na wsparciu budowy, przebudowy, rozbudowy jednostek wytwarzających energię z odnawialnych źródeł.

Preferowanymi źródłami energii odnawialnej będą biomasa, biogaz i energia słoneczna.

W ramach działania możliwe jest wsparcie źródeł wytwarzających energię w kogeneracji. Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji.

Na obszarach na których odnotowuje się przekroczenia wartości emisji PM₁₀ promowane będzie zastosowanie rozwiązań niwelujących szkodliwy wpływ emisji pyłów ze źródeł opartych o biomasę i biogaz (np. poprzez wybór niskoemisyjnych, wysoko wydajnych układów spalania, układów wychwytywania pyłów, itp.), zgodnie z Programem ochrony powietrza.

Wsparcie będzie kierowane do przedsiębiorstw energetycznych oraz podmiotów wytwarzających energię na własne potrzeby.

Przedsiębiorstwo energetyczne to podmiot prowadzący działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, przetwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji paliw albo energii lub obrotu nimi, w rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. — Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.)

Na obszarach na których ustanowiono Plany Gospodarki Niskoemisyjnej, realizowane projekty powinny być z nimi zgodne.

Beneficjenci:

- przedsiębiorcy,
- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst,
- jednostki sektora finansów publicznych,
- szkoły wyższe,
- kościoły i związki wyznaniowe,

- wspólnoty mieszkaniowe,
- spółdzielnie mieszkaniowe,
- instytucje oświatowe i opiekuńcze,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- grupy producentów rolnych,
- organy administracji rządowej prowadzące szkoły,
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- partnerstwa wymienionych podmiotów.

OPIS DZIAŁANIA 2.13 Zwiększenie potencjału sieci energetycznej do odbioru energii z odnawialnych źródeł energii

Działanie będzie polegało na wsparciu budowy, przebudowy, rozbudowy sieci energetycznych do odbioru energii ze źródeł odnawialnych.

Projekty realizowane przez OSD (operatorów systemu dystrybucyjnego) dotyczące sieci dystrybucyjnej o napięciu SN i NN (poniżej 110kV).

Wsparte sieci muszą charakteryzować się zwiększonym potencjałem do odbioru energii ze źródeł odnawialnych.

Rezerwacja nowych mocy przyłączeniowych wyłącznie dla instalacji odnawialnych źródeł energii.

Beneficjenci:

Przedsiębiorcy (operatorzy sieci SN i NN poniżej 110 kV)

Źródło 2 – Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Oferta Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

- System Zielonych Inwestycji GIS
- Priorytet 3 Ochrona atmosfery
- Działanie 5.8 Wsparcie przedsiębiorców w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki

System Zielonych Inwestycji GIS

1. Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej
2. Biogazownie rolnicze
3. Elektrociepłownie i ciepłownie na biomasę
4. Budowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu podłączenia odnawialnych źródeł energii wiatrowej
5. Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych
6. SOWA- Energooszczędne oświetlenie uliczne
7. GAZELA- Niskoemisyjny transport miejski

Ochrona atmosfery

1. Poprawa jakości powietrza- część 1) Współfinansowanie opracowania programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych, część 2) KAWKA – Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych, odnawialnych źródeł energii
2. Poprawa efektywności energetycznej- Część 1) Inteligentne sieci energetyczne, Część 2) LEMUR - Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej, Część 3) Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych, Część 4) Inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach
3. Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii - Część 1) BOCIAN-Rozproszone, odnawialne źródła energii, Część 2) Program dla przedsięwzięć dla odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej Kogeneracji, Część 3) Dopłaty na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na zakup i montaż kolektorów słonecznych dla osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych, Część 4) Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii

Działanie 5.8 Wsparcie przedsiębiorców w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki

Część 1) Audyt energetyczny/ elektroenergetyczny przedsiębiorstwa

Część 2) Zwiększenie efektywności energetycznej
Część 3) E-KUMULATOR- Ekologiczny akumulator dla przemysłu

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie spełnia swą misję uczestnicząc w rozwiązywaniu problemów związanych z ochroną środowiska na poziomie lokalnym i regionalnym, a także ponadregionalnym.

Działalność WFOŚiGW w Szczecinie skierowana jest na współfinansowanie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości.

Działalność finansowa Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie skupia się głównie na wspieraniu przedsięwzięć w zakresie:

- ochrony wód i gospodarki wodnej,
- ochrony atmosfery,
- ochrony ziemi,
- ochrony przyrody,
- edukacji ekologicznej,
- profilaktyki zdrowotnej,
- zapobiegania i likwidacji poważnych awarii i ich skutków,
- monitoringu środowiska.

Dotychczasowa praktyka wskazuje, że Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej gwarantuje stabilność finansową w realizacji przedsięwzięć ochrony środowiska, które są kapitałochłonne i wieloletnie.

Model funkcjonowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie z osobowością prawną sprawdził się jako efektywny, dyscyplinujący inwestorów składnik polskiego systemu finansowania ochrony środowiska.

Z pomocy finansowej na wykonanie dokumentacji korzystać mogą:

- osoby prawne,
- jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej,
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą,
- jednostki organizacyjne administracji publicznej nieposiadające osobowości prawnej, którym właściwy organ administracji udzielił pełnomocnictw,
- osoby fizyczne w ramach umów zawartych z bankami oraz na podstawie odrębnych programów.

Dofinansowanie udzielane przez Fundusz to:

- pożyczka, w tym pożyczka pomostowa,
- dotacja, przekazanie środków,
- umorzenie części wykorzystanej pożyczki,
- kredyty preferencyjne z dopłatami do oprocentowania.

Źródło 3 – PROW 2014-2020

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020)

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) został opracowywany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005* oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całokształtowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i

zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu" z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

1. Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
2. Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
3. Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
4. Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
5. Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
6. Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich

W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich kontynuowane będą działania przyczyniające się do rozwoju przedsiębiorczości, odnowy i rozwoju wsi, w tym w zakresie infrastruktury technicznej, które będą realizowane zarówno w ramach odrębnych działań, jak również poprzez działanie Leader. Kontynuacja wdrażania Lokalnych Strategii Rozwoju (Leader) wzmocni realizację oddolnych inicjatyw społeczności lokalnych.

4.2.10 10. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej na obszarach wiejskich

Priorytety / cele szczegółowe

6B) Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich

Cele przekrojowe

- Środowisko
- Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej

Opis

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej warunkuje możliwość rozwoju gospodarczego (w tym rozwoju produkcji rolniczej), atrakcyjność inwestycyjną, warunki życia mieszkańców, dostępność do usług publicznych i miejsc pracy w ośrodkach lokalnych. Do najważniejszych problemów należy niski poziom rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej, zły stan infrastruktury transportowej oraz niewydolność infrastruktury energetycznej na obszarach wiejskich. Na poziomie lokalnym sposobem na łagodzenie tego problemu może być dywersyfikacja źródeł energii m.in. wykorzystująca surowce i odpady pochodzące z rolnictwa (OZE). Potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej są zróżnicowane regionalnie, w większym stopniu dotyczą obszarów wiejskich oddalonych od miast. Możliwością dla rozwoju obszarów wiejskich, w szczególności oddalonych od miast, jest rozwój Internetu szerokopasmowego i jego szersze wykorzystanie w prowadzeniu działalności gospodarczej czy pracy na odległość.

Ze względu na różnice w dostępności i jakości usług publicznych pomiędzy miastem a wsią, niezbędne jest podjęcie działań na rzecz zwiększenia dostępności do wysokiej jakości usług publicznych, w szczególności w zakresie edukacji, zdrowia, usług kulturalnych oraz społecznych.

5.2.5.1.1 Wybór działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich

5.2.5.1.2 Połączenie oraz uzasadnienie działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich

W ramach szeroko rozumianej gospodarki niskoemisyjnej, ze środków polityki spójności (PS) w zakresie energetyki będą realizowane projekty obejmujące wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych i rozwoju sieci dla OZE.

W PS w obszarze OZE przewidywana jest budowa jednostek wytwarzania energii wykorzystujących energię wiatru, biomasę i biogaz, a także energię słońca, geotermii oraz wody wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej. Z uwagi na niedostateczny poziom rozwoju sieci elektroenergetycznej w Polsce, w stosunku do nagłego wzrostu potrzeb przesyłu mocy, wynikających z planowanych inwestycji w zakresie OZE, wsparcie zostanie skierowane też na projekty dotyczące budowy oraz modernizacji sieci umożliwiających przyłączanie jednostek wytwarzania energii z OZE do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego.

Wsparcie polityki spójności w obszarze OZE będzie dostępne w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ) jak również w regionalnych programach operacyjnych. Planuje się, że energetyka prosumencka będzie wspierana w ramach RPO, natomiast w ramach POIiŚ będą wspierane projekty o większej mocy wytwórczej.

Źródło 4 – Bank Ochrony Środowiska

Oferta Banku Ochrony Środowiska

Kredyty proekologiczne

Bank oferuje następujące kredyty:

- Słoneczny EkoKredyt - na zakup i montaż kolektorów słonecznych na potrzeby ciepłej wody użytkowej, dla klientów indywidualnych i wspólnot mieszkaniowych,
- Kredyt z Dobrą Energią- na realizację przedsięwzięć z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, z przeznaczeniem na finansowanie projektów polegających na budowie: biogazowni, elektrowni wiatrowych, elektrowni fotowoltaicznych, instalacji energetycznego wykorzystania biomasy, innych projektów z zakresu energetyki odnawialnej. Dla JST, spółek komunalnych, dużych, średnich i małych przedsiębiorstw,
- Kredyty na urządzenia ekologiczne- na zakup lub montaż urządzeń i wyrobów służących ochronie środowiska, dla klientów indywidualnych, wspólnot mieszkaniowych i mikroprzedsiębiorstw,
- Kredyt EnergoOszczędny- na inwestycje prowadzące do zmniejszenia zużycia energii elektrycznej w tym: wymiana i/lub modernizacja, w tym rozbudowa, oświetlenia ulicznego, wymiana i/lub modernizacja oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego obiektów użyteczności publicznej, przemysłowych, usługowych itp., wymiana przemysłowych silników elektrycznych, wymiana i/lub modernizacja dźwigów, w tym dźwigów osobowych w budynkach mieszkalnych, modernizacja technologii na mniej energochłonną, wykorzystanie energooszczędnych wyrobów i urządzeń w nowych instalacjach oraz inne przedsięwzięcia służące oszczędności energii elektrycznej. Dla mikroprzedsiębiorców i wspólnot mieszkaniowych.
- Kredyt EkoOszczędny- na inwestycje prowadzące do oszczędności z tytułu: zużycia (energii elektrycznej, energii cieplnej, wody, surowców wykorzystywanych do produkcji), zmniejszenia opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, zmniejszenia kosztów produkcji ponoszonych w związku z: składowaniem i zagospodarowaniem odpadów, oczyszczaniem ścieków, uzdatnianiem wody, inne przedsięwzięcia ekologiczne przynoszące oszczędności. Dla samorządów, przedsiębiorców (w tym wspólnot mieszkaniowych).
- Kredyt z Klimatem- to długoterminowe finansowanie przeznaczone na realizowane przez Klienta przedsięwzięcia dotyczące: 1) Efektywności energetycznej, polegające na zmniejszeniu zapotrzebowania na energię (cieplną i elektryczną): modernizacja indywidualnych systemów grzewczych w budynkach mieszkalnych i obiektach wielkopowierzchniowych oraz lokalnych ciepłowni, modernizacja małych sieci ciepłowniczych, prace modernizacyjne budynków, polegające na ich dociepleniu (np. docieplenie elewacji zewnętrznej, dachu, wymiana okien), wymianie oświetlenia bądź instalacji efektywnego systemu wentylacji lub chłodzenia, montaż instalacji odnawialnej energii w istniejących budynkach lub obiektach przemysłowych (piece biomasowe, kolektory słoneczne, pompy ciepła, panele fotowoltaiczne, dopuszcza się integrację OZE z istniejącym źródłem ciepła lub jego zamianę na OZE), likwidacja indywidualnego źródła ciepła i podłączenie budynku do sieci miejskiej, wymiana nieefektywnego oświetlenia ulicznego, instalacja urządzeń zwiększających efektywność energetyczną, instalacja małych jednostek kogeneracyjnych lub trigeneracji. 2) Budowy systemów OZE. Dla JST, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, mikroprzedsiębiorstw oraz małym i średnim przedsiębiorstwom, fundacjom, przedsiębiorstwom komunalnym, dużym przedsiębiorstwom.

- Kredyty z linii kredytowej NIB- na projekty związane z gospodarką wodno-ściekową, których celem jest redukcja oddziaływania na środowisko, projekty, których celem jest zmniejszenie oddziaływania rolnictwa na środowisko, projekty dotyczące gospodarki stałymi odpadami komunalnymi, wytwarzanie energii elektrycznej za pomocą turbin wiatrowych, termomodernizacja, remont istniejących budynków, o ile przyczyni się do redukcji emisji do powietrza i poprawiają efektywność energetyczną budynku bądź polegają na zamianie paliw kopalnych na energię ze źródeł odnawialnych. Dla MSP, dużych przedsiębiorstw, spółdzielni mieszkaniowych, JST, przedsiębiorstw komunalnych.

Warunki kredytowania - zależne od rodzaju kredytu.

Źródło 5- Bank Gospodarstwa Krajowego

Bank Gospodarstwa Krajowego - Fundusz Termomodernizacji i Remontów

Z dniem 19 marca 2009 r. weszła w życie ustawa o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. Nr 223, poz. 1459), która zastąpiła dotychczasową ustawę o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych. Na mocy nowej ustawy w Banku Gospodarstwa Krajowego rozpoczął działalność Fundusz Termomodernizacji i Remontów, który przejął aktywa i zobowiązania Funduszu Termomodernizacji.

Warunki kredytowania:

- kredyt do 100% nakładów inwestycyjnych ,
- możliwość otrzymania premii bezzwrotnej: termomodernizacyjnej, remontowej (budynki wielorodzinne, użytkowane przed dniem 14 sierpnia 1961), kompensacyjnej,
 - wysokość premii termomodernizacyjnej stanowi 20% wykorzystanej kwoty kredytu, jednak nie więcej niż 16% kosztów poniesionych na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego i dwukrotność przewidywanych rocznych oszczędności kosztów energii, ustalonych na podstawie audytu energetycznego;
 - wysokość premii remontowej stanowi 20% wykorzystanej kwoty kredytu, nie więcej jednak niż 15% kosztów przedsięwzięcia remontowego.

Źródło 6 - ESCO

ESCO – Kontrakt gwarantowanych oszczędności

Finansowanie przedsięwzięć zmniejszających zużycie i koszty energii to podstawa działania firm typu ESCO (Energy Service Company). Rzetelna firma ESCO zawiera kontrakt na uzyskanie realnych oszczędności energii, które następnie są przeliczane na pieniądze. Kolejnym elementem podnoszącym wiarygodność firmy ESCO to kontrakt gwarantowanych oszczędności. Aby taki kontrakt zawrzeć firma ESCO dokonuje we własnym zakresie oceny stanu użytkowania energii w obiekcie i proponuje zakres działań, które jej zdaniem są korzystne i opłacalne. Jest w tym miejscu pole do negocjacji odnośnie rozszerzenia zakresu, jak również współudziału klienta w finansowaniu inwestycji. Kluczowym elementem jest jednak to, że po przeprowadzeniu oceny i zaakceptowaniu zakresu firma ESCO gwarantuje uzyskanie rzeczywistych oszczędności energii.

Jest rzeczą oczywistą, że nikt nie robi tego za darmo, więc firma musi zarobić, ale są co najmniej dwa aspekty, które przemawiają na korzyść tego modelu finansowania:

1. Zaangażowanie środków klienta jest dobrowolne (jeśli chce dokłada się do zakresu inwestycji, ale wówczas efekty są dzielone pomiędzy firmę i klienta);
2. Pewność uzyskania efektów – oszczędności energii gwarantowane przez firmę.

Ze względu na zbyt małą szczegółowość danych oraz analityczne szacowanie wielu wielkości pośrednich opisujących obiekty (cechy geometryczne, sposób i czas użytkowania, itp.) wykonanie

wiarygodnej symulacji finansowej dla tego modelu nie jest możliwe. Konieczna byłaby szczegółowa analiza obiektu za obiektem, zarówno od strony technicznej jak i ekonomiczno-finansowej. Model ten powinien być jednak rozważony, gdyż finalnie może się okazać, że ze względu na zagwarantowanie oszczędności w kontrakcie, firma będzie skrupulatnie nadzorowała obiekty i w rzeczywistości uzyska więcej niż zagwarantowała. W takim przypadku nie jest wykluczone, że pomimo wyższych kosztów realizacji przedsięwzięć, koszt uzyskania efektu będzie niższy niż w przypadku realizacji bez angażowania firmy ESCO.

Źródło 7 - PolSeff

Program Finansowania Energii Zrównoważonej w Polsce dla małych i średnich przedsiębiorstw

PolSEFF jest Programem Finansowania Rozwoju Energii Zrównoważonej w Polsce, z linią kredytową o wartości €190 milionów. Oferta PolSEFF jest skierowana do małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), zainteresowanych inwestycją w nowe technologie i urządzenia obniżające zużycie energii lub wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych. Finansowanie można uzyskać w formie kredytu lub leasingu w wysokości do 1 miliona EURO za pośrednictwem uczestniczących w Programie instytucji finansowych (banków i instytucji leasingowych). Projekty realizowane w ramach programu PolSEFF można podzielić na trzy główne grupy inwestycji: Inwestycje bazujące na urządzeniach i rozwiązaniach z listy LEME Projekty dużej skali z obszaru Efektywności Energetycznej, Energii Odnawialnej oraz Budynków Projekty inwestycyjne Dostawców

Źródła finansowania zadań na poziomie lokalnym.

Działania na poziomie lokalnym realizowane są przede wszystkim ze środków własnych Gminy. Wykaz działań planowanych do realizacji przez gminę znajduje się w wieloletniej prognozie finansowej.

Z analizy udostępnionej wieloletniej prognozy finansowej Gminy Sianów, wynika, że realizuje ona m.in. takie działania jak:

- Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej na terenie Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty oraz gmin sąsiednich
- Poprawa warunków komunikacyjnych – przebudowa drogi gminnej w Suchej Koszalińskiej
- Poprawa warunków komunikacyjnych – przebudowa dróg gminnych w Gminie Sianów – etap 3
- Poprawa warunków komunikacyjnych – przebudowa dróg powiatowych w Gminie Sianów
- Poprawa układu komunikacyjnego miasta Sianowa

10.3 Środki finansowe na monitoring i ocenę.

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.) do zadań własnych Gminy należą m.in. sprawy z zakresu:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- gminnych dróg, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- lokalnego transportu zbiorowego,
- gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- zieleni gminnej i zadrzewień,
- utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych.

W ramach ww. zadań własnych Gminy powinien być realizowany także monitoring realizacji PGN i ocena podjętych działań.

Zadania z zakresu monitoringu środowiska mogą uzyskać wsparcie finansowe z NFOŚiGW oraz WFOŚiGW w Szczecinie.

Programy, które pozyskują środki programów operacyjnych UE są monitorowane przez Instytucje Zarządzające (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju – w przypadku programów krajowych oraz przez Urzędy Marszałkowskie – odpowiedzialne za programy regionalne). Komitet Monitorujący analizuje rezultaty realizacji programu i wyniki oceny jego realizacji.

Tabela 61 Źródła finansowania [źródło: opracowanie własne]

Źródła finansowania	Komponent								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
LIFE 2014-2020	x	x	x	x	x		x	x	x
Europa Środkowa 2020	x	x					x		x
NFOŚiGW	x	x	x	x	x	x	x		
POIiŚ 2014-2020	x	x	x				x		x
PROW 2014-2020	x	x		x	x		x		
WFOŚiGW	x	x	x	x	x		x	x	x
RPO 2014-2020	x	x	x	x	x			x	
Budżet Gminy	x	x	x	x			x	x	x

1. Jakość powietrza, 2 Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa., 3. Gospodarka odpadami, 4. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów, 5. Ochrona powierzchni ziemi, 6. Gospodarowanie zasobami geologicznymi, 7. Edukacja ekologiczna, 8. Rozwój rynku, 9. Zarządzanie

10.4 System monitoringu i oceny – wytyczne

Monitoring efektów jest bardzo istotnym elementem procesu wdrażania PGN. Wskazane jest wykonywanie tzw. raportów z implementacji, z uwzględnieniem aktualizacji inwentaryzacji emisji. Należy jednak pamiętać że tego typu inwentaryzacja wiąże się z dużym wysiłkiem oraz wysokim stopniem zaangażowania środków ludzkich, dlatego też należy wyznaczyć odpowiedni harmonogram monitoringu efektów działań.

Rekomenduje się przygotowywanie tzw. "Raportów z działań" nie zawierających aktualizacji inwentaryzacji emisji co 1 rok począwszy od przygotowania planu gospodarki niskoemisyjnej. Ponadto w latach 2017 i 2021 należy przygotować "Raport z implementacji" zawierający szczegółową inwentaryzację emisji dotyczącą wcześniejszego roku (w 2021 roku raport finalny). Raport z implementacji może być tożsamy z wykonaniem aktualizacji „Projektu założeń zaopatrzenia w ciepło energię elektryczną i paliwa gazowe...” który wg Ustawy Prawo Energetyczne wymaga aktualizacji co 3 lata.

Prowadzona weryfikacja opierać się będzie na metodologii pozyskiwania danych zastosowanej w momencie opracowania przedmiotowego Planu. Wnioski z okresowych badań monitoringowych będą wskazywać ewentualną potrzebę aktualizacji dokumentu. Szczegółowe wytyczne dotyczące prowadzenia monitoringu Planu zostaną określone w zarządzeniu Burmistrza Sianowa. Monitorowanie jest niezależne od harmonogramu wdrożenia poszczególnych inwestycji i może odbywać się zarówno w trakcie, jak i po zakończeniu przedsięwzięć, zawsze w tym samym okresie czasu. Końcowe podsumowanie efektów wdrożenia nastąpi wraz z końcem okresu planowania tj. po roku 2020. Dostarczy to kompletnych i rzetelnych danych źródłowych obrazujących postęp rzeczowy we wdrażaniu Planu i umożliwi ocenę jego skuteczności.

"Raport z działań" powinien zawierać informacje o procesie wdrażania działań, analizę sytuacji oraz, jeśli to potrzebne, wyniki odpowiednich pomiarów. Zarówno "Raporty z działań" jak i "Raporty z implementacji" powinny być wykonane wg szablonu udostępnionego przez biuro Porozumienia Burmistrzów i NFOŚiGW.

"Raporty z implementacji" powinny być powiązane z poszczególnymi etapami wdrażania PGN.

Ocena efektów i postępów realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej wymaga ustalenia systemu monitorowania i doboru zestawu wskaźników, które to monitorowanie umożliwią. Sam system monitoringu emisji CO₂ oraz zwiększenia udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł polega na gromadzeniu danych wejściowych, źródłowych, ich weryfikacji, porządkowaniu oraz wnioskowaniu w celu aktualizacji inwentaryzacji emisji. Jednostką odpowiedzialną za prowadzenie takiego systemu jest Gmina Sianów.

Wójt powierzy czynności z tym związane wytypowanemu koordynatorowi, odpowiedzialnemu za monitoring. Koordynator obok danych dotyczących końcowego zużycia energii, będzie również zbierał i analizował informacje o kosztach i terminach realizacji działań oraz o produktach i rezultatach. Niezbędna przy tym będzie współpraca z podmiotami funkcjonującymi lub planującymi rozpoczęcie działalności na terenie gminy, w tym z:

- Operatorem sieci energetycznych – Energa SA w Koszalinie
- Operatorem sieci Gazowych – PGNiG SA w Koszalinie
- Operatorem sieci ciepłowniczej - MEC Koszalin
- Przedsiębiorstwami handlowymi i usługowymi
- Instytucjami zewnętrznymi (np. Starostwem Powiatowym),
- Zarządcami nieruchomości – obiektami użyteczności publicznej
- Mieszkańcami gminy.

Ponadto należy rozwijać system monitoringu zużycia energii i paliw w obiektach bezpośrednio zarządzanych przez gminę. Należy wziąć pod uwagę kilka narzędzi możliwych do wykorzystania w tym zakresie:

- monitoring on-line,
- roczne raporty dla administratorów,
- benchmarking obiektów miejskich.

Sporządzanie raz na rok sprawozdań, pozwoli wskazać obecny stan realizacji, określony stan środowiska łącznie z zużywaną energią elektryczną i emisją gazów cieplarnianych, a także prognozowany dalszy etap wdrażania zapisów i działań koordynujących. Wskazane jest, aby co najmniej, raz na cztery lata, sporządzana była inwentaryzacja monitorująca, stanowiącą załącznik do raportu wdrażania Planu. Opracowanie inwentaryzacji monitoringowych pozwala na ocenę dotychczasowych efektów realizowanych działań i stanowi podstawę do aktualizacji Planu.

Raport wraz z wynikami inwentaryzacji informować będzie o działaniach zrealizowanych oraz ich wpływie na zużycie energii i wielkość emisji dwutlenku węgla wraz z uwzględnieniem wielkości oszczędności energii, zwiększenia produkcji z odnawialnych źródeł energii i redukcji emisji dwutlenku węgla. Odpowiednio sporządzony raport stanowi podstawę do analizy wdrażania zapisów, a tym samym ocenę z realizacji założonych celów i może posłużyć do podjęcia przez Gminę decyzji o konieczności przeprowadzenia aktualizacji Planu

Należy pamiętać o tym jak ważny jest odpowiedni dobór wskaźników monitoringu efektów poszczególnych działań. Proponowane wskaźniki przedstawia poniższa tabela. Wskaźniki wskazują jednocześnie jakie dane należy pozyskiwać podczas przygotowywania raportów dla Komisji Europejskiej.

W poniższych tabelach przedstawiono proponowane wskaźniki monitoringu w oparciu o działania w poszczególnych grupach użytkowników energii. Wskaźniki proponuje się monitorować każdego roku. Większość z nich opartych jest o informacje posiadane przez Urząd Gminy, przedsiębiorstwa energetyczne bądź dane statystyczne udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny.

Tabela 62 Wskaźniki monitoringu proponowane dla grupy użyteczność publiczna / infrastruktura komunalna (źródło: analizy własne)

Opis wskaźnika	Jednostka	Źródła danych
Ilość wykorzystywanej energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w gminnych budynkach użyteczności publicznej	MWh/rok	Administratorzy obiektów, monitoring zużycia i kosztów nośników energii, przedsiębiorstwa energetyczne
Całkowita powierzchnia zainstalowanych kolektorów słonecznych na budynkach Gminy Sianów	m ²	Administratorzy obiektów, monitoring zużycia i kosztów nośników energii, przedsiębiorstwa energetyczne
Całkowita powierzchnia zainstalowanych paneli fotowoltaicznych na budynkach Gminy Sianów	m ²	Administratorzy obiektów, monitoring zużycia i kosztów nośników energii, przedsiębiorstwa energetyczne
Liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji po roku 2014	szt.	Gmina i Miasto Sianów
Powierzchnia budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji po roku 2014	m ²	Gmina i Miasto Sianów, Administratorzy obiektów
Całkowite zużycie energii końcowej w grupie budynków użyteczności publicznej	MWh/rok	Administratorzy obiektów, monitoring zużycia i kosztów nośników energii, przedsiębiorstwa energetyczne
Jednostkowe roczne zużycie energii końcowej w grupie budynków użyteczności publicznej	kWh/m ² /rok	Administratorzy obiektów, monitoring zużycia i kosztów nośników energii, przedsiębiorstwa energetyczne
Roczna liczba usług/produktów których procedura wyboru oparta została także o kryteria środowiskowe/efektywnościowe (system zielonych zamówień publicznych)	szt./rok	Komórki organizacyjne Urzędu Gminy i Miasta w Sianowie, Jednostki organizacyjne Gminy Sianów
Roczne zużycie energii elektrycznej przez system oświetlenia ulic i placów	MWh/rok	Gmina i Miasto Sianów
Wskaźnik rocznego zużycia energii elektrycznej przez system oświetlenia ulic w odniesieniu do liczby punktów oświetleniowych	MWh/punkt/rok	Gmina i Miasto Sianów

Tabela 63 Wskaźniki monitoringu proponowane dla sektora mieszkalnictwo (źródło: analizy własne)

Opis wskaźnika	Jednostka	Źródła danych
Roczna liczba dofinansowanych przez gminę wymian źródeł ciepła w podziale na typy zainstalowanych źródeł	szt.	Gmina i Miasto Sianów
Liczba budynków mieszkalnych będących własnością lub współwłasnością gminy Sianów poddanych termomodernizacji (modernizacja przegród) po roku 2014	szt.	Gmina i Miasto Sianów
Powierzchnia mieszkalna adresów będących własnością lub współwłasnością gminy Sianów i poddanych termomodernizacji (modernizacja przegród) po roku 2014	m ²	Gmina i Miasto Sianów
Liczba budynków mieszkalnych nie będących własnością lub współwłasnością gminy Sianów podłączonych do sieciowych ciepłowniczej i gazowej po roku 2014	szt.	MEC, PGNiG,
Powierzchnia budynków mieszkalnych nie będących własnością lub współwłasnością	m ²	MEC, PGNiG

gminy Sianów podłączonych do sieciowych ciepłowniczej i gazowej po roku 2014		
Roczne zużycie ciepła sieciowego, gazu ziemnego, energii elektrycznej w budynkach mieszkalnych/gospodarstwach domowych	GJ/rok, m ³ /rok, MWh/rok	Przedsiębiorstwo energetyczne, MEC, PGNiG, Główny Urząd Statystyczny
Liczba osób objętych akcjami społecznymi (konkursy, szkolenia) po roku 2014	osoby	Gmina i Miasto Sianów
Długość sieci ciepłowniczej i gazowniczej na terenie Gminy	km	MEC, PGNiG
Liczba mieszkań w budynkach ocieplonych po roku 2014	mieszk.	Główny Urząd Statystyczny

Tabela 64 Wskaźniki monitoringu proponowane dla sektora handel, usługi, przedsiębiorstwa (źródło: analizy własne)

Opis wskaźnika	Jednostka	Źródła danych
Liczba szkoleń dla przedsiębiorców po roku 2014	szt.	Gmina i Miasto Sianów
Roczne zużycie energii cieplnej, elektrycznej, gazu w sektorze, handel, usługi przedsiębiorstwa	GJ/rok, m ³ /rok, MWh/rok	Przedsiębiorstwo energetyczne, MEC, PGNiG
Liczba budynków energooszczędnych lub pasywnych oddawanych do użytku po roku 2014	szt.	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego
Liczba przedsiębiorstw które uzyskały dofinansowanie w ramach RPO na działania związane z ograniczeniem zużycia energii, emisji, oraz wykorzystaniem OZE po roku 2014	szt.	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego
Kwota zadań inwestycyjnych które uzyskały dofinansowanie w ramach RPO na działania związane z ograniczeniem zużycia energii, emisji, oraz wykorzystaniem OZE po roku 2014	PLN	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego
Liczba przedsiębiorstw które uzyskały dofinansowanie w ramach funkcjonowania WFOŚiGW w Szczecinie na działania związane z ograniczeniem zużycia energii, emisji, oraz wykorzystaniem OZE po roku 2014	szt.	WFOŚiGW w Szczecinie
Kwota zadań inwestycyjnych które uzyskały dofinansowanie w ramach funkcjonowania WFOŚiGW w Szczecinie na działania związane z ograniczeniem zużycia energii, emisji, oraz wykorzystaniem OZE po roku 2014	PLN	WFOŚiGW w Szczecinie

Tabela 65 Wskaźniki monitoringu proponowane dla sektora transportowego (źródło: obliczenia własne)

Opis wskaźnika	Jednostka	Źródła danych
Łączna długość ścieżek/dróg rowerowych na terenie gminy	km	Gmina i Miasto Sianów
Liczba osób objętych akcjami społecznymi związanymi z efektywnym i ekologicznym transportem po roku 2014: nakład czasopism, liczba uczestników szkoleń	osoby	Gmina i Miasto Sianów

Powyższe wskaźniki stanowią jedynie propozycję w ramach monitoringu efektów działań. W rzeczywistości wskaźników odpowiednich dla specyfiki każdego działania może być znacznie więcej.

10.5 Analiza ryzyka realizacji planu

W poniższej tabeli przedstawiono analizę SWOT związaną z realizacją PGN. Analiza przedstawia mocne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia mogące mieć znaczący wpływ na realizację zadań.

	Mocne strony	Słabe strony
Wewnętrzne	Dotychczasowe doświadczenie gminy w zakresie działań zmniejszających zużycie energii oraz emisję gazów cieplarnianych	Niedostateczne środki finansowe w budżecie gminy na realizację działań zawartych w Planie; brak funkcjonowania w ramach struktur Urzędu Gminy referatu/wydziału zajmującego się zarządzaniem energią
	Determinacja gminy w zakresie realizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej	Stosunkowo niewielki potencjał wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy.
	Dotychczasowe osiągnięcia gminy w dziedzinie oszczędnego gospodarowania energią	Brak szczegółowych informacji dotyczących zużycia niektórych nośników zużywanych na terenie gminy
	Planowane inwestycje Gminy w zakresie efektywności energetycznej oraz wykorzystania OZE	Konieczność wykonywania szczegółowych analiz oraz planów wykonawczych poszczególnych przedsięwzięć, możliwość oderwania części działań od koncepcji zaproponowanej w niniejszym planie
	Dotychczasowe działania a także plany modernizacji oświetlenia gminnego	Występowanie barier technicznych i ekonomicznych stosowania OZE
	Doskonalenie infrastruktury transportowej oraz wsparcie mobilności	Wzrost zużycia energii elektrycznej oraz gazu w poszczególnych grupach odbiorców
	Intensywna praca gminy w zakresie pełnienia wzorcowej roli sektora publicznego	Ograniczony zasięg i użytkowanie na cele grzewcze gazu ziemnego na terenie gminy
	Rosnące zainteresowanie ze strony inwestorów, przedsiębiorców działaniami proefektywnościowymi	Bardzo intensywny, skokowy wzrost liczby pojazdów wjeżdżających w okresie wakacyjnym na teren gminy
	Rozwinięta infrastruktura techniczna związana z zaopatrzeniem odbiorców w energię elektryczną i gaz sieciowy	Niewystarczające zaplecze wyspecjalizowanej kadry do koordynacji realizacji PGN
	Wysoki stopień świadomości lokalnych przedsiębiorców, rosnące zapotrzebowanie odbiorców oszczędzaniem energii	Rosnąca emisja z transportu samochodowego
	Coraz bardziej intensywna komunikacja pomiędzy interesariuszami funkcjonującymi na lokalnym rynku energii	Brak uzbrojenia terenów przeznaczonych w planach zagospodarowania przestrzennego pod nową zabudowę
	Stosunkowo dobry stan powietrza atmosferycznego na terenie Gminy	Słaba dostępność komunikacyjna (względem Koszalina)
	Coraz większy nacisk UE oraz Polski na wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Brak spójnego powiązania tras rowerowych z trasami sąsiednich gmin
	Rosnące zapotrzebowanie ze strony użytkowników energii na działania proefektywnościowe	Niepewność w zakresie pozyskania środków zewnętrznych na realizację poszczególnych celów

	Szanse	Zagrożenia
Zewnętrzne	Wdrażanie nowych programów wsparcia dla działań prosumenckich skierowanych dla przedsiębiorstw i osób fizycznych Coraz wyższe koszty energii zwiększające opłacalność działań zmniejszających jej zużycie Coraz większa liczba oferowanych usług wspierających działania wpływające na zmniejszenie zużycia energii (opomiarowanie on-line, ESCO, audyty energetyczne dla budynków) Rosnąca świadomość odbiorców w zakresie oszczędnego gospodarowania energią, coraz większy nacisk z tym związany na racjonalizację zużycia energii Możliwości wsparcia przez Państwo i UE inwestycji związanych z OZE, termomodernizacją, rozwojem infrastruktury Coraz częstsze stosowanie przez inwestorów nowych technologii pozytywnie wpływających na energochłonność budynków	Brak wystarczającego wsparcia ze strony władz województwa Podjęcie decyzji o modernizacji kotłowni w budynkach jednorodzinnych w oparciu o konwencjonalne technologie węglowe jako najtańsze pod względem kosztów inwestycyjnych Zmniejszenie zainteresowania Odnawialnymi Źródłami Energii przez użytkowników energii ze względu na wysoki koszt inwestycyjny

Bezpieczeństwo realizacji PGN należy także postrzegać poprzez pryzmat społecznych korzyści które mogą wystąpić w ramach realizacji poszczególnych zadań. Wszelkie działania podwyższające jakość usług oraz środowiska naturalnego przy jednoczesnym zapewnieniu spełnienia potrzeb mieszkańców w zakresie energetycznym, z pewnością pozytywnie wpłyną na odbiór wszelkich działań miasta przez lokalną opinię publiczną.

11. Podsumowanie

Gmina Sianów - jak wiele innych gmin w Polsce - stoi obecnie przed szeregiem wyzwań zarówno społecznych, gospodarczych jak i środowiskowych. Od działań podejmowanych w chwili obecnej będzie zależał kształt wszystkich eksploatowanych systemów gminnych. Gmina Sianów podejmuje obecnie duże wyzwanie dotyczące nie tylko rozwoju zeroenergetycznego (bez wzrostu zużycia energii oraz emisji gazów cieplarnianych), dodatkowo planuje zmniejszenie zużycia energii i emisji CO₂.

Przyjmuje się, że gmina jest w stanie osiągnąć zmniejszenie emisji CO₂ do roku 2020 o wartości 13,06% względem emisji prognozowanej na rok 2020, oraz 14,05% ograniczenia emisji w stosunku do roku bazowego 2014. Poprzez prowadzenie działań zawartych w niniejszym planie możliwe jest osiągnięcie poziomu emisji CO₂ w wysokości 86,24% poziomu z roku 2014.

Realizacja tak ambitnego planu zależeć będzie głównie od stopnia zaangażowania ludzi - mieszkańców, przedsiębiorców, pracowników administracji, lecz także wielkości środków możliwych do pozyskania. Uwolnienie siły sprawczej (w postaci ludzkiego działania) będzie wymagało stworzenia odpowiedniego systemu komunikacji z mieszkańcami umożliwiającego mieszkańcom pozyskiwanie praktycznej wiedzy na temat odnawialnych źródeł energii, energooszczędnych urządzeń użytku domowego czy nowoczesnych technologii w budownictwie.

Realizacja planu ma zakończyć się w roku 2020 (2023) z efektem obniżenia emisji CO₂ na terenie gminy. Należy jednak pamiętać że to tylko jedna z wielu korzyści działania na rzecz zrównoważonej gospodarki energetycznej gminy.

Zestaw działań proponowanych do realizacji w niniejszym opracowaniu został wybrany na podstawie wskaźników ekonomicznych przedstawionych w dalszej części opracowania, ponadto część działań została wskazana przez gminę jako niezbędna do realizacji. Warunkiem realizacji wszystkich działań przedstawionych w niniejszym planie są możliwości techniczne, organizacyjne i finansowe ich przeprowadzenia. Decyzja co do ostatecznej realizacji przedsięwzięć będzie podejmowana w zależności od pozyskania środków zewnętrznych na ich realizację.

Wartości ograniczające wielkość emisji tj. (o 13,06% i 14,05%) są możliwe do osiągnięcia warunkowo jedynie przy realizacji wszystkich działań z zakresu ochrony środowiska zawartych w tabeli 57. Jednakże ich realizacja uzależniona jest w większości przypadków od pozyskania środków zewnętrznych głównie z UE/NFOŚ i innych źródeł zewnętrznych oraz realizację wielu zadań z zakresu ochrony środowiska przez jednostki i podmioty zewnętrzne, dlatego też można przyjąć, iż prawdopodobnie uda się uzyskać ograniczenie emisji ok. 6-7% w tym okresie lub nastąpi utrzymanie zeroemisyjnego wzrostu gospodarczego, a celem jest brak wzrostu emisji. Minimalny cel Gminy Sianów w zakresie ograniczenia emisji to utrzymanie zeroemisyjnego wzrostu gospodarczego i zaspokajania potrzeb społeczeństwa.

12. Oddziaływanie na środowisko Planu i zadań w nim założonych.

Jednym z podstawowych instrumentów prawnych regulujących kwestie wpływu przyjętych założeń na otoczenie jest ocena oddziaływania na środowisko. Przewidywane skutki realizacji przyszłych polityk, strategii, planów lub programów reguluje postępowanie w ramach tzw. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ). Podstawowym dokumentem regulującym kwestie przeprowadzenia SOOŚ jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [Dz.U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.], zwana dalej ustawą ooś.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy i Miasta Sianów nie zalicza się do dokumentów, o których mowa w art. 46 lub 47 ustawy ooś.

Zgodnie z art. 46 ustawy ooś przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty dokumentów:

1. Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego;
2. Polityk, strategii planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. Polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy i Miasta Sianów nie jest dokumentem planistycznym, dotyczącym kształtowania polityki przestrzennej gminy na mocy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.) oraz nie stanowi strategii rozwoju regionalnego, gdyż ma zasięg lokalny (dotyczy obszaru jednej gminy). Odnosząc się do art. 46 pkt 2 ustawy ooś, należy zauważyć, że przedmiotowy dokument stanowi wprawdzie plan skoncentrowany m.in. na energetyce, lecz nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Działania ujęte w Planie zostały przewidziane do realizacji poza wyznaczonymi obszarami Natura 2000, o których mowa w art. 46 pkt 3 ustawy ooś, w zakresie niewpływającym na te obszary.

Plan gospodarki niskoemisyjnej nie spełnia warunków określonych w art. 46 ustawy ooś.

Natomiast art. 47 ustawy ooś stanowi, że „przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest konieczne w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione w art. 46, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57, organ opracowujący projekt stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko”.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy i Miasta Sianów wskazuje działania inwestycyjne i nie-inwestycyjne, realizujące wyznaczone cele w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej, zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych oraz wdrożenia nowych technologii zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Lista działań, została przygotowana przede wszystkim ze względu na konieczność usystematyzowania zamierzeń Gminy Sianów. Działania te mogą, ale nie muszą być w przyszłości zrealizowane przez inwestorów samorządowych lub prywatnych. Należy zaznaczyć, iż zwłaszcza inwestycje uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu w obszarze „społeczeństwo” zostały przedstawione ze względu na synergię przewidywanego do osiągnięcia efektu ekologicznego z inwestycjami leżącymi w gestii gminy. Realizacja tych przedsięwzięć jest jednak całkowicie niezależna od postanowień niniejszego dokumentu.

Działania wskazane w Planie nie są przedsięwzięciami, które na etapie realizacji mogą znacząco oddziaływać na środowisko, co wyszczególniono w poniższej tabeli.

Tabela 66 Oddziaływanie projektów na środowisko

Lp	Identyfikator	Sektor	Rodzaj działania	Źródła finansowania	Jednostka odpowiedzialna/ Podmioty realizujące	Oddziaływanie na środowisko
1.	P01	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Zagospodarowanie starówki miejskiej w Sianowie i zmiana jej znaczenia funkcjonalnego m.in. na kulturalno-rekreacyjno-turystyczne	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	Przedsięwzięcie nie zalicza się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 213, poz. 1397 z późn. zm.).
2.	P02	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej należących do Gminy i Miasta Sianów	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	Przedsięwzięcie nie zalicza się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 213, poz. 1397 z późn. zm.).
3.	P03	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Rozwój infrastruktury kulturalnej na terenie Gminy i Miasta Sianów - budowa budynku pasywnego świetlicy w Kłosie	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	Przedsięwzięcie nie zalicza się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 213, poz. 1397 z późn. zm.).
4.	P04	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Poprawa efektywności energetycznej poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach należących do Gminy	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	Przedsięwzięcie nie zalicza się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 213, poz. 1397 z późn. zm.).
5.	P05	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Instalacja paneli fotowoltaicznych na potrzeby publiczne	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	Przedsięwzięcie nie zalicza się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 213, poz. 1397 z późn. zm.).
6.	P06	Użyteczność publiczna/infrastruktura komunalna	Budowa elektrociepłowni hybrydowej	Inwestor zewnętrzny, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Inwestor zewnętrzny	Planowanie i decyzja o realizacji przedsięwzięcia podjęte przez inwestora zewnętrznego. Przedsięwzięcie niezależne od planów i decyzji Miasta, uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu wyłącznie ze względu na synergię przewidywanego do osiągnięcia efektu ekologicznego z inwestycjami leżącymi w gestii Miasta.
7.	P07	Mieszkalnictwo	Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych	Właściciele budynków, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściciele i zarządcy budynków	Przedsięwzięcie nie zalicza się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 213, poz. 1397 z późn. zm.).

8.	P08	Mieszkalnictwo	Uzbrojenie terenów pod budowę budynków mieszkalnych na terenie Gminy i Miasta Sianów - rozbudowa sieci gazowych, energetycznych i ciepłowniczych	Właściele budynków, MEC Koszalin, PGNiG, Energa, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściele i zarządcy budynków, MEC, PGNiG, Energa	Planowanie i decyzja o realizacji przedsięwzięcia podjęte przez inwestora zewnętrznego. Przedsięwzięcie niezależne od planów i decyzji Miasta, uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu wyłącznie ze względu na synergię przewidywanego do osiągnięcia efektu ekologicznego z inwestycjami leżącymi w gestii Miasta.
9.	P09	Mieszkalnictwo	Poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych Wspólnoty Karnieszewice 42 i Spółdzielni Mieszkaniowej "Skrzat" w Skibnie	Właściele budynków, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściele i zarządcy budynków	Przedsięwzięcie nie zalicza się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 213, poz. 1397 z późn. zm.).
10.	P10	Mieszkalnictwo	Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczaniem emisji, gospodarką odpadami, efektywnością energetyczną, promocją terenów zielonych oraz wykorzystaniem OZE	Budżet Gminy, możliwe dofinansowanie ze środków WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	Działanie nieinwestycyjne
11.	P11	Mieszkalnictwo	Montaż kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych	Właściele budynków, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściele i zarządcy budynków,	Przedsięwzięcie nie zalicza się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. Nr 213, poz. 1397 z późn. zm.).
12.	P12	Mieszkalnictwo	Ograniczenie niskiej emisji na terenie Miasta - ograniczenie stosowania konwencjonalnych źródeł ciepła na terenie Gminy i Miasta Sianów poprzez budowę systemu centralnego ogrzewania	Właściele budynków, MEC Koszalin, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściele i zarządcy budynków, MEC, PGNiG, Energa	Planowanie i decyzja o realizacji przedsięwzięcia podjęte przez inwestora zewnętrznego. Przedsięwzięcie niezależne od planów i decyzji Miasta, uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu wyłącznie ze względu na synergię przewidywanego do osiągnięcia efektu ekologicznego z inwestycjami leżącymi w gestii Miasta.
13.	P13	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Szkolenia dla przedsiębiorców dotyczące zagadnień związanych z ograniczaniem zużycia energii/ograniczeniem emisji	RPO/POIiŚ (możliwe dofinansowanie z WFOŚiGW)	Gmina i Miasto Sianów	Działanie nieinwestycyjne
14.	P14	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Uzbrojenie techniczne terenów inwestycyjnych na terenie Gminy i Miasta Sianów - rozbudowa sieci gazowych, energetycznych i ciepłowniczych	Właściele budynków, Gmina i Miasto Sianów, MEC Koszalin, PGNiG, Energa, POIiŚ/RPO, NFOŚ, WFOŚ	Właściele i zarządcy budynków, Gmina i Miasto Sianów	Przedsięwzięcie, uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu wyłącznie ze względu na synergię przewidywanego do osiągnięcia efektu ekologicznego z inwestycjami leżącymi w gestii Miasta.
15.	P15	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Poprawa efektywności energetycznej w PGK sp. z o.o.	RPO, NFOŚiGW, środki własne inwestorów	Podmiot odpowiedzialny - PGK sp. z o.o.	Planowanie i decyzja o realizacji przedsięwzięcia podjęte przez inwestora zewnętrznego. Przedsięwzięcie niezależne od planów i decyzji Miasta, uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu wyłącznie ze względu na synergię przewidywanego do osiągnięcia efektu ekologicznego z inwestycjami leżącymi w gestii Miasta.

16.	P16	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Poprawa efektywności energetycznej w Gospodarstwie Rybackim Dadoń oraz przedsiębiorstwie Arka Sp.J.	RPO, NFOŚiGW, środki własne inwestorów	Właściciele i zarządcy budynków	Planowanie i decyzja o realizacji przedsięwzięcia podjęte przez inwestora zewnętrznego. Przedsięwzięcie niezależne od planów i decyzji Miasta, uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu wyłącznie ze względu na synergię przewidywanego do osiągnięcia efektu ekologicznego z inwestycjami leżącymi w gestii Miasta.
17.	P17	Handel, usługi, przedsiębiorstwa	Poprawa efektywności energetycznej w grupie handel, usługi, przedsiębiorstwa	RPO, NFOŚiGW, środki własne inwestorów	Właściciele i zarządcy budynków	Planowanie i decyzja o realizacji przedsięwzięcia podjęte przez inwestora zewnętrznego. Przedsięwzięcie niezależne od planów i decyzji Miasta, uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu wyłącznie ze względu na synergię przewidywanego do osiągnięcia efektu ekologicznego z inwestycjami leżącymi w gestii Miasta.
18.	P18	Transport	Dostosowanie lokalnego układu komunikacyjnego do przebiegu drogi S6 na terenie Gminy i Miasta Sianów	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	Przedsięwzięcie, uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu wyłącznie ze względu na synergię przewidywanego do osiągnięcia efektu ekologicznego z inwestycjami leżącymi w gestii Miasta.
19.	P19	Transport	Rozwój transportu niskoemisyjnego na terenie Gminy i Miasta Sianów poprzez budowę ścieżek rowerowych	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	Przedsięwzięcie, uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu wyłącznie ze względu na synergię przewidywanego do osiągnięcia efektu ekologicznego z inwestycjami leżącymi w gestii Miasta.
20.	P20	Transport	Rozwój szlaków turystycznych na terenie Gminy i Miasta Sianów	Budżet Gminy, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów	Przedsięwzięcie, uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu wyłącznie ze względu na synergię przewidywanego do osiągnięcia efektu ekologicznego z inwestycjami leżącymi w gestii Miasta.
21.	P21	Transport	Modernizacja dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych na terenie Gminy	Budżet Gminy, Powiatu, Województwa, POIiŚ/RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Gmina i Miasto Sianów, Powiat Koszaliński, Woj. Zachodniopomorskie	Przedsięwzięcie, uwzględnione w ramach niniejszego dokumentu wyłącznie ze względu na synergię przewidywanego do osiągnięcia efektu ekologicznego z inwestycjami leżącymi w gestii Miasta.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy i Miasta Sianów nie stanowi dokumentu, który samodzielnie wyznacza ramy dla jakichkolwiek przedsięwzięć, a więc nie spełnia przesłanek wskazanych w art. 47 ustawy ooś.

W związku z powyższym, w opinii organu opracowującego – Burmistrza Gminy i Miasta Sianów, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy i Miasta Sianów nie jest dokumentem, dla którego, zgodnie z art. 46 i 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [Dz.U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.] wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Literatura

1. How to develop a Sustainable Energy Action Plan (SEAP) - Guidebook - Covenant of Mayors (rok 2010)
2. Instrukcje "Jak wypełnić szablon planu działania na rzecz zrównoważonej polityki energetycznej" - Covenant of Mayors (rok 2012)
3. Załącznik techniczny do instrukcji wypełnienia szablonu SEAP - Covenant of Mayors (rok 2010)
4. "Jak zarządzać energią i środowiskiem w budynkach użyteczności publicznej" FEWE (rok 2011)
5. "Odnawialne źródła energii. Efektywne wykorzystanie w budynkach. Finansowanie przedsięwzięć" FEWE (rok 2008)
6. "Praktyczne aspekty planowania energetycznego w gminach" FEWE (rok 2009)
7. "Oszczędzaj energię i środowisko" FEWE (rok 2009)
8. "Energoozczędny sprzęt i urządzenie w domu, w biurze, w firmie. Jak wybrać, kupić i eksploatować?" FEWE (rok 2010)

Źródła

www.stat.gov.pl
www.oze.info.pl
www.energiaisrodowisko.pl
www.uzp.gov.pl

***Plan gospodarki niskoemisyjnej
dla gminy Sianów
na lata 2015 do 2020
z perspektywą do 2023***

Załączniki

Załącznik nr 1 - lista budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie Gminy, administrowanych przez jednostki organizacyjne Gminy i Miasta Sianów

Załącznik nr 2 - lista budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie Gminy, administrowanych przez jednostki organizacyjne nie będących własnością Gminy i Miasta Sianów

Załącznik nr 3 - lista budynków, w których zlokalizowane są mieszkania komunalne należące do Gminy i Miasta Sianów

Załącznik nr 4 – lista spółdzielni mieszkaniowych i wspólnot mieszkaniowych, zgłaszających projekty związane z poprawą efektywności energetycznej zlokalizowanych na terenie Gminy i Miasta Sianów

Załącznik nr 5 – lista podmiotów gospodarczych, zgłaszających projekty związane z poprawą efektywności energetycznej zlokalizowanych na terenie Gminy i Miasta Sianów

Załącznik nr 6 – lista przedsięwzięć przyjętych do realizacji wraz z podstawowymi parametrami ekonomicznymi, ekologicznymi oraz harmonogramem

Załącznik nr 7 – Plan zrównoważonej mobilności miejskiej dla Gminy i Miasta Sianów